



Σαμαρεινή

Κουαδίη

9750

Σ.

Γυμνασιάρχου

ΓΡΑΦ

Ε Β

ΓΗΣ

ΩΝ Μ

ΤΟ ΔΙΑ



Ἄριθ. } Πρωτ. 8395
 } Διεκπ. 7421

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Μαΐου 1902.



ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. **Σωφρ. Κόκκαλην**, γυμνασιάρχην.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸν νόμον ΒΤΓ' τῆς 12 Ἰουλίου 1895 ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων τῆς μέσης καὶ δημοτικῆς ἐκπαίδευσεως καὶ τὸ Β. Διάταγμα τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1895 καὶ τὴν ἐκθεσὶν τῆς οἰκείας ἐπιτροπείας τῶν κριτῶν τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῶν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα εἰσακτέων γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι ἐγκρίνομεν τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπείας ταύτης, ὅπως τὸ ὑμέτερον σύγγραμμα «**Ἑλληνικὴ Γραμματικὴ**», τὸ κατὰ τὸν εἰρημένον νόμον ἐγκριθέν, εἰσαχθῆ ἔν τοις δημοσίοις, δημοσυντηρήτοις καὶ ἰδιωτικοῖς Ἑλλ. σχολείοις ἐπὶ πέντε σχολικὰ ἔτη, ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1902—1907.

Ὁ Ὑπουργὸς

Α. ΜΟΜΦΕΡΡΑΤΟΣ

Στέφ. Παρίσης



Πᾶν ἀντίτυπον μὴ φέρον τὴν ἐμὴν ὑπογραφὴν θεω-
ρεῖται κλοπιμαῖον.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τῶν δυσχερεστάτων τυγχάνει τὴν σήμερον ἡ συγγραφὴ γραμματικῆς πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων. Λέγομεν δὲ τοῦτο ἀποβλέποντες τὸ μὲν εἰς τὸν πρακτικὸν σκοπὸν πρὸς ὃν γράφεται καὶ εἰς τὴν ἡλικίαν καὶ τὰς διανοητικὰς δυνάμεις τῶν δι' οὓς προώριται τὸ βιβλίον παιδῶν, τὸ δὲ εἰς τὴν σημερινὴν πρόοδον τῆς γραμματικῆς ἐπιστήμης καὶ τὰς πρὸς αὐτὴν ἀναποσπάστως συνδεδεμένας ἐπιστημονικὰς ὑποχρεώσεις τοῦ βιβλίου τοιοῦτον συγγράφοντος.

Τούτων οὕτως ἐχόντων συνδιαλλαγὴ τις καθίσταται ἀναγκαία μεταξὺ τῶν δύο συγκρουομένων ἀξιώσεων καὶ μέση τις ἐπομένως ὁδὸς θεραπεύουσα ἀμφοτέρας τὰς ἀνάγκας εὐρετέα ἐστίν. Ἄλλ' ἐνταῦθα ἀκριβῶς, ἐν τῇ εὐρέσει τῆς μέσης ταύτης ὁδοῦ, ἔγκειται ἡ δυσχέρεια, ἥν, ὅση ἡμῖν δύναμις, ἐπεχειρήσαμεν νὰ ὑπερβῶμεν τὸ μὲν δι' ὡς οἶόν τε σκοπιωτέρας διατάξεως τῆς ὕλης, τὸ δὲ δι' ἐκλογῆς ὕλης κατὰ τε ποσὸν τὸ προσῆκον μέτρον μὴ ὑπερβαινούσης κατὰ τε ποιόν, ὡς δυνατόν, τοῦ τε ἐπιστημονικῶς ὀρθοῦ στοχαζομένης καὶ φόρτου περιττοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς ἐπιβλαβοῦς ἀππλλαγμένης.

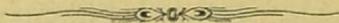
Καὶ πρὸς ἐπίτευξιν μὲν σκοπίμου καὶ κατὰ τὸ δυνατόν ἐπιτυχοῦς διατάξεως ἠκολουθήσαμεν πιστῶς ἐν πᾶσι σχεδὸν τῇ ἐν ἔτει 1892 ὑπὸ τοῦ Fried. Blass ἐκδοθείσῃ διεξοδικωτάτῃ γραμματικῇ τοῦ R. Kühner, ἐν ἣ ἄριστα συνδυάζονται ἢ τε ἐπιστημονικὴ καὶ ἡ πρακτικὴ τῆς ὕλης διάταξις καὶ οἰκονομία· ὅπως δὲ μὴ ὑστερήσωμεν καὶ ἐν τῇ ἀναγκαίᾳ τὴν σήμερον ἐπιστημονικῇ ἀκριβείᾳ καὶ ὀρθότητι περὶ τε τὸ τυπικὸν καὶ τὴν ἐνιαχοῦ ἀναγκαίαν καταστάσαν ἐρμηνείαν φαινομένων τινῶν γλωσσι-

κῶν, ἐπερείσθημεν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τε τούτου συγγραφέως, τὸν Blass λέγομεν, οὗ καὶ τὸ περὶ τὸ τυπικὸν κῦρος μέγιστον, καὶ ἐπὶ τῶν δύο ἀσφαλεστάτων τῆς γλωσσικῆς ἐπιστήμης ἐρεισμάτων, τοῦ G. Meyer, οὗ ὑπ' ὄψει ἔχομεν τὴν ἐν ἔτει 1896 ἐκδοθεῖσαν γραμματικὴν τῆς Ἑλλ. γλώσσης, καὶ τοῦ K. Brugmann, οὗ ἀνὰ χεῖρας ἔχομεν τὴν ἐν ἔτει 1900 ἐκδοθεῖσαν Ἑλλ. γραμματικὴν. Τέλος πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ βιβλιαρίου ἀπὸ παντὸς φορτικοῦ καὶ βλαβεροῦ τῇ μαθητικῇ διανοίᾳ διδάγματος πᾶσαν γλωσσολογικὴν ἐρμηνείαν ἀπεχώρισαμεν τοῦ κειμένου, ἐν ὑποσημειώσεσι τάξαντες.

Ἐπιθυμοῦντες δὲ νὰ ἀπαλλάξωμεν καὶ τὸν διδάσκοντα ἀπὸ πάσης ἐνδεχομένης ἀπορίας περὶ τὴν ἐκλογὴν καὶ διάκρισιν τῆς τοῖς μαθηταῖς τῆς κατωτάτης τοῦ Ἑλλ. σχολείου τάξεως προωρισμένης ὑφ' ἡμῶν ὕλης, ἀπελάβομεν ἐν σημειώσεσι καὶ διὰ μικροτέρων στοιχείων ἐξετυπώσαμεν τὰ τοῖς προκεχωρηκόσι μαθηταῖς προσήκοντα.

Οὕτως ἔχουσιν ἐν ὀλίγοις τὰ κατὰ τὴν ἐκλογὴν καὶ διάταξιν τῆς ὕλης ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ταύτῃ γραμματικῇ, ἥς τὰς ἐλλείψεις ἐλπίζομεν ὅτι ἐπιεικῶς θὰ κρίνωσιν οἱ λόγοι συνάδελφοι.

Ἐν Ἀθήναις μηνὶ Ἰουλίῳ 1902.



ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Ἡ Γραμματικὴ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐξετάζει α') τὰ στοιχεῖα τῶν λέξεων καὶ τὰς λέξεις αὐτὰς καθ' ἑαυτὰς (ἰδίως Γραμματικῇ), β') τὴν διὰ τῆς πλοκῆς τῶν λέξεων κατασκευὴν τελείου λόγου (Συντακτικόν).

2. Ἡ ἰδίως Γραμματικὴ διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, α') εἰς τὴν στοιχειολογίαν ἢ φθογγολογίαν, β') εἰς τὸ τυπικὸν καὶ γ') εἰς τὸ ἔτυμολογικόν. Ἐκ τούτων ἡ μὲν στοιχειολογία ἢ φθογγολογία ἐξετάζει τὰ μέρη τῶν λέξεων, τὰ στοιχεῖα δηλ. ἢ τοὺς φθόγγους, τὸ δὲ τυπικὸν ἐξετάζει τοὺς τύπους τῶν λέξεων καὶ τέλος τὸ ἔτυμολογικὸν τὴν γένεσιν αὐτῶν.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΟΙΧΕΙΟΛΟΓΙΑ ἢ ΦΘΟΓΓΟΛΟΓΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ἄλφάβητος.

§ 1. Ἡ Ἑλληνικὴ γλώσσα ἔχει 24 στοιχεῖα¹ ἢ γράμματα², τάδε:

Σχῆμα	Ὄνομα	Σχῆμα	Ὄνομα
A α	Ἄλφα	N ν	Νῦ
B β	Βῆτα	Ξ ξ	Ξῦ, ἢ Ξεῖ
Γ γ	Γάμμα	Ο ο	Ὄ (μικρόν)
Δ δ	Δέλτα	Π π	Πεῖ
E ε	Ἐ (ψιλόν)	Ρ ρ	Ῥῶ
Z ζ	Ζῆτα	Σ σ	Σῆγμα
H η	Ἡτα	Τ τ	Ταῦ
Θ θ	Θῆτα	Υ υ	ὕ
I ι	Ἰῶτα	Φ φ	Φεῖ
K κ	Κάππα	Χ χ	Χεῖ
Λ λ	Λάμβδα ἢ λάβδα	Ψ ψ	Ψεῖ
M μ	Μῦ	Ω ω	ὦ (μέγα)

¹ Τ. ἔ. φθόγγους. ² Τ. ἔ. γραφικὰ σημεῖα.

Σημ. Πλὴν τῶν στοιχείων τούτων ἐν τῷ ἀρχαιοτάτῳ ἀλφαβήτῳ κατελέγετο μετὰ τὸ Ε τὸ F, *Δίγαμμα* ἢ *Baū*⁴.

§ 2. Τὰ στοιχεῖα ταῦτα διαιροῦνται εἰς φωνήεντα² καὶ εἰς σύμφωνα. Καὶ τὰ μὲν φωνήεντα εἶναι τέλειαι φωναί, τὰ δὲ σύμφωνα μόνον μετὰ τῶν φωνηέντων συνεκφωνούμενα συναποτελοῦσι τελείας φωνάς.

Περὶ τῶν φωνηέντων καὶ τῶν συμφώνων γενικῶς.

§ 3. Τὰ φωνήεντα εἶναι ἑπτὰ α, ε, η, ι, ο, υ, ω. Ἐκ τούτων τὸ μὲν ε καὶ ο καλοῦνται βραχέα, ὡς ἐν βραχέϊ χρόνῳ⁵ προφερόμενα, τὸ δὲ η καὶ ω μακρά, ὡς προφερόμενα ἐν διπλασίῳ χρόνῳ ἢ τὰ βραχέα, τὸ δὲ α, ι, υ δίχρονα, διότι οἱ ἀρχαῖοι εἶχον αὐτὰ καὶ διὰ τοὺς βραχεῖς φθόγγους $\bar{\alpha}$, $\bar{\iota}$, $\bar{\upsilon}$, καὶ διὰ τοὺς μακροὺς $\bar{\alpha}$, $\bar{\iota}$, $\bar{\upsilon}$.

§ 4. Τὰ σύμφωνα διαιροῦνται εἰς ἄφωνα: β, γ, δ, κ, π, τ, χ, φ, θ, καλούμενα οὕτω, διότι μόνον μετὰ φωνηέντων συνεκφωνούμενα εἶναι ἀκουστά, καὶ εἰς ἡμίφωνα: λ, μ, ν, ρ, σ, καλούμενα οὕτως, ὡς ἡχηρότερα τῶν ἀφώνων ὄντα καὶ πλησιάζοντα κατὰ τοῦτο πρὸς τὰ φωνήεντα.

Σημ. Τὰ διπλαῖ ξ καὶ ψ εἰσι ταχυγραφικὰ σημεῖα δύο φθόγγων, τὸ ξ τοῦ κα. τὸ ψ τοῦ πα· τὸ δὲ ζ, ὅταν ἐκ τοῦ σδ προέρχεται⁴, οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἡχηρὸν σ.

§ 5. Τὰ ἄφωνα κατὰ μὲν τὸ κυριώτερον τῶν φωνητικῶν ὀργάνων δι' ὧν προφέρονται διακρίνονται α') εἰς λαρυγγόφωνα (κ, γ, χ) β') εἰς χειλόφωνα (π, β, φ) καὶ γ') εἰς ὀδοντόφωνα (τ, δ, θ). Κατὰ δὲ τὴν ποιότητα τῆς φωνῆς καὶ τὸ συνοδεῦον αὐτὴν κατὰ τὴν προφορὰν αὐτῶν πνεῦμα διακρίνονται α') εἰς ψιλὰ (κ, π, τ) β') εἰς μέσα (γ, β, δ) καὶ γ') εἰς δασέα (χ, φ, θ).

Σημ. Ἐκ τῶν ἀφώνων τὰ μὲν διὰ τῶν αὐτῶν φωνητικῶν ὀργάνων προφερόμενα καλοῦνται ὁμόφωνα, τὰ δὲ διὰ διαφόρων ἑτερόφωνα· καὶ ἐκ τούτων πάλιν τὰ μὲν μετὰ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος προφερόμενα καλοῦνται ὁμόπνοα, τὰ δὲ μετὰ διαφόρου ἑτερόπνοα.

§ 6. Ἐκ τῶν ἡμιφώνων τὸ μὲν λ καὶ ρ καλοῦνται ὑγρά, τὸ δὲ μ καὶ ν ἔνρινα· τὸ σ καλεῖται συριστικόν.

Σημ. 1. Ἐνρινον εἶναι καὶ τὸ γ πρὸ λαρυγγόφωνου.

Σημ. 2. Τὸ λ καὶ ρ καλοῦνται ὑγρά, διότι εὐκόλως συμπλέκονται καὶ συμπεφέρονται μετ' ἄλλων συμφώνων.

⁴ Ὁ δὲ φθόγγος j ἢ j μόνον ἐκ τῶν ἰχνῶν τὰ ὅποια κατέλιπε δύναται νὰ ἀναγνωρισθῆ. — ² Φωνήεντα στοιχεῖα δηλ., ὡς καὶ σύμφωνα στοιχεῖα. —

⁵ Σχετικῶς πρὸς τὰ μακρά. ⁴ Π. χ. *έλλα* = βρίσδα.

Δίφθογγοι⁴.

§ 7. Αἱ δίφθογγοι πᾶσαι (πλὴν τῆς υἱ) γίνονται ἐκ τῆς συνεχώσεως ἐνός τῶν φωνηέντων α, ε, η, ο, ω μετὰ τοῦ ι ἢ υ εἰς μίαν συλλαβὴν : αι, αυ, ει, ευ, οι, ου· ρ, η, φ, ην καὶ ων· διακρίονται δὲ εἰς κυρίας (αι, αυ, ει, ευ, οι, ου) καὶ εἰς καταχρηστικὰς (α, η, φ, ην, ων, υ).

Σημ. 1. Ἡ υ ἀπαντᾷ πρὸ φωνήεντος μόνον, π. χ. μυῖα· ἡ δὲ ων, ἐκ κράσεως πάντοτε προσερχομένη, παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς εἶναι σπανία, π.χ. *ὠυριπίδη* (=ὦ Εὐριπίδη), *πρωῦδαν* (=προαυδᾶν).

Σημ. 2. Αἱ ἐξ ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως ἢ συγχωνεύσεως δύο ὁμοίων φωνηέντων προσερχόμεναι δίφθογγοι εἰ καὶ οὐ καλοῦνται νόθαι, π.χ. *εἰς* (ἐκ τοῦ ἐνός), *δοῦς* (ἐκ τοῦ δόντος), *φίλει* (=φίλεε). Ὡσαύτως νόθη εἶναι ἡ οὐ, ὅταν προσέρχεται ἐκ συναιρέσεως, π. χ. ὄσοϋν (ὄστέ-ον), νοῦς (νο-ος).

Σημ. 3. Ἡ μὴ ἔνωσις εἰς δίφθογγον δύο φωνηέντων δυναμένων νὰ ἀποτελέσωσι τοιαύτην καλεῖται *διάρρησις*, π. χ. *παῖς* ἀντὶ *παῖς*, *βασιλῆος*⁵ ἀντὶ *βασιλειος*. Σημεῖον αὐτῆς εἶναι τὰ διαλυτικὰ (.), π. χ. *πρωῖ*, τὰ ὅποια ὅμως παραλείπονται, ὅταν τὸ πρῶτον ἐκ τῶν δύο φωνηέντων τονίζεται ἢ πνευματίζεται, π. χ. *ἄυλος*, *Ἀτρεί*.

§ 8. Ἐν τῇ διὰ κεφαλαίων γραφῇ τὸ ι τῶν διφθόγγων α, η, φ, προσγράφεται, π. χ. ΤΗΙ ΧΩΡΑΙ ἢ ΤΗι ΧΩΡΑι.

§ 9. Τῶν διφθόγγων τὸ μὲν α' φωνῆεν καλεῖται *προτακτικόν*, τὸ δὲ β' *ἐπιτακτικόν*.

§ 10. Πᾶσαι αἱ δίφθογγοι λογιζονται κατὰ τὸν τονισμόν ὡς μακραί· ἐξαιροῦνται δὲ

α') Ἡ αι ἐν τῷ ἐπιρρήματι *πάλαι* (πρὸβλ. *πρόπαλαι*, *ἐκπαλαι*).

β') Ἡ αι καὶ οι ἐν τοῖς κλιτοῖς, ὅταν εὐρίσκωνται ἐν τέλει αὐτῶν ἄνευ ληκτικοῦ συμφώνου, π. χ. *τράπεζαι*, *γλῶσσαι*, *λέγεται*, *βουλεύσαι*, *ἄνθρωποι*.

Σημ. Λογίζονται δ' ὅμως ὡς μακραί⁵ καὶ αὗται α') ἐν τῇ εὐκτικῇ π. χ. *βουλεύοι*, *βουλεύσαι*. β') ἐν τῇ ἐν. δοτικῇ τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου *οἱ*. γ') ἐν τῇ ἐν. δοτικῇ τῶν εἰς ὡς (γεν. οὖς), π. χ. *αἰδοῦ*. καὶ δ') ἐν τῇ ἐν. δοτικῇ καὶ κλητικῇ τῶν εἰς ὦ (γεν. οὖς) θηλυκῶν τριτοκλίτων, π. χ. *ἡχοῖ* (δοτ. ἢ κλητ.).

Πνεύματα.

§ 11. Οἱ παλαιοὶ τὰ ἀρκτικά τῶν λέξεων φωνήεντα προέφερον μετὰ τινος λεπτοῦ ἢ παχέος πνεύματος ἐξερχομένου ἐκ τοῦ λάρυγγος. Σημεῖα τοῦ μὲν λεπτοῦ πνεύματος εἶναι ἡ ψιλή (³),

⁴ Κυρίως *δίφθογγοι συλλαβαί*. — ⁵ Μετ' ἐκτάσεως τοῦ πρώτου φωνήεντος. — ⁵ Κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα. § 10.

τοῦ δὲ παχέος ἢ δασεῖα (*), τιθέμενα ἐπὶ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος τῶν λέξεων (ἐπὶ δὲ τῶν κεφαλαίων ἄνωθεν καὶ ἀριστερά).

Σημ. Τὸ σημεῖον τοῦ πνεύματος τίθεται ἐπὶ τοῦ ἐπιτακτικοῦ φωνήεντος τῶν διφθόγγων· ἄνωθεν δὲ καὶ ἀριστερὰ ἐπὶ τῶν καταχρηστικῶν διφθόγγων α, η, φ, ὅταν αὐταὶ γράφονται διὰ κεφαλαίων γραμμάτων, π. χ. οἶκος, εὐθύς, Ἄισσω (= ἄσσω).

§ 12. Τὸ ρ ἐν ἀρχῇ λέξεως δασύνεται, π. χ. ῥήτωρ.

§ 13. Δασύνονται πρὸς τούτοις

α') Αἰ ἀπὸ υ ἀρχόμεναι λέξεις, π. χ. ὕπνος.

β') Τὸ ἄρθρον: ὀ, ἦ, οἶ, αἶ.

γ') Ὁ πληθυντικὸς τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ α' προσώπου, π. χ. ἡμεῖς, ἡμῶν, κλπ. ὁ ἐνικός τῆς τοῦ γ', π. χ. οὗ, οἷ, ἐ, καὶ αἶ ἐξ αὐτῶν παραγόμεναι κτητικαὶ καὶ αὐτοπαθεῖς, π. χ. ἡμέτερος, ἐαυτοῦ κλπ.

δ') Αἰ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμῖαι, π. χ. ὅς, ὅσις, ἡλίκος καὶ τὰ ἀναφορικὰ ἐπιρρήματα¹, π. χ. ὡς, ὅπως, ἠνίκα κλπ., αἶ δεικτικαὶ οὗτος καὶ ὅδε καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἐπιρρήματα οὕτως, ὥδε πρὸς δὲ αἶ ἐπιμεριστικὰ ἕτερός, ἐκάτερος, ἕκαστος καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἐπιρρήματα, π. χ. ἑτέρως, ἐκατέρωθεν, ἐκάστοτε κλπ.

ε') Τὰ ἀριθμητικὰ εἰς, ἕξ, ἐπὶ καὶ ἑκατὸν καὶ αἶ ἐξ αὐτῶν παραγόμεναι λέξεις, π. χ. ἕκτος, ἑβδομος κλπ.

Σημ. Πλὴν τούτων ὑπάρχουσι καὶ πολλαὶ ἄλλαι δασυόμεναι λέξεις, τὰς ὁποίας εὐρίσκει τις ἐν ταῖς λεξικοῖς.

Περὶ τῶν φωνηέντων ἰδιαιτέρως.

α') Τροπὴ φωνηέντων.

§ 14. Καλεῖται τροπὴ φωνήεντος ἢ μεταβολή² αὐτοῦ εἰς ἕτερον φωνήεν ἰσόχρονον³. τρέπεται δὲ τὸ μὲν $\bar{\alpha}$ εἰς η, τὸ δὲ ε εἰς $\bar{\alpha}$ ἢ ο, π. χ. ἄργῶ ἤργον, τρέφω ἐτρέφην τέτροφα τροφὴ τραπερός.

Σημ. Καὶ ἡ τροπὴ τοῦ εἰ εἰς οἰ, ὡς καὶ ἡ τοῦ εἰ εἰς οὐ ἢ τοῦ η εἰς ω ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν τροπὴν τοῦ ε εἰς ο, π. χ. πείθω πέποιθα, σπεύδω σπουδή, ῥήγνυμι ῥρογα ῥώξ.

¹ Πλὴν τῶν ἀπαντώντων καὶ ὡς ἀναφορικῶν καὶ ὡς δεικτικῶν (τυνηθέστερον μάλιστα ὡς δεικτικῶν) ἔνθα καὶ ἔνθεν. — ² Κυρίως πρόκειται περὶ παλαιωτάτων ριζικῶν καὶ καταληκτικῶν μορφῶν· πρὸς φέρω φόρος, γένος γένο(σ)-ος. Ἐντεῦθεν ἢ εἰς ἰσχυρά, μέσα καὶ ἀσθενῆ θέματα διάκρισις, π. χ. ποι περ π' λοιπ λειπ λιπ' ὄγω ὄγη ὄγ' σπουδ σπευδ. — ³ Παρατηρεῖται δὲ τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐν τῷ σχηματισμῷ τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος καὶ ἐν τῇ παραγωγῇ τῶν λέξεων.

β') Ἑκτασις φωνέντων.

§ 15. Ἑκτασις φωνήεντος καλεῖται ἡ μεταβολὴ βραχέος φωνήεντος εἰς φωνῆεν μακρὸν ἢ εἰς δίφθογγον νόθην, οἷα ἡ τοῦ ᾠ εἰς ᾠ ἢ ἡ, ἡ τοῦ ἰ, υ εἰς ἰ, ὠ, ἡ τοῦ ε εἰς ἡ ἢ εἰ καὶ ἡ τοῦ ο εἰς ω ἢ ου, π. χ. ἀκούω ἤκουον, ἐλπίζω ἤλπιζον, ὀμιλῶ ὀμίλων κλπ.

Σημ. Ἡ ἑκτασις ἥτις γίνεται πρὸς ἀναπλήρωσιν ἀποβληθέντων συμφώνων καλεῖται ἑκτασις ἀναπληρωτικὴ ἢ ἀντέκτασις, π. χ. ἔσφηλα (ἐκ τοῦ ἔσφᾶλ-λ-α), μέλας (μέλᾶν-ς), ὀδοὺς (ὀδόντι-ς), λύκους (λύκων-ς), πᾶσα (πάν-σα)¹, ἀμείνων (ἀμέννων), χεῖρων (χέρρων), ἔφθειρα (ἐφθερρα).

γ') Ὑπερβιβασμός χρόνου.

§ 16. Ὑπερβιβασμός χρόνου καλεῖται ἡ ἀμοιβαία ἐναλλαγὴ τοῦ χρόνου τῶν φωνέντων δύο ἐπαλλήλων συλλαβῶν, π. χ. γᾶδος²-νεώς, πόληος-πόλεως, βασιλῆος-βασιλέως, βασιλῆα-βασιλέα, βασιλῆας-βασιλέας.

δ') Συγκοπή.

§ 17. Καλεῖται συγκοπή ἡ ἀποβολὴ φωνήεντος εὐρισκομένου ἐν μέσῳ λέξεως μεταξὺ δύο συμφώνων, π. χ. πί-πι-ω (πι-πέτ-ω). πρβλ. § 14 ὑποσ.

Σύμπτωσις φωνέντων.

Χασμωδία.

§ 18 Ἐκ τῆς συμπτώσεως δύο φωνέντων ἢ δύο διφθόγγων ἢ φωνήεντος καὶ διφθόγγου ἐν δύο ἐπαλλήλοις συλλαβαῖς ἢ λέξεσι προέρχεται πολλάκις δυσχέρειά τις καὶ κακοφωνία ἐν τῇ προφορᾷ (χασμωδία). Ἡ συναίρεσις, ἡ κρᾶσις, ἡ συνίησις, ἡ ἐκθλιψις καὶ ἡ ἀφαίρεσις³ εἶναι τὰ μέσα δι' ὧν ἀπέφευγον ταύτην οἱ Ἕλληνες.

α') Συναίρεσις.

§ 19. Συναίρεσις καλεῖται ἡ συγχώνευσις ἢ ἔνωσις δύο ἐπαλλήλων φωνέντων ἢ φωνήεντος καὶ διφθόγγου μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς λέξεως εἰς ἓν μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον· γίνεται δὲ κατὰ τοὺς ἐξῆς κανόνας:

¹ Ἐκ τοῦ πάντα τροπή τοῦ τι εἰς σ. — ² Ἴων. νηός. — ³ Κοινῶ ὀνόματι πάντα συναλοιφῇ καλούμενα.

α') Φωνήεντα δυνάμενα νὰ ἀποτελέσωσι δίφθογγον ἐνοῦνται εἰς ταύτην, π. χ. (Κα-ίκιας) *Καικίας*, (γήρα-ι) *γήρα*, (τείχε-ι) *τείχει*, (κλή-ιθρον) *κλήθρον*, (αἰδό-ι) *αἰδοί*, (πρω-ι) *πρώ*.

β') Τὰ αὐτὰ ἢ συγγενῆ συναιροῦνται εἰς τὰ αὐτὰ ἢ συγγενῆ μακρά, π. χ. (σέλα-α) *σέλα*, (Χί-ιος) *Χιος*, (ὑ-ίδιον) *Ἵδιον*, (φιλέ-ητε) *φιλήτε*, (πλη-ήρης) *πλήρης*, (βασιλῆ-ες) *βασιλῆς*, (φιλέ-η) *φιλή*, (ζή-ει) *ζῆ*, (ζή-η) *ζῆ*, (μισθό-οντες) *μισθοῦντες*, (μισθό-ω) *μισθῶ*, (ἀπλό-ω) *ἀπλῶ*, (φίλε-ε) *φίλει*, (μισθό-οι) *μισθοῖ*, (μισθό-ουσι) *μισθοῦσι*, (ρίγώ-ω) *ρίγῶ*, (ρίγώ-οντες) *ρίγῶντες*, (ρίγώ-ουσα) *ρίγῶσα*, (ρίγώ-οιεν) *ρίγῶεν*.

γ') Ὁ φθόγγος ο (ω, οι, ου) ἐπικρατεῖ τῶν φθόγγων α, ε (η, ει, η), π. χ. (αἰδό-α) *αἰδῶ*, (φά-ος) *φῶς*, (τιμά-ου) *τιμῶ*, (μισθό-ητον) *μισθῶτον*, (ρίγώ-ητε) *ρίγῶτε*, (βοά-ω) *βοῶ*, (φιλέ-ω) *φιλῶ*, (ρίγώ-ει ἢ ρίγώ-η) *ρίγῶ*, (ἦρω-α) *ἦρω*, (μίσθο-ε) *μίσθον*, (ρίγώ-ετε) *ρίγῶτε*, (φιλέ-ομεν) *φιλοῦμεν*, (φιλέ-ου) *φιλοῦ*, (χρυσέ-εφ) *χρυσῶ*, (φιλέ-οις) *φιλοῖς*, (μισθό-ει) *μισθοῖ*, (μισθό-η) *μισθοῖ*, (τιμά-οιμι) *τιμῶμι*.

δ') Ὅταν συμπέσωσιν οἱ φθόγγοι α (αι) καὶ ε (η, ει, η), ἐπικρατεῖ ὁ προηγούμενος ἐξ αὐτῶν, π. χ. (τίμα-ε) *τίμα*, (τιμά-ητε) *τιμᾶτε*, (τιμά-ει) *τιμᾶ*, (τείχε-α) *τείχη*, (τύπτει-αι) *τύπτει* ἢ *τύπτει*, (τύπτει-αι) *τύπτει*.

Σημ. 1. Ἡ δίφθογγος εἰ ἐν τοῖς εἰς -εις (γεν. -εντος) καὶ τῇ καταλήξει εἰν τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶναι νόθη (= § 7, σημ. 2). Ἐντεῦθεν αἱ συναίρεσεις (οἰνό-εις) *οἰνοῦς*¹, (μισθό-ειν) *μισθοῦν*, (τιμά-ειν) *τιμᾶν*², (τιμή-εις) *τιμῆς*³.

Σημ. 2. Ἐὰν συμπέσωσιν ἐπάλληλοι τρεῖς συναιρετέοι φθόγγοι, συναιροῦνται πρῶτον οἱ δύο τελευταῖοι καὶ ἔπειτα ὁ ἐκ τῆς συναίρεσεως ταύτης προσελθὼν μετὰ τοῦ πρώτου, π. χ. *ποιέ-ε-αι ποιέ-η ποιῆ*, *ἐφιλέ-ε-ο ἐφιλέ-ου ἐφιλοῦ*.

§ 20. Πλὴν τῶν ἁμαλῶν καὶ κανονικῶν τούτων συναίρεσεων ὑπάρχουσ⁴ καὶ αἱ καλούμεναι *γραμματικαὶ συναίρεσεις*, οἷα ἡ τοῦ σα εἰς α (ἀντί ω) ἐν τοῖς συνηρημένοις οὐδετέροις δευτεροκλίτοις, π. χ. *ἀπλόα-α*, ἢ τοῦ ὄη εἰς ἦ (ἀντί ὦ) ἐν τοῖς θηλυκοῖς τῶν εἰς (-πλό-ος) -πλοῦς ἐπιθέτων, π. χ. *ἀπλόη-ῆ*, *ἀπλόης-ῆς* κλπ., ἢ τοῦ εα εἰς α (ἀντί η) ἐν τοῖς δευτεροκλίτοις οὐδετέροις καὶ τῇ πληθ. αἰτ. τῶν θηλυκῶν τῶν εἰς (εος) οὔς ἐπιθέτων, π. χ. *δοτέα-α*, *χρῦσα-α*, *χρυσέας-αῶς*⁵, ἢ τοῦ εαι εἰς α (ἀντί η) ἐν τοῖς θηλυκοῖς τῶν εἰς (-εος) οὔς ἐπιθέτων, π. χ. *χρῦσαι-αῖ*, *χρῦσαι ε-αῖς* (τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ *Ἐρμαῖ*). Τοιαύτη καὶ ἡ τοῦ ἄαι εἰς αἰ (ἀντί α) ἐν τῷ *μνάαι-μναῖ*, *μνάαις-μναῖς*⁶.

¹ Ἀντὶ *οἰνοῖς* πρὸ βλ. (μισθό-εις) *μισθοῖς*. — ² Ἀντὶ *τιμᾶν* πρὸ βλ. (τιμά-ει) *τιμᾶ*. — ³ Οὐχὶ *τιμῆς*. — ⁴ Τοιαῦτα δὲ εἶναι καὶ τὰ *ἡμᾶς*, *ὑμᾶς*, *σφᾶς*, *χοᾶς*, *χοᾶς*, *ἀλιᾶ* κλπ. — ⁵ Πάντες οἱ συνηρημένοι οὗτοι τύποι ἐγέ-

β') Κρασις.

§ 21. Κρασις καλεῖται ἡ συγχώνευσις τοῦ τελικοῦ φωνήεντος ἢ διφθόγγου τῆς προηγουμένης λέξεως μετὰ τοῦ ἀρχτικοῦ φωνήεντος ἢ διφθόγγου τῆς ἀμέσως ἐπιφερομένης εἰς ἓν μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον, π. χ. (τὸ ἔπος) τοῦπος, (καὶ εἶτα) κῆρα, (τὰ ἄλλα) τᾶλλα.

§ 22. Σημεῖον τῆς κράσεως εἶναι ἡ κορωνίς (') τιθεμένη ἐπὶ τοῦ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτοντος φωνήεντος ἢ διφθόγγου, ἐὰν μὴ συμπίπτῃ μετὰ δασείας ἢ ψιλῆς, π. χ. τοῦνομα (τὸ ὄνομα)· ἀλλά: ἄν (ἄ ἄν), ἄνθρωπε (ᾠ ἄνθρωπε).

Σημ. Ἡ κορωνίς δὲν σημειοῦται καὶ ἐπὶ τῶν παραγῶγων ἐκ κενραμένων λέξεων, π. χ. ταυτοῖς (ταυτό).

§ 23. Μόνον τὸ τῆς ἐπιφερομένης διφθόγγου ι φυλάσσεται μετὰ τὴν κρασιν, ὑπογραφόμενον, π. χ. (καὶ εἶτα) κῆρα· ἀλλά: (αὶ ἀγαθαὶ) ἀγαθαί, (τῶ ὄχλω) τᾶχλω.

Σημ. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ὡς πρὸς τὸν τόνον, καθ' ὅσον μόνον ὁ τῆς ἐπομένης λέξεως τηρεῖται, π. χ. κᾶν (καὶ ἄν)· ἀλλά: κᾶν (καὶ ἓν).

§ 24. Κρασις γίνεται

α') Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου, καὶ μάλιστα ἐπὶ τοῦ τὸ ἢ τὰ πρὸ ε ἢ α π. χ. (τὸ ἰμάτιον) θοῖμάτιον, (τὰ ἰμάτια) θαιμάτια, (τοῦ ἐμοῦ) τοῦμοῦ, (οἱ ἀγαθοὶ) ἀγαθοί, (τὸ ἄτερον=ἕτερον) ἄτερον· (τὸ ἔργον) τοῦργον, (τὰ ἄλλα) τᾶλλα· συνηθέστατον τὸ ταυτό.

β') Ἐπὶ τοῦ καί, π. χ. (καὶ ἀγαθός) κἀγαθός, (καὶ ὅταν) χᾶταν.

γ') Ἐπὶ τοῦ κλητικῆς ἐπιφωνήματος ᾠ, μάλιστα πρὸ τοῦ α, π. χ. (ᾠ ἀγαθὲ) ᾠγαθέ, (ᾠ Εὐριπίδῃ) ᾠουριπίδῃ.

δ') Ἐπὶ τοῦ ἐγώ, πρὸ τοῦ οἶδα καὶ οἶμαι μάλιστα, π. χ. ἐγᾶδα, ἐγᾶμαι· οὕτω καὶ ἐγᾶχόμην (ἐγὼ ᾠχόμην).

ε') Ἐνίοτε ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν ὄ, ᾠ καὶ οὔ, π. χ. (ὄ ἐφόρει) οὔφορει, (ἄ ἐγὼ) ἀγώ, (οὔ ἔνεκα) οὔνεκα· οὕτω καὶ ὄθοῦνεκα (ὄτου ἔνεκα).

ς') Ἐπὶ τοῦ τοί, μέντοι, ἦτοι, οὔτοι, (ιδίως πρὸ τοῦ ἄν καὶ ἄρα), π. χ. τᾶν, μεντᾶν, οὔτᾶρα· σπανιώτατα δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ καίτοι π. χ. (καίτοι ἐστίν) καιτοῦστιν.

ζ') Ἐπὶ τῆς προθέσεως πρὸ, ιδίως πρὸ τοῦ ε, ἐν συνθέσει καὶ συνηθέστατα πρὸ τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως, π. χ. (πρὸ ἔργου),

νοντο κατὰ συνεχδρομὴν πρὸς τοὺς τῶν αὐτῶν πτώσεων τῶν μὴ συναϊρουμένων ὀνομάτων, π. χ. ὀσιᾶ κατὰ τὸ πολλά, χρουᾶς κατὰ τὸ πολλὰς, χρουᾶ κατὰ τὸ πολλάί κλπ.

προὔργου, (προέλεγον) προὔλεγον. Ἐν δ' ὁμοίως ἡ ἐπομένη λέξις δασύνεται, κρᾶσις δὲν γίνεται, π. χ. προεορτάζω, προέδρος, προορώ. Ἐξαίρεται τὸ φρουρά, φρουρὸς κλπ. (πρὸ ὀράω) καὶ φροῦδος (πρὸ ὁδός)¹.

η') Ἐπὶ τῶν ἐγκλιτικῶν μοὶ καὶ σοί, πρὸ τοῦ εἶναι ἰδίως, π. χ. μοῦσί, σοῦσί, μοῦδόκει.

γ') Συνίζησις.

§ 25. Καλεῖται συνίησις ἡ δύο ἐπαλλήλων συλλαβῶν ὡς μιᾶς ἐκφώνησις· συμβαίνει δὲ ἢ ἐν μιᾷ λέξει, ὡς ἡ συναίρεσις, π. χ. νέα (πρὸ βλ. σχολειό), ἢ ἐν δύο λέξεσιν, π. χ. ἢ οὐ. εἶναι δ' ἐν χρήσει παρὰ ποιηταῖς μάλιστα, ὑπὸ τοῦ μέτρου ἐπιβαλλομένη.

δ') Ἐκθλιψις.

§ 26. Ἐκθλιψις καλεῖται ἡ ἀποβολὴ τοῦ τελικοῦ βραχέος φωνήεντος (ᾱ, ε, ι, ο) ἢ τῆς ὡς βραχείας (§ 10) λαμβανομένης διφθόγγου (αι, οι) τῆς προηγουμένης λέξεως πρὸ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος ἢ διφθόγγου τῆς ἐπιφερομένης· σημεῖον ταύτης εἶναι ἡ ἀπόστροφος ('), π. χ. οἶδ' ὄτι.

Σημ. 1. Ἐκθλιψις γίνεται καὶ ἐν συνθέσει, ἀλλ' ἄνευ ἀποστροφου, π. χ. ἐπίετης, ἀπέγραψεν.

(Σημ. 2. Ἐκ τῶν διφθόγγων ἡ μὲν αι σπανιώτατα ἐκθλίβεται παρὰ τοῖς πεζοῖς, ἡ δὲ οι μόνον παρὰ ποιηταῖς).

Σημ. 3. Ἐκθλιψιν δὲν πάσχει τὸ ἄρθρον, ἡ κλητικὴ ἄνα (τοῦ ἀναξ), τὸ ἐπίρρημα μά, αἱ ἀντωνυμίαι τί, τί, ὄτι, αἱ προθέσεις πρό, περί, ἄχρι καὶ μέχρι καὶ ἡ ἐπὶ ἐν τοῖς συνθέτοις ἐπίορκος, ἐπιεικῆς καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν παραγομένοις.

§ 26α. Ὁ τόνος τοῦ ἐκθλιθέντος φωνήεντος τῶν μὲν μονοσυλλαβῶν λέξεων, τῶν προθέσεων, τῶν συνδέσμων ἀλλά, οὐδὲ καὶ μηδὲ καὶ τῶν ἀορίστων τινὰ καὶ ποτὲ ἀποβάλλεται, τῶν δ' ἄλλων λέξεων ἀναβιβάζεται ὡς ὀξεῖα ἐπὶ τῆς προηγουμένης συλλαβῆς, π. χ. ἡ δ' ὄς· παρ' ἐμοῦ· ἀλλ' ἐγώ· οὐδ' ἐγώ· Ἄιδης τιν' ἴμερον ἔσχεν. οὕτω ποι' ἦν.—φῆμ' ἐγώ· δεῖν' ἔπαθον· ἐπι' ἦσαν.

ε'. Ἀφαίρεσις.

§ 27. Ἀφαίρεσις καλεῖται ἡ ἀποβολὴ τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήεντος τῆς ἐπιφερομένης λέξεως μετὰ τὸ τελικὸν μακρὸν φωνῆεν ἢ τὴν διφθόγγον τῆς προηγουμένης· σημεῖον δὲ καὶ ταύτης

¹ Καὶ φροίμιον (=προ-βοίμιον). — ² Ἴνα μὴ συγχέηται τῷ ἐρωτηματικῷ λόγι· τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ ὡς πρὸς τὸ τινὰ.

εἶναι ἡ ἀπόστροφος ('), π. χ. αὐτὴ ἔξηλθεν. ἐμοῦ ἴπακουσον. λέγω ἰπὶ τοῦτον.

Σημ. Ἐν τῷ ἀποβλήθην φωνῆεν ἐτονίζετο, τότε ἡ προηγουμένη λέξις φυλάττει τὴν ἑαυτῆς ὄξειαν, π. χ. ἃ μὴ ἴθιγες.

Περὶ τῶν συμφώνων ἰδιαίτερος.

1. Μεταβολαὶ ἀφώνων.

§ 28. Χειλόφωνον ἢ λαρυγγόφωνον πρὸ ὀδοντοφώνου γίνεται ὀμόφωνον αὐτῶ, π. χ. (τέτριβ-ται) τέτριπται, (γέγραφ-ται) γέγραπται, (λέλεγ-ται) λέλεκται, (βέβρεχ-ται) βέβρεκται, (κλέπ-δην) κλέβδην, (γράφ-δην) γράβδην, (πλέκ-δην) πλέγδην, (ἐπέμ.π-θην) ἐπέμφθην, (ἐτρίβ-δην) ἐτριφθην, (ἐπλέκ-θην) ἐπλέχθην, (ἐλέγ-θην) ἐλέχθην.

Σημ. Τῆς ἐκ τὸ κ μένει ἀμετάβλητον, π. χ. ἐκδυμος, ἐκδημος.

§ 29. Ὀδοντοφώνον πρὸ ὀδοντοφώνου τρέπεται εἰς σ, π. χ. (ἀνυτ-τὸς) ἀνυστός, (ἠρείδ-θην) ἠρείσθην, (ἐπείθ-θην) ἐπείσθην.

§ 30. Τὰ ψιλὰ τρέπονται εἰς δασεῖα καὶ πρὸ φωνήεντος δασυνομένου, π. χ. ἀφ' οὗ, ἐφήμερος (=ἐπ' -ήμερος, ἡμέρα), ἀνθ-υφ-αιρῶ (ἀντ-ὕπ-αίρῶ), θάτερα (τὰ-ἄτερα=ἔτερα), χῶσα (καὶ ὄσα)¹.

Σημ. Ἐν τύχῳσι πρὸ φωνήεντος δασυνομένου τὰ ψιλὰ κτ ἢ πτ, τρέπονται ἀμφοτέρα εἰς δασεῖα, π. χ. ἐφθήμερος (=ἐπτ' -ήμερος, ἡμέρα), νύχθ' ὄλην (=νύκτ' ὄλην). ἐκ δύο δὲ ψιλῶν τῶν αὐτῶν τρέπεται εἰς δασὺ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μόνον τὸ δευτέρον, π. χ. ὄκχ' ἔρηης (=ὄκκα ἔρηης).

2. Σύμπτωσις ἀφώνων καὶ ἐνρίνων.

§ 31. Τὸ ν πρὸ μὲν χειλοφώνου ἢ ψ τρέπεται εἰς μ, π. χ. ἐμπειρία, ἐμβάλλω, ἐμφρων, ἐμφυχος, πρὸ δὲ λαρυγγόφονου ἢ ξ τρέπεται εἰς γ, π. χ. συγκαλῶ, συγγινώσκω, σύγχρονος, συγξέω. Πρὸ ὀδοντοφώνου δὲ τὸ ν μένει ἀμετάβλητον, π. χ. συντείνω, συνδέω, συνθέω,

§ 32. Λαρυγγόφωνον (κ ἢ χ) πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς γ' τὸ δὲ ν πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς σ, π. χ. (πέπλεκ-μαι) πέπλεγμαι, (βέβρεχ-μαι) βέβρεγμαί. — (πέφαν-μαι) πέφασμαι.

Σημ. Ἐν τισὶ λέξεσι τὸ κ πρὸ τοῦ μ δὲν μεταβάλλεται, π. χ. ἀκμή, λικμός.

¹ Τὸ δὲ ἀηλιώτης, λεύκιππος, Δεύκιππος, ἱππαρμωστής, Ἀρσιότιππος καὶ τινὰ ἄλλα τοιαῦτα ὑποδηλοῦσιν ἀρχαϊκώτερον πνευματισμὸν τοῦ β' συνθετικοῦ, οὗ ἡ δασεῖα ὑστερογενής.

§ 33. Ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ μ δὲν μεταβάλλεται, π. χ. Κάδμος, ἐρετμός, βαθμός¹.

§ 34. Τὸ β πρὸ τοῦ ν τρέπεται συνήθως εἰς μ, π. χ. (σεβ-νός) σεμός, (ἐρεβ-νός) ἐρεμός· ἀλλὰ καὶ (στιλβ-νός) σιλπός. Εἰς μ τρέπεται ἐνίοτε καὶ τὸ φ πρὸ τοῦ ν, π. χ. (τυφ-νός) συμμός.

3. Ἄφωνα πρὸ τοῦ σ.

§ 35. Χειλόφωνον πρὸ τοῦ σ ἐνούται μετ' αὐτοῦ εἰς ψ, λαρυγγόφωνον δὲ εἰς ξ, π. χ. (λείπ-σω) λείψω, (τρίβ-σω) τρίψω, (γράφ-σω) γράψω. — (πλέκ-σω) πλέξω, (λέγ-σω) λέξω, (βρέχ-σω) βρέξω.

Σημ. Περὶ τῶν ὀδοντοφώνων πρὸ τοῦ σ γενήσεται λόγος κατωτέρω.

4. Τὸ τ πρὸ τοῦ ι.

§ 36. Πολλάκις τὸ τ πρὸ τοῦ ι τρέπεται εἰς σ, π. χ. (ἴστητι) ἴσσησι, (τύπτοντι) τύπτοισι, (πλούτιος) πλούσιοι, (ἀθάνατος) ἀθανασία, (θύτης) θυσία.

5. Ἀφομοίωσις συμφώνων.

§ 37. Χειλόφωνον πρὸ τοῦ μ ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτό, π. χ. (λέλειπ-μαι) λέλειμμαί, (τέτριβ-μαι) τέτριμμαί, (γέγραφ-μαι) γέγραμμαί.

§ 38. Τὸ ν πρὸ τῶν ὑγρῶν καὶ τοῦ μ ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτά, π. χ. (σὺν-ράπτω) συρράπτω, (σὺν-λέγω) συλλέγω, (ἐν-μένω) ἐμμένω.

Σημ. Τὸ ν τῆς προθέσεως ἐν πρὸ τοῦ ρ δὲν μεταβάλλεται, π. χ. ἐνρίπτω².

§ 39. Τὸ σ ἀφομοιοῦται ἐνίοτε πρὸς τὸ προηγούμενον ρ ἢ πρὸς τὸ ἐπόμενον ν, π. χ. Χερρόνησος (Χερσόνησος), Πελοπόννησος (Πέλοπος νῆσος) ἐννυμ (ἔσ-νυμ). Συνηθέστατα ἀφομοιοῦται τὸ j πρὸς προηγούμενον λ, ν, ρ, π. χ. ἄλλομαι (ἄλ-j-ομαι), φθέρω (φθέρ-ρ)-ω, ὅπερ ἐκ τοῦ φθέρ-j-ω), κτείνω (κτέν-(ν)-ω, ἐκ τοῦ κτέν-j-ω).

6. Διπλασιασμός συμφώνων.

§ 40. Ἐκ τῶν συμφώνων διπλᾶ ἀπαντῶσι τὰ ἡμίφωνα καὶ ἐκ τῶν ἀφώνων τὸ κ, π, τ, καὶ τὸ γ, π. χ. ἄλλος, λῆμμα, γενναῖος, ἔρρω, τάσσω· κόκκος, ἵππος, πράτιω, ἀγγελλος.

¹ Οἱ τύποι ἴσμεν (ἀντὶ ἴδ-μεν), ἦννομαι (ἦνυτ-μαι), ἐρήρησαι (ἐρήρειδ-μαι), πέπεισαι (πέπειθ-μαι) καὶ ἄλλοι ὅμοιοι ἐσχηματισθησαν κατ' ἀναλογίαν πρὸς το ἴσσι, ἦννισαι, ἐρήρησαι, πέπεισαι κλπ. — ² Ἀντὶ δ' ὁμοίως τοῦ ἐννυμὸς συνηθέστερον εἶναι τὸ ἐρρυνμός· πρὸς δε τῶ ἐννυμὸν λέγεται καὶ ἐρρινον (ἄρωμα δηλ.).

Σημ. 1. Ἀντὶ τοῦ σσ⁴ οἱ Ἀττικοὶ² ἔχουσιν ἐν χρήσει τὸ π, π. χ. πρᾶπιω, τάπιω, γλῶτια.

Σημ. 2. Τὸ σσ τὸ προσελθὸν ἐκ τροπῆς τοῦ τζ (π. χ. χαρίεσσα ἐκ τοῦ χαρίετ-ζ α), τὸ ἐν συνθέσει ἐκ συμπτώσεως ν πρὸ τοῦ σ (π. χ. σύσσιτος=σύν-σιτος) καὶ τῆ τῶν λέξεων βασίλισσα, Κίλισσα, Κρησσα, Φοίνισσα, Παρνασσός, Ἀμφισσα, Ἀλικαρνασσός, Κάσσανδρος, λίσσομαι, πήσσω, πύσσω καὶ πώσσω δὲν τρέπεται εἰς πτ' τούναντιον δὲ τὸ π τῶν λέξεων ἀρμότιω⁵, βλίτιω, σφάτιω³, Ἀτικῆ, Ὑμητιός, Λυκαβητιός καὶ Πιπτακός δὲν τρέπεται εἰς σσ.

7. Τροπαὶ δασέων εἰς ψιλὰ.

§ 41. Ἐὰν δύο ἐπάλληλοι συλλαβαὶ τῆς αὐτῆς λέξεως ἀρχωνται ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ δασέος, τῆς πρώτης τὸ δασὺ τρέπεται εἰς ὁμόφωνον ψιλὸν ἐν τοῖσδε:

α') Ἐν τῷ ἀναδιπλασιασμῷ, π. χ. πεφίληκα, κέχυκα, τέθυκα, τίθημι (ἀντί: φε-φίληκα, χέ-χυκα, θέ-θυκα, θί-θημι).

β') Ἐν τῷ παθ. ἀορίστῳ καὶ μέλλοντι τοῦ θύω καὶ τίθημι: ἐτύθην τυθήσομαι, ἐτίθην τεθήσομαι.

γ') Ἐν συνθέσει, π. χ. ἐκεχειρία (ἀντὶ ἔχε-χειρία ἐκ τοῦ ἔχω χεῖρ), ἐπαφή (=ἐφ'-ἀφή).

Σημ. 1. Τοιαύτη τροπὴ ἐνίοτε συμβαίνει καὶ ἐὰν τὰ δασέα τύχωσιν ἑτερόφωνα, π. χ. τρέφω (*θρέφ, πρβλ. ἔθρεψα), ταχύς (πρβλ. θάσσων), τριχός (θριξ): ἀμπέχω (=ἀμφ(ι)-ἔχω), ἀμπίσχω (=ἀμφ(ι)-ἴσχω).

Σημ. 2. Ὄταν λείψῃ ἀπὸ τῆς δευτέρας συλλαβῆς τὸ δασὺ, ἐπανέρχεται τὸ ἐν τῇ πρώτῃ συλλαβῇ δι' αὐτὸ ψιλωθὲν, π. χ. θριξ (πρβλ. γεν. τριχός), θάπιον (ταχύς), ἔθρεψα (τρέφω), ἔξω (ἔχω).

Σημ. 3. Ἐν τῇ προστακτικῇ τοῦ α' παθ. ἀορίστου τρέπεται εἰς ψιλὸν τὸ τῆς β' συλλαβῆς δασὺ, π. χ. βουλευθήτη (βουλεύθη-θι). — ἀλλά: σώθηθ' ὄσον (§ 30).

8 Ἀποβολὴ συμφώνων.

§ 42. Ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται, π. χ. (ἀνακτ-σι) ἀναξι, (παιδ-σί) παισί, (πειθ-σω⁵) πείσω. Ὀμοίως καὶ πρὸ τοῦ κ τοῦ ἐνεργ. παρρακειμένου, π. χ. (πέπειθ-κα⁶) πέπεικα.

¹ Τοῦ προερχομένου ἰδίως ἐκ συμπτώσεως λαρυγγοφώνου ἢ ὀδοντοφώνου πρὸ τοῦ j. — ² Πλὴν τῶν τραγικῶν καὶ τῶν παλαιωτέρων πεζῶν Γοργίου, Ἀντιφώντος καὶ Θουκυδίδου. — ³ Ὅπερ καὶ ἀρμόζω λέγεται. —

⁴ Καὶ σφάζω. — ⁵ Κυρίως ἐκ τοῦ ἀνακτ-σι, παισ-σί, πείσ-σω ἀφομοιωθεὶς πρῶτον τοῦ ὀδοντοφώνου πρὸς τὸ ἐπιπερόμενον σ καὶ εἶτα ἀπλοποιήσῃ τοῦ σσ. — ⁶ Τὸ ἀκριβὲς περὶ τούτων λεχθήσεται ἐν τοῖς κατωτέρω.

§ 43. Τὸ ν πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται, π.χ., (δαίμονσιν) δαίμοσιν. Ἄν δὲ τὸ ν εὑρισκῆται πρὸ ὀδοντοφώνου (ντ, νδ, νθ), τότε ἀποβάλλονται ἀμφότερα καὶ τὰ πρὸ τοῦ σ βραχέα φωνήεντα ἐκτείνονται ἀναπληρωτικῶς, τὸ μὲν ε εἰς ει, τὸ δὲ ο εἰς ου καὶ τὸ ᾱ, ῖ, ῦ εἰς ᾱ, ῖ, ῦ, π.χ. (τυφθέντ-σι) τυφθεῖσι, (σπένδ-σω) σπεισω, (τύψαντ-σι) τύψασι, (λέοντ-σι) λέουσι, (ἐλμινθ-σι) ἐλμίσι, (δεικνύντ-σι) δεικνῦσι.

Σημ. 1. Ἐν τῷ τάλας, μέλας, κτεῖς, εἰς καὶ εἰς⁴, ἐν τῇ πλ. αἰτ. τῶν πρωτοκλίτων καὶ δευτεροκλίτων (π. χ. τραπέζας, λόγους)² καὶ ἐν τῷ γ' πλ. προσώπῳ τῶν ἀρκτικῶν χρόνων τῆς ἐνεργητ. φωνῆς (π.χ. βουλευούσι = βουλεύο-νσι)⁵ ἐκτείνεται ἀναπληρωτικῶς τὸ πρὸ τοῦ σ βραχὺ φωνῆεν, καίτοι ν μόνον ἀποβάλλεται.

Σημ. 2. Τῆς ἐν τὸ ν πρὸ σ ἢ ζ ἐν συνθέσει τηρεῖται ἀμετάβλητον, π. χ. ἐνοσεῖω, ἐνοσειρω' ἐνζυμος. — Ὡσαύτως τηρεῖται τὸ ν πρὸ τοῦ σ ἐν τοῖς οὐσιαστικοῖς ἔλμινς, πείρις, Τίρυνς καὶ πρὸ τοῦ σ τῶν προσωπ. καταλήξεων τοῦ παθ. παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικού, π. χ. πέφαν-σαι, ἐπέφαν-σο.

Σημ. 3. Τὸ ν τοῦ παν- ἐν συνθέσει συνήθως μὲν τηρεῖται πρὸ τοῦ σ, π.χ. παν-σέληνος, σπανιώτατα δὲ ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτό, π.χ. πασουδί' τὸ δὲ τοῦ πάλιν ἀφομοιοῦται μὲν σχεδὸν πάντοτε πρὸς τὸ ἐπόμενον σ, ἂν μετὰ τὸ σ ἀκολουθῇ φωνῆεν, π. χ. παλίσστος,⁴ ἀποβάλλεται δὲ ἢ τηρεῖται, ἂν μετ' αὐτὸ ἀκολουθῇ συμφωνον, π. χ. παλίστροπος ἢ παλίστροπος.

Σημ. 4. Τὸ ν τῆς σὸν ἐν συνθέσει ἀφομοιοῦται μὲν πρὸς τὸ ἐπόμενον σ, ἂν μετὰ τὸ σ ἀκολουθῇ φωνῆεν, ἀποβάλλεται δέ, ἂν μετὰ τὸ σ ἀκολουθῇ σύμφωνον, π.χ. συσσεῖω' σύστημα. Ὡσαύτως ἀποβάλλεται καὶ πρὸ τοῦ ζ, π. χ. συζυγία.

§ 44. Ἐν τῇ κλίσει τῶν ῥημάτων τὸ σ τῶν ἀπὸ σθ ἀρχομένων καταλήξεων μεταξύ δύο συμφώνων ἀποβάλλεται, π. χ. (γεγράφ-σθαι) γεγράφθαι, (λελείπ-σθων) λελείφθαι, (λελέγ-σθαι) λελέχθαι, (δεδέχ-σθαι) δεδέχθαι, (ἐστάλ-σθαι) ἐστάλθαι.

Σημ. 1. Οὕτως ἐσχηματίσθη καὶ τὸ ἐφθός (=ἐψ τό.), ἐκμηρος (=ἐξ-μηρος), πυγμάχος (=πυξ-μάχος).

§ 44a. Συνηθέστατα ἐν τῇ κλίσει τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων ἀποβάλλεται τὸ σ εὑρισκόμενον μεταξύ δύο φωνηέντων, π.χ. βέλους (βέλε[σ]-ος), λύη (λύε-[σ]αι).

Σημ. 3. Ὁ χρονικὸς χαρακτῆρ σ τοῦ μέλλοντος καὶ ἀορίστου καὶ τὸ σ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων τοῦ μσ. ἢ πθ. πάρακ. καὶ ὑπερσ.

¹ = Ἐν-ς. — ² = *τραπέζα-ς, *λόγο-ς. — ³ Ἐκ τοῦ βουλεύο-ντι. — ⁴ Μοναδικὸν τὸ ποιητικὸν παλίσστος.

τηρεῖται πάντοτε· ὡσαύτως τηρεῖται τὸ σ τὸ ἐξ ἀπλοποιήσεως τοῦ σσ ἢ ἐκ τροπῆς τοῦ τ πρὸ τοῦ ι προελθόν, π.χ. λύ-σ-ω, λύ-σ-ομαι, ἔλυ-σ-άμην, λυθή-σ-ομαι· περιλή-σαι. τείχει (τείχε[σ]-σι)⁴, ἔσομαι (ἔ[σ]-σ-ομαι)· τίθησι (τίθη-τι). Κανονικῶς τηρεῖται καὶ τὸ σ τῶν προσωπ. καταλήξεων τῶν εἰς μι ῥημάτων, π.χ. ἴε-σαι, ἴε-σο, τίθε-σο, δίδο-σο.

9. Μετάθεσις συμφώνων.

§ 45. Αὕτη συμβαίνει ἐπὶ τῶν ὑγρῶν λ καὶ ρ καὶ τῶν ἐνρίνων μ καὶ ν, π. χ. ἔ-θορ-ον— θρώσκω, κρατερὸς—καρτερός, βορ-ά—βιβρώσκω, ἔ-βαλ-ον—βέβληκα, ἔ-θαν-ον—θνήσκω, ἔ-καμ-ον—κέκμηκα.²

Σημ. Ἡ τοῦ ρ μετάθεσις ἐν τῷ β' ἄορ. συνοδεύεται καὶ μετὰ τροπῆς τοῦ μὲν εἰς α, τοῦ δὲ ᾠ εἰς ο, π. χ. δέρκ-ομαι ἔδρακον, ἀμαρτάνω-ῆμ(β)ροτον.

10. Εὐφωνικὰ σύμφωνα.

§ 46. Τοιαῦτα εἶναι τὸ ν, σ καὶ κ, ἐν τέλει τῶν λέξεων προστιθέμενα καὶ καλούμενα οὕτω, διότι ὅτε μὲν τίθενται, ὅτε δὲ παραλείπονται, κατὰ τὰς χρείας τῆς εὐφωνίας ἰδίως. Κανονικῶς τίθενται, ἂν ἡ ἐπομένη λέξις ἄρχηται ἀπὸ φωνήεντος.

§ 47. Τὸ ν προσλαμβάνουσι

α') Δί εἰς σι λήγουσαι πληθ. δοτικαί, π. χ. πᾶσι-ν, φλειρί-ν, καὶ τὰ εἰς σι τοπικὰ ἐπιρρήματα, π.χ. Πλαταιᾶσι-ν' πρὸς τούτοις τὸ πέρυσσι-ν καὶ παντάπασι-ν.

β') Τὸ εἰς σι γ' ἐν. καὶ πληθ. πρόσωπον τῶν ῥημάτων καὶ τὸ εἰς ε γ' ἐνικόν, π.χ. τίθησι-ν, τύπιοσι-ν' ἔτυπτε-ν. πρὸς τούτοις καὶ τὸ ἐστί-ν.

γ') Ἐνίοτε τὸ γ' ἐν. τοῦ ἐνεργ. ὑπερσυντελικού, π. χ. ἦδει-ν, κατοικήκει-ν.

Σημ. Οὕτω καὶ τὸ γ' ἐν. πρόσωπον τοῦ παρατατικού τοῦ εἶμι· προσήει-ν ἔξωθεν.

δ') Τὸ εἰσοσι-ν καὶ ὁ ἐπικὸς δυνητικὸς σύνδεσμος κέ-ν (=άν).

ε') Σπανίως ὁ προσσχηματισμὸς τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ προηγουμένου σ, π. χ. οὐτοσί-ν ἀνήρ· τουτουσί-ν ὀνομάζει. Ὅσαύτως καὶ τὸ ἐπίρρ. οὐτωσί-ν.

Σημ. Οἱ τοῦ εὐφωνικοῦ ν ἐπίδεκτικοὶ ῥηματικοὶ τύποι σπα-

⁴ Ἐν τῇ ἀπλοποιήσει τοῦ σσ τὸ μὲν τῆς καταλήξεως τηρεῖται, τὸ δὲ τοῦ θέματος ἐκπίπτει.—² Πάντα ταῦτα κυρίως εἰσὶν αἱ ἀσθενεῖς μορφαὶ ἢ προήλθον ἐκ τῶν ἀσθενῶν μορφῶν ἰσχυροτέρων θεμάτων· τὸ βλη, θνη, κμη π. χ. κυρίως εἶναι ἡ ἀσθενὴς μορφή δισυλλάβων ῥιζῶν (πρβλ. βέλε-μμον, θάνα-τος, κάμα-τος).

νίως παρά τοῖς πεζοῖς πάσχουσιν ἐκθλιψιν, πλὴν τοῦ ἐστί καὶ τοῦ γ' ἐν. προσώπου τοῦ ἐνεργ. παρακειμένου, π. χ. πεποίηχ' ἡμῖν.

§ 48. Τὸ σ ὡς εὐφωνικόν⁴ σύμφωνον ἐμφανίζεται

α') Ἐν τῷ ἐπιρρ. οὕτω, πρὸ φωνήεντος σχεδὸν μόνον, π. χ. οὕτως ἐποίησα. (ἀλλὰ καί: οὕτως διακείμενος. οὕτως βεβίωκα).

β') Ἐν τῇ προθέσει ἐκ, ἥτις ὑπὸ τὴν πλήρη αὐτῆς μορφήν (ἐξ δηλ.) μόνον πρὸ φωνήεντος ἀπαντᾷ καὶ ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει, π. χ. ἐξ εἰρήνης.—ἐξελαύνω.

γ') Ἐν τῷ ἄχρι-ς καὶ μέχρι-ς⁵.

§ 49. Πρὸ φωνήεντος ψιλουμένου τὸ οὐ προσλαμβάνει κ, ὅπερ πρὸ δασυνομένου φωνήεντος τρέπεται εἰς χ, π. χ. οὐκ αἰσχροός.— οὐχ ἠδύς.—Κατὰ δὲ τὸ οὐκέτι ἐγένετο καὶ τὸ μηκέτι.

Σημ. Τὸ τονιζόμενον οὐ δὲν προσλαμβάνει κ, π. χ. Πῶς γὰρ οὐ; *Ἀρ' οὖν . . . ;

11. Ἀνάπτυξις φθόγγων.

§ 50. Χάριν εὐφωνίας ἐνίοτε ἀναπτύσσεται σύμφωνον μεταξὺ ἐτέρων συμφώνων· τοῦτο π.χ. συμβαίνει μεταξὺ τοῦ μ καὶ ρ, π. χ. γαμ-β-ρός, ἄμ-β-ροτός· μεταξὺ τοῦ μ καὶ λ, π. χ. μέμ-β-λωκα· μεταξὺ τοῦ ν καὶ ρ, π. χ. ἀν-δ-ρός, καὶ τοῦ ρ καὶ μ, π. χ. πορ-θ-μός (περ-άω).

Σημ. Καὶ μεταξὺ φωνήεντος καὶ συμφώνου ἀναπτύσσεται φθόγγος ἐνίοτε, π. χ. βα-θ-μός, στά-θ-μη.

12. Τελικὰ σύμφωνα.

§ 51. Τελικὰ σύμφωνα εἶναι μόνον τὸ ν, ρ καὶ σ (ξ, ψ)⁶.

Σημ. Τὸ οὐκ (οὐχ) καὶ ἐκ φαινομένην ἐξαιρέσιν ἀποτελοῦσιν· διότι αἱ λέξεις αὗται συνεκφωνοῦνται μετὰ τῆς ἐπομένης λέξεως τόσον στενωῶς, ὥστε ἀποτελοῦσι μέρος αὐτῆς τρόπον τινά, π. χ. οὐκ ἐσσι, (ὅπερ ἐν τῇ ἐκφωνήσει ἴσον ἐστί τῷ οὐκέσσι).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ συλλαβῶν.

α'. Ὅρισμοί.

§ 52. Συλλαβὴ κυρίως καλεῖται ἡ συνεκφώνησις φωνήεντος ἢ διφθόγγου μεθ' ἐνὸς ἢ πλείονων συμφώνων. Ἡ τοιαύτη συλλαβὴ

⁴Κυρίως εἰπεῖν κινήτον, ὁποῖόν ἐστί καὶ τὸ ν καὶ τὸ κ.—⁵Ὡς καθαρῶς ἀττικὰ θεωροῦνται τὰ ἄνευ τοῦ σ: ἄχρι, μέχρι.—⁶Οἱκοθέν νοεῖται, ὅτι τὰ μὴ τελικὰ ἐν τέλει τῶν λέξεων ἀποβαλλονται, π. χ. ἔφερε (ἔφερει), φέρη (φέρησι), ἔφερον (ἔφεροντι), γύναι (γυναικ-ός), γάλα (γεν. γάλακτ-ος), ἰπόδρα (πρὸβλ. ἔ-δρακ-ον).

καλεῖται κυρία, ἐν ᾗ ἡ ἀποτελουμένη ἐκ φωνήεντος μόνου ἢ διφθόγου μόνης, ἄνευ συμφώνου, καλεῖται καταχρηστικῆ συλλαβή.

Σημ. 1. Αἱ ἐκ μιᾶς συλλαβῆς ἀποτελούμεναι λέξεις καλοῦνται μονοσύλλαβοι, αἱ ἐκ δύο δισύλλαβοι, αἱ δ' ἐκ τριῶν ἢ πλειόνων πολυσύλλαβοι.

Σημ. 2. Ἡ τελευταία συλλαβὴ λέξεως καλεῖται λήγουσα, ἡ προτελευταία παραλήγουσα καὶ ἡ πρὸ αὐτῆς προπαραλήγουσα.

β'. Περὶ συλλαβισμοῦ

§ 53. Συλλαβισμὸς λέξεως καλεῖται ἡ διαίρεσις αὐτῆς εἰς συλλαβάς· γίνεται δὲ κατὰ τοὺς ἐξῆς κανόνας·

α') Σύμφωνον μεταξὺ δύο φωνηέντων συλλαβίζεται μετὰ τοῦ δευτέρου αὐτῶν, π. χ. ἄ-γω, πρό-δο-τος.

β') Ἐὰν μεταξὺ δύο φωνηέντων τύχωσι δύο ἢ τρία σύμφωνα ἀρκτικὰ λέξεως ἑλληνικῆς, συλλαβίζονται μετὰ τοῦ δευτέρου αὐτῶν, π. χ. ἀ-σθε-νῆς (σθένος), ἄ-στρον (στρατός). Ἄν δ' ὅμως δὲν εἶναι ἀρκτικὰ λέξεως ἑλληνικῆς τὰ σύμφωνα ταῦτα, τότε τὸ μὲν α' ἐξ αὐτῶν συλλαβίζεται μετὰ τοῦ προηγουμένου φωνήεντος, τὸ δὲ ἄλλο (ἢ τὰλλα) μετὰ τοῦ ἐπομένου, π. χ. ἄλ-λος, ἄλ-σος, ἄρ-σην, ἄρ-ξω. ἔρ-γμα.

Σημ. 1. Ἄφωνον πρὸ τοῦ μ ἢ ν συλλαβίζεται πάντοτε μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, π. χ. δά-φνη, πρᾶ-γμα, βα-θμός.

Σημ. 2. Τρία σύμφωνα συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος, ὅταν τὰ δύο πρῶτα αὐτῶν καὶ τὰ δύο τελευταῖα εἶναι ἀρκτικὰ λέξεως ἑλληνικῆς, π. χ. αἰ-σχρὸς (πρόβλ. σχεδόν, χρῶμα).

γ') Αἱ παράθετοι λέξεις χωρίζονται εἰς τὰ ἑαυτῶν μέρη, π. χ. συν-έχω, ὄσ-περ, Ἑλλήσ-ποντος, ἐκ-φέρω, εἰσ-φέρω.

δ') Τὸ σύμφωνον μεθ' ὃ ἐγένετο ἔκθλιψις, συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, π. χ. ἀ-νέ-χω' κα-τ' ἐ-μοῦ, γα-λή-ν' ὀ-ρῶ.

γ') Περὶ ποσότητος συλλαβῶν.

§ 54. Φύσει βραχεῖα καλεῖται ἡ συλλαβὴ, ὅταν τὸ φωνῆεν αὐτῆς εἶναι βραχύ, φύσει δὲ μακρὰ, ὅταν τὸ φωνῆεν αὐτῆς εἶναι μακρόν, π. χ. ἐνόμῖσα, ἦρωσ, γέφ'ρα, κρι'νω' καινός.

Σημ. Ἡ φύσει βραχεῖα συλλαβὴ γίνεται θέσει μακρὰ (τονίζεται δ' ὅμως πάντοτε ὡς βραχεῖα), ἐὰν μετὰ τὸ βραχὺ αὐτῆς φωνῆεν ἀκολουθῶσι δύο ἢ πλείονα σύμφωνα ἢ σύμφωνον διπλοῦν, π. χ. στέλλω, τύπαντες, κόραξ, τράπεζα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τόνων καὶ τονισμοῦ.

α') Περὶ τόνων.

§ 55. Πᾶσα λέξις, εἴτε μονοσύλλαβος εἴτε πολυσύλλαβος¹ εἶναι, τονίζεται· τῶν πολυσυλλάβων δ' ὅμως λέξεων μία συλλαβὴ ἐκφωνεῖται ἰσχυρότερον τῶν ἄλλων, π. χ. τιμή, ἄνθρωπος.

§ 56. Ἡ γραπτὴ ἑλλ. γλῶσσα διὰ τὰς τονιζομένας συλλαβὰς ἔχει δύο γραπτὰ σημεῖα, τὴν ὀξεῖαν (') καὶ τὴν περισπωμένην (˘), π. χ. λόγος, σῶμα.

Σημ. 1. Ἀντίθετος τῆς ὀξεῖας εἶναι ἡ βαρεῖα (ˊ), τιθεμένη ἀντὶ τῆς ὀξεῖας ἐπὶ τῆς ληγούσης λέξεως μὴ χωριζομένης ἀπὸ τῆς ἀκολουθοῦ διὰ τινος σημείου στίξεως, π. χ. καὶ ἐγὼ μὲν . . .²

Σημ. 2. Ἡ ἔρωτ. ἀντωνυμία τίς, τί καὶ αἱ λέξεις περὶ ὧν ὡς λέξεων ἀπλῶς γίνεται λόγος ὀξύνονται π. χ. εἰ τὸ μὴ λέγεις (= τὴν λέξιν μὴ). τὸ ἀνὴρ ὄνομά ἐστιν.

§ 57. Οἱ τόνοι τίθενται πάντοτε ἐπὶ τοῦ β' φωνήεντος τῶν διφθόγγων· τὰ δὲ περὶ πνεύματος τῶν καταχρηστικῶν διφθόγγων λεχθέντα (§ 11, σημ.) ἰσχύουσι καὶ περὶ τοῦ τόνου αὐτῶν.

§ 58. Κατὰ τὸν τόνον ἡ λέξις καλεῖται ὀξύτονος μὲν, ἂν ἔχῃ ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς ληγούσης, π. χ. καλός· παροξύτονος δέ, ἂν ἔχῃ ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς παραληγούσης, π. χ. βασιλεύω· προπαροξύτονος δέ, ἂν ἔχῃ ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης, π. χ. ἄνθρωπος. Περισπωμένη δὲ καλεῖται λέξις τις, ὅταν ἔχῃ περισπωμένην ἐπὶ τῆς ληγούσης, π. χ. ἀγαπῶ, καὶ προπερισπωμένη, ὅταν ἔχῃ περισπωμένην ἐπὶ τῆς παραληγούσης, π. χ. ἀγαπῶμεν.

Σημ. Αἱ λέξεις αἱ τονιζόμεναι δι' ὀξεῖας ἢ περισπωμένης καλοῦνται ὀρθοτονοῦμεναι. Αἱ δὲ λέξεις αἱ ἔχουσαι τὴν λήγουσαν ἄτονον καλοῦνται βαρύτονοι, π. χ. χρῆμα, χρήματα.

β') Περὶ τονισμοῦ.

1. Γενικοὶ περὶ τονισμοῦ κανόνες.

§ 59. Ἡ ὀξεῖα τίθεται ἐπὶ βραχείας ἢ καὶ μακρᾶς ληγούσης, παραληγούσης ἢ προπαραληγούσης, ἢ δὲ περισπωμένη μόνον ἐπὶ μακρᾶς ληγούσης ἢ παραληγούσης.

¹ Ὑπὸ τὰς πολυσυλλάβους νοοῦμεν ἐνταῦθα καὶ τὰς δυσυλλάβους.—

² Ἡ βαρεῖα παλαιότερον ἦτο σημεῖον τῶν μὴ τονιζομένων (δι' ὀξεῖας ἢ περισπωμένης) συλλαβῶν τῶν πολυσυλλάβων λέξεων.

§ 60. Ἡ προπαραλήγουσα τονιζομένη ὀξεῖαν μόνον δέχεται· δὲν τονίζεται δ' ὁμοῦς ἢ προπαραλήγουσα, ἂν ἡ λήγουσα εἶναι φύσει ἢ θέσει μακρά, π. χ. ἄνθρωπος. — ἄνθρώπου· δμῆμιξ.

Σημ. Παρὰ τὸν κανόνα τοῦτον τονίζονται ἐπὶ τῆς προπαραληγουσῆς τὰ εἰς -εως (οὐδ. -εων) τῆς β' ἀττικῆς κλίσεως καὶ ἢ εἰς -εως, -εων λήγουσα ἐνική καὶ πληθ. γενική τριτοκλίτων τινῶν ὀνομάτων¹, π. χ. ἕλεως ἕλεων. πόλεως πόλεων². ἄστεως. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπιθέτὰ τινα κλινόμενα καὶ κατὰ τὴν β' ἀττικὴν καὶ κατὰ τὴν γ' κλίσιν, π. χ. δύσερος γεν. δύσερω καὶ δυσέρωτος, χρυσόκερος γεν. χρυσόκερω καὶ χρυσοκέρωτος, φιλόγελως αἰτ. φιλόγελων καὶ φιλογέλωτα.

§ 61. Ἡ βραχεῖα συλλαβὴ τονιζομένη ὀξύνεται, π. χ. καλός, λόγος.

§ 62. Ἡ μακρὰ παραλήγουσα τονιζομένη ὀξύνεται μὲν, ἂν ἡ λήγουσα εἶναι μακρά, περισπᾶται δέ, ἂν ἡ λήγουσα εἶναι βραχεῖα, π. χ. ἄνθρώπου. τεῖχος, προᾶξις.

§ 63. Ἡ ἀσυναίρετος ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγουσῆς ὀξύνεται, π. χ. ἡ τιμή, τὴν τιμήν.

§ 64. Ἡ μακροκατάληκτος γενική καὶ δοτικὴ τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγουσῆς περισπᾶται, π. χ. τῆς τιμῆς, τῇ τιμῇ.

§ 65. Πᾶσα λέξις λήγουσα εἰς αυ, ευ καὶ ου καὶ τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγουσῆς περισπᾶται, π. χ. ναῦ, ἱερεῦ, οὐδαμοῦ. Ἐξαίρειται τὸ ἰδού, ἰού, οὔ· πρὸς δὲ καὶ τὸ ἀόριστον πού.

§ 66. Ὅταν λέξις τις διὰ προσλήψεως νέων συλλαβῶν αὐξάνηται ἐν ἀρχῇ, ὁ τόνος αὐτῆς κανονικῶς ἀναβιβάζεται πρὸς τὴν ἀρχὴν αὐτῆς, ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπει τοῦτο ἡ λήγουσα, π. χ. φεύγω ἔφευγον, φεῦγε ἀπόφευγε· ὅταν δ' αὐξάνηται ἐν τέλει, τότε καὶ ὁ τόνος καταβιβάζεται πρὸς τὸ τέλος αὐτῆς, π. χ. βουλευώ, βουλευόμεθα.

§ 67. Τὸ ἐκ συναίρεσεως προελθὸν φωνῆεν (ἢ δίφθογος) δὲν τονίζεται, ἐὰν καὶ ἐκ τῶν συναιρουμένων φωνηέντων μηδέτερον τονίζηται, π. χ. (τεῖχεα) τεῖχη, (γένει) γένει, (φίλει) φίλει.

§ 68. Ἡ συνηρημένη λήγουσα τονιζομένη περισπᾶται μὲν, ἂν ἐκ τῶν συναιρεθέντων φωνηέντων ἐτονίζετο τὸ α', ὀξύνεται δέ, ἂν ἐτονίζετο τὸ β', π. χ. (ἠχοί) ἠχοῖ. — (ἔσταως) ἐστάως⁵.

Σημ. Ἐξαιρέσεις τῶν γενικῶν τούτων κανόνων θέλομεν ἀπαντήσαι ἐν τοῖς περὶ κλίσεων καὶ ἀλλαγῶν.

¹ Πρὸς τούτοις καὶ αἱ εἰς εω Ἰωνικαὶ γενικαὶ τοῦ ἐνικοῦ τῆς α' κλίσεως, π. χ. ἔροξω, καὶ οἱ Ἰωνικοὶ ὡσαύτως τύποι τῆς ἀναφορ. ἀνωθυμίας ὄτεφ, ὄτεων. — ² Ἡ πληθ. γενική τονίζεται κατὰ τὴν ἐνικήν, ἣτις ἐτήρησε τὸν τόνον τῆς Ἰωνικῆς γενικῆς, π. χ. πόλεως, ὅπερ ἐκ τοῦ πόλῃος. — ⁵ Οἴκοθεν νοεῖται, ὅτι ἡ τῆς συναιρετέας ληγουσῆς περισπωμένη μένει καὶ μετὰ τὴν συναίρεσιν, π. χ. (συκεῶν) συκῶν.

2. Ἀναστροφή.

§ 69. Ἀναστροφή τόνου καλεῖται ὁ ἀναβιβασμὸς τοῦ τόνου δισυλλάβων προθέσεων, ὅταν αὐταὶ ἐπιτάσσονται τῶν οὐσιαστικῶν, ὧν κανονικῶς προτάσσονται, π.χ. γῆς πέρι. νεῶν ἄπο.

Σημ. Παρὰ τοῖς πεζοῖς μόνη ἡ περὶ πάσχει ἀναστροφήν.

3. Λέξεις προκλιτικαὶ ἢ ἄτονοι.

§ 70. Καλοῦνται προκλιτικαὶ αἱ λέξεις αἵτινες συμπροφέρονται τόσον στενωῶς μετὰ τῆς ἐπομένης, ὥστε ὁ τόνος αὐτῶν δὲν ἀκούεται· διὸ καὶ ἄτονοι προσέτι καλοῦνται καὶ ἄνευ τόνου γράφονται⁴· τοιαῦτα δὲ εἶναι

α') Οἱ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενοι τύποι τοῦ ἄρθρου ὀ, ἦ, οἶ, αἶ.

β') Τὸ ἀρνητικὸν ἐπίρρημα οὐ (οὐκ, οὐχ).

γ') Αἱ προθέσεις ἐν, εἰς (ἐς), ἐξ (ἐκ).

δ') Ὁ σύνδεσμος εἰ.

ε') Τὸ μόριον ὥς.

Σημ. Ἐκ τῶν λέξεων τούτων τονίζονται² α') τὸ οὐ, ὅταν χωρίζεται ἀπὸ τῶν ἐπομένων διὰ στίξεως, π.χ. τὰ μὲν οἶδε, τὰ δ' οὐ. β') τὸ ὥς, ὅταν τίθεται μετὰ τὴν λέξιν ἧς κανονικῶς προτάσσεται, π.χ. θεὸς ὥς (ἀντί : ὥς θεός).

4. Περὶ ἐγκλίσεως τόνου.

§ 71. Αἱ λέξεις αἵτινες συμπροφέρονται τόσον στενωῶς μετὰ τῆς προηγουμένης λέξεως, ὥστε ὁ τόνος αὐτῶν ἢ ἀπόλλυται ἢ μεταβιβάζεται ὡς ὀξεῖα ἐπὶ τὴν λήγουσαν ἐκείνης, καλοῦνται ἐγκλιτικαὶ· τοιαῦτα δὲ εἶναι

α') ὁ ἐνεστώς τῆς ὀριστικῆς τοῦ εἰμὶ καὶ φημί πλήν τοῦ β' ἐν. προσώπου εἶ καὶ φῆς.

β') Οἱ ἐξῆς τύποι τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν· μοῦ, μοί, μέ, σοῦ, σοί, σέ, οὐ, οἶ, ἔ καὶ σφίσιν.

γ') Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τίς (πλήν τοῦ ἅπαντα) καὶ τὰ ἀόριστα ἐπιρρήματα πῶς, πῶ, πῆ, ποί, πού, ποιή, ποιέν, ποτέ.

δ') Τὰ μόρια τέ, τοί, γέ, νύν, πέρ⁵.

§ 72. Ἡ ἐγκλίσις τοῦ τόνου γίνεται κατὰ τοὺς ἐξῆς κανόνας·

α') Μετὰ λέξιν ὀξύτονον ἢ μὲν ἐγκλιτικῆ ἀποβάλλει τὸν ἑαυτῆς τόνον, τῆς δὲ ὀξύτονου ἢ ὀξεῖα δὲν τρέπεται εἰς βαρεῖαν, π.χ. καλός τις. καὶ τινες.

⁴ Προκλιτικαὶ γενικώτερον καλοῦνται καὶ πᾶσαι αἱ διὰ βαρείας τονιζόμεναι λέξεις, π.χ. τῷ ἀνδρὶ τούτῳ. — ² Ὡς μὴ στενωῶς συμπροφερόμεναι μετὰ τῆς ἐπομένης λέξεως. — ⁵ Καὶ τὰ ποιητ. ῥά, θήν, κέν.

β') Μετά λέξιν περισπωμένην ἢ ἐγκλιτικῇ ἀποβάλλει τὸν ἑαυτῆς τόνον, π.χ. φῶς *τι*. φῶς *ἔστιν*.

γ') Μετά παροξύτονον λέξιν ἢ μὲν μονοσύλλαβος ἐγκλιτικῇ ἀποβάλλει τὸν ἑαυτῆς τόνον, ἢ δὲ δισύλλαβος φυλάττει αὐτόν, π.χ. ἄλλος *τις*. ἄλλου *τινός*.

δ') Μετά λέξιν προπαροξύτονον ἢ προπερισπωμένην ὁ τόνος τῆς ἐγκλιτικῆς μεταθιβάζεται ὡς ὀξεῖα ἐπὶ τὴν λήγουσαν ἐκείνης, π.χ. ἀνθρώπος *τις*. σῶμά *τινος*. οὐχ οἶόν *τ'* ἔστιν.

Σημ. Μετά προπερισπωμένην λέξιν εἰς ξ ἢ ψ λήγουσαν ὁ τόνος τῆς δισυλλάβου ἐγκλιτικῆς φυλάσσεται, π.χ. φοῖνιξ *ἔστιν*.

ε') Ὅταν ἡ προηγούμενη λέξις εἶναι ἄτονος, τῆς ἐγκλιτικῆς ὁ τόνος μεταθιβάζεται ὡς ὀξεῖα ἐπ' ἐκείνην, π.χ. εἴ *τις*.

ς') Ὅταν πολλὰ ἐγκλιτικὰ ἀκολουθῶσιν ἐπάλληλα, συνεγκλιούνται, μεταθιβαζομένου τοῦ τόνου ἐκάστου αὐτῶν ὡς ὀξεῖας ἐπὶ τὸ ἀμέσως προηγούμενον, π.χ. εἴ *πού τις τινα ἕδου*.

§ 73. Ἐγκλισίς τόνου γενικῶς δὲν γίνεται ἐπὶ ἐμφάσεως καὶ ἰδίως ἐπὶ ἀντιθέσεως, πρὸς δὲ καὶ μετὰ λέξιν παθοῦσαν ἔκθλιψιν, π.χ. φανήσεται *σοὶ* καὶ *πολίταις*, ὧν *τινὲς μὲν*, . . . *τινὲς δέ*. . . —πολλοὶ δ' εἰσίν.

Σημ. Δὲν ἐγκλίνονται πρὸς τουτοίς

α') Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι μετὰ πρόθεσιν, π.χ. ὑπὲρ *σοῦ*.

Σημ. Γίνεται δ' ὅμως ἐγκλισίς τοῦ τόνου 1) ἐπὶ τῆς αἰτίας αὐτῶν ἐν συντάξει μετὰ τῆς πρὸς¹ καὶ σπανίως τῆς εἰς, π.χ. πρὸς *με*. εἰς *με*. 2) ἐπὶ ἀντιθέσεως μεταξύ δύο προθέσεων π.χ. ἐπὶ *σε* ἢ² *σὺν σοὶ*.

β') Αἱ ἐν § 56, σημ. ἀναφερόμεναι ἐγκλιτικάι, π.χ. ἡ *ποτέ* ἐπισύλλαβός ἐστι (= ἡ πρόθεσις *ποτέ*..)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Περὶ στίξεως καὶ ἄλλων γραπτῶν σημείων.

§ 74 Ἐν τῷ γραπτῷ λόγῳ γίνεται χρῆσις σημείων τινῶν ποιούντων εὐχερἔστεραν τὴν ὀρθὴν ἀνάγνωσιν ἢ κατανόησιν τῶν κειμένων.

α') Σημεῖα στίξεως.

§ 75 Σημεῖα στίξεως εἶναι

α') Ἡ τελεία σιγμῇ (.), δι' ἧς χωρίζονται περίοδοι.

β') Ἡ μέση σιγμῇ (*), δι' ἧς χωρίζονται κῶλα.

γ') Ἡ ὑποσιγμῇ ἢ τὸ κόμμα (,) δι' οὗ χωρίζονται προτάσεις ἢ μέρη αὐτῶν.

¹ Παρὰ τοῖς τραγικοῖς καὶ τοῖς κωμικοῖς καὶ ἐπὶ ἄλλων πτώσεων αὐτῶν μετὰ προθέσεων, π.χ. ὑπὲρ *μου*, ἀμφὶ *μοι*, περὶ *μου*. —² Το ἢ=ἀλλ' οὐ...

δ') Τὸ ἐρωτηματικὸν (;), σημεῖον εὐθείας ἐρωτήσεως, πρὸς δὲ καὶ σημεῖον δι' οὗ χωρίζονται περίοδοι ἐρωτηματικαὶ ἢ καὶ κῶλα τοιαῦτα.

β' Ἄλλα γραπτὰ σημεῖα.

§ 76. Πλὴν τῶν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν σημειωθέντων (κορωνίδος, ἀποστροφῆς, διαλυτικῶν) ἄλλα γραπτὰ σημεῖα εἶναι τὰ ἑξῆς·

α') Τὸ θαυμαστικόν, !, σημεῖον θαυμασμοῦ ἢ ἐκπλήξεως.

β') Ἡ παρένθεσις, (), ἐν ἣ ἐγκλείομεν λέξεις ἢ προτάσεις διασαφηντικὰς συνήθως ἄλλων.

γ') Τὰ εἰσαγωγικά, « », σημεῖα δηλοῦντα ὅτι παρατίθενται οἱ λόγοι τινὸς αὐτολεξεί.

δ') Τὰ ἀποσιωπητικά, ... , σημεῖα παραλείψεως λέξεων.

ε') Ἡ παῦλα, —, σημεῖον παύσεως ἢ διακοπῆς τοῦ λόγου.

ς') Τὸ διαιρετικόν, -, σημεῖον χωρισμοῦ τῶν συλλαβῶν λέξεώς τινος.

ζ') Αἱ ἀγκύλαι, [], σημεῖον νοθείας λέξεως ἢ χωρίου.

η') Ἡ παράγραφος, §, σημεῖον διαιρέσεως λόγου μεγάλου εἰς μέρη μικρότερα.

θ') Ἡ διαστολή ἢ ὑποδιαστολή (·), τιθεμένη μετὰ τῶν συνθετικῶν τῆς ἀντωνυμίας ὅτι πρὸς διάκρισιν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ συνδέσμου ὅτι.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΤΥΠΙΚΟΝ

Μέρη τοῦ λόγου. Κλίσεις.

§ 77. Τὰ μέρη τοῦ λόγου εἶναι δέκα, ἄρθρον, οὐσιαστικόν, ἐπίθετον, ἀντωνυμία, ῥῆμα, μετοχή, πρόθεσις, ἐπίρρημα, σύνδεσμος καὶ ἐπιφώνημα.

α') Τὸ ἄρθρον τίθεται κυρίως πρὸ τῶν οὐσιαστικῶν ἢ πρὸς δήλωσιν γνωστοῦ καὶ ὠρισμένου ἀντικειμένου τοῦ εἶδους, π. χ. ὁ ἄνθρωπος (= ὁ γνωστὸς ἄνθρωπος), ἢ πρὸς δήλωσιν τοῦ ὄλου εἶδους, π. χ. ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας (= πάντες οἱ ἄνθρωποι).

β') Τὰ οὐσιαστικά (ἢ ὀνόματα οὐσιαστικά) σημαίνουσι πρόσωπα ἢ πράγματα, π. χ. ἄνθρωπος, Ἑλένη. — οἰκία, ἵππος, σοφία.

γ') Τὰ ἐπίθετα (ἢ ὀνόματα ἐπίθετα) σημαίνουσιν ιδιότητας τῶν οὐσιαστικῶν, π. χ. μέγας ἀνὴρ. ὄρος ὑψηλόν.

δ') Αἱ ἀντωνυμίαι εἰσι λέξεις αἰτινες τίθενται ἀντὶ ὀνομάτων οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων, π.χ. ἐγώ, σύ, αὐτός, οὗτος. — τοιοῦτος κτλ.

ε') Τὰ ῥήματα σημαίνουσι ὅτι πρόσωπόν τι ἢ πρᾶγμα (τὸ ὑποκείμενον) ἐν χρόνῳ τινὶ ἐνεργεῖ ἢ πάσχει ἢ ἀπλῶς εὐρίσκεται ἐν τινὶ καταστάσει, π. χ. γράφω, ἔγραφον, ἔγραφα ἠτιῶμαι καθεύδω κλπ.

ς') Αἱ μετοχαί εἰσι κυρίως ῥηματικὰ ἐπίθετα μετέχοντα τῶν παρεπομένων τοῦ τε ῥήματος καὶ τοῦ ἐπιθέτου, π.χ. (ὁ) ἀγγέλλων, (ὁ) γράφας.

ζ') Αἱ προθέσεις εἰσὶ λέξεις, αἰτινες τιθέμεναι πρὸ τῶν πλαγίων πτώσεων τῶν πτωτικῶν ἐκφράζουσι διαφόρους ἐπιρρηματικὰς σχέσεις, π. χ. κατὰ τάχος, κατὰ γῆν, ἐν ἄσει.

η') Τὰ ἐπιρρηματα ἐκφράζουσι κυρίως τὰς σχέσεις τοῦ χρόνου, τόπου, τρόπου καὶ ποσοῦ, πρὸς δὲ κατὰφασιν ἢ ἀπόφασιν καὶ βεβαιότητα ἢ ἀβεβαιότητα καὶ προσδιορίζουσι τὰ ῥήματα, τινὰ δ' αὐτῶν καὶ ἐπίθετα ἢ ἕτερα ἐπιρρηματα, π.χ. χθὲς ἦλθον, ἐνταῦθα ἔμειναν, πάνυ καλός, πάνυ σπουδῆ, οὐ λέγω· ναί, τοί, ἴσως κλπ.

θ') Διὰ τῶν συνδέσμων συνδέονται πρὸς ἀλλήλας λέξεις ἢ προτάσεις, π. χ. ἐγώ τε καὶ σύ. ἡδέως μὲν ἔχε πρὸς ἅπαντας, χρῶ δὲ τοῖς βελτίστοις.

ι') Διὰ τῶν ἐπιφωνημάτων ἐκφράζονται τὰ διάφορα τῆς ψυχῆς παθήματα, π. χ. λύπη, χαρά, ἐκπληξίς, κ.τ.τ: οἶμοι τῶν κακῶν. φεῦ. ᾄ. ᾄ κλπ.

§ 78. Τὰ μέρη τοῦ λόγου διαιροῦνται εἰς κλιτὰ καὶ εἰς ἄκλιτα· καὶ κλιτὰ μὲν εἶναι τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία, τὸ ῥῆμα καὶ ἡ μετοχή· ἄκλιτα δὲ ἡ πρόθεσις, τὸ ἐπιρρημα, ὁ σύνδεσμος καὶ τὸ ἐπιφώνημα.

§ 79. Κλίσις καλεῖται ἡ κατὰ τύπον μεταβολὴ λέξεώς τινος πρὸς ἐκφρασιν διαφόρων σχέσεων πρὸς ἄλλας λέξεις.

§ 80. Τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία καὶ ἡ μετοχή καλοῦνται πτωτικά, ὡς ἐπιδεικτικὰ τῆς κατὰ πτώσιν μεταβολῆς.

§ 81. Τὰ παρεπόμενα τῶν πτωτικῶν¹ εἶναι τὸ γένος, ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ πτώσις, οἱ τύποι δηλ. οἱ δηλοῦντες τὸ (φυσικὸν ἢ τυπικόν) γένος, τὸν ἀριθμὸν καὶ τὰς διαφόρους σχέσεις τῶν οὐσιαστικῶν πρὸς ἄλλας λέξεις.

¹ Τὰ παρακολουθοῦντα δηλ. τὰ πτωτικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ καὶ τοῦ ἐπιθέτου.

1. Εἶδη τῶν οὐσιαστικῶν.

§ 82. Ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν τὰ μὲν σημαίνοντα πρόσωπα καλοῦνται συγκεκριμένα, σημαίνοντά τι ἢ ὄντως πραγματικὸν ἢ ὡς τοιοῦτον νοούμενον, π.χ. ἄνθρωπος, ἀνὴρ, γυνή, θεός, δαίμων, Ζεὺς. Ἐκ δὲ τῶν οὐσιαστικῶν τῶν σημαίνόντων πράγματα, τὰ μὲν σημαίνοντα πραγματικὸν τι καλοῦνται συγκεκριμένα, π.χ. ἄνθος, δένδρον, λέων, ἀετός, τὰ δὲ σημαίνοντα οὐχὶ πραγματικὸν τι, ἀλλ' ἀπλῶς ἀφηρημένην ἔννοιαν ἐν τῇ διανοίᾳ μόνον ὑπάρχουσιν, τ. ἔ. ἰδιότητα, κατάστασις, πρᾶξις, καλοῦνται ἀφηρημένα, π. χ. σοφία, εὐσέβεια, θάρος, νίκη, γραφή.

§ 82α. Τὰ οὐσιαστικὰ διακρίνονται προσέτι

α') Εἰς προσηγορικά, σημαίνοντα ἢ ὀλόκληρον τὸ εἶδος ἢ ἕν μόνον ἄτομον τοῦ εἶδους, π.χ. ἄνθρωπος, ἄνθος· τοῦτο τὸ ἄνθος. Ὑπὸ ταῦτα ὑπάγονται καὶ τὰ σημαίνοντα ὕλην, π. χ. χρυσοῦς, γάλα, καὶ τὰ περιληπτικά, τὰ καθ' ἑνικὸν δηλ. ἀριθμὸν ἐκφράζοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ πλήθους, π.χ. στρατός (=στρατιῶται), ἵπικόν (=ἵππεις).

β') Εἰς κύρια, σημαίνοντα ἕν μόνον πρόσωπον καὶ ὄντα κύριον ὄνομα αὐτοῦ, π.χ. Πλάτων. Ὑπὸ ταῦτα ὑπάγονται καὶ τὰ τῶν πόλεων, χωρῶν, τόπων, ὁρέων, ποταμῶν, λιμνῶν κ.τ.τ. ὀνόματα, π.χ. Ἀθῆναι, Ἀττική, Ἐλικόν, Κοπίαις, Σαλαμίς, Κηφισὸς κλπ.

Σημ. Τὰ τῶν λαῶν, γενῶν κ.τ.τ. ὀνόματα κυμαίνονται μεταξὺ τῶν κυρίων καὶ τῶν προσηγορικῶν, π.χ. Ἕλληνες, Ἀχαιοί, Αἰακίδαί, Εὐμολπίδαι κλπ.

2. Περὶ τοῦ γένους τῶν οὐσιαστικῶν.

§ 83. Τὰ οὐσιαστικὰ τυπικῶς εἶναι ἢ ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ ἢ οὐδετέρου γένους, π.χ. ὁ ἄνθρωπος, ἡ γυνή, τὸ παιδίον.

Σημ. 1. Ὀνόματά τινα ἐμφύχων ὄντων πρὸς δήλωσιν τοῦ φυσικοῦ γένους ἔχουσιν ἄλλην κατάληξιν διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ ἄλλην διὰ τὸ θηλυκὸν γένος, π. χ. ὁ δεσπότης ἢ δέσποινα, ὁ λέων ἢ λέαινα. Τινῶν δ' ἐχόντων τὴν αὐτὴν κατάληξιν τὸ ἀρσενικὸν ἢ θηλυκὸν γένος δηλοῦται διὰ τοῦ ἀρμοδίου ἄρθρου π. χ. ὁ παῖς ἢ παῖς, ὁ ἵππος ἢ ἵππος. Ταῦτα καλοῦνται γένους κοινού.

Σημ. 2. Τὰ ἔχοντα καὶ τὴν αὐτὴν κατάληξιν καὶ τὸ αὐτὸ ἄρθρον δι' ἀμφοτέρωτα τὰ γένη καλοῦνται ἐπίκοινα π.χ. ἡ ἄρκτος, ὁ λαγῶς. Μετὰ τούτων, πρὸς ἀκριβῆ δήλωσιν τοῦ φυσικοῦ γένους, τίθενται αἱ λέξεις ἄρσην, θήλυς, θήλεια, π.χ. ἀλώπηξ ἢ ἄρσην. ἀλώπηξ ἢ θήλεια, λαγῶς ὁ θήλυς, λαγῶς ὁ ἄρσην.

3. Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὀνομάτων.

§ 84. Οἱ ἀριθμοὶ εἶναι τρεῖς, ἐνικός, δυνικός καὶ πληθυντικός.

4. Περὶ τῶν πτώσεων.

§ 85. Ἡ Ἑλλ. γλῶσσα ἔχει πέντε πτώσεις, ὀνομαστικὴν, γενικὴν, δοτικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν. Τούτων ἡ μὲν ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ κλοῦνται ὁρθαὶ ἢ εὐθεῖαι, αἱ δ' ἄλλαι πλάγαι.

5. Γενικαὶ παρατηρήσεις.

§ 86. Τὰ οὐδέτερα ἔχουσι τρεῖς πτώσεις ὁμοίας, τὴν ὀνομαστικὴν, τὴν αἰτιατικὴν καὶ τὴν κλητικὴν. Τὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκά ὁμοίας ἔχουσι μόνον τὴν ὀνομ. καὶ τὴν κλητ. τοῦ πληθ.

§ 87. Ὁ δυνικός ἔχει δύο μόνον τύπους, ἓνα διὰ τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν, καὶ ἕτερον διὰ τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν.

§ 88. Τὸ ἀσυναίρετον α ἐν τέλει τῶν οὐδετέρων εἶναι βραχύ, π. χ. σῶμα, σώματα.

§ 89. Ἐν τοῖς πτωτικοῖς διακρίνομεν α') τὰς πτωτικὰς καταλήξεις καὶ β') τὸ θέμα, ὅπερ ἀνευρίσκομεν, ἐὰν ἀποκόψωμεν τὸ πτωτικὸν σημεῖον τῆς γενικῆς ἢ ἄλλης πτώσεως, π. χ. χώρα-ς, τιμή-ς, λόγο-ν, κόρακ-ος. — Ὁ τελευταῖος φθόγγος τοῦ θέματος καλεῖται χαρακτῆρ.

Κλίσις.

§. 90. Αἱ κλίσεις εἶναι τρεῖς, ὧν ἡ μὲν α' καὶ β' καλοῦνται ἰσοσύλλαβοι, διότι ἅπασαι αἱ πτώσεις τῶν κατ' αὐτὰς κλινομένων ὀνομάτων ἔχουσιν ἴσας συλλαβάς, ἡ δὲ τρίτη περιτοσύλλαβος, διότι αἱ πλάγαι πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ καὶ πάσαι αἱ τοῦ δυνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἔχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μίαν συλλαβὴν περισσοτέραν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς.

α.) Κλίσις τοῦ ἀρθρου.

§ 91. Τὸ ἄρθρον κλίνεται ὡδε:

	Ἀρσενικὸν		Θηλυκὸν		Οὐδέτερον	
	Ἐν.	Πλ.	Ἐν.	Πλ.	Ἐν.	Πλ.
Ὀν.	ὁ	οἱ	ἡ	αἱ	τὸ	τὰ
Γεν.	τοῦ	τῶν	τῆς	τῶν	τοῦ	τῶν
Δοτ.	τῷ	τοῖς	τῇ	ταῖς	τῷ	τοῖς
Αἰτ.	τόν	τούς	τήν	τάς	τὸ	τὰ
Δυνικός						
Ὀν. καὶ Αἰτ.	τῷ		[τὰ]		τῷ	
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν		[ταῖν]		τοῖν	

Σημ. 1. Ἐν τῇ ἐν. ὀνομαστικῇ τὸ μὲν ἀρσενικὸν δὲν ἔχει *ς*, τὸ δὲ οὐδέτερον δὲν ἔχει *ν*.

Σημ. 2. Ἐν τῷ δυνικῷ οἱ τύποι τοῦ θηλυκοῦ εἶναι σπάνιοι, μάλιστα ὁ τύπος *τά*, ἀναπληρούμενοι ὑπὸ τῶν τοῦ ἀρσενικοῦ.

Σημ. 3. Τῆς κλητικῆς τῶν ὀνομάτων προτάσσεται συνήθως τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα *ᾶ*.

β') Πρώτη Κλίσις,

§ 92. Κατὰ τὴν *α'* κλίσει κλίνονται θηλυκά, λήγοντα ἐν τῇ ἐν. ὀνομαστικῇ εἰς *α ἢ η*, καὶ ἀρσενικά, λήγοντα εἰς *ας ἢ ης*. Ὁ χαρακτηρ αὐτῶν εἶναι *α ἢ η*.

§ 93. Καταλήξεις τῶν ὀνομάτων τῆς *α'* κλίσεως.

	Θηλυκά				Ἀρσενικά	
	Ἐνικός					
Ὄν.	η	\bar{a}	\check{a}	\check{a}	η-ς	\bar{a} -ς
Γεν.	η-ς	\bar{a} -ς	\bar{a} -ς	η-ς	ου	ου
Δοτ.	η	α	α	η	η	α
Αἰτ.	η-ν	\bar{a} -ν	\check{a} -ν	\check{a} -ν	η-ν	\bar{a} -ν
Κλητ.	η	\bar{a}	\check{a}	\check{a}	η ἢ \check{a}	\bar{a}
	Δυνικός					
Ὄν. Αἰτ. καὶ Κλ.	\bar{a}					
Γεν. καὶ Δοτ.	α-ιν					
	Πληθυντικός					
Ὄν.	αι					
Γεν.	ων					
Δοτ.	αις					
Αἰτ.	\bar{a} ς					
Κλητ.	αι					

Σημ. Τῶν τῆς *α'* καὶ β' κλίσεως ὀνομάτων τὰς καταλήξεις τὰς προελθούσας ἐκ συγχωνεύσεως τῶν πτωτικῶν σημείων¹ μετὰ τοῦ χαρακτηρος αὐτῶν καλοῦμεν καὶ *τέλη*.

¹ Τὸ *α* καὶ *η* τῆς ἐν. ὀνομαστικῆς τῶν θηλ. καὶ τῆς ἐν. κλητικῆς τῶν τε ἀρσεν. καὶ τῶν θηλ. οὔτε πτωτικὸν σημεῖον εἶναι οὔτε πτωτ. τέλος, ἀλλ' εἶναι τοῦ θέματος στοιχεῖον (*χαρακτήρ*). Εὐδιάκριτα πτωτικά σημεῖα (ἢ *καταλήξεις πτωτικά*) εἶναι τὸ *ς* τῆς ἐν. ὀνομαστ. τῶν ἀρσ. καὶ τῆς ἐν. γενικῆς τῶν θηλυκῶν καὶ τὸ *ν* τῆς ἐν. αἰτ. ἀμφοτέρων. Πτωτικά σημεῖα εἶναι προσέτι καὶ τὸ τῆς ἐν. δοτικῆς ὑπογεγραμμένον *ι* (λείψανον τοῦ ἀρχαίου *αι*) καὶ τὸ *ιν* τῆς εἰς *αιν* γεν. καὶ δοτ. τοῦ δυνικοῦ, — Ἡ τῆς πληθ. γενικῆς κατάληξις *ων* ἐγένετο κατὰ συναίρεσιν τοῦ χαρακτηρος *α* μετὰ τῆς πτωτικῆς καταλήξεως *ων*. — Τὸ *ας* τῆς πλ. αἰτ. προῆλθεν ἐκ τοῦ *α-ης* (πρβλ. § 15, σημ.). — Τὸ δὲ *ου* τῆς ἐν. γενικῆς τῶν ἀρσ. μετεδόθη ἐκ τοῦ τῶν δευτεροκλίτων *ου*.

§ 94. Παραδείγματα θηλυκῶν.

	Ἐνικ.	Πληθ.	Ἐν	Πλ.	Ἐν.	Πλ.		
Ὄν.	ἡ	στιά	αἱ	στιάι	χώρα	χωῖραι	σφύρα	σφύραι
Γεν.	τῆς	στιάς	τῶν	στιάων	χώρας	χωρῶν	σφύρας	σφυρῶν
Δοτ.	τῇ	στιά	ταῖς	στιάϊς	χώρα	χώραις	σφύρα	σφύραις
Αἰτ.	τήν	στιάν	τάς	στιάς	χώραν	χώρας	σφύραν	σφύρας
Κλ.	ᾧ	στιά	ᾧ	στιάι	χώρα	χωῖραι	σφύρα	σφύραι

Δυϊκός

Ὄν. Αἰτ.	τῷ	στιά	χώρα	σφύρα
Γεν. Δοτ.	τοῦν	στιάιν	χώραιν	σφύραιν
Κλ.	ᾧ	στιά	χώρα	σφύρα

Ὄν.	τράπεζα	τράπεζαι	γνώμη	γνωμαι	τιμή	τιμαί
Γεν.	τραπέζης	τραπέζων	γνώμης	γνωμῶν	τιμῆς	τιμῶν
Δοτ.	τραπέζῃ	τραπέζαις	γνώμη	γνωμαῖς	τιμῇ	τιμαῖς
Αἰτ.	τράπεζαν	τραπέζας	γνώμην	γνωμας	τιμὴν	τιμάς
Κλ.	τράπεζα	τράπεζαι	γνώμη	γνωμαι	τιμή	τιμαί

Δυϊκός

Ὄν. Αἰτ.	τραπέζα	γνώμα	τιμά
Γεν. Δοτ.	τραπέζαιν	γνωμαῖν	τιμαῖν
Κλ.	τραπέζα	γνώμα	τιμά

Σημ. 1. Ἡ ἐν. κλητικὴ τῶν θηλυκῶν εἶναι ὁμοία τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ.

Σημ. 2. Τὰ εἰς α θηλυκὰ σχηματίζουσι τὴν ἐν. γενικὴν καὶ δοτικὴν εἰς η, π. χ. θάλασσα-ης-η. Δὲν σχηματίζουσι δ' οὕτω τὰς πτώσεις ταύτας τὰ ἔχοντα φωνῆν (ιδίως ε ἢ ι) ἢ ρ πρὸ τοῦ α καὶ τινα κύρια εἰς ᾗ λήγοντα, π. χ. σοφία-ας, ἰδέα, ἕρεᾶ (= ἕρεε-α), ἀργυρᾶ (ἀργυρέα), πόα, χρῶα¹, μνά (μνά-α) μνάς· χώρα-ας· Λήδα, Γελᾶ, Φιλομήλα, Ἀνδρομέδα Διοτίμα.

Σημ. 3. Τῶν εἰς αα καὶ εα τινὰ συναιροῦνται καὶ μάλιστα ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι. Τὸ εα δ' ὁμοῦς τούτων προηγουμένου ε ἢ ρ συναιρεῖται εἰς α, π. χ. μνάα-ᾶ, μνάας-ᾶς, μνάα-ᾶ, μνάαν-ᾶν, μνάαι-αῖ, μναῶν-ᾶν, μνάαις-αῖς, μνάας-ᾶς. συκᾶ-ῆ, συκῆς, συκῆ, συκῆν, συκαῖ, συκῶν, συκαῖς κλπ. — ἕρεεᾶ-ᾶ, ἀργυρέα-ᾶ. Συναιροῦνται πρὸς τούτοις καὶ τὰ θηλυκὰ τῶν εἰς (-πλόος)-πλοῦς ἐπιθέτων, π. χ. ἡ ἀπλόη-ῆ, τῆς ἀπλόης-ῆς κλπ.

¹ Τὰ ὀπίῃα καὶ πόα, χρῶα λέγονται.

§ 95. Παραδείγματα ἀρσενικῶν.

	Ἐν.	Πλνθ.	Ἐν.	Πλνθ.	Ἐν.	Πλνθ.
Ὀν.	ὁ πολίτης	οἱ πολῖται	Ἐρμῆς (ἕας)	Ἐρμαῖ	νεανίας	νεανίαι
Γεν.	τοῦ πολίτου	τῶν πολιτῶν	Ἐρμου	Ἐρμῶν	νεανίου	νεανιῶν
Δοτ.	τῷ πολίτῃ	τοῖς πολιταῖς	Ἐρμῆ	Ἐρμαῖς	νεανία	νεανίαις
Αἰτ.	τὸν πολίτην	τούς πολιτάς	Ἐρμῆν	Ἐρμαῖς	νεανίαν	νεανίας
Κλ.	ᾧ πολῖτα	ᾧ πολῖται	Ἐρμῆ	Ἐρμαῖ	νεανία	νεανίαι
Δυϊκός						
Ὀν. καὶ Αἰτ.	τῷ	πολίτα	Ἐρμᾶ		νεανία	
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	πολίταιν	Ἐρμαῖν		νεανίαιν	
Κλ.	ᾧ	πολίτα	Ἐρμᾶ		νεανία	

Σημ. 1. Τὰ ἐν § 94 σημ. 3 εἰρημένα ἰσχύουσι καὶ περὶ τῶν ἀρσενικῶν· τὸ δὲ βορέας μετὰ τὴν συναίρεσιν διπλασιάζει τὸ ρ καὶ κλίνεται ὡδε· ὁ (βορέας) βορράς, τοῦ βορροῦ, τῷ βορρᾷ, τὸν βορρᾶν, ᾧ βορρα.

Σημ. 2. Οὐχὶ σπανίως ἀπαντῶσιν αὐτοῦ καὶ οἱ ἀσυναίρετοι τύποι, π. χ. βορέας βορέου⁽¹⁾ βορέαν.

Σημ. 3. Τὸ πατραλοίας, μητραλοίας, ὀρνιθοθήρας καὶ τινα μὴ Ἀττικὰ ἢ ὄλως ξενικὰ κύρια ὀνόματα εἰς ας λήγοντα καὶ ἔχοντα πρὸ τοῦ ας σύμφωνον (π. χ. Ὑλας, Σκόπας· Σύλλας, Ἀντίβας) σχηματίζουσι τὴν ἐνικὴν γενικὴν εἰς ᾱ, π. χ. πατραλοία, Ὑλα κλπ. Τὸ δὲ Πανσανίας, Βρασίδας, Πυθαγόρας, Λεωνίδας καὶ Ἀρχύτας σχηματίζουσι τὴν γενικὴν κανονικῶς εἰς ου.

Σημ. 4. Ἐκ τῶν εἰς ης σχηματίζουσιν εἰς ᾱ τὴν κλητικὴν α') πάντα τὰ εἰς ιης καὶ τὸ λάγνης, π. χ. τοξότα, προφήτα· λάγνα. β') πάντα τὰ σύνθετα τὰ λήγοντα εἰς -όχης, -μέτρης, -πώλης, -τριβης καὶ -ώνης, π. χ. Βοιωτάρχα², γεωμέτρα, μυροπῶλα, παιδοτριβα, τελῶνα. γ') τὰ ἔθνικα, π. χ. Πέρσα, Σκύθα.

Περὶ τῆς ποσότητος τῆς ληγούσης τῶν πρωτοκλίτων.

§ 96. Ἡ ἐν. αἰτιατικὴ ἔχει τὸν χρόνον τῆς ἐν. ὀνομαστικῆς.

§ 97. Τὸ α τῆς ἐν. ὀνομαστικῆς τῶν θηλυκῶν εἶναι βραχὺ ἐν πᾶσι ταῖς σχηματίζουσι τὴν γενικὴν εἰς ης, π. χ. τράπεζα -ης. Τῶν δ' ἔχόντων πρὸ τοῦ α φωνῆν ἢ ρ (§ 94 σημ. 2) ἄλλα μὲν ἔχουσιν αὐτὸ βραχὺ, ἄλλα δὲ μακρὸν· ἔχουσιν αὐτὸ μακρὸν τὰ ἐξῆς·

α) Τὰ εἰς -άα, -έα καὶ -όα, π. χ. ἐλάα, πιελέα, πόα.

¹ Ἡ γεν. βορρᾶ εἶναι τῶν μεταγενεστέρων. — ² Παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς τὰ ἐκ τοῦ ἄρχου λήγουσι συνήθως εἰς -αρχος.

β') Τὰ εἰς -αία ὑπερδισύλλαβα προσηγορικά, π.χ. ελαία, κεραία. (μαῖα, γραία δ' ὅμως, ὡς δισύλλαβα· Ἰστίαια, Πλάταια, Φώκαια δὲ ὡς κύρια).

γ') Τὰ εἰς εἰα δισύλλαβα, π.χ. λεία, καὶ ἐκ τῶν ἀφηρημένων πολυσυλλάβων τὰ σχηματιζόμενα ἐκ τῶν θεμάτων τῶν εἰς -εῦω ῥημάτων, π.χ. βασιλεία (πρβλ. βασιλεύω). σὺν τούτοις τὸ ἀνδρεία⁴.

δ') Τὰ εἰς ία, π.χ. σοφία, εὐσεβία. Ἐξαιροῦνται τὰ σημαίνοντα πρόσωπον ἐνεργοῦν, π.χ. ψάλτρια· πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὸ Λάμια, Ὀμπνια, Πολύμνια, μία καὶ πότνια.

ε') Τὰ εἰς ρα, π.χ. λύρα, χώρα, ἀγορά. Τὸ Τάναγρα δ' ὅμως καὶ Σκολόπενδρα, τὰ εἰς -ρα καὶ τὰ ἔχοντα ἐν τῇ παραληγούσῃ ὡ ἢ δίφθογγον (πλήν τῆς αυ) ἔχουσι τὸ α βραχύ, π.χ. Κίρα· σφῦρα· μοῖρα, πρῶρα. — αὔρα, λαύρα, σαύρα.

Σημ. Τὰ οὐσιαστικά ἐταῖρα, παλαίστρα, Αἶθρα, Φαῖδρα καὶ κολλῶ'ρα ἔχουσι τὸ α μακρὸν.

ς') Πάντα τὰ ὀξύτονα, π.χ. σιρατιά. — χαρά. — μητριά· (μῦα δ' ὅμως).

ζ') Πάντα τὰ θηλ. ἐπιθέτα τὰ ἔχοντα τὸ ἀρσενικὸν δευτερόκλιτον, π.χ. ἐλευθέρα, δικαία.

Σημ. Ἐξαιρεῖται τὸ δια (θηλ. τοῦ διος) καὶ τὰ ἐκ κυρίων ὀνομάτων εἰς εἰα θηλυκὰ ἐπιθέτα, π.χ. Ἐκτόρεια (χείρ), Κύνκεια (μάχη).

§ 98. Τὸ α τοῦ δυϊκοῦ εἶναι μακρὸν, π.χ. τὴν μούσα. Ὡσαύτως μακρὰ εἶναι πανταχοῦ ἢ κατὰληξις ας, π.χ. ὁ νεανίας, τῆς ἀγορᾶς, τὰς μούσας.

Τωνισμὸς τῶν πρωτοκλίτων.

§ 99. Ὅπου τονίζεται ἡ ὀνομαστική, τονίζονται καὶ αἱ ἄλλαι πτώσεις, ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπει τοῦτο ἡ λήγουσα, π.χ. πολίτης πολίτου πολίται κλπ. τράπεζα τράπεζαν. — ἀλλά: τραπέζης, τραπέζας.

Σημ. Ἐξαιροῦνται

α') τὸ δεσπότης, ἔχον κλητ. ὦ δέσποτα.

β') τὰ θηλυκὰ τῶν εἰς ος ἐπιθέτων, ἄτινα, ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπει ἡ λήγουσα, τονίζονται ὅπου καὶ τὰ ἀρσενικά, π.χ. βέβαιαι (πρβλ. βέβαιος). ἀλλά: βεβαία.

Σημ. Τὰ ὡς οὐσιαστικά λαμβανόμενα τονίζονται κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 99), π.χ. ἐπάτη (δηλ. χορδὴ) ἐπάται, νεάτη (χορδὴ ὡσαύτως) νεάται. Ροδία (κύριον ὄνομα) Ροδαίαι.

γ') τὸ μία, ἔχον γενικὴν μιᾶς, δοτ. μιᾶ.

⁴ Ὁ κυρίως θηλ. τοῦ ἀνδρείος, κατὰ παράλειψιν τοῦ οὐσιαστικοῦ ἀρετή-
Σ. Δ. ΚΟΚΚΑΛΗ ΕΛΛ. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

§ 100. Ἡ πληθ. γενική τῶν οὐσιαστικῶν καὶ τῶν θηλυκῶν ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν ὧν τὸ ἄρσενικὸν εἶναι τριτόκλιτον περισπᾶται¹, π. χ. τραπεζῶν, νεανιῶν ταχειῶν, πασῶν οὐσῶν.

Σημ. Ἐξαιροῦνται τὰ οὐσιαστικά *χρήσις, χλοῖνης, ἐτησία* καὶ τὸ θηλ. ἀφήη: *χρήσιων, χλοῖνων, ἐτησιῶν, ἀφύων*.

§ 100α. Ἡ πληθ. γενική τῶν θηλυκῶν ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν, ὧν τὸ ἄρσ. εἶναι δευτερόκλιτον, τονίζεται ὅπου καὶ ἡ τῶν ἄρσενικῶν, π. χ. τῶν φίλων μουσῶν.

Σημ. Ἄν δ' ὅμως τὰ ἐπιθέτα ταῦτα λαμβάνωνται ὡς οὐσιαστικά, περισπῶνται, π. χ. *χηρῶν*. Οὕτω τονίζεται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καὶ τὸ *χιλιῶν* (δηλ. δραχμῶν) ὡσαύτως τὸ *μεσῶν, ὑπατῶν, νεατῶν τοῦ μέση, ὑπάτη, νεάτη* (χορῶν δηλ.).

γ') Δευτέρα κλίσις.

§ 101. Κατὰ τὴν β' κλίσιν κλίνονται ἄρσενικά καὶ θηλυκά εἰς ὅς καὶ οὐδέτερα εἰς ὄν.

(Σημ. 1. Τὰ ἐκ θηλυκῶν κυρίων ὀνομάτων προσώπων μεθ' ὑποκοριστικῆς καταλήξεως ἰων ἐσχηματισμένα κυρία ὀνόματά εἰσι γένους θηλυκοῦ, π. χ. ἡ *Γλυκερίον, ἡ Δεόντιον*).

§ 101α. Χαρακτήρ τῶν δευτεροκλίτων εἶναι ὁ ἐν πάσαις ταῖς ἄλλαις πτώσεσι πλὴν τῆς ἐνικῆς κλητικῆς τῶν ἄρσενικῶν καὶ θηλ., ἧτις ἔχει χαρακτῆρα ε.

§ 102. Καταλήξεις τῶν δευτεροκλίτων.

Ἄρσ. καὶ θηλ.		οἶδ.	
Ἐνικός			
Ὄν.	ο-ς ²		ο-ν
Γεν.	ου		ου
Δοτ.	ω		ω
Αἰτ.	ο-ν		ο-ν
Κλ.	—		ο-ν
Δυϊκός			
Ὄν. Αἰτ. Κλ.		ω	
Γεν. Δοτ.		οιν	
Πληθυντικός			
Ὄν.	οι		α
Γεν.	ων		ων
Δοτ.	οις		οις
Αἰτ.	ους		α
Κλ.	οι		α

¹ Ὡς ἐκ συναίρεσεως προερχομένη, π. χ. *τραπεζῶν-ων, νεανιῶν-ων*.

² Εὐδιάκριτα πτωτικά σημεῖα (πρβλ. § 93, ὑποσ.) τῶν δευτεροκλίτων εἶναι τὸς τῆς ἐν. ὀνομαστικῆς τῶν ἄρσενικῶν καὶ θηλυκῶν καὶ τὸ ν τῆς.

§ 103. Παραδείγματα.

Ἐν.		Πλ.		Ἐν.		Πλ.		Ἐν.		Πλ.	
Ὀν.	ὁ λόγος	οἱ λόγοι	ἡ νῆσος	αἱ νῆσοι	ὁ θεός	θεοὶ					
Γεν.	τοῦ λόγου	τῶν λόγων	τῆς νήσου	τῶν νήσων	θεοῦ	θεῶν					
Δοτ.	τῷ λόγῳ	τοῖς λόγοις	τῇ νήσῳ	ταῖς νήσοις	θεῷ	θεοῖς					
Αἰτ.	τὸν λόγον	τούς λόγους	τὴν νῆσον	τάς νήσους	θεόν	θεούς					
Κλ.	ὦ λόγε	ὦ λόγοι	ὦ νῆτε	ὦ νῆσοι	θεός	θεοί					
Δυϊκός											
Ὀν. Αἰτ.	τῷ λόγῳ		τῷ νήσῳ						θεῷ		
Γεν. Δοτ.	τοῖν λόγοιν		τοῖν νήσῳιν						θεοῖν		
Κλ.	ὦ λόγῳ		ὦ νήσῳ						θεῷ		
Δυϊκός											
Ὀν.	ὁ ἄγγελος	ἄγγελοι	τὸ σύκον	τὰ σύκα	τὸ καλόν	καλά					
Γεν.	ἀγγέλου	ἀγγέλων	τοῦ σύκου	τῶν σύκων	καλοῦ	καλῶν					
Δοτ.	ἀγγέλῳ	ἀγγέλοις	τῷ σύκῳ	τοῖς σύκοις	καλοῦ	καλοῖς					
Αἰτ.	ἄγγελον	ἀγγέλους	τὸ σύκον	τὰ σύκα	καλόν	καλά					
Κλ.	ἄγγελε	ἄγγελοι	ὦ σύκον	ὦ σύκα	καλόν	καλά					
Δυϊκός											
Ὀν. Αἰτ. Κλ.	ἄγγελῳ		τῷ σύκῳ						καλῷ		
Γεν. Δοτ.	ἀγγέλοιν		τοῖν σύκοιν						καλοῖν		

Σημ. Ὡς κλητικὴ τοῦ θεοῦ παρὰ τοῖς δοκίμοις¹ λαμβάνεται ὁ τύπος τῆς ὀνομαστικῆς.

Συνηρημένα τῆς β' κλίσεως.

§ 104. Οὐσιαστικά τινα καὶ πολλὰ ἐπιθετά ἔχοντα ε ἢ ο πρὸ τῶν καταλήξεων *ος, ον* συναϊροῦνται.

§ 105. Παραδείγματα.

Ἐνικ.		Πλνθ.		Ἐνικ.		Πλνθ.	
ὁ (πλόος)	πλοῦς (πλόοι)	πλοῖ		ὁ (περίπλοος)-πλους	(περίπλοοι)-πλοι		
(πλόου)	πλοῦ (πλόων)	πλῶν		(περιπλόου) πλου	(περιπλόων) πλων		
(πλόῳ)	πλῶν (πλόοις)	πλοῖς		(περιπλόῳ)-πλῳ	(περιπλόοις)-πλοισ		
(πλόον)	πλοῦν (πλόοις)	πλοῦς		(περιπλόον)-πλου	(περιπλόοις) πλους		
[πλόε πλοῦ] ¹	(πλόοι) πλοῖ			[περίπλος-πλου]	(περίπλοοι)-πλοι		
Δυϊκός.							
(πλόῳ)	πλῶ			(περιπλόῳ)-πλῳ			
(πλόοιν)	πλοῖν			(περιπλόοιν)-πλοῖν			

τῆς ἐν. ὀνομαστ., αἰτιατ. καὶ κλητ. τῶν οὐδετέρων καὶ τῆς ἐν. αἰτ. τῶν ἀρσ. καὶ θηλ.—Ἡ εἰς *ου* (ἀντί *ω*) ἐν. γενικὴ προῆλθεν ἐκ συναϊρέσεως τοῦ χαρακτῆρος *ο* μετὰ τῆς πτωτ. καταλήξεως [ι] (ἐκ τῆς [σ]ιο προελθούσης, π. χ. *ἵππο-[σ]ιο, *ἵππο-[ι]ο).—Πτωτικὸν σημεῖον εἶναι καὶ τὸ τῆς ἐν. δοτικῆς ὑπογεγραμμένον *ι*, ὡς καὶ τὸ *ιν* τῆς γεν. καὶ δοτ. τοῦ δυϊκοῦ.—Τὸ δὲ *ους* (δωρ.-*ως*) τῆς πλ. αἰτ. προῆλθεν ἐκ τοῦ *ο-υς* (πρβλ. § 15 σημ.).¹ Παρὰ ποιηταῖς δὲ καὶ ἄλλων, π. χ. ὦ φίλος.—² Ἡ κλητ. πλοῦ παρὰ τοῖς παλαιοῖς συναϊροῦνται ἐξ ἰσότητος.

	'Ενικ.		Πλνθ.		'Ενικ.		Πλνθ.	
'Ον. Κλ.	(χρύσειο)	χρυσούς	(χρύσειοι)	χρυσῶ	(χρύσειον)	χρυσούν	(χρύσεια)	χρυσᾶ
Γεν.	(χρυσέου)	χρυσού	(χρυσέων)	χρυσῶν	(χρυσέου)	χρυσού	(χρυσέων)	χρυσῶν
Δοτ.	(χρυσέω)	χρυσῶ	(χρυσείοις)	χρυσόις	(χρυσέω)	χρυσῶ	(χρυσείοις)	χρυσόις
Αἰτ.	(χρύσειον)	χρυσούν	(χρυσέουε)	χρυσούε	(χρύσειον)	χρυσούν	(χρύσεια)	χρυσᾶ
			Δυϊκόε.					
			(χρυσέω)	χρυσῶ				
			(χρυσέοιν)	χρυσόιν				
'Ον. Κλ.	(ἀπλόε)	ἀπλούε	(ἀπλόοι)	ἀπλόῖ	(ἀπλόον)	ἀπλοῦν	(ἀπλόα)	ἀπλά
Γεν.	(ἀπλόου)	ἀπλού	(ἀπλόων)	ἀπλόων	(ἀπλόου)	ἀπλού	(ἀπλόων)	ἀπλών
Δοτ.	(ἀπλόω)	ἀπλώ	(ἀπλόοις)	ἀπλόις	(ἀπλόω)	ἀπλώ	(ἀπλόοις)	ἀπλόις
Αἰτ.	(ἀπλόον)	ἀπλοῦν	(ἀπλόουε)	ἀπλούε	(ἀπλόον)	ἀπλοῦν	(ἀπλόα)	ἀπλά
			Δυϊκόε.					
			(ἀπλόω)	ἀπλώ				
			(ἀπλόοιν)	ἀπλόιν				
'Ον.	ὀ, τῷ, τῶν,	ἡ (εὔνοε)	εἰ, αἱ	(εὔνοοι)	εὔνοι	(εὔνοον)	εὔνοιν	εὔνοα
Γεν.	τοῦ, τῆε	(εὔνοου)	τῶν	(εὔνων)	εὔνων	(εὔνοου)	εὔνου	(εὔνων)
Δοτ.	τῶ, τῆ	(εὔνω)	ταῖε, ταῖε	(εὔνοοις)	εὔνοις	(εὔνω)	εὔνω	(εὔνοοις)
Αἰτ.	τόν, τήν	(εὔνοον)	τούε, τάε	(εὔνοουε)	εὔνοουε	(εὔνοον)	εὔνοιν	εὔνοα
			Δυϊκόε.					
			(εὔνω)	εὔνω				
			(εὔνοοιν)	εὔνοιν				

Σημ. 1. Τὸ οα τῶν συνθέτων μένει ἀσυναίρετον, π. χ. εὔνοα, εὔπλοα, ἡμίχοα.

Σημ. 2. Περί τῶν ἀνωμάτων συναιρέσεων ὄρ. § 20.

Ἄττικὴ β' κλίσις.

§ 106. Ὀλίγα τινὰ οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα λήγοντα εἰς ὡς (ἀρ. ἢ θηλ.) καὶ εἰς ὠν (οὐδ.) φυλάττουσιν ἐν πάσαις ταῖς πτώσει τὸ ὡ, ὑπὸ τὸ ὁποῖον ὑπογράφεται τὸ ἐν τῇ κοινῇ κλίσει ὑπογεγραμμένον ἢ προσγεγραμμένον ἰ τῶν καταλήξεων.

Σημ. 1. Ἡ πληθ. ὀνομ. αἰτ. καὶ κλητ. τῶν οὐδετέρων ἔχει τὴν κοινὴν κατάληξιν ᾶ.

Σημ. 2. Ὡς κλητικῆ τῶν τε ἀρσενικῶν καὶ τῶν θηλυκῶν λαμβάνεται ὁ τύπος τῆς ὀνομαστικῆς.

§ 107. Παραδείγματα.

		Ἐνικ.	Πληθ.	Ἐνικ.	Πληθ.
Ὀν.	ὁ	λεῶς	οἱ	λεῶ	οἱ
Γεν.		λεῶ	λεῶν	λαγῶ	λαγῶν
Δοτ.		λεῶ	λεῶς	λαγῶ	λαγῶς
Αἰτ.		λεῶν	λεῶς	λαγῶν	λαγῶς
Κλ.		λεῶς	λεῶ	λαγῶς	λαγῶ
Δυϊκός					
Ὀν.	Αἰτ.	Κλ.	λεῶ	λαγῶ	
Γεν.	Δοτ.		λεῶν	λαγῶν	
ὁ	κάλως	κάλῳ	ὁ, ἡ	ἔλεως	ἔλεῳ
	κάλω	κάλων		ἔλεω	ἔλεων
	κάλῳ	κάλως		ἔλεῳ	ἔλεως
	κάλων	κάλως		ἔλεων	ἔλεως
	κάλως	κάλῳ		ἔλεως	ἔλεῳ
				ἔλεων	ἔλεα
Δυϊκός					
	κάλω			ἔλεω	
	κάλων			ἔλεων	

Σημ. Τὸ εἰς καὶ ἄλλως σχηματίζουσι ἑτεροκλίτως τὴν ἐν. αἰτιατικὴν εἰς ὡ². Τὸ δὲ λαγῶς καὶ νεῶς² διφοροῦνται. Παρὰ τοῖς νεωτέροις δὲ Ἄττικοῖς καὶ ἄλλα εἰς ὡς σχηματίζουσι εἰς ὠ τὴν αἰτιατικὴν, π. χ. τὸν Ἄθω, τὸν Ἡγησίεω² τὴν Κέω, τὴν Κῶ, τὴν Τέω.

Τονισμὸς τῶν δευτεροκλίτων.

§ 108. Ὅπου τονίζεται ἡ ὀνομαστικὴ, τονίζονται καὶ αἱ ἄλλαι πτώσεις, ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπει τοῦτο ἡ λήγουσα, π. χ. ἄνθρωπος ἄνθρωπον ἄνθρωποι. — ἄλλ': ἄνθρώπον ἄνθρώπων κλπ.

¹ Καὶ λαγῶς (ἐκ τοῦ λαγῶός). — ² Κατὰ τὸ ἦρωσ, αἰτ. ἦρω (ἐκ τοῦ ἦρωα).

Σημ. Τὸ ἀδελφὸς ἔχει κλητικὴν ὦ ἀδελφε¹.

§ 109. Ὡς πρὸς τὸν τονισμὸν τῶν συνηρημένων παρατηροῦνται αἱ ἐξῆς ἀνωμαλῖαι·

α') Τὸ ἐκ συναίρεσεως ὦ τοῦ δυϊκοῦ τονιζόμενον ὀξύνεται παρὰ τὸν κανόνα (§ 68), π. χ. τὼ πλώ, τὼ ὄσιw, τὼ χρυσῶ.

β') Τὰ σύνθετα φυλάττουσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς παραληγουσῆς, π. χ. (περίπλοος) περίπλους, (περιπλόου) περίπλου, (περιπλόω) περίπλω². (εὔνοος) εὔνοος, (εὐνόου) εὔνου· τὰς (προχόους) πρόχους· Ἄντινον, Ἀλκίνου.

γ') τὸ οἱ (=ο+οἱ) τῆς πληθ. ὀνομαστικῆς ἐν τοῖς συνθέτοις λογίζεται κατὰ τὸν τονισμὸν ὡς βραχύ, π. χ. εὔνοι, εὔπλοι.

δ') τὸ κάνεον καὶ τὰ εἰς εὐς ἐπίθετα μετὰ τὴν συναίρεσιν καταβιάζουσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς ληγουσῆς ἐν πάσαις ταῖς πτώσει, π. χ. (κάνεον) καροῦν, (χρύσεος) χρυσοῦς.

§ 110. Τῶν τῆς β' ἄττικῆς κλίσεως ὀνομάτων πᾶσαι αἱ πτώσεις τονίζονται ὅπου καὶ ὅπως τονίζεται καὶ ἡ ὀνομαστικὴ, π. χ. Μενέλεωσ Μενέλεω Μενέλεω κλπ. ὁ λαγῶσ τοῦ λαγῶ τὸν λαγῶν κλπ. ὁ λεῶσ τοῦ λεῶ τῶ λεῶ κλπ.

δ') Τρίτη κλίσις.

§ 111. Τὸ θέμα τῶν τριτοκλίτων εἶναι ἢ συμφωνόληκτον ἢ φωνηεντόληκτον, λῆγον εἰς τὰ φωνήεντα ι, υ ἢ εἰς τὰς διφθόγγους αυ, ευ, ου, ἐνίων δὲ εἰς ο ἢ ω.

Σημ. Τὸ θέμα πολλῶν τριτοκλίτων ἐμφανίζεται ὑπὸ δύο μορφᾶς, ὡς ἰσχυρὸν καὶ ὡς ἀσθενές, ἐνίων δὲ καὶ ὑπὸ τρεῖς, ὡς ἰσχυρὸν, ὡς μέσον καὶ ὡς ἀσθενές, π. χ. ποιμὴν ποιμένος, αἰδῶσ αἰδῶ[σ]-ος, δόρου δουρ-ός³.— παῖρη παῖρο-α παρ-ός.

§ 112. Πτωτικαὶ καταλήξεις τῶν τριτοκλίτων.

	Ἐνικός.		Πληθυντικός.	
	Ἄρσ. καὶ θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ. καὶ θηλ.	Οὐδ.
Ὀν.	ς ἢ —	—	ες	α
Γεν.	ος	ος	ων	ων
Δοτ.	ι	ι	σι(ν)	σι(ν)
Αἰτ.	ν ἢ ᾶ	—	(ν)ς ᾶ ᾶ	α
Κλ.	(συνήθως ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ).	—	ες	α
		Δυϊκός.		
Ὀν. Αἰτ. Κλ.		ε		
Γεν. Δοτ		οιν		

¹ Παρ' Ἀριστοφάνει ἀπαντῶσι καὶ αἱ κλητικαὶ μόθηρε, πόνηρε.—

² Κατὰ συνεκδρομὴν πρὸς τὴν πρὸςυτονουμένην ἐν ὀνομαστικῇ, ἀντὶ περιπλοῦ, περιπλω κλπ. πρβλ. § 67. Ταῦτά καὶ περὶ τοῦ εὔνου καὶ τῶν ὁμοίων λεγόμεν.—³ Παρὰ ταῖς τραγικοῖς.

Σημ. Τὰ οὐδέτερα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ κλητικῇ τοῦ μὲν ἐνικοῦ οὐδεμίαν κατάληξιν ἔχουσιν, τοῦ δὲ πλῆθυντικοῦ ἔχουσι κατάληξιν ᾧ ἐν ταῖς ἄλλαις πτώσεσιν αἱ κατάληξεις αὐτῶν εἰσιν ὅμοιαι ταῖς τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν.

Α'. Παραδείγματα.

α) Συμφωνόληκτα.

§ 113. Παραδείγματα ἀφωολήκτων.

	Ἐνικός	Πληθυντ.	Ἐνικός	Πληθυντ.		
Ἄν.	ἡ λαῖλαψ	λαίλαπες	ἡ μᾶστιξ	μᾶστιγες		
Γεν.	λαίλαπος	λαιλάπων	μᾶστιγος	μᾶστιγῶν		
Δοτ.	λαίλαπι	λαίλαψι	μᾶστιγι	μᾶστιξι		
Αἰτ.	λαίλαπα	λαίλαπας	μᾶστιγα	μᾶστιγας		
Κλ.	λαῖλαψ	λαίλαπες	μᾶστιξ	μᾶστιγες		
Δυϊκός.						
Ἄν. Αἰτ. Κλ.	λαίλαπε		μᾶστιγε			
Γεν. Δοτ.	λαιλάποιν		μᾶστιγῶν			
Δυϊκός.						
Ἄν.	ἡ λαμπάς	λαμπάδες	ἡ τυραννίς	τυραννίδες		
Γεν.	λαμπάδος	λαμπάδων	τυραννίδος	τυραννίδων		
Δοτ.	λαμπάδι	λαμπάσι	τυραννίδι	τυραννίδισι		
Αἰτ.	λαμπάδα	λαμπάδας	τυραννίδα	τυραννίδας		
Κλ.	λαμπάς	λαμπάδες	τυραννί	τυραννίδες		
Δυϊκός.						
Ἄν. Αἰτ. Κλ.	λαμπάδε		τυραννίδε			
Γεν. Δοτ.	λαμπάδων		τυραννίδων			
Δυϊκός.						
	Ἐν.	Πλ.	Ἐν.	Πλ.	Ἐν.	Πλ.
Ἄν.	ὁ ὀδούς	ὀδόντες	ὁ λέων	λέοντες	τὸ σῶμα	σώματα
Γεν.	ὀδόντος	ὀδόντων	λέοντος	λέοντων	σώματος	σωμάτων
Δοτ.	ὀδόντι	ὀδοῦσι	λέοντι	λέουσι	σώματι	σώμασι
Αἰτ.	ὀδόντα	ὀδόντας	λέοντα	λέοντας	σῶμα	σώματα
Κλ.	ὀδούς	ὀδόντες	λέον	λέοντες	σῶμα	σώματα
Δυϊκός.						
Ἄν. Αἰτ. Κλ.	ὀδόντε		λέοντε		σώματε	
Γεν. Δοτ.	ὀδόντων		λέοντων		σωμάτων	

		Ἐνικός.	Πλῆθυντ.	Ἐνικός.	Πλῆθυντ.
Ἄν.	ὁ	φωνήεις	οἱ φωνήεντες	τὸ φωνῆεν	τὰ φωνήεντα
Γεν.		φωνήεντος	φωνηέντων	φωνήεντος	φωνηέντων
Δοτ.		φωνήεντι	φωνήεσι ¹	φωνήεντι	φωνήεσι
Αἰτ.		φωνήεντα	φωνήεντας	φωνῆεν	φωνήεντα
Κλ.		φωνῆεν	φωνήεντες	φωνῆεν	φωνήεντα
Δυσικός.					
Ἄν. Αἰτ. Κλ.				φωνήεντε	
Γεν. Δοτ.				φωνηέντοιιν	

		Ἐνικός.	Πλῆθυντ.	Ἐνικός.	Πλῆθυντ.
Ἄν.	ὁ	ληφθεῖς	οἱ ληφθέντες	τὸ ληφθέν	τὰ ληφθέντα
Γεν.		ληφθέντος	ληφθέντων	ληφθέντος	ληφθέντων
Δοτ.		ληφθέντι	ληφθεῖσι	ληφθέντι	ληφθεῖσι
Αἰτ.		ληφθέντα	ληφθέντας	ληφθέν	ληφθέντα
Κλ.		ληφθεῖς	ληφθέντες	ληφθέν	ληφθέντα
Δυσικός.					
Ἄν. Αἰτ. Κλ.				ληφθέντε	
Γεν. Δοτ.				ληφθέντοιιν	

Σημ. 1. Τὰ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς γξ λήγοντα ἔχουσι θέμα εἰς γγ, π. γ. ἢ λυγξ (γεν. λυγγ-ός), ὁ φάρυγξ (γεν. φάρυγγ-ος). Ἐξαιρεῖται ὁ, ἢ λυγξ² (γεν. λυγξ-ός).

Σημ. 2. Οὐδέτερον τινῶν οὐσιαστικῶν ἐχόντων θέμα εἰς αι ἢ ὀνομαστικῇ λήγει εἰ: αο, π. χ. ἦπαρ ἦπατος, φρέαρ φρέατος.

§ 114. Παραδείγματα ὑγρολήκτων καὶ ἐνρινολήκτων.

		Ἐνικός.	Πλῆθυντ.	Ἐνικός.	Πλῆθυντ.
Ἄν.	ὁ	θῆρ	θῆρες	ὁ οἰκῆτωρ	οἰκῆτορες
Γεν.		θηρός	θηρῶν	οἰκῆτορας	οἰκῆτόρων
Δοτ.		θηρί	θηροῖ	οἰκῆτορι	οἰκῆτορσι
Αἰτ.		θηρα	θηρας	οἰκῆτορα	οἰκῆτορας
Κλ.		θηρ	θηρες	οἰκῆτορ	οἰκῆτορες
Δυσικός.					
Ἄν. Αἰτ. Κλ.			θηρε.		οἰκῆτορε
Γεν. Δοτ.			θηροῖν		οἰκῆτόροιν

¹ Ἡ εἰς -εσι πλῆθ. δοτικῇ τῶν εἰς -εις -εντος ἐπιθέτων ἐγένετο ἐκ θέματος εἰς -ετ.— ² Εἶδος ζώου.

Ἐνικός.		Πληθυντικός.		Ἐνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀν.	ἡ ῥίς	ῥίνες	ὁ ἀγών	ἄγῶνες			
Γεν.	ῥινός	ῥινῶν	ἀγῶνος	ἀγῶνων			
Δοτ.	ῥινί	ῥισί	ἀγῶνι	ἀγῶσι			
Αἰτ.	ῥίνα	ῥίνας	ἀγῶνα	ἀγῶνας			
Κλ.	ῥίς	ῥίνες	ἀγών	ἀγῶνες			
Δυϊκός.							
Ὀν. Αἰτ. Κλ.	ῥίνε	ἄγῶνε					
Γεν. Δοτ.	ῥινοῖν	ἀγῶνοι					
Ὀν.	ὁ ποιμήν	ποιμένες	τὸ σῶφρον	σῶφρονα			
Γεν.	ποιμένος	ποιμένων	σῶφρονος	σῶφρόνων			
Δοτ.	ποιμένι	ποιμέσι	σῶφρονι	σῶφροσι			
Αἰτ.	ποιμένα	ποιμένας	σῶφρον	σῶφρονα			
Κλ.	ποιμήν	ποιμένες	σῶφρον	σῶφρονα			
Δυϊκός.							
Ὀν. Αἰτ. Κλ.	ποιμένε	σῶφρονε					
Γεν. Δοτ.	ποιμένοι	σῶφρόνοι					

Σημ. 1. Τὸ ἔαρ κλίνεται παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς ὡδε᾽ ἔαρ, ἔαρος καὶ ἤρος, ἔαρι καὶ ἤρι, ἔαρ. Τὸ δὲ Ἀπόλλων καὶ Ποσειδῶν ἔχουσιν ἐν τῇ αἰτ. καὶ τοὺς τύπους Ἀπόλλω, Ποσειδῶ.

Σημ. 2. Τοῦ μοναδικοῦ διὰ τὸν χαρακτηῖρα λ ἄλς, ἄλ-ος ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς μόνον ὁ πληθ. : οἱ ἄλες (= τὸ ἄλας), τῶν ἄλων, τοῖς ἄλοι, τοὺς ἄλας, ὦ ἄλες. Τὸ δὲ θηλ. ἡ ἄλς (= ἡ θάλασσα), τῆς ἄλός κλπ. εἶναι ποιητικόν.

§ 115. Τὸ ε τοῦ θέματος τοῦ μὲν πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ καὶ γαστήρ ἐν τῇ ἐν. γενικῇ καὶ τῇ ἐν. καὶ πληθ. δοτικῇ, τοῦ δὲ ἀνήρ ἐν ταῖς πλαγαῖς τοῦ ἐνικοῦ καὶ πάσαις ταῖς τοῦ δυϊκ. καὶ τοῦ πληθ. συγκόπτεται¹, ἀναπτυσσομένον ἐν τῇ πληθ. δοτ. ἅ μεταξὺ τοῦ συγκεκομμένου θέματος αὐτῶν καὶ τῆς καταλήξεως σι πρὸς εὐφωνίαν (ἐν δὲ τῷ συγκεκομμένῳ θέματι τοῦ ἀνήρ καὶ δ μεταξὺ τοῦ ν καὶ ρ), π. χ. πατήρ πατρός πατρι πατέρα πάτερ, πατέρε πατέροι, πατέρες πατέρων πατράσι πατέρας ἀνήρ ἀνδρός ἀνδρὶ ἄνδρα ἄνερ, ἄνδρε ἀνδροῖν, ἄνδρες ἀνδρῶν ἀνδράσι ἀνδρας.

Σημ. 1. Τὸ γαστήρ ἔχει πληθ. δοτ. γαστράσι καὶ γαστήρσι. Τὸ Δημήτηρ κλίνεται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ὡδε᾽ Δημήτηρ Δήμητρος Δήμητρι Δήμητρα Δήμητρο. Τὸ δὲ ἀστήρ μόνον τὴν πληθ. δοτικὴν σχηματίζει κατὰ ταῦτα : ἀστράσι.

Σημ. 2. Ὑπὸ ταῦτα διὰ τὴν συγκοπὴν τοῦ ε καὶ τὴν ἐν τῇ

¹ Τὸ ἀκριβέστερον ὅρ. ἐν § 111, σημ.

πληθ. δοτικῇ ἀνάπτυξιν τοῦ ἄ καταλέγονται καὶ οἱ τύποι τοῦ ἀρήν¹: ἀρὸς ἀρὶ ἀραῖ ἀρες ἀρῶν ἀράσιν ἀρας.

§ 116. Παραδείγματα συγκριτικῶν εἰς -ίων ἢ -ων (οὐδ. ἰον ἢ ον) γεν. -ίονος ἢ -ονος.

		Ἑνικός.	Πληθυντικός.
Ὄν.	ὁ ἢ ἐχθίων		οἱ, αἱ ἐχθίονες καὶ ἐχθίους
Γεν.	ἐχθίονος		ἐχθίωνων
Δοτ.	ἐχθίονι		ἐχθίοσιν
Αἰτ.	ἐχθίονα καὶ ἐχθίῳ		ἐχθίονας καὶ ἐχθίους
Κλ.	ἐχθιον		ἐχθίονες καὶ ἐχθίους
Ὄν.	τὸ ἔχθιον		ἐχθίονα καὶ ἐχθίῳ
Γεν.	ἐχθίονος		ἐχθίωνων
Δοτ.	ἐχθίονι		ἐχθίοσιν
Αἰτ.	ἔχθιον		ἐχθίονα καὶ ἐχθίῳ
Κλ.	ἔχθιον		ἐχθίονα καὶ ἐχθίῳ
		Δυσικός.	
Ὄν. Αἰτ. Κλ.		ἔχθιονε	
Γεν. Δοτ.		ἐχθιόνοιν	
Ὄν.	ὁ, ἡ μείζων		οἱ, αἱ μείζονες καὶ μείζους
Γεν.	μείζονος		μειζόνων
Δοτ.	μείζονι		μείζοσι
Αἰτ.	μείζονα καὶ μείζῳ		μείζονας καὶ μείζους
Κλ.	μείζον		μείζονες καὶ μείζους
Ὄν.	τὸ μείζον		μείζονα καὶ μείζῳ
Γεν.	μείζονος		μειζόνων
Δοτ.	μείζονι		μείζοσι
Αἰτ.	μείζον		μείζονα καὶ μείζῳ
Κλ.	μείζον		μείζονα καὶ μείζῳ
Ὄν. Αἰτ. Κλ.		μείζονε	
Γεν. Δοτ.		μειζόνοιν	

Σημ. Οἱ τύποι τῆς πληθ. αἰτ. τῶν ἀρσ. καὶ θηλ. ἐχθίους, μείζους κλπ. εἶναι οἱ αὐτοὶ τοῖς τῆς πληθ. ὀνομαστικῆς.

β') Σιγμόληκτα.

§ 117. Σιγμόληκτά εἰσι α') τὰ εἰς ας (γεν. αος) καὶ τὰ εἰς ος (γεν. εος) οὐδ. οὐσιαστικά, π. χ. τὸ κρέας, τὸ ἄνθος. β') τὰ εἰς ης (γεν. εος) ἐπίθετα καὶ κύρια ὀνόματα καὶ τινα προσηγορικά², π.χ.

¹ Ἦτις ὀνομαστικῇ μόνον ἐν Ἀττικαῖς ἐπιγραφαῖς ἀπαντᾷ. — ² Ἀρχικῶς ἐπίθετα.

ὁ, ἡ εὐτυχής, τὸ εὐτυχές· ὁ Δημοκίδης, ὁ Περικλῆς· ἡ τριήρης· γ') τὸ αἰδώς καὶ τὸ ποιητ. ἤώς.

Σημ. Ὁ ἀρχικὸς χαρακτῆρ αὐτῶν σ μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται, π. χ. (κρέα[σ]-ος) κρέως, (γένε[σ]-ος) γένους ἐν δὲ τῇ πληθ. δοτ. αὐτῶν ἐκ τῶν δύο σ ἐκπίπτει τὸ πρῶτον¹, π.χ. γένεσιν (ἀντὶ γένε[σ]-σιν).

§ 118. Παραδείγματα σιγμολήκτων.

		Ἑνικός.	Πληθυντικός.
Ὄν.		τὸ κρέας	τὰ κρέα
Γεν.		(κρέας) κρέως ²	(κρέων) κρεῶν
Δοτ.		(κρέαί) κρέα	κρέασι
Αἰτ.		κρέας	κρέα
Κλ.		κρέας	κρέα
Δυϊκός.			
Ὄν. Αἰτ. Κλ.		(κρέας) κρέα	
Γεν. Δοτ.		(κρέοισιν) κρεῶν ⁵	
Δυϊκός.			
Ὄν.		τὸ γένος	(γένεα) γένη
Γεν.		(γένεος) γένους	γενῶν ⁴ (καὶ γενέων)
Δοτ.		(γένει) γένοι	γένεσι
Αἰτ.		γένος	(γένεα) γένη
Κλ.		γένος	(γένεα) γένη
Δυϊκός.			
Ὄν. Αἰτ. Κλ.		(γένεε) γένοι	
Γεν. Δοτ.		(γενέοισιν) γενεῶν	

¹ Πρὸβλ. § 44, σημ. 2 καὶ ὑποσ. — ² Ἀπαντᾷ ἐν ἐπιγραφῇ καὶ κρέατος. — ⁵ Μαρτυρεῖται καὶ τύπος κρεῶν. — ⁴ Ὁ τύπος γενῶν εἶναι ὁ συνηθέστερος. Παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς δ' ὅμως ποιηταῖς ἀπαντῶσι καὶ ἀσυναίρετοι τύποι τῆς πληθ. γενικῆς, σπανιώτερον δὲ καὶ τῆς ἐνικῆς ὡσαύτως δὲ καὶ τύποι εἰς εα, π. χ. βέλεος βέλεα βελέων, Ἄργει. Παρὰ δὲ Ἐενοφῶντι ἀπαντῶσι καὶ αἱ γεν. τειχέων, κερδέων, ὄρεων.

		Ἐνικός.	
Ἄν.	ὁ Σωκράτης		ὁ Περικλῆς καὶ Περικλῆς ⁴
Γεν.	(Σωκράτεος)-ους ²		(Περικλέεος) έους
Δοτ.	(Σωκράτεϊ)-ει		(Περικλέεϊ)-έει καὶ Περικλεῖ
Αἰτ.	(Σωκράτεα)-η καὶ -ην		(Περικλέεα)-έᾱ
Κλ.	Σώκρατες ⁵		Περικλέες καὶ Περικλείς

		Ἐνικός.	Πληθυντ.	Ἐνικός.	Πληθυντ.
Ἄν.	ὁ, ἡ σαφής	(σαφέες)-εῖς	τὸ σαφέες	(σαφέα)-ῆ	
Γεν.	(σαφέος)-οῦς	(σαφέων)-ῶν	(σαφέος) οῦς	(σαφέων)-ῶν	
Δοτ.	(σαφέι)-εῖ	σαφέσι	(σαφέι)-εῖ	σαφέσι	
Αἰτ.	(σαφέα)-ῆ	σαφέις	(σαφέας)	(σαφέα)-ῆ	
Κλ.	σαφέες	(σαφέες)-εῖς	σαφέας	(σαφέα)-ῆ	

		Δυϊκός.	
Ἄν. Αἰτ. Κλ.		(σαφέες)-εῖ	
Γεν. Δοτ.		(σαφέοιν)-οῖν	

Ἄν.	ἡ τριήρης	αἱ (τριήρεις)-εις
Γεν.	(τριήρεος)-ους	(τριηρέων)-ων
Δοτ.	(τριήρεϊ)-ει	τριήρεσι
Αἰτ.	(τριήρεα)-η	τριήρεις
Κλ.	τριήρες	(τριήρεις)-εις

		Δυϊκός.	
Ἄν. Αἰτ. Κλ.		(τριήρεε)-ει	
Γεν. Δοτ.		(τριηρέοιν)-ήροιν	

Σημ. 1. Κατὰ τὸ ^{κεράς} κέρας κλίνονται καὶ τὸ γέρας (πληθ. γέρα⁴) καὶ γῆρας⁵ συναιροόμενα ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι· τὸ δὲ τέρας καὶ κέρας κλίνονται ὡδε· τέρας τέρατος τέρατι· τέρατε τεράτιον· τέρατα καὶ τέρατ τεράτων καὶ τεράων τέρασιν. κέρας, κέρατος καὶ κέρως, κέρατι καὶ κέρα· κέρατε καὶ κέρα, κεράτιον καὶ κερῶν· κέρατα καὶ κέρατ, κεράτων, κέρασιν.

Σημ. 2. Τὸ εα τῶν εἰς εἰς ἐπιθέτων, τῶν εἰς -κλῆς κυρίων ὀνομάτων καὶ τῶν εἰς εὐς οὐδ. οὐσιαστικῶν συναϊρείται εἰς ᾱ, π.χ. ἀκλεῆς ἀκλεᾶ (ἀκλεέ-α), ἐνδεῆς ἐνδεᾶ· Περικλέᾳ (Περικλέε-α)· τὰ χρέᾳ, τὰ κλιᾶ. Τῶν δὲ εἰς ἡς καὶ ὑς πλὴν τῶν εἰς ἰᾶ καὶ ὑᾶ τύπων ἀπαντῶσι, συνήθεις ὡσαύτως ὄντες, καὶ οἱ εἰς ἡῆ καὶ ὑῆ, π. χ. ὕγιης ὕγιᾶ καὶ ὕγιῆ, εὐφυῆς εὐφυᾶ καὶ εὐφυῆ.

¹ Οἱ τύποι Περικλῆς, Περικλεῖ, Περικλείς εἶναι οἱ συνθέστεροι.— ² Ἐν Ἀττικαῖς ἐπιγραφαῖς ἀπαντᾷ καὶ γεν. Σωκράτου.— ³ Παρὰ Δημ. (38, 16. 24.) ἀπαντᾷ καὶ κλ. Ξενοπέθη.— ⁴ Παρὰ ποιητῆς δὲ καὶ γέρα.— ⁵ Ἐν τῷ ἐνικῷ μόνον ἀριθμῷ ἀπαντῶν.

Σημ. 3. Ἡ εἰς εἰς πληθ. αἰτ. εἶναι αὐτὴ ἡ ὀνομαστικὴ ληφθεῖσα καὶ ὡς αἰτιατικὴ.

γ') Φωνηεντόληκτα.

§ 119. Παραδείγματα οὐσιαστικῶν εἰς ἰ-ς, ὕ-ς, ὤ (γεν. ι-ος, υ-ος).

	Ἐνικ.	Πληθ.	Ἐνικ.	Πληθ.
Ὀν.	ὁ κίς	οἱ κίες	ὁ σῦς	οὐές
Γεν.	κίος	κίων	σῦος	σῦων
Δοτ.	κίι	κίσι	σῦι	σῦσι
Αἰτ.	κίην	(κίς)	σῦν	σῦς ⁴
Κλ.	κίς	κίες	σῦ	σῦες
Δυϊκός.				
Ὀν. Αἰτ. Κλ.	κίε		σῦε	
Γεν. Δοτ.	κίϊν		σῦσιν	
	Ἐνικ.	Πληθ.	Ἐνικ.	Πληθ.
Ὀν.	ὁ ἰχθῦς	οἱ ἰχθύες καὶ ἰχθύς ²	τὸ δάκρυ	τὰ δάκρυα
Γεν.	ἰχθύος	ἰχθύων	δάκρυος	δακρύων
Δοτ.	ἰχθύι	ἰχθύσι	δάκρυϊ	δάκρυσι
Αἰτ.	ἰχθύην	ἰχθύς ⁵	δάκρυ	δάκρυα
Κλ.	ἰχθύ	ἰχθύες καὶ ἰχθύς	δάκρυ	δάκρυα
Δυϊκός.				
Ὀν. Αἰτ. Κλ.	ἰχθύε καὶ ἰχθύ		δάκρυε	
Γεν. Δοτ.	ἰχθύοιν		δακρύοιν	

Σημ. 1. Κατὰ τὸ σῦς κλίνεται καὶ ἡ δοῦς καὶ ὁ μῦς⁴ κατὰ δὲ τὸ ἰχθῦς πάντα τὰ εἰς υς περισπώμενα καὶ ὀξύτονα οὐσιαστικὰ καὶ πολλὰ βαρύτονα οὐσιαστικὰ ἢ ἐπίθετα, π.χ. ἡ ὀφρῦς, ἡ ἰσχῦς, ὁ σιάχυς, ἡ πίχυς, ὁ βότρυς, ὁ, ἡ εὔβοτρυς, καλλίβοτρυς, κλπ.

Σημ. 2. Ἡ πληθ. αἰτ. τῶν εἰς υς λήγει παρὰ τοῖς κλασικοῖς Ἀττικοῖς εἰς ὤς⁵ καὶ τονίζεται ὡσπερ καὶ ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ, π.χ. τοὺς σῦς, τὰς ἀρκυς, τὰς κλιτύς.—Μόνον δὲ τοῦ ἀρκυς, μῦς, ἰχθῦς καὶ κάχυς ἀπαντᾷ καὶ συνηρημένη πληθ. ὀνομαστικὴ, π.χ. αἱ ἀρκυς, οἱ μῦς, οἱ ἰχθῦς, αἱ κάχυς.

⁴ Κατὰ τὴν ἐν. αἰτιατικὴν.—² Τύπος αἰτιατικῆς ὡς ὀνομαστικὴ λαμβανόμενος.—⁵ Κατὰ τὴν ἐν. αἰτιατικὴν.—⁴ Οὗ τὸ ἀρχικὸν θέμα σιγμώληκτον. πρβλ. Λατ. mus muris.—⁵ Ἐκ τοῦ -υς.

§ 120. Παραδείγματα οὐσιαστικῶν εἰς -ῖς, -ῦς, -ῦ (γεν. εως).

	Ἐνικ.	Πληθ.	Ἐνικ.	Πληθ.
Ὀν.	ἡ πόλις	αἱ (πόλεις)-εις	ὁ πῆχυς	(πήχεις)-εις
Γεν.	πόλεως	πόλεων	πήχεως	πήχεων
Δοτ.	(πόλει)-ει	πόλεσι	(πήχεϊ)-ει	πήχεσι
Αἰτ.	πόλιν	πόλεις	πήχυν	πήχεις
Κλ.	πόλι	(πόλεις)-εις	πήχυ	(πήχεις)-εις
Δυϊκός.				
Ὀν. Αἰτ. Κλ.	(πόλεε)-ει		(πήχεε)-ει	
Γεν. Δοτ.	πολέοιν		πήχεοιν	
	Ἐνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀν.	τὸ ἄστυ		τὰ (ἄστεα)-η	
Γεν.	ἄστεως		ἀστέων	
Δοτ.	(ἄστεϊ)-ει		ἄστεσιν	
Αἰτ.	ἄστυ		(ἄστεα)-η	
Κλ.	ἄστυ		(ἄστεα)-η	
Δυϊκός.				
Ὀν. Αἰτ. Κλ.	(ἄστεε)-ει			
Γεν. Δοτ.	ἀστέοιν			

Σημ. 1. Κατὰ τὸ πόλις κλίνονται πάντα τὰ εἰς σις (ξις, ψις) καὶ πολλὰ εἰς ις, π. γ. γνώσις, πράξις, ὄφις· κόνις, μάντις, ὄφις, πίσις κτλ. Κατὰ δὲ τὸ πῆχυς κλίνεται καὶ ὁ πέλεκυς καὶ ὁ πληθυντικός τοῦ πρέσβευτης: οἱ πρέσβεις, τῶν πρέσβεων κτλ.

Σημ. 2. Κατὰ τὸ ἄστυ κλίνεται καὶ τὸ ποιητικὸν πῶν καὶ τινὰ ξενικά, φυτῶν ἢ ὀρυκτῶν ὀνόματα, εἰς ι λήγοντα καὶ παρὰ τοῖς μεταγενετέροις μόνον ἀπαντῶντα, π. γ. τὸ πέπερι, τὸ κιννάβαρι.

Σημ. 3. Τὸ ι καὶ υ τοῦ θέματος τούτων παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς τηρεῖται ἐν μόνῃ τῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ κλητικῇ τοῦ ἐνικοῦ, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσι τρέπονται ταῦτα εἰς ε. Περὶ δὲ τῆς γενικῆς πόλεως ὄρ. § 16 καὶ σελ. 23 ὑποσ. 2.

Σημ. 4. Τοὺς εἰς ις γεν. ιος, δοτ. ἰ (=ι), πληθ. ιες, ἰων, ιας καὶ ἰς, μὴ Ἀττικοῦς τύπους τῶν εἰς ις ἔχει παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς μόνον τὸ οἶς (ὀ, ἦ): οἶός, οἶή, οἶν, οἶε, οἶοιν, οἶες, οἶων, οἶοίν, οἶς, ὅπερ καταφαίνεται ἐν τοῖς ἀσυνκρίτοις τυποῖς ὄ-ις, ὄ-ιος κλπ. Ὡσαυτως δὲ καὶ τινες μὴ Ἀττικαὶ λέξεις καὶ μάλιστα κυρία ὀνόματα, π. γ. Ἴρις -ιος (ὁ ποταμός), μῆρις -ιος (ἦ), Ἀνάχαρις -ιος.

Σημ. 5. Τὸ ἔγγελυς (ἦ) παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς κλίνεται ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ κατὰ τὸ ἰχθῦς, ἐν δὲ τῷ δυϊκῷ καὶ πληθυντικῷ κατὰ τὸ πόλις.

Σημ. 6. Περὶ τῆς εἰς -εις πληθ. αἰτιατικῆς ὄρ. § 118 σημ. 3.

§ 121. Παραδείγματα ἐπιθέτων εἰς ὕς (θηλ. εια), ὕ.

	Ἑνικός	Πληθυντικός	Ἑνικός	Πληθυντικός
Ὀν.	ὁ γλυκὺς	οἱ (γλυκέες-εἶς	τὸ γλυκὺ	τὰ γλυκέα
Γεν.	γλυκέος	γλυκέων	γλυκέος	γλυκέων
Δοτ.	(γλυκέι)-εἶ	γλυκέσι	(γλυκέι)-εἶ	γλυκέσι
Αἶτ.	γλυκὺν	γλυκεῖς	γλυκὺ	γλυκέα
Κλ.	γλυκὺ	(γλυκέες)-εἶς	γλυκὺ	γλυκέα
		Δυϊκός		
Ὀν. Αἶτ. Κλ.		(γλυκέε)-εἶ		
Γεν. Δοτ.		γλυκέοιν		

Σημ. 1. Περί τῆς εἰς -εις πληθ. αἰτιατικῆς ὄρα § 118 σημ. 3

Σημ. 2. Τῶν οὐδετέρων τὸ εα μένει ἀσυναίρετον· ἐξαίρουνται τὰ ἐκ τοῦ πῆγος σύνθετα, π. χ. τὰ διπήγη⁴.

§ 122. Παραδείγματα οὐσιαστικῶν εἰς εὐ-ς, αῦ-ς, οὔ-ς.

Ὀν.	ὁ βασιλεὺς	οἱ βασιλῆς ² καὶ (βασιλέες)-εἶς		
Γεν.	βασιλέως	βασιλέων		
Δοτ.	(βασιλεί)-εἶ	βασιλεῦσι		
Αἶτ.	βασιλέα	βασιλέας καὶ ⁵ βασιλεῖς		
Κλ.	βασιλεῦ	βασιλῆς καὶ (βασιλέες)-εἶς		
Ὀν. Αἶτ. Κλ.		βασιλῆ ⁴		
Γεν. Δοτ.		βασιλέοιν		
Ὀν.	ὁ ἀλιεὺς	οἱ ἀλιῆς καὶ (ἀλιέες)-εἶς		
Γεν.	ἀλιέως καὶ -ιῶς	ἀλιέων καὶ -ιῶν		
Δοτ.	(ἀλιέι)-εἶ	ἀλιεῦσιν		
Αἶτ.	ἀλιέα καὶ -ιᾶ	ἀλιέας καὶ -ιᾶς		
Κλ.	ἀλιεῦ	ἀλιῆς καὶ (ἀλιέες)-εἶς		
Ὀν. Αἶτ. Κλ.		ἀλιῆ		
Γεν. Δοτ.		ἀλιέοιν		
Ὀν.	ὁ, ἡ βοῦς	οἱ, αἱ βόες	ἡ γραῦς	αἱ γράες
Γεν.	βοῦς	βοῶν	γραῦς	γραῶν
Δοτ.	βοῖ	βοῦσι	γραῖ	γραῦσι
Αἶτ.	βοῦν	βοῦς	γραῦν	γραῦς ⁵
Κλ.	βοῦ	βόες	γραῦ	γράες
Ὀν. Αἶτ. Κλ.		βόε		γράε
Γεν. Δοτ.		βοῦν		γραῦν

¹ Περὰ Δημοσθένει καὶ τὰ ἡμιση. — ² Περὰ τοῖς παλαιότεροις Ἀττικοῖς ἐκ τοῦ ἀρχαιότερου τύπου βασιλῆες. — ³ Περὰ τοῖς νεωτέροις Ἀττικοῖς, — ⁴ Ἐκ τοῦ βασιλῆ. — ⁵ Κατὰ τὴν ἐν. αἰτιατικήν.

Σημ. 2. Κατὰ τὸ ἀλιεύς κλίνεται καὶ τὸ χροεύς καὶ τὰ ἔχοντα ι πρὸ τοῦ εὐς, π. χ. ἀγνιεύς, Παιανιεύς, Εὐβο(ι)εύς κλπ. Κατὰ δὲ τὸ βοῦς μόνον τὸ χοῦς (ὁ), καὶ κατὰ τὸ γραῦς μόνον τὸ ναῦς (ἡ), οὗ ἡ κλίσις παρατίθεται ἐν τοῖς κατωτέρω (§ 156, 7).

Σημ. 3. Περὶ τῆς εἰς ᾧ συναϊρέσεως τῆς ἐν. καὶ πληθ. αἰτιατικῆς τοῦ ἀλιεύς ὅρ. § 20 καὶ ὑποσημ. 4. — Περὶ δὲ τῆς εἰς εἰς πληθ. αἰτ. § 118, σημ. 3. Περὶ τοῦ ω τῆς ἐν. γενικῆς καὶ τοῦ ᾧ τῆς ἐν. καὶ πληθ. αἰτιατικῆς τῶν εἰς -εὐς ὅρα § 16.

§ 123. Πραδείγματα οὐσιαστικῶν εἰς ω καὶ ως (γεν. ο-ος) καὶ εἰς ως (γεν. ω-ος).

Ἐνικός.		Ἐνικός.		Πληθυντ.	
Ὀν.	ἡ ἡχώ	ἡ αἰδῶς	ὁ ἥρως	οἱ ἥρωες (καὶ ἡρώες) ¹	
Γεν.	(ἡχός)-οῦς	(αἰδός)-οῦς	ἡρώος (καὶ ἡρω)	ἡρώων	
Δοτ.	(ἡχόι)-οῖ	(αἰδοί)-οῖ	(ἡρῶι)	ἡρῶσιν	
Αἰτ.	(ἡχῶ)-ῶ	(αἰδῶ)-ῶ	ἡρῶα καὶ ἡρῶ	ἡρῶας καὶ ἡρῶς ²	
Κλ.	ἡχοῖ (§ 136)	αἰδῶς ³	ἡρῶς	ἡρῶες (καὶ ἡρώες)	
Ὀν. Αἰτ. Κλ.			Δυϊκός.		
Γεν. Δοτ.			ἡρῶε		
			ἡρώσιν (καὶ ἡρῶν)		

Σημ. 1. Το ἡῶς παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς συνηθέστερον ἀπαντᾷ κατὰ τὰ δευτερόκλιτα Ἀττικά: ἡ ἑως, τῆς ἑω κλπ.

Σημ. 2. Οἱ τοῦ δυϊκοῦ καὶ πληθυντικοῦ τύποι τῶν εἰς ω καὶ ως (γεν. ὀ-ος) μόνον παρὰ τοῖς γραμματικοῖς ἀπαντῶσι καὶ δὴ κατὰ τὴν β' κοινὴν κλίσειν, π. χ. αἱ *Λητοῖ*, τὰς *Λητούς*, τὰς *ἡούς* κλπ.

Σημ. 3. Ἡ συνηρημένη αἰτιατικὴ ἡρῶ εἶναι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς συνηθέστερα τῆς ἀσυναϊρέτου ἡρῶα. Τινὰ δὲ τῶν κατὰ τοῦτο κλινομένων ἐν τισὶ πτώσει κλίνονται καὶ κατὰ τὴν β' ἄττικὴν κλίσειν, π. χ. ὁ *Μίνως*, τοῦ *Μίνως* καὶ *Μίνω*.

Β'. Περὶ τῆς ἐν. ὀνομαστικῆς, αἰτιατικῆς καὶ κλητικῆς τῶν τριτοκλίτων.

α') Περὶ τῆς ὀνομαστικῆς.

§ 124. Τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν τὰ πλείστα ἐν τῇ ἐν. ὀνομαστικῇ προσλαμβάνουσι τὴν πτωτ. κατάληξιν *ς* (§ 112), π. χ. (κόρακ-ς) *κόραξ*, (λαῖλαπ-ς) *λαῖλαπ*, (ἐλπιδ-ς) *ἐλπὶς*. Ὅσα δὲ διπλοῦν θέμα ἔχοντα (ἰσχυρὸν καὶ ἀσθενές) δὲν προσλαμβάνουσι *ς*,

¹ Εἶναι ὁ τῆς αἰτ. τύπος. — ² Κατὰ συναϊρέσειν. — ³ Τοῦ σιγμολήτου τούτου (§ 117) ἡ κλίσις παρατίθεται ἐνταῦθα δια τὴν πρὸς εἰς -ω ὁμοιότητα.

ταῦτα σχηματίζουσι τὴν ὀνομαστικὴν ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος, π. χ. (ποιμέν-ος) ποιμήν, (ῥήτορ-ος) ῥήτωρ, (λέοντ-ος⁴) λέων, (αἰδό[σ]-ος) αἰδώς. Ἄν δὲ τὸ τοῦ θέματος φωνῆεν εἶναι μακρόν, ὡς ὀνομαστικὴ λαμβάνεται αὐτὸ τὸ θέμα, π. χ. (θηρ-ός) θήρ, (αἰῶν-ος) αἰών, (Ξενοφῶντ-ος) Ξενοφῶν.

§ 125. Τὸ *ς* προσλαμβάνουσι α') πάντα τὰ εἰς λαρυγγόφωνον ἢ χειλόφωνον λήγοντα θέματα, π. χ. (κόραχ-ος) κόραξ, (λαίλαπ-ος) λαίλαψ, β) τὰ εἰς *δ*, *θ* καὶ *τ* (προηγούμενου φωνήεντος), τὰ ὅποια μετὰ τὴν πρόσληψιν τοῦ *ς* ἀποβάλλονται, π. χ. (λαμπάδ-ς) λαμπάς, (ῥορνιθ-ς) ῥορνις, (χάριτ-ς) χάρις, γ') τὸ μοναδικὸν *άλ-ς* καὶ *δ'* τὰ εἰς *ι*, *υ*, *ω*, *αν*, *εν* καὶ *ου* θέματα, π. χ. *κί-ς*, *σῦ-ς*, *ἦρω-ς*, *γαῦ-ς*, *βασιλεύ-ς*, *βοῦ-ς*.

Σημ. 1. Ἄξια σημειώσεώς εἰσι τὸ ποῦς² (γεν. ποδ-ός) καὶ τὸ ἀλώπηξ (ἀλώπηκ-ος).

Σημ. 2. Τῶν εἰς ὡς⁵ (οὐδ. ὡς) γεν. ὀτ-ος μετοχῶν τοῦ ἐνεργητ. παρακειμένου ἢ ὀνομαστικῆ σχηματίζεται ἐκ θέματος σιγμολήκτου, π. χ. γεγραφῶς (οὐδ. ὡς) γεν. γεγραφότ-ος κλπ.

§ 126. Τὰ ἔχοντα θέμα εἰς *ον*, *ων*, *οντ* δὲν προσλαμβάνουσι *ς*, π. χ. (λαγόν-ος) λαγών, (αἰῶν-ος) αἰών, (λέοντ-ος) λέων, (γράφοντ-ος) γράφων. Ἐξαιρεῖται τὸ (ὀδόντ-ος) ὀδοὺς καὶ αἱ μετοχαὶ τῶν εἰς *μι* ῥημάτων, π. χ. (διδόντ-ος) διδοῦς, (γνόντ-ος) γνοῦς.

§ 127. Αἱ εἰς *αντ*, *εντ*, *υντ* μετοχαὶ καὶ τὰ πλείεστα τῶν εἰς *αν*, *αντ*, *ιν*, *ωνθ*, *υν*, *υνθ* οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων προσλαμβάνουσι *ς*, π. χ. (ιστάντ-ος) ἰστιάς, (δεικνύντ-ος) δεικνύς, (τιθέντ-ος) τιθείς, (μέλαν-ος) μέλας, (ἰμάντ-ος) ἰμάς, (παντ-ός) πᾶς, (ῥιν-ός) ῥίς, (ἐλμινθ-ος) ἔλμινθς⁴, (Τίρυνθ-ος) Τίρυνθς, (Φόρκυν-ος) Φόρκυνς. Ἐξαιροῦνται τὰ εἰς *ᾶν*⁵ γεν. ᾶνος οὐσιαστικά, π. χ. (παιᾶν-ος) παιάν.

§ 128. Τὰ εἰς *εν* καὶ *ην* θέματα δὲν προσλαμβάνουσι *ς*, π. χ. (λιμέν-ος) λιμήν, (Ἑλλην-ος) Ἑλλην. Ἐξαιρεῖται τὸ (κτεν-ός) κτεῖς καὶ (ένος) εἷς. — Ὁσαύτως δὲν προσλαμβάνουσι τὸ *ς* καὶ τὰ εἰς *ο* θέματα, π. χ. (ῥήτορ-ος) ῥήτωρ, (ἀστέρ-ος) ἀστήρ.

Σημ. Ἐκ θέματος μάρτυρ προσλήψει τοῦ *ς* καὶ ἀποβολῆ τοῦ *ο* ἐγένετο ἡ ὀνομαστικὴ μάρτυς. Τὸ *ο* τούτου ἀποβάλλεται καὶ ἐν τῇ πληθ. δοτ. : μάρτυροι.

§ 129. Τὰ οὐδέτερα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ δὲν προσλαμβάνουσι *ς*· τὸ δὲ *ε* τοῦ εἰς *εσ* θέματος τῶν οὐδετέρων οὐσιαστικῶν ἐν τῇ

¹ Ὁρ. § 51, ὑποσ. — ² Οὐ ἡ ὀνομαστ. μετεσχηματίσθη κατὰ τὸ ὀδοῦς, δούς, ἐκ τῆς ἀρχικῆς ὀνομαστικῆς πός. — ³ Κυρίως *Φως*. — ⁴ Τὸ *ν* τῆς παρὰ τοῖς γραμματικοῖς ἀπαντήσεως ὀνομαστικῆς τούτου καὶ τοῦ *πείρις* ἐσφαλμένως μετεδόθη ἐκ τῶν πλαγιῶν πτώσεων. — ⁵ Δωρ. — ᾶων.

ὀνομαστικῇ τρέπεται εἰς ο, π. χ. (νάπυ-ος) *νάπυ*, (*σέλασ-ος) *σέλας*, (χαρίεντ-ος) *χαρίεν*, (γάλακτ-ος) *γάλα*, (*ἀλήθες-ος) *ἀληθές*. (*γένεσ-ος) *γένος*.

β') Αἰτιατική

§ 130. Ἡ ἐν. αἰτιατική τῶν ἄρσ. καὶ θηλ. ἔχει κατάληξιν ἄ μέν, ἄν τὸ θέμα τοῦ ὀνόματος εἶναι συμφωνόληκτον, ν δέ, ἄν εἶναι φωνηεντόληκτον, π. χ. *κόρακ-α*, *φλέβ-α*. — βότρου-ν. Ὀσούτως ν ἔχει καὶ ἡ αἰτιατική τῶν εἰς ια καὶ ιδ βαρυτόνων τῶν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ ληγόντων εἰς ις, π. χ. *χάριν*¹, *ἔρω*, *Φάσιν* (γεν. *χάρι-ος*, *ἔριδ-ος*, *Φάσιδ-ος*), ἐν ᾧ ἡ τῶν εἰς ις (—ίδος) ὀξύτων αἰτιατική λήγει εἰς α, π. χ. *ἐλπίς*, *ἐλπίδα*.

Σημ. Τὸ *παῖς* (=πάις) ἔχει αἰτ. *παῖδα*, τὸ δὲ *κλεις* (=κληῖς) *κλειν*· τὸ *Χάρις* (ἡ θεὰ) ἔχει αἰτ. *Χάριτα* καὶ τὸ ὄρνις ὄρνιθα καὶ ὄρνιν.

γ') Κλητική

§ 131. Ὡς κλητική λαμβάνεται ἢ τὸ θέμα ἢ ὁ τύπος τῆς ὀνομαστικῆς, π. χ. *δαίμων* (*δαίμον-ος*) ᾧ *δαῖμον*. — ποιμῆν (*ποιμέν-ος*) ᾧ *ποιμήν*.

§ 132. Ἐχουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν τῷ ἀσθενεῖ θεματι τὰ συμφωνόληκτα τὰ σχηματίζοντα τὴν ὀνομαστικὴν ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος, π. χ. *δαίμων* (*δαίμον-ος*) ᾧ *δαῖμον*, *γέρον* (*γέροντ-ος*) ᾧ *γέρον*, *Σωκράτης* (*Σωκράτε[σ]-ος*) ᾧ *Σώκρατες*, *σώφρων* (*σώφρον-ος*) ᾧ *σώφρον*.

Σημ. 1. Κατ' ἐξαιρέσιν δ' ὅμως τὰ ὀξύτονα οὐσιαστικὰ ἔχουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ, π. χ. *ποιμῆν* (*ποιμέν-ος*) ᾧ *ποιμήν*, πλὴν τοῦ ἀνῆρ καὶ πατήρ², τὰ ὅποια ἔχουσι κλητικὴν ᾧ ἄνερ, ᾧ πάτερ.

Σημ. 2. Οὐσιαστικὰ τινὰ εἰς ας (γεν. -αντ-ος) ἀποβάλλουσι καὶ τὸ ν, ἔκτεινοντα ἀναπληρωτικῶς τὸ ἄ εἰς ᾱ, π. χ. *Πολυδάμας* (*Πολυδάμαντ-ος*) ᾧ *Πολυδάμᾱ*.

§ 133. Τὰ εἰς ις, υς, αυς, ευς καὶ οὖς (οὐχὶ ούς) ἔχουσιν ὡς κλητικὴν τὸ τῆς ὀνομαστικῆς θέμα ἄνευ τοῦ ς, π. χ. *φάτις* (*φάτι-ος*) ᾧ *φάτι*, *πόλις* ᾧ *πόλι*, *τυραννίς* (-ίδος) ᾧ *τυραννί*, *νεάνις* (*νεάνιδ-ος*) ᾧ *νεάνι*, *παῖς* (§ 130, σημ.) ᾧ *παῖ*, *ἰχθύς* (*ἰχθύ-ος*) ᾧ *ἰχθύ*, *μῦς* (*μυ-ός*) ᾧ *μῦ*, *ναῦς* ᾧ *ναῦ*, *βασιλεὺς* ᾧ *βασιλεῦ*, *βοῦς* ᾧ *βοῦ*.

Σημ. Τὰ εἰς ς ὀξύτονα μονοσύλλαβα ἔχουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ, π. χ. *κίς* ᾧ *κίς*, *πούς* ᾧ *πούς*⁵.

¹ Σπανίως καὶ *χάριτα*. — ² Καὶ τοῦ ποιητικοῦ *δαῖρο*. — ³ Καὶ τοῦ *μάντις* δὲ καὶ *πόλις* φέρονται ὡς ἀττικαὶ κλητικαὶ ᾧ *μάντις*, ᾧ *πόλις*.

§ 134. Πάντα τὰ ἔχοντα ὡς ὀνομαστικὴν τὸ καθαρὸν θέμα καὶ ἅ εἰς ἰς (γεν. ἴνος) ὡς κλητικὴν ἔχουσι τὸν τύπον τῆς ὀνομαστικής, π. χ. θῆρ (θηρ-ός) ὦ θῆρ, αἰών (αἰών-ος) ὦ αἰών. Σαλαμῖς Σαλαμῖν-ος) ὦ Σαλαμῖς, δελφίς ὦ δελφίς.

Σημ. Τὸ Ἀπόλλων, Ποσειδῶν καὶ σωτήρ (γεν. Ἀπόλλων-ος, Ποσειδῶν-ος, σωτῆρ-ος) ἔχουσι κλητικὴν ὦ Ἀπολλων, ὦ Πόσειον, ὦ σῶτερ.

§ 135. Ἐχουσι πρὸς τούτοις τὴν κλητικὴν ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ τὰ λαρυγγοφωνόληκτα καὶ τὰ χειλοφωνόληκτα καὶ αἰετοχαί πᾶσαι, π. χ. σάρξ (σαρκ-ός) ὦ σάρξ, φλέψ (φλεβ-ός) ὦ φλέψ, λέγων ὦ λέγων, λυθείς ὦ λυθείς, γράφας ὦ γράφας.

Σημ. Ἡ μετοχή ἄρχων, ὡς οὐσιαστικὸν λαμβανομένη, ἔχει κλητ. ἄρχον. — Τοῦ δὲ ἀναξ (= βασιλεὺς) μόνον παρὰ ποιηταῖς ἀπαντᾷ καὶ κλητ. ἀνα, ὅταν ὁ λόγος εἶναι περὶ θεῶν καὶ ἰδίως μετὰ τὸ Ζεῦ, π. χ. Ζεῦ ἀνα.

§ 136. Τὰ εἰς ὦ¹ ἔχουσι κλητικὴν εἰς οἴ, π. χ. πειθῶ ὦ πειθοῖ.

Τονισμὸς τῶν τριτοκλίτων.

§ 137. Τῶν μὲν πολυσυλλάβων, ὅπου τονίζεται ἡ ὀνομαστικὴ, τονίζονται καὶ αἱ ἄλλαι πτώσεις, ἐρ' ὅσον ἐπιτρέπει τοῦτο ἡ λήγουσα, π. χ. ἀκίς ἀκίτος ἀκίτες, πρᾶγμα πρᾶγματος, — πραγμάτων δ' ὅμως τῶν δὲ μονοσυλλάβων ἡ γενικὴ καὶ δοτικὴ πάντων ὧν ἀριθμῶν τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης, π. χ. μὴν — μηνὸς μῆνι ηγοῖν μηνῶν μῆσι — μῆνας.

²Ἐξαιρέσεις.

§ 138. Α'. Τὰ ἐξῆς πολυσύλλαβα τονίζονται ὡς μονοσύλλαβα· α') Τὸ γυνή καὶ κύων, π. χ. γυναικὸς γυναικὶ γυναικα γυναικῶν γυναικῶν γυναιξὶ γυναικας. κύων κυνὸς κυνὶ κύνα κύνας κυῶν κυσὶ κύνας.

β') Τὸ ἀνῆρ, πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ καὶ γαστήρ ἐν ταῖς συγκεκομμέναις γενικαῖς καὶ δοτικαῖς πλὴν τῆς πληθ. δοτικῆς, π. χ. ἀνδρὸς ἀνδρὶ ἀνδρες ἀνδρῶν, — ἀνδράσιν· πατρὸς πατρὶ πατέρες — πατέρων — πατροσίν.

Σημ. Τὸ Δημήτηρ ἐν τοῖς συγκεκομμένοις τύποις ἀναβιβάζει τὸν τόνον ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης, π. χ. Δήμητρος Δήμητρι Δήμητρα.

γ') Τὸ στήρ (= στέαρ), Θραξ (= Θράξις), καὶ οἶς (= ὄϊς), π. χ. στητός, Θρακός, οἶός· κατὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ φρέαρ φρητός φρητὶ φρητῶν.

¹ Ἀρχικῶς -φ.—

Σημ. Τὸ ἦρ καὶ τὰ ποιητικὰ κῆρ, λᾶς καὶ πρῶν¹ τονίζονται κατὰ τὸ ἐν § 137, π. χ. ἦρος ἦρι, λᾶος λᾶι λάων κ.π.

δ') Τὸ οὐδείς καὶ μηδεὶς ἐν τῇ ἐν. γενικῇ καὶ δοτικῇ, π. χ. οὐδενὸς οὐδενί, μηδενὸς μηδενί².

§ 139. Β'. Τὰ ἐξῆς μονοσύλλαβα τονίζονται ὡς πολυσύλλαβα

α') Αἱ μονοσύλλαβοι μετοχαὶ καὶ ἡ ἔρωτημ. ἀντωνυμία τίς τί, π. χ. ὄν ὄντιος ὄντι ὄντια ὄντιες ὄντων οὕσιν ὄντας, τίς τίνο τίμι κλπ.

β') Τὸ πᾶς καὶ πᾶν ἐν τῷ δυνικῷ καὶ πληθυντικῷ, π. χ. πᾶπαντιὸς παντὶ πάντα, πάντιον, πάντιες πάντιων πᾶσι πάντας.

γ') Τὰ ἐξῆς δέκα μονοσύλλαβα ἐν τῷ δυνικῷ καὶ τῇ γενικῇ τοῦ πληθυντικῷ : ἡ δᾶς, ὁ δμῶς, ὁ θῶς, τὸ *κράς (γεν. κρατός), τὸ οὔς, ὁ, ἡ παῖς, ὁ σῆς (γεν. σεός), ὁ Τρώς, ἡ φῶς (γεν. φωδός), τὸ φῶς (γεν. φωτός), π. χ. δάδοιν δάδων, Τρώων κλπ.

§ 139α. Ἡ ἀόρ. ἀντωνυμία τίς τί τονίζεται ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσιν ἐπὶ τῆς ληγούσης : τίς τινὸς τινὶ τινέσ τινὰς κλπ.

§ 140. Γ'. Τὰ ἐξῆς ἐν τῇ ἐν. κλητικῇ ἀναριθμίζουσι τὸν τόνον

α') Τὰ εἰς ἦρ συγκοπτόμενα καὶ τὸ σωτήρ, π. χ. πάτερ, θύγατερ, Δήμητερ, σᾶτερ³.

β') Τὸ Ἀπόλλων καὶ Ποσειδῶν : ὦ Ἀπολλων, ὦ Ποσειδων

γ') Τὰ εἰς ὦν (γεν. ὦνος ἢ ὠνος) σύνθετα οὐσιαστικά, τὰ εἰς ἰων (γεν. ὠνος) ἀπλᾶ ἢ σύνθετα ἐπίθετα καὶ τὰ εἰς ἰων συγκριτικά : Ἀγαμέμνων (-ωνος) ὦ Ἀγάμεμνον, Αὐτομέδων (-ωντος) ὦ Αὐτόμεδον, ἑλεήμων (-ωνος) ὦ ἑλέημων, εὐδαίμων (-ωνος) ὦ εὐδαίμων, καλλίων (-ωνος) ὦ κάλλιον.

Σημ. 1. Τὸ Λακεδαίμων δ' ὅμως καὶ τὰ εἰς -φρων σύνθετα τονίζονται κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα : ὦ Λακεδαῖμον, ὦ δαίφρων ὦ Ανκόφρων.

(Σημ. 2. Καὶ τὰ οὐδέτερα τῶν ἀνωτέρω ἐπιθέτων, πλὴν τῶν εἰς -φρων ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ κλητικῇ τονίζονται ὡσπερ καὶ τὰ ἀρτενικά ἐν τῇ κλητικῇ, π. χ. τὸ εὐδαίμων, τὸ κάλλιον.—τὸ δαίφρων δ' ὅμως).

δ') Τὰ σύνθετα παροξύτονα οὐσιαστικά ἢ ἐπίθετα εἰς ἦς (γεν. ὠς), π. χ. Σωκράτης ὦ Σώκρατες, Δημοσθένης ὦ Δημοσθένης αὐθάδης ὦ αὐθαδες.

(Σημ. 1. Καὶ τούτων τῶν ἐπιθέτων τὸ οὐδέτερον ὁμοίως τονίζεται π. χ. τὸ αὐθαδες).

Σημ. 2. Τὰ εἰς ἦεις, ἰεις, ὀεις, ὠδης, ὠλης, ὠρης καὶ ἦρη

¹ Τὰ ὀποῖα μονοσύλλαβα γίνονται μετὰ τὴν συναίρεσιν, π.χ. ἦρ (ἔαρ) κῆρ (κέαρ), λᾶς (λάας), πρῶν (πρωών).—² Κατὰ τὸ ἀπλοῦν εἰς γεν. ἐνὸς δοτ. ἐνί.—³ Κατὰ τοῦτο δὲ καὶ τὸ ποιητ. δαῆρ : ὦ δαερ.

ἐπιθετα τονίζονται κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 137), π. χ. φωνήεις ὦ φωνῆεν, χαρίεις ὦ χαρίεν, εὐώδης ὦ εὐῶδες, πανώλης ὦ πανῶλες, νεώρης ὦ νεῶρες, ξιφήρης ὦ ξιφήρες,

(Σημ. 3. Οὕτω καὶ τὰ οὐδέτερα αὐτῶν, π. χ. τὸ εὐῶδες, τὸ ξιφήρες).

(Σημ. 4. Τὸ οὐδέτερον τοῦ ἀληθῆς παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς προπαροξύνεται, ὅταν λαμβάνηται ἐπιρρηματικῶς ἐν ἐρωτήσει εἰρωνικῇ, π. χ. ἀληθες; Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ οὐδ. τοῦ χαρίεις, ἐπιρρηματικῶς λαμβανόμενον, π. χ. χάριεν=ώραϊα).

§ 141. Ἔτεραι περὶ τὸν τονισμόν ἀνωμαλίαι εἰσὶν αἶδε·

α') Τὰ εἰς ις καὶ υς οὐσιαστικῶς ἐν τῇ ἐν. καὶ πληθ. γενικῇ, τὰ δὲ εἰς υ ἐν μόνῃ τῇ ἐνικῇ γενικῇ, προπαροξύνονται, π. χ. πόλις πόλεως πόλεων, πῆχυς πήχεως πήχεων, ἄστυ ἄστεως⁴ — ἄστέων δ' ὅμως.

β') Τὰ εἰς ω ἐν τῇ ἐν. αἰτιατ. ὀξύνονται, π. χ. τὴν ἠχώ².

γ') Ἡ ἐν. αἰτιατικὴ τῶν εἰς ἰ'ς (γεν. ἰός) μονοσυλλάβων περισπᾶται, π. χ. κίς κῖν, λίς λῖν.

δ') Τὸ τριήρης, αὐθάδης, αὐτάρκης καὶ τὰ εἰς ἠήτης καὶ ὠδης ἐν τῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ τοῦ δυϊκοῦ καὶ τῇ γενικῇ τοῦ πληθυντικοῦ τονίζονται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἐπὶ τῆς παραληγοῦσης, π. χ. τριήρην, τριήρων' εὐήθων' εὐῶδων⁵.

§ 142. Ἡ κλητ. τῶν εἰς αῦς, εὐς καὶ οὐς φωνηεντολήτων καὶ ἡ τῶν εἰς ὕς (γεν. ὕος) μονοσυλλάβων περισπᾶται, π. χ. γραῦ, βασιλεῦ, βοῦ⁴, μῦ.

§ 143. Ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ τῶν μονοσυλλάβων οὐσιαστικῶν τῶν ἐχόντων τὴν ἐν. αἰτιατικὴν εἰς α ὀξύνεται, π. χ. μῆν, θῆρ, πούς. (Ἐξαιροῦνται : ἡ αἰξ καὶ ἡ γλαῦξ). Ἡ δὲ εἰς ς ἐν. ὀνομαστικὴ τῶν μονοσυλλάβων τῶν ἐχόντων τὴν ἐν. αἰτιατικὴν εἰς ν περισπᾶται, π. χ. μῦς, σῦς, ναῦς, γραῦς, βοῦς. Ὡσαύτως περισπᾶται καὶ ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ τῶν οὐδετέρων μονοσυλλάβων, π. χ. πῦρ, οὐς. Ἐξαιρεῖται τὸ κί'ς καὶ λί'ς (αἰτ. κῖν, λῖν) καὶ τὸ οὐδ. κάρ.

Σημ. Περισπᾶται πρὸς τούτοις καὶ ἡ ὀνομαστικὴ τῶν ἐπιθέτων πᾶς (οὐδ. πᾶν) καὶ εἰς.

§ 144. Τὰ συνηρημένα μονοσύλλαβα ἐν τῇ ἐν. ὀνομαστικῇ τονίζονται κανονικῶς, π. χ. ὁ, ἡ (πά-ις) παῖς, τὸ (θρά-ος) φῶς, ὁ (λά-ας) λᾶς, ὁ (θρά-ιξ) θραῖξ, ἡ (πρό-ιξ) προῖξ. — ἡ (φω-ίς) φῶς, ἡ (δα-ίς) δᾶς.

⁴ Πρβλ. § 60, σημ. — ² Πρβλ. § 68. — ⁵ Πρβλ. § 67. — ⁴ Πρβλ. § 65.

κλεις. Παρὰ τοῖς παλαιότεροις Ἀττικοῖς: κλής, κληδός, κληδα, κληδας κλπ.

6) Κύνων¹ (ὁ, ἡ), κυνός κυνὶ κύνα ὦ κύον· κύνες κυνῶν κυοὶ κύνας.

7) Ναῦς² (ἡ), νεὸς νητὶ ναῦν ὦ ναῦ· νεοῖν· νῆες νεῶν ναυοὶ ναῦς.

8) Ὀρνίς (ὁ, ἡ), ὄρνιθος ὄρνιθι ὄρνιθα καὶ ὄρνιν· ὄρνιθες ὄρνιθας καὶ ὄρνις.

9) Οὖς³ (τὸ), ὠτὸς ὠτὶ οὖς· ὠτα⁴ ὠτων ὠσίν.

10) Πινύξ (ἡ) Πινκνός Πινκνὶ Πινύκνα καὶ Πινυκός Πινυκὶ Πινύκα.

11) Ὑδωρ (τὸ), ὕδατος ὕδατι ὕδωρ· ὕδατα κλπ.

12) Χεῖρ (ἡ), χειρὸς χειρὶ χεῖρα ὦ χεῖρ· τὼ χεῖρε τοῖν χεροῖν (καὶ σπανιώτερον χεροῖν)· χεῖρες χερῶν χερσὶ χεῖρας.

Ἰδιόκλιτα.

§ 157. Ἰδιόκλιτα καλοῦνται τὰ κλινόμενα κατ' ἰδίαν κλίσειν ὁμοιάζουσιν ἔν τισι πτώσει πρὸς τὰς ἤδη γνωστάς καὶ μάλιστα πρὸς τὴν α' καὶ β'. Ταῦτα, ἀρσενικοῦ γένους ὄντα πάντα, ἔχουσιν ἐν πάσαις ταῖς πτώσει τὴν λήγουσαν μακρὰν καὶ περισπῶνται πάντα σχεδὸν καὶ ἐν πάσαις ταῖς πτώσει. Πτωτικὸν σημεῖον τῆς μὲν ὀνομαστικῆς αὐτῶν εἶναι τὸ ς, τῆς δὲ αἰτιατικῆς τὸ ν.

§ 158. Παραδείγματα ἰδιοκλίτων.

Ὄν.	ὁ Θωμάς	ὁ Μανασσῆ:	ὁ Διονῦς	ὁ Νεκῶς	ὁ Ἰησοῦς
Γεν.	Θωμά	Μανασσῆ	Διονῦ	Νεκῶ	Ἰησοῦ
Δοτ.	Θωμά	Μανασσῆ	Διονῦ	Νεκῶ	Ἰησοῦ
Λίτ.	Θωμάν	Μανασσῆν	Διονῦν	Νεκῶν	Ἰησοῦν
Κλ.	Θωμά	Μανασσῆ	Διονῦ	Νεκῶ	Ἰησοῦ

Σημ. Ταῦτα εἶναι ἢ ξενικά ἢ τοῦ μεταγενεστέρου ἰδίως Ἑλληνισμοῦ τῶν ἑλληνικῆν τὴν καταγωγὴν ἔχοντων τὰ μὲν κύρια εἰσιν ὀποκοριστικά, τὰ δὲ προσηγορικά οὐκοπιτικά, π.χ. Ζηνᾶς (ἀντὶ Ζηνόδωρος). — φαγᾶς, κορυζᾶς.

Ἀνώμαλα οὐσιαστικά.

Α'. Πλεονάζοντα.

§ 159. Πολλὰ οὐσιαστικά ἄνευ μεταβολῆς τινος τῆς σημασίας αὐτῶν ἀπαντῶσιν ὑπὸ διαφόρους τύπους ἢ κλίνονται ἐν τισιν ἢ καὶ ἐν πάσαις ταῖς πτώσει κατὰ διαφόρους κλίσεις ὑπὸ τὸ αὐτὸ ἢ καὶ ὑπὸ διάφορον γένος. Ταῦτα⁵ γενικῶς μὲν καλοῦνται

¹ Θεμ. ἰσχυρὸν κύων, ἀσθενὲς κυν. — ² Θεμ. ναF, ναυ. — ³ Κατὰ συναίρεσιν ἐκ τοῦ *ῥος, ὅπερ ἐκ τοῦ *οῦ[σ]ος. — ⁴ Ἐκ τοῦ *ῥατα, ὅπερ ἐκ τοῦ οῦ[σ]ατα (παρ' Ὀμηρῶ οῦατα). — ⁵ Ὡν συνήθως παρὰ τοῖς κλασικοῖς ἐπιχρατεῖ εἰς τῶν διαφόρων τούτων τύπων.

πλεονάζοντα, διακρίνονται δ' ὅμως μερικώτερον εἰς ἰδίως πλεονάζοντα, εἰς ἑτερόκλητα καὶ εἰς μετάπλαστα.

α') Ἰδίως πλεονάζοντα.

§ 160. Τούτων συνηθέστερά εἰσι

1) Ὁ λαγῶς (ἄπτικῶς) καὶ λαγός (κοινῶς), ὁ λεῶς καὶ ὁ λαός, ὁ νεῶς καὶ ὁ ναός, ἡ εἰκὼν τῆς εἰκόνοσ καὶ σπανίως εἰκοῦς, ὁ χοῦς (τὸ μέτρον) τοῦ χοῶς καὶ ὁ χοεὺς τοῦ χοῶς κλπ.

Σημ. Τὸ χοῦς (τὸ χῶμα) κλίνεται μόνον κατὰ τὸ βοῦς.

2) (Ἑτερογενῆ τὰ πλεῖστα): τὸ νῶτον καὶ σπανιώτατα ὁ νῶτος, ὁ ὄνειρος καὶ τὸ ὄνειρον¹, τὸ ζυγὸν καὶ σπανιώτερον ὁ ζυγός (πληθ. ὅμως πάντοτε τὰ ζυγά), ὁ δεσμὸς πληθ. οἱ δεσμοὶ καὶ συνηθέστερον τὰ δεσμά, ὁ λύχνος πληθ. τὰ λύχνα, ὁ οἶτος τὰ οἶτα, τὸ στάδιον τὰ στάδια καὶ οἱ στάδιοι, ὁ σταθμὸς οἱ σταθμοὶ καὶ τὰ σταθμὰ (τὸ δὲ σταθμόν, ἔχον πληθ. σταθμὰ, σημαίνει τὸ ὠριπτόμενον βῆρος, τὰ δροῦμα κοινῶς), ἡ ἀμυγδάλη καὶ τὸ ἀμύγδαλον, ἡ δρεπάνη καὶ τὸ δρέπανον, ἡ ὄροφος καὶ ὁ ὄροφος, ἡ βλάβη καὶ τὸ βλάβος, ὁ σκότος καὶ τὸ σκότος, ὁ τάριχος καὶ τὸ τάριχος, ὁ βράγχος καὶ τὸ βράγχος, ἡ δῦρα καὶ τὸ δῦρος, ὁ πρεσβευτὴς οἱ πρέσβεις², τὸ δάκρυον καὶ³ τὸ δάκρυ, τὸ πῦρ τὰ πυρὰ (κατὰ τὴν β'), τὸ δένδρον καὶ σπανίως τὸ δένδρος, ἡ ἄλωσ τῆς ἄλω καὶ ἄλωνος, ὁ ταῶς τοῦ ταῶ καὶ ὁ ταῶν τοῦ ταῶνος.

3) Τὸ υἰός, ὅπερ παρὰ τοῖς ἄπτικοῖς κλίνεται ὡδε⁴.

Ὀν.	ὁ υἰός	οἱ υἱεῖς καὶ υἱοὶ
Γεν.	υἱέος καὶ υἱοῦ	υἱέων καὶ υἱῶν
Δοτ.	υἱεῖ καὶ υἱῶ	υἱεῖσι καὶ υἱοῖς
Αἰτ.	υἱόν	υἱεῖς καὶ υἱοὺς
Κλ.	υἱέ	υἱεῖς καὶ υἱοί ⁴
Ὀν. Αἰτ. Κλ.		Δυϊκός.
Γεν. Δοτ.		υἱεῖ υἱέσιν

β') Ἑτερόκλητα.

§ 161. Ἑτερόκλητα καλοῦνται τὰ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀνομαστικῆς σχηματίζοντά τινες ἢ καὶ πάσας τὰς ἄλλας πτώσεις κατὰ διαφορὰς κλίσεις. Τούτων συνηθέστερά εἰσι

¹ Παρ' Ἡροδ. καὶ τοῖς ἄπτικοῖς ποιηταῖς. — ² Καὶ πρεσβεύεται παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις. — ³ Παρὰ ποιηταῖς ἰδίως. — ⁴ Παρὰ ποιηταῖς ἰδίως.

α') Ὁ χρώς τοῦ χρωτός τῷ χρωτί κλπ. καὶ κατὰ τὴν β' ἄττικὴν κλίσειν : ἐν χρῶ.

β') Τὰ εἰς -γένης, -κράτης, -μένης, -σθένης, -φάνης κ.λ.π. (πλὴν τῶν εἰς -κλῆς) τριτόκλιτα κύρια ὀνόματα, τὰ ὅποια ἔχουσι τὴν ἐν. αἰτιατικὴν καὶ κατὰ τὴν α' κλίσειν εἰς -ην.

Σημ. Καὶ ὁ πληθ. τούτων, ὅπου ἄπαντι, κλίνεται κατὰ τὰ πρωτόκλιτα, π. χ. οἱ Ἀριστοφάναι, τοῦ Ἀριστοφάνης.

γ') Ξενικὰ ἰδίως τινὰ κύρια ὀνόματα εἰς ης, κλινόμενα ἐν ἄλλαις μὲν πτώσεσι κατὰ τὴν γ' κλίσειν, ἐν ἄλλαις δὲ κατὰ τὴν α', π.χ. Τισσαφέρνης, Τισσαφέρρους, Τισσαφέρνει καὶ Τισσαφέρρη, Τισσαφέρρη καὶ Τισσαφέρρην. Ἀσινάγης, -ους, -ει καὶ -η, -η καὶ -ην.

δ') Τοῦ Ἄρης, ὅπερ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς κλίνεται ὡδε· ὁ Ἄρης τοῦ Ἄρεως, τῷ Ἄρει, τὸν Ἄρη καὶ Ἄρην, ὦ Ἄρες.

γ') Μετάπλαστα².

§ 162. Μετάπλαστα καλοῦνται τὰ ἔχοντα τύπους τινὰς ἐξ ἀχρήστου ὀνομαστικῆς, π. χ. Ἄιδος Ἄιδι [*Ἄις], ἀλι [*ἄλις], κλάδει [τὸ κλάδος], ὄνειρατος ὄνειρατι [*ὄνειραρ], πύχες πύχας [*πύξις], σιχὸς σίχες σίχας [*σίξις].

Β'. Ἐλλειπτικά.

§ 163. Ἐλλειπτικά καλοῦνται ὅσα ἄπαντῶσι κατὰ ἓνα μόνον ἀριθμὸν (ἐλλειπτικά κατ' ἀριθμὸν) ἢ κατὰ τινὰς μόνον πτώσεις (ἐλλειπτικά κατὰ πτώσεις).

§ 164. Ἐλλειπτικά κατ' ἀριθμὸν εἰσι·

α') Τὰ τῶν προσώπων, πόλεων, χωρῶν, ποταμῶν, ὀρέων, νήσων κ. τ. ὅμ. κύρια ὀνόματα, π.χ. Σωκράτης, Ἀθῆναι, Ἑλλάς, Παρνασσός, Ἀχελῷος, Σικελία κλπ.

β') Τὰ τῶν ἑορτῶν καὶ μηνῶν ὀνόματα, π. χ. Διονύσια, Ὀλύμπια· Βοηδρομιῶν, Ἀνθεστηριῶν κλπ.

γ') Τὰ τῶν μετάλλων ὀνόματα, π. χ. σίδηρος, χρυσοῦς κλπ.

δ') Τοῦ ἀήρ, αἰθήρ, γῆ, δυσμαί, ἔαρ, ἔγκατα, ἔτησιαι, οὐρανός⁵.

§ 165. Ἐλλειπτικά κατὰ πτώσεις εἰσι

α') Τοῦ μάλης, ἐν τῇ φράσει ὑπὸ μάλης.

β') Τοῦ τᾶν καὶ μέλε (κλητικαί) : ὦ τᾶν, ὦ μέλε.

γ') Τοῦ οὐδ. ὄφελος (ὀνομαστική).

δ') Τοῦ οὐδέτ. ὄναρ καὶ ὕπαρ (ὀνομαστική καὶ αἰτιατική).

¹ Παρὰ ποιηταῖς καὶ Ἄρχος.—² Ὑπὸ τὸν μεταπλασμὸν ἐν τῇ εὐρυτέρᾳ σημασίᾳ τῆς λέξεως περιλαμβάνονται πάντα τὰ ἀπὸ τῆς § 160 φαινόμενα.—³ Ἡ κατ' ἀριθμὸν ἔλλειψις προέρχεται ὡς τὰ πολλὰ ἐκ τῆς σημασίας τῆς λέξεως, π. χ. σίδηρος, γῆ, Σοφοκλῆς, Διονύσια κλπ.

Γ'. Ἀκλίτα.

§ 166. Ἀκλίτα καλοῦνται ὅσα ἔχουσι διὰ πάσας τὰς πτώσεις ἓνα μόνον τύπον τοιαῦτά² εἰσι

α') Τὰ τοῦ Ἀλφραβήτου ὀνόματα, π. χ. τὸ Ἀλφα, τὸ Βῆτα κλπ.

β') Τὰ ὡς οὐσιαστικὰ λαμβανόμενα σύναρθρα ἀπαρέμφορα, π. χ. τὸ γράφειν, τοῦ γράφειν κλπ.

γ') Ξενικά τινα ὀνόματα, π. χ. τὸ Πάσχα, ὁ Δαυὶδ κλπ.

δ') Τὸ χρεῶν ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ θέμις ἐν συντάξει μετὰ τοῦ εἶναι.

Περὶ τῶν ἐπιθέτων.

Προσημεϊώσις. Ἐνταῦθα ἐξετάζονται καὶ αἱ μετοχαὶ ὑπὸ τὰς ἐπιθετικὰς αὐτῶν ιδιότητας.

§ 167. Τῶν ἐπιθέτων τρικατάληκτα μὲν καλοῦνται τὰ ἔχοντα ἰδίαν κατάληξιν δι' ἕκαστον τῶν τριῶν γενῶν, π. χ. καλὸς καλῆ καλόν, — δικατάληκτα δὲ τὰ ἔχοντα δύο μόνον καταλήξεις διὰ τὰ τρία γένη, μίαν μὲν κοινὴν διὰ τὸ ἄρσενικόν καὶ θηλυκόν, ἐτέραν δὲ διὰ τὸ οὐδέτερον, π. χ. ὁ, ἡ εὐτυχῆς τὸ εὐτυχές, — καὶ μονοκατάληκτα τὰ ἔχοντα μίαν μόνην κατάληξιν διὰ τὸ ἄρσεν. καὶ θηλ. γένος, καθ' ἃ σχεδὸν μόνα καὶ ἀπαντῶσι, π. χ. ὁ, ἡ φηγός⁴.

Σημ. Συνήθως λαμβάνεται ὡς οὐδέτερον μονοκατάληκτων ἐπιθέτων τὸ οὐδέτερον τῶν εἰς -ικός ἐπιθέτων, π. χ. τὸ φυλακικόν, τὸ βλακικόν.

α'. Τρικατάληκτα.

§ 168. Καταλήξεις τούτων εἰσι

α') ος -η -ον, π. χ. δῆλος δῆλη δῆλον, νεώτατος -η -ον, λεγόμενος -η -ον.

Σημ. Τὰ ἔχοντα πρὸ τοῦ ος φωνῆεν ἢ ρ σχηματίζουσι τὸ θηλ. εἰς ᾱ, π. χ. ἴδιος -α -ον, ἱερὸς -ᾶ -όν. Ἐξαιροῦνται τὰ εἰς -οος (πλὴν τῶν εἰς ροος), π. χ. ὄγδοος -η -ον. ἀλλ' ἀθρόος -α -ον.

β') υς -εια -υ, π. χ. γλυκὺς -εἶα -ύ.

γ') ᾱς -αινα -ἄν· εἰσι δὲ τοιαῦτα τὸ τάλας -αινα -αν καὶ τὸ μέλας -αινα -αν μετὰ τῶν ἐξ αὐτῶν συνθέτων, π. χ. παρ-μέλας, δυσιτάλας⁵.

¹ Ἐν τῇ κοινῇ γλώσσει. — ² Παρὰ ποιηταῖς σχεδὸν μόνον ἀπαντῶσι μονοκατάληκτα ἐπίθετα ἐν συντάξει μετ' οὐσιαστικῶν οὐδέτερου γένους, π. χ. ἀμφιρῆτος αἴθλου αὐτοχειρὶ μιάσμαι. δρομάσι βλεφάροις, — ³ Τὸ θηλ. τούτων σχηματίζεται προστιθεμένης εἰς τὸ θέμα τοῦ ἄρσενικοῦ τῆς καταλήξεως ja καὶ μετατιθεμένου τοῦ j ὡς ι πρὸ τοῦ ν, π. χ. (μέλαν-ja) μέλαινα.

δ') ην -εἶνα -εν : τέρη⁴ τέρεινα² τέρεν.

ε') εἰς -εσσα -εν, π. χ. χαρίζεις χαρίζεσσα⁵ χαρίζεν.

Σημ. Τὰ εἰς -ήεις -ήεσσα -ήεν καὶ τὰ εἰς -όεις -όεσσα -όεν κανονικῶς παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς συναϊροῦνται ἐν τῷ θέματι, π. χ. τιμῆς (τιμῆ-εις), τιμῆντος (τιμῆ-εντος), τιμῆσσα (τιμῆ-εσσα) κλπ.— μελιτοῦς (μελιτό-εις)⁴, μελιτοῦντος, μελιτοῦσσα (ἀττ. μελιτοῦττα), μελιτοῦν. Δὲν συναϊρεῖται τὸ φωνήεις μόνον.

ς') ἄς -ἄσα -ἄν' τοιοῦτον εἶναι τὸ πᾶς, ἀπλοῦν ἢ σύνθετον, π. χ. πᾶς πᾶσα πᾶν, ἄπας, σύμπας.

ζ') ἄς -ἄσα -ἄν, π. χ. λείψης -ἄσα -ἄν.

η') εἰς -εἶσα -έν, π. χ. λυθεις -εἶσα -έν.

θ') οὖς -οῦσα -όν, π. χ. δοὺς -οῦσα -όν.

ι') ων -ουσα -ον, π. χ. λείπων -ουσα -ον, λιπὸν -οῦσα ὄν.

ια') ὄς -οῦσα -ὄν, π. χ. δεικνὺς -οῦσα -ὄν⁵.

ιβ') ὡς -οῦσα -ός, π. χ. λελυκὼς -οῦσα⁶ -ός.

ιγ') ὡς -ῶσα -ός, π. χ. τεθνεὼς -εῶσα -ός.

ιδ') ως -α -ων, τὸ πλέως πλέα (καὶ ἀναπλέα) πλέων

β') Δικατάληκτα.

§ 169. Δικατάληκτα ἐπιθετά εἰσι

α') Τὰ ἐξῆς ἀπλᾶ· ὁ, ἡ ἄρσην (ἡ ἄρρην) τὸ ἄρσεν (ἡ ἄρρεν), βάνανσος, βάρβαρος, βάσκανος, δάπανος, ξυμος, ξυλος, ἡμερος, ἡσυχος, ἴλαος (ἀττ. ἴλεως), κίβδηλος, κολοβός, λάβρος, λάλος, λοῖδορος, τυασσός καὶ χέρσος.

β') Τὰ ἐξῆς εἰς ἰος, εἰος καὶ ἰμος ἀπλᾶ· αἰδῖος, αἰοῖδιμος, αἰθρῖος, αἰφνίδιος, ἀλώσιμος, ἀμνιτήριος, ἀρμάτειος, αὔξιμος, βόρειος, γενέθλιος, δόκιμος, δραστήριος, ἡσύχιος, θήριος, καθάρσιος, κήδειος, λύκειος, λυτήριος, μάχιμος, μούσειος, ὀνήσιμος, παιδεῖος, παρθένιος, πένθιμος, φρόνιμος καὶ τινὰ ἄλλα, ποιητικᾶ ἰδίως⁷.

γ') Τὰ σύνθετα κανονικῶς καὶ τὰ παρασύνθετα⁸, ἰδίως τὰ παραγόμενα ἐκ συνθέτων ῥημάτων, π. χ. ὁ, ἡ ἄλογος τὸ ἀλόγον· ὁ ἢ διάφορος τὸ διάφορον.

Σημ. 1. Τῶν ἐχόντων α' συνθετικὸν τὸ πᾶς τινὰ μὲν εἰσι πάν-

⁴ Μοναδικόν.—² Ἐκ τοῦ *τέρεν-ja κατὰ τὸ μέλαινα.—⁵ Ἐκ τοῦ *χαζοῖε-ja τροπῇ τοῦ τ] εἰς σσ.—⁴ Ὅρα καὶ § 19, δ', σημ. 1.—⁵ Τὰ ἔχοντα θέμα εἰς αντ, εντ, οντ, νντ σχηματίζουσι τὸ θηλ. προσλήψει τοῦ ja καὶ τροπῇ τοῦ τ] εἰς σ, π. χ. *πάντ-ja, *πάνσα, πᾶσα.—⁶ Ἐκ τοῦ *λελυκ-ός-ja.—⁷ Τινὰ τούτων λαμβάνονται σπανιώτατα, παρὰ τοῖς μεταγενεστεροῖς ἰδίως, καὶ ὡς τρικατάληκτα.—⁸ Παρασύνθετος καλεῖται πᾶσα λέξις ἐξ ἄλλης συνθέτου παραγομένη.

τοτε τρικατάληκτα, π. χ. παμβδελυρός -ά -όν, παμμυσαρός -ά -όν, τινά δὲ διαφοροῦνται, π. χ. ὁ, ἡ παμποίκιλος καὶ : ἡ παμποικήλη.

Σημ. 2. Τὰ εἰς ἰκός παρασύνθετα ὡς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς ληγουσῆς τονιζόμενα παρασύνθετα ῥηματικά εἰς τὸς εἰσὶ τρικατάληκτα, π. χ. εὐδαιμονικός -ἡ -όν (εὐδαίμων)· διαβατός -ἡ -όν.

Σημ. 3. Ἐκ τῶν εἰς -τος ῥηματικῶν τῶν παραγομένων ἐκ ῥημάτων συνθέτων μετὰ προθέσεως τὰ μὲν σημαίνοντα ὅ,τι καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ πθ. παρακειμένου εἰσὶ συνήθως δικατάληκτα καὶ προπαραζύνονται, π. χ. ὁ, ἡ σύνθετος τὸ σύνθετον ὁ, ἡ περιβόητος τὸ περιβόητον· τὰ δὲ σημαίνοντα τὴν δυνάμενον νὰ πάθῃ τὸ σημαίνομενον ὑπὸ τῆς ῥίζης εἰσὶ τρικατάληκτα καὶ ὀζύνονται, π. χ. ἐπαπειτός -ἡ -όν¹.

δ') Τὰ εἰς μων, π. χ. ὁ, ἡ φράδμων τὸ φράδμων· μνήμων, νοήμων, τλήμων.

ε') Τὰ εἰς ης τριτόκλητα, π. χ. ὁ, ἡ ὕγιης τὸ ὕγιές ὁ, ἡ θηριώδης τὸ θηριώδες.

ς') Τὰ εἰς (ι)ων συγκριτικά, π. χ. ὁ, ἡ βελίτων τὸ βέλτιον ὁ, ἡ κρείσσων τὸ κρεῖσσον.

ζ') Τὸ πίων (οὐδ. πίων), οὐ οὐχὶ σπανίως ἰπαντᾶ καὶ θηλ. πείρα, μάλιστα παρὰ ποιηταῖς.

γ') Μονοκατάληκτα.

§ 170. Καταλήξεις τῶν μονοκατάληκτων ἐπιθέτων εἰσὶ

α') -αρ -αρος : μάκαρ -αρος (μοναδικόν).

β') -ας -άδος : φηγάς -άδος.

γ') -ᾶς -αιτος : ἀκάμας -αιτος.

δ') ᾶς -ᾶτος : μελικράς -ᾶτος.

ε') -ἦν -ἦνος : ἀπτήν -ἦνος.

ς') -ης -ητος : ἀργής -ητος, πλάνης -ητος.

ζ') -ις -ιδος : νῆσις -ιδος.

η') ξ (-κος -γος -χος) : ἥλιξ -ικος, ἄρπαξ -γος, μῶννξ -υχος.

θ') -ῦς -ῦδος : νέηλυς -υδος.

ι') -ψ -πος : αἰγίλυψ -ιπος.

ια') -ων -ωνος : τρίβων -ωνος.

ιβ') -ωρ -ορος : ἀπάτωρ -ορος.

ιγ') -ως -ωτος : ἀγνώς -ῶτος.

§ 171. Μονοκατάληκτα εἶναι πρὸς τούτοις καὶ τὰ ἔχοντα β'

¹ Ἐξαιρέσεις ἀπαντῶσι παρὰ ποιηταῖς ἰδίως, π. χ. ὁ, ἡ κάταγέλαστος (= ὁ δυνάμενος καταγελασθῆναι). — ἐκλεκτός -ἡ -όν (= ὁ ἐκλελεγμένος). συναπτή (= συνημμένη).

συνθετικὸν οὐσιαστικὸν ἀμετάβλητον, καθ' ὃ καὶ κλίνονται ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσιν : ὁ, ἡ ἄ-παις ἄπαιδος, πολυ-δειρᾶς πολυδειράδος, μακρο-χειρ μακροχείρος, μακρο-αἰων μακροαἰωνος, ἡμί-θηρ ἡμίθηρος, μακρο-αὐχην μακροαύχενος, ἄ-χίτων ἀχίτωνος.

Ἐνώμαλα ἐπίθετα, ἑτερόκλιτα, ἑλλειπτικά καὶ ἄκλιτα.

§ 172. Ἐνώμαλα ἐπίθετά εἰσι τὸ πρᾶος (θέμ. πραιο καὶ πρᾶϊ), πολὺς (θέμ. πολυ καὶ πολλο) καὶ μέγας (θέμ. μεγα καὶ μεγαλο), κλινόμενα ὧδε·

Ἐνικ.		Πληθυντ.		Ἐνικ.		Πληθυντ.	
		ἀρσενικόν.				οὐδέτερον.	
Ἄν.	πολύς	πολλοὶ		πολύ	πολλά		
Γεν.	πολλοῦ	πολλῶν		πολλοῦ	πολλῶν		
Δοτ.	πολλῶ	πολλοῖς		πολλῶ	πολλοῖς		
Αἰτ.	πολύν	πολλοὺς		πολύ	πολλά		
				Δυϊκός.			
				πολλῶ			
				πολλοῖν			
<hr/>							
Ἄν.	μέγας	μεγάλοι		μέγα	μεγάλα		
Γεν.	μεγάλου	μεγάλων		μεγάλου	μεγάλων		
Δοτ.	μεγάλῳ	μεγάλοις		μεγάλῳ	μεγάλοις		
Αἰτ.	μέγαν ⁴	μεγάλους		μέγα	μεγάλα		
				Δυϊκός.			
				μεγάλῳ			
				μεγάλοιν			
<hr/>							
Ἄν.	πρᾶος	πρᾶοι καὶ πρᾶεῖς		πρᾶον	πρᾶεᾶ		
Γεν.	πράου	πράων καὶ πρᾶέων		πράου	πρᾶέων		
Δοτ.	πράῳ	πρᾶέσιν		πράῳ	πρᾶέσιν		
Αἰτ.	πρᾶον	πράους		πρᾶον	πρᾶεᾶ		
				Δυϊκός.			
				πράῳ			
				πράοιν			

Σημ. Τὸ θηλ. τούτων κλίνεται ὁμαλῶς κατὰ τὴν α' κλίσιν : ἡ πολλή τῆς πολλῆς τῇ πολλῇ αἰ πολλὰ τῶν πολλῶν κλπ. ἡ μεγάλη τῆς μεγάλης κλπ. ἡ πρᾶεῖα τῆς πρᾶεῖας κλπ.

§ 173. Ἐτερόκλιτα ἐπίθετά εἰσι α') τὰ ἔχοντα β' συνθετικὸν τὸ γέλως, σχηματίζοντα τὴν ἐν. καὶ πληθ. αἰτιατικὴν καὶ κατὰ τὴν ἀττικὴν β' κλίσιν, π. χ. φιλογέλωτα καὶ φιλόγελων, φιλογέ-

⁴ Παρὰ ποιηταῖς ἀπαντῶσι καὶ αἰ κλητ. ὦ μέγατε καὶ ὦ μέγας (π. χ. ὦ μέγας αἰθήρ, ὦ Ζεῦ).

λωτας καὶ φιλόγελως. β') τὰ ἔχοντα β' συνθετικὸν τὸ κέρας σχηματίζοντα τὴν ἐν. γενικὴν καὶ τὴν ἐν. καὶ πληθυντ. αἰτιατικὴν καὶ κατὰ τὴν ἀττ. β' κλίσιν, π. χ. τὸν πολύκερων φόνον, τὰς χρυσόκερος βοῦς, ὑφίκερω ταύρου. γ') τὸ δύσερος, ἔχον γενικὴν δύσερωτος καὶ δύσερω. δ') σύνθετά τινα ἔχοντα β' συνθετικὸν τὸ ποῦς, κλινόμενα ἐν τῇ ἐν. ἰδίως αἰτιατικῇ καὶ κατὰ τὰ εἰς (-οος) -ους δευτερόκλιτα, π. χ. Οἰδίπουν, πολύπουν, τρίπουν.

§ 174. Ἐλλειπτικὰ ἐπίθετά εἰσι:

α') Τὸ φρουδος -η -ον, εὐχρηστον ἐν μόνῃ σχεδὸν τῇ ἐν. καὶ πληθ. ὀνομαστικῇ¹.

β') Τὸ σῶς, οὐ οἱ ἔλλειποντες τύποι ἀναπληροῦνται ὑπὸ τῶν τοῦ σῶος².

Ἐν. Ὀν.	ὁ σῶς (σπαν. σῶος)	ἡ σῶς (σπαν. σῶα)	τὸ σῶν καὶ σῶον
Γεν.	σῶου	σῶας	σῶου
Δοτ.	σῶφ	σῶα	σῶφ
Αἰτ.	σῶν (σπαν. σῶον)	σῶν (σπαν. σῶαν)	σῶν καὶ σῶον.
Πλ. Ὀν.	σῶοι	σῶαι	σῶα καὶ σῶ
Γεν.	σῶων	σῶων	σῶων
Δοτ.	σῶοις	σῶαις	σῶοις
Αἰτ.	σῶς	σῶας	σῶα καὶ σῶ

γ') Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἀπὸ τοῦ εἰς μέχρι τοῦ τέσσαρες καὶ ἀπὸ τοῦ διακόσιοι καὶ ἑξῆς μέχρι τοῦ μύριοι.

Σημ. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ διακόσιοι, τριακόσιοι κλπ. μέχρι τοῦ μύριοι ἀπαντῶσι καὶ ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ μετὰ περιληπτικῶν ὀνομάτων π. χ. τὴν διακοσίαν ἵππον (= τοὺς διακοσίους ἵππεῖς).

§ 175. Ἀκλιτὰ ἐπίθετά εἰσι τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἀπὸ τοῦ πέντε μέχρι τοῦ ἑκατόν.

Παραθετικά.

§ 176. Πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὑπερτέρου βαθμοῦ ἰδιότητός τινος συγκρινομένης πρὸς ἕτερον ὁμοειδῆ ἐπὶ μὲν συγκρίσεως ἑνὸς πρὸς ἕτερον ἀντικείμενον λαμβάνεται τὸ συγκριτικὸν ἐπίθετον, ἐπὶ δὲ συγκρίσεως ἑνὸς πρὸς πάντα τὰ ὁμοειδῆ² λαμβάνεται τὸ ὑπερθετικόν. Ἀμφότερα ταῦτα κοινῶ ὀνόματι καλοῦνται παραθετικά.

§ 177. Παραθετικά γίνονται ἐξ ἐπιθέτων μόνον καὶ ἐπιρρη-

¹ Τούτου ἀπαντᾷ καὶ ἡ ἐν. γενικὴ παρὰ Σοφοκλεῖ. — ² Κυρίως πρὸς ἓν ἕκαστον αὐτῶν πλείω δ' ὅμως περὶ τούτων ἐν ταῖς συντακτικαῖς διδάσκονται.

μάτων, ὀλίγιστα δὲ καὶ ἐκ μετοχῶν μετ' ἐπιθετικῆς καθαρῶς σημασίας λαμβανομένων.

α'. Ὀμαλὰ παραθετικά.

§ 178. Καταλήξεις τοῦ μὲν συγκριτικοῦ εἰσιν ἡ ἰων καὶ τερος, τοῦ δὲ ὑπερθετικοῦ ἡ ἰστος καὶ ταιος.

§ 179. Αἱ συνθέστεραι παραθετικά καταλήξεις τερος καὶ ταιος προστίθενται εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐπιθέτου, ὃ δὲ χαρακτήρ ο τῶν εἰς ος τηρεῖται μὲν ἀμετάβλητος, ἐάν προηγῆται αὐτοῦ συλλαβὴ φύσει ἢ θέσει μακρά, ἐκτείνεται δὲ εἰς ω, ἐάν προηγῆται αὐτοῦ συλλαβὴ βραχεῖα, π. χ. γλυκὺς γλυκύ-τερος γλυκύ-ταιος, ἀληθὴς ἀληθέσ-τερος ἀληθέσ-ταιος, μέλας μελάν-τερος μελάν-ταιος, κοῦφος κουφό-τερος κουφό-ταιος, ἔνδοξος ἔνδοξό-τερος ἔνδοξό-ταιος· σοφὸς σοφώ-τερος σοφώ-ταιος.

Σημ. 1. Τὸ κενὸς καὶ στενὸς ¹ ἔχουσι παραθετικά κενότερος -ταιος, στενότερος -ταιος.

Σημ. 2. Τῶν ἐχόντων διπλοῦν θέμα (ἰσχυρὸν καὶ ἀσθενές) τριτοκλίτων πρὸς σχηματισμὸν τῶν παραθετικῶν λαμβάνεται τὸ ἀσθενές, π. χ. ἀληθέσ-τερος, ἀληθέσ-ταιος.

Σημ. 3. Τὰ παραθετικά τῶν εἰς -εις -εσσα -εν ἐπιθέτων σχηματίζονται ἐκ θεματος εἰς ει ², π. χ. χαριέστερος χαριέστατος (ἐκ τοῦ χαριέτ-τερος· χαριέτ-ταιος), τιμηέστερος -ταιος.

Σημ. 4. Τὸ πένης (-ητος) ἔχει παραθετικά πενέστερος πενέστατος ³.

§ 180. Τὰ παραθετικά τοῦ μὲν παλαιὸς καὶ σχολαῖος συνήθως, τοῦ δὲ γεραῖος πάντοτε σχεδόν, σχηματίζονται ἄνευ τοῦ ο : παλαίτερος ⁴ παλαίταιος, σχολαίτερος-αίταιος, γεραίτερος-ταιος.

Σημ. Κατὰ ψευδῆ ἀναλογίαν πρὸς ταῦτα ἐσχηματίσθησαν εἰς -αίτερος-αίταιος καὶ τῶν ἐξῆς ἐπιθέτων τὰ παραθετικά : ἄσμενος εὐδῖος, ἦσυχος, ἴδιος, ἴσος, μέσος, ὄρθριος, ὄψιος, παραπλήσιος, πλησίος καὶ πρῶσιος (ἀπτ. πρῶος), π. χ. ἄσμενάτα (ἐπίρρ. — ἀλλὰ καὶ ἄσμενέστατα), μεσαίτερος μεσαίταιος, ἡσυχαίτερος, διφραίταιος, προφαίτερον κλπ. Κατὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ συγκριτικὸν προῦργαίτερος καὶ τὸ ⁵ ὑπερθετικὸν προῦργαίταιος ἐκ τοῦ προῦργου.

¹ = κεν-φόος, στεν-φόος. — ² Πρὸβλ. σελ. 40, ὑποσ. καὶ § 168, ε'. ὑποσ. — ³ Κατὰ τὰ ἐκ τῶν εἰς ης (γεν. εος) σιγμολήκτων. — ⁴ Πρὸβλ. παλαί-φατος. — ⁵ Παρὰ τοῖς γραμματικοῖς ἀπαντῶν.

§ 181. Τὸ φίλος ἔχει παραθετικά φίλετος φίλιτος καὶ σπανίως φιλαίτερος φιλαίτατος¹.

§ 182. Εἰς -έστερος -έστατος σχηματίζουσι τὰ παραθετικά
α') Πάντα τὰ εἰς -ων γεν. -ονος, π. χ. εὐδαίμων εὐδαιμον-
ν-έστερος εὐδαιμον-έστατος.

Σημ. Τοῦ ἀλαζὼν ἀπαντᾷ ὑπερθετικὸν ἀλαζονίστατος.

β') (Ἀποβάλλοντα τὸ ο) 1) τὸ ἀπλοῦς καὶ πάντα τὰ ἔχοντα
β' συνθετικὸν τὸ νοῦς, π. χ. ἀπλούστερος-τατος (=ἀπλο-έστερος
-έστατος)· εὐνοῦ-σιτερος εὐνούστατος. 2) τὸ ἀκρατος καὶ ἡ μετοχὴ
ἔρρωμένος· ἀκρατέστερος-έστατος, ἔρρωμενέστερος-έστατος.

Σημ. 1. Τὸ ἀθροώτερος -τατος (ἀθροους), ἀπλούτερος (ἀπλους)
κ.τ.δμ. ἐγένοντο κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 179).

Σημ. 2. Ἄξιι σημειώσεως καὶ τὰδε· ἀφθονος ἀφθονώτερος -τατος καὶ
σπανίως ἀφθονέστερος -τατος, ἐπιπεδος ἐπιπεδέστερος, ἡρέμα (ἐπίρρ.) ἡρεμέ-
στερος.

§ 183. Τὴν συλλαβὴν ἰσ πρὸ τοῦ -τερος -τατος ἔχουσι²

α') Οὐσιαστικά τινα πρωτόκλιτα εἰς ης, ἐπιθετικῶς λαμβανόμενα,
π. χ. κλέπτῃς -ίστερος -ίστατος, πότῃς -ίστατος. Κατὰ
ταῦτα καὶ ψευδίστατος (ψευδῆς).

Σημ. Ἄξιον σημειώσεως καὶ τὸ ὕβριστής, ἔχον παραθετικά ὕβριστιό-
τερος -τατος.

β') Τὸ λάλος, λάγνος, μονοφάγος, ὀμοφάγος καὶ κακήγορος,
π. χ. λαλίστερος -τατος κλπ. — Τὸ δὲ πτωχὸς ἔχει συγκριτικὸν
πτωχότερος καὶ πτωχίστερος.

§ 184. Τῶν εἰς ξ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ ληγόντων ἄλλα μὲν προσ-
λαμβάνουσιν εσ, ἄλλα δὲ ἰσ, π. χ. ἀφῆλιξ ἀφηλικέστερος -τατος,
ἄρπαξ ἀρπαγίστατος, βλάξ βλακίστατος (συγκριτικὸν δὲ κατὰ τὰ
δευτερόκλιτα βλακότερος ἢ βλακώτερος).

§ 185. Ἐν τοῖς ἐκ τοῦ χάρις συνθέτοις παρεμβάλλεται ὡς
μεταξὺ τοῦ θέματος καὶ τῶν παραθετικῶν καταλήξεων, π. χ.
ἐπίχαρις ἐπιχαριώτερος -τατος.

(Σημ. 1. Τὸ ὀμαλὸν ἀχαρίστερος ἀπαντᾷ παρ' Ὀμήρῳ μόνον).

Σημ. 2, γενική. Πάντα τὰ ἀνωμάλως εἰς -έστερος -έστατος, -ότερος (ἢ
-ώτερος) -ότατος (ἢ -ώτατος) -ίστερος -ίστατος, -αίτερος -αίτατος ἐσχηματι-
σμένα ἐγένοντο κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ ὀμαλῶς οὕτω σχηματισθέντα·
τὸ εὐδαιμονέστερος -τατος π. χ. κατὰ τὸ ἀληθέστερος -τατος, τὸ ἐπιχαριώτερος
-ώτατος κατὰ τὸ σοφώτερος -σοφώτατος, τὸ ψευδίστερος -τατος, κατὰ τὸ
ἀχαρίστερος -τατος (=ἀχαρί-τερος -τατος), τὸ γεραίτερος -τατος κατὰ τὸ πα-
λαιτερος -τατος.

¹ Σπανιώτατά εἰσι τὰ παραθετικά φιλώτερος-ώτατος· τὸ δὲ φίλων καὶ
φίλιτος ποιητικά. — ² Πάντα τὰ οὕτω σχηματίζοντα τὰ ἑαυτῶν παραθε-
τικά σημαίνουν κακὸν τι.

§ 186. Τὰς σπανιωτέρας καταλήξεις ἰων καὶ ἰστος λαμβάνουσι παρὰ τοῖς πεζοῖς

α') Τὸ ἠδὺς καὶ ταχύς, ἀποβάλλοντα τὸ υς : ἠδ-ἰων ἠδ-ιστος, θάσσων (ἀττ. θάπτων) τάχ-ιστος.

β') Τὸ αἰσχροὺς καὶ ἐχθροὺς, ἀποβάλλοντα τὸ ρος : αἰσχ-ἰων αἰσχ-ιστος, ἐχθ-ἰων ἐχθ-ιστος (σπανίως ἐχθρό-τερος -ιατος).

γ') Τὸ καλὸς καὶ κακός, ἀποβάλλοντα τὸ ος : καλλ-ἰων¹ κάλλ-ιστος, κακ-ἰων κάκ-ιστος.

β'. Ἀνώμαλα παραθετικά.

§ 187. Ἀνώμαλα παραθετικά καλοῦνται τὰ σχηματιζόμενα ἀνωμάλως καὶ παρὰ τοὺς δεδομένους κανόνας· πρὸς δὲ καὶ τὰ ἔχοντα θετικὸν ἐξ ἄλλης ρίζης. Τοιαῦτά εἰσι τὰ ἑξῆς:

ἀγαθὸς	ἀμείνων	ἄριστος
	βελτίων	βέλτιστος
	κρείσσων	κράτιστος
	(λόφων)	(λῶστος)
κακὸς	κακίων	κάκιστος
	χείρων	χείριστος
(ἦκα=ἡρέμα.—ὀλίγον)	ἥσσων (ἀττ. ἥτιων)	ἥκιστα
μακρὸς	μακρότερος	μακρότατος
		μήκιστον
μικρὸς	μικρότερος	μικρότατος
	μείων	
	ἐλάσσων	ἐλάχιστος
ὀλίγος	(ὀλείζων) ²	ὀλίγιστος
μέγας	μείζων	μέγιστος
πολύς	πλείων	πλείστος
ῥάδιος	ῥάων	ῥάστος

Ἰδιαίτεροι παρατηρήσεις.

§ 188. Παραθετικά σχηματίζονται καὶ περιφραστικῶς, συγκριτικὰ μὲν διὰ τοῦ μᾶλλον³ καὶ τοῦ θετικοῦ, ὑπερθετικά δὲ διὰ τοῦ μάλιστα⁴ καὶ τοῦ θετικοῦ· τοῦτο συμβαίνει ἰδίως ἐπὶ τῶν πλείστων μονοκαταλήκτων καὶ πολλῶν δικαταλήκτων ἐπιθέτων καὶ ἐπὶ μετοχῶν, π. χ. μᾶλλον ἀναγκίς, μάλιστα ἀναγκίς· μᾶλλον, μάλιστα εὐελπίς· μᾶλλον, μάλιστα ἀγαπῶν. Συνηθέστατον τὸ μᾶλλον, μάλιστα φίλος.

¹ Ἐκ θέματος καλλ[ο]. — ² Ἐν παλαιαῖς ἐπιγραφαῖς. — ³ Ἀντιστοιχοῦντος πρὸς τὸ Λατ. magis. — ⁴ Ἀντιστοιχοῦντος τῷ Λατ. maxime.

Σημ. 1. Ἐκ τῶν μετοχῶν μονολεκτικὰ παραθετικά σχηματίζουσι μὲνον τὸ ἐρωμένους, εἰκός καὶ κεχαρισμένους, π. χ. ἐρωμενέστερος ταιος, εἰκότερον¹, κεχαρισμενώτατος².

Σημ. 2. Καὶ ἐξ οὐσιαστικῶν σχηματίζονται τοιαῦτα παραθετικά, π. χ. μᾶλλον προδότης, μάλιστα ἀδελφή.

§ 189. Πολλὰ ἐπίθετα διὰ τὴν ἑαυτῶν σημασίαν δὲν σχηματίζουσι παραθετικά, π. χ. χουσοῦς, ἐλληνικός, χθεσινός, πάνσοφος, ἄψυχος, θνητός, ἀθάνατος.

§ 190. Παραθετικῶν τινῶν, σημαίνοντων τάξιν τοπικὴν ἢ χρονικὴν, τὸ θετικὸν ἀνευρίσκειται ὡς ἐπὶ τὰ πλεῖστον ἐν τινι τοπικῷ ἐπιρρήματι ἢ κατέστη δευτέρου νῦν, π. χ. κατώτερος -ώτατος (κάτω), πρότερος -πρωτός (πρὸ), ἔσχατος (ἐξ⁵). -ῦστερος ὕστατος⁶.

(§ 191. Καὶ ἐξ οὐσιαστικῶν τινῶν⁵ σχηματίζονται μονολεκτικὰ ποσαθετικά⁶, π. χ. βασιλεύτερος ταιος (βασιλεύς), ἐταιρώτατος (ἐταῖρος), αὐτόδοτατος (αὐτός), κύνερος ταιος (κύων), χρυσότερος (χρυσός).)

(Σημ. Ἐπί τινῶν ἄλλων φαινόμενος μᾶλλον εἶναι ὁ σχηματισμὸς τοιούτων παραθετικῶν· διότι ταῦτα ἐγένοντο μὲν ἐκ ῥιζῶν οὐσιαστικῶν, ἔχουσι δ' ὅμως ἐπίθετα ὡς θετικά κατὰ σημασίαν· οὕτω π. χ. τὸ κερδίων-ιστος, κύνιστος, ἄλγιον, ὄλιγον, ἕνιστος, μυχαίτατος⁷ ἐγένοντο μὲν ἐκ τῆς ῥίζης τῶν οὐσιαστικῶν κέρδος, κῦδος, ἄλγος, ὄλιγος, ἕνις (ἐπί. ἕνι), μυχός, ἀλλ' ὡς θετικά κατὰ σημασίαν ἔχουσι τὰ ἐπίθετα κερδαλέος, κύνερός, ἀλγεινός, ὄλιγός, ἕνις, μύχιος.)

(§ 192. Παρὰ ποιηταῖς καὶ τοῖς μεταγενεστέροις ἀπαντῶσι καὶ ἐξ ἄλλων παραθετικῶν ἐ σχηματισμένα παραθετικά, π. χ. ἀρειώτερος, κακιώτερος· σύνθετες τὸ πρόωπιος, οὐ σπανίως ἀπαντᾷ καὶ παρὰ τοῖς περὶ τὸ ἐπιρρημὶ πρόωπιον.)

Παραθετικά ἐπιρρήματα.

§ 193. Τὰ ἐξ ἐπιθέτων εἰς ὡς τροπικὰ ἐπιρρήματα ἔχουσιν ὡς συγκριτικὸν μὲν τὴν ἐνικήν, ὡς ὑπερθετικὸν δὲ τὴν πληθυντ. αἰτιατικὴν τοῦ οὐδετέρου τῶν συστοίχων παραθετικῶν ἐπιθέτων, π. χ. σοφῶς : σοφώτερον σοφώτατα, σαφῶς : σαφέστερον σαφέστατα, αἰσχρῶς : αἰσχρότερον αἰσχρότατα, ταχέως : θάπτιον τάχιστα.

Σημ. 1. Τὰ παραθετικά τοῦ μὲν εὖ (θετικοῦ ἐπιρρήματος τοῦ ἐπιθ. ἀγαθός) εἰσὶν ἄμεινον, ἀριστα, τοῦ δὲ ὀλίγον : ἥμιον, ἥμιστα.

Σημ. 2. Ἐνίοτε λαμβάνουσι καὶ τὰ συγκριτικά τὴν κατάληξιν τοῦ θετικοῦ ἐπιρρήματος ὡς, π. χ. γελιοτέρως, ἀγριοτέρως κλπ.⁸

¹ Σπάνιον. — ² Σπανιώτατον. — ³ Σημειωτέον ὅτι αἱ προθέσεις ἀρχικῶς ἦσαν τοπικά ἐπιρρήματα. πρβλ. καὶ § 177. — ⁴ Ἐκ τοῦ ὑπέρτερος (ὁ ἐκ ῥιζῆς ud.) — ⁵ Ἐξ ἐκείνων ἰδίως τὰ ὅποια λαμβάνονται καὶ ὡς ἐπιθ. προσδιορισμοὶ ἄλλων οὐσιαστικῶν. — ⁶ Μάλιστα παρὰ ποιηταῖς. — ⁷ Τὸ δὲ ποιητ. μυχαίτατος ἐκ τοῦ ἐπιρ. μυχός. — ⁸ Ὑπερθετικά δὲ ἐπιρρήματα εἰς -ον εἰσὶ σπανιώτατα, παρὰ ποιηταῖς ἰδίως ἀπαντῶντα, π. χ. μέγιστον φρονούντας. οἱ μέγιστον ἀπελαύνοντες τοῖς ἐχθροῖς

§ 194. Τὰ εἰς ω ἐπιρρήματα τηροῦσι κανονικῶς καὶ ἐν τοῖς παραθετικοῖς τὴν κατάληξιν ταύτην. Ὡσαύτως δὲ εἰς ω λήγουσιν ἐν τοῖς παραθετικοῖς καὶ πολλὰ ἄλλα ἐπιρρήματα, καίπερ οὐ λήγοντα ἐν τῷ θετικῷ εἰς ω, π. χ. ἄνω -τέρω -τάτω, κάτω -τέρω -τάτω, πρόσω -τέρω¹ -τάτω—ἐγγὺς ἐγγυτέρω -τάτω (καὶ ἐγγύτερον ἢ ἐγγιον ἐγγιστα).

Σημ. Τὰ ἐξῆς δὲν ἔχουσιν ὑπερθετικόν πέρα περαιτέρω, ἔνδον ἐνδοτέρω², πρὸ προτέρω.—Ἐκ δὲ τοῦ ποιητικοῦ ἄγχι σχηματίζονται παραθετικά ἄσπον, ἄγχιστα.

(§ 195. Ὡσπερ ἐπιθέτων, οὕτω καὶ ἐπιρρημάτων σχηματίζονται παραθετικά διὰ περιφράσεως, π. χ. μᾶλλον ἀπροφασίστως. μάλιστα ἐναργῶς. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐμπροσθέντων προσδιορισμῶν, π. χ. κατ' ἀσφάλειαν μᾶλλον (=ἀσφαλέστερον).—κατὰ φύσιν μᾶλλον.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τῶν ἀντωνυμιῶν

I. Οὐσιαστικαὶ ἀντωνυμίαι

α'. Προσωπικαί.

§ 196. Διὰ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν δηλοῦται α') τὸ τοῦ λέγοντος πρόσωπον (ἀ πρόσωπον)· β') τὸ πρόσωπον τοῦ πρὸς ὃν ἀποτείνεται ὁ λέγων (β' πρόσωπον)· γ') τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόσωπον (γ' πρόσωπον).

§ 197. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι κλίνονται κατ' ἰδίαν κλίσιν³ ὡδε.

		α' πρόσωπον	β' πρόσωπον	γ' πρόσωπον
Ἐν.	ὄν.	ἐγὼ	σύ	—
	γεν.	ἐμοῦ ἢ μου	σοῦ	οὔ
	δοτ.	ἐμοί ἢ μοί	σοί	οἶ
	αἰτ.	ἐμέ ἢ μέ	σέ	ἐ
Πλ.	ὄν.	ἡμεῖς	ὑμεῖς	σφεῖς, οὐδ. σφρα
	γεν.	ἡμῶν	ὑμῶν	σφῶν
	δοτ.	ἡμῖν	ὑμῖν	σφίτι
	αἰτ.	ἡμᾶς	ὑμᾶς	σφας, οὐδ. σφέα
Δυίχ.	ὄν. αἰτ.	νῶ	σφῶ	
	γεν. δον.	νῶν	σφῶν	

¹ Σπανιώτατα προσώτατα.—² Τὸ δὲ ὑπερθ. ἐνδοτάτω παρὰ μεταγενεστέροις μόνον ἀπαντᾷ.—³ Ἐν ταῖς πλείοσι τῶν πτώσεων κατὰ τοὺς τύπους τῶν κοινῶν κλίσεων, β' καὶ γ'.

Σημ. 1. Ὡς ὀνομαστικὴ τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου λαμβάνεται ἡ αὐτός.

Σημ. 2. Μετὰ τῶν τοῦ α' καὶ β' προσώπου συνάπτεται τὸ ἐγκλιτικὸν γέ πρὸς ἔμφρασιν, ὅποτε ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ καὶ δοτικὴ τοῦ α' προσώπου ἀναβιβάζει τὸν τόνον, π. χ. ἔγωγε ἐμοῦγε ἔμοιγε ἐμέγε, σύγε σοῦγε, ἡμεῖς γε κλπ

Σημ. 3 Τὰ ἐπὶ προσφωνήσεως λαμβανόμενα σύ, ὑμεῖς τοῦ β' προσώπου εἰσὶ τύποι τῆς ὀνομαστικῆς.

β'. Αὐτοπαθεῖς.

§ 198. Διὰ τῶν αὐτοπαθῶν ἀντωνυμιῶν δηλοῦται τὸ πρόσωπον ὅπερ ὑφ' ἑαυτοῦ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως πάσχει τι. Αὐταὶ ἐγένοντο ἐκ τῶν προσωπικῶν καὶ τῆς αὐτός· καὶ ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἡ προσωπικὴ καὶ ἡ αὐτός συνεχωνεύθησαν εἰς μίαν λέξιν, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ ἔμειναν κεχωρισμένοι, πλὴν τῆς τοῦ γ' προσώπου, ἥτις ἔχει καὶ σύνθετον τύπον· κλίνονται δὲ ὡδε·

		Ἐνικός.	Πληθυντικός.	
		Α'. πρόσωπον		
Γεν.	ἑαυτοῦ	ἑαυτῆς	ἡμῶν αὐτῶν	
Δοτ.	ἑαυτῶ	ἑαυτῆ	ἡμῖν αὐτοῖς - αὐταῖς	
Αἰτ.	ἑαυτόν	ἑαυτήν	ἡμᾶς αὐτούς - αὐτάς.	
		Β'. πρόσωπον		
Γεν.	σ(ε)αυτοῦ ²	σ(ε)αυτῆς	ὑμῶν αὐτῶν	
Δοτ.	σ(ε)αυτῶ	σ(ε)αυτῆ	ὑμῖν αὐτοῖς - αὐταῖς	
Αἰτ.	σ(ε)αυτόν	σ(ε)αυτήν	ὑμᾶς αὐτούς - αὐτάς.	
		Γ'. πρόσωπον		
Γεν.	(ἐ)αυτοῦ	(ἐ)αυτῆς	(ἐ)αυτῶν ἢ σφῶν αὐτῶν	
Δοτ.	(ἐ)αυτῶ ³	(ἐ)αυτῆ	(ἐ)αυτοῖς (ἐ)αυταῖς ἢ σφίσιν αὐτοῖς-αὐταῖς	
Αἰτ.	(ἐ)αυτόν	(ἐ)αυτήν	(ἐ)αυτούς (ἐ)αυτάς ἢ σφᾶς αὐτούς - αὐτάς (οὐδ.) σφέα αὐτά	

γ'. Ἀλληλοπαθῆς.

§ 199. Πρὸς δῆλωσιν τῆς ἀμοιβαιότητος ἐ σχηματίσθη δι' ἐπακαλήψεως καὶ συγχωνεύσεως τῆς ἄλλος⁴ ἢ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία, ἀπαντῶσα κατὰ τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ δυϊκοῦ καὶ πληθυντικοῦ καὶ κλινομένη ὡδε·

¹ Ἀντὶ τῆς ἀχρήστου ὀνομαστικῆς εἰ. — ² Λέγεται καὶ σεαυτοῦ - ἧς καὶ σαυτοῦ - ἧς, σεαυτῶ - ἧ καὶ σαυτῶ - ἧ κλπ. ὁμοίως καὶ ἑαυτοῦ - ἧς καὶ αὐτοῦ - ἧς, ἑαυτῶ καὶ αὐτῶ κλπ. — ³ Ἀλλ(ο)-ἀλλ(λ)ων, ἀλλᾶ' λων, ἀλλήλων.

	Πληθυντικός.	Δυϊκός.
Γεν.	ἀλλήλων	{ ἀλλήλοιν [-αιν] ἀλλήλω [-ᾶ]
Δοτ.	ἀλλήλοισ ἀλλήλαις ἀλλήλοισ	
Αἰτ.	ἀλλήλους ἀλλήλας ἀλλήλα	

Κτητικὰ ἐπίθετα.

§ 200. Τὰ κτητικὰ ἐπίθετα παραγόμενα ἐκ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν σημαίνουν ὅτι ἀντικείμενόν τι εἶναι κτῆμα προσώπου τινὸς καὶ κλίνονται ὁμαλῶς ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα· εἰσὶ δὲ ἄ. προσώπου : ἐμός -ή -όν, ἡμέτερος -α -ον, —β' προσώπου : σός, σή σόν, ὑμέτερος -α -ον, καὶ— γ' προσώπου : ἐός ἐή ἐόν, σφέτερος -α -ον.

II. Ἐπιθετικά.

α'. Ὀριστική ἢ ἐπαναληπτική.

§ 201. Ὀριστική ἢ ἐπαναληπτική εἶναι ἢ αὐτός -ή -ό, ἧτις, κλινομένη ὁμαλῶς κατὰ τὴν β' καὶ α' κλίσειν, λαμβάνεται ἢ πρὸς διαστολὴν προσώπου τινὸς ἢ πράγματος ἀπὸ ἄλλων ὁμοίων (ὀριστική), ἢ (κατὰ τὰς πλαγίας μόνον πτώσεις) ἀντὶ προειρημένου ὀνόματος πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεως αὐτοῦ (ἐπαναληπτική).

Σημ. 1. Τὸ οὐδέτερον αὐτῆς λήγει εἰς ο. Πολλάκις δὲ συγκιρναῖται ἢ ἀντωνυμία αὕτη μετὰ τοῦ ἄρθρου εἰς μίαν λέξιν, ἔποτε τὸ οὐδέτερον αὐτῆς λήγει συνηθέστερον εἰς ον, π.χ. αὐτός, αὐτή, ταυτό(ν).

Σημ. 2. Ἐν τῷ δυϊκῷ ἀντὶ τοῦ αὐτά, αὐταῖν τοῦ θηλυκοῦ λαμβάνονται οἱ τύποι τοῦ ἀρσενικοῦ αὐτά, αὐτοῖν.

β'. Δεικτικά.

§ 202. Δεικτικά ἀντωνυμῖαι εἰσὶν ἢ ὄδε, ἐκεῖνος, οὗτος, τοῖος τοῖοςδε τοιοῦτος, τόσος τοσόσδε τοσοῦτος, τηλικός τηλικόσδε τηλικοῦτος, λαμβανόμεναι πρὸς δεῖξιν ἀντικειμένων.

Σημ. Δεικτικὴ ἀντωνυμία ἦτο καὶ τὸ ἄρθρον ἀρχικῶς.

203. Ἡ ὄδε κλίνεται ὡσπερ καὶ τὸ ἄρθρον, ἐξ οὗ ἐγένετο προσθήκη τοῦ ἐγκλιτικοῦ δέ, π.χ. ὄδε τοῦδε τῶδε τόνδε, οἶδε τῶνδε τοῖςδε τοῖςδε· ἦδε τῆςδε κλπ. τόδε τοῦδε τάδε. κλπ.— Ἡ ἐκεῖνος -η -ο κλίνεται ὁμαλῶς κατὰ τὴν β' καὶ α' κλίσειν.— Ἡ δὲ οὗτος¹ κλίνεται ὡδε·

¹ = ὄ-υ-το-ς.

		Ἄρσ.		Θηλ.		Οὐδ.	
		Ἐν.	Πλ.	Ἐν.	Πλ.	Ἐν.	Πλ.
Ὀν.	οὗτος	οὗτοι	αὕτη	αὗται	τούτο	ταῦτα	
Γεν.	τούτου	τούτων	ταύτης	τούτων	τούτου	τούτων	
Δοτ.	τούτω	τούτοις	ταύτη	ταύταις	τούτω	τούτοις	
Αἰτ.	τούτων	τούτους	ταύτην	ταύτας	τούτο	ταῦτα	
Δυϊκός.							
Ὀν. Αἰτ.	τούτω	(ταῦτα)				τούτω	
Γεν. Δοτ.	τούτων	(ταύταιν)				τούτων	

Σημ. 1. Τὸ οὐδ. τῆς ἐκεῖνος καὶ οὗτος λήγει εἰς ο. Οἱ δ' εἰς α, αιν τύποι τοῦ δυϊκοῦ τοῦ θηλ. τῆς ὄδε, οὗτος καὶ ἐκεῖνος εἰσι σπάνιοι ἀναπληρούμενοι ὑπὸ τῶν τοῦ ἀρσενικοῦ.

Σημ. 2. Ἡ τοῖος -α -ον, ἡ τόσος -η -ον καὶ ἡ τηλίκος -η -ον κλίνονται ὁμαλῶς· ἐξ αὐτῶν προσθήκη τοῦ ἐγκλιτικοῦ δὲ ἐγένοντο ἡ τοιόσδε, τοσόσδε καὶ τηλικόσδε.

Σημ. 3. Κατὰ τὴν οὗτος κλίνεται καὶ ἡ τοιοῦτος, τοσοῦτος καὶ τηλικοῦτος, ὧν τὸ οὐδ. λήγει καὶ εἰς ο καὶ εἰς ον : τοιοῦτο καὶ τοιοῦτον, τοσοῦτο καὶ τοσοῦτον, τηλικοῦτο καὶ τηλικοῦτον.

Σημ. 4. Τὸ ἀχώριστον δεικτικὸν μόριον ι προστιθέμενον εἰς τὰς δεικτ. ἀντωνυμίας ἐπιτείνει τὴν δεικτικὴν αὐτῶν δύναμιν, ὅξυνεται πανταχοῦ καὶ ἐκκρούει τὰ ἀμέσως πρὸ αὐτοῦ εὐρισκόμενα βραχέα φωνήεντα, π. χ. οὔτισί, τοιοῦτισί, τοιτί, ὀδί.

Σημ. 5. Τὸ ι τοῦτο συνάπτεται καὶ μετὰ τινῶν ἐπιρρημάτων, π. χ. ἐνθαδί, νινί.

Σημ. 6. Ἐν τῇ προσφωνήσει ᾧ οὗτος τὸ οὗτος εἶναι τύπος ὀνομαστικῆς.

γ' Ἀναφορικαί.

§ 204. Ἀναφορικαί ἀντωνυμιαὶ εἰσι α') ἡ ὅς, οἶος, ὅσος καὶ ἡλίος, δι' ὧν γίνεται ἀναφορὰ πρὸς ὄρισμένον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, β') ἡ ὅστις, ὁποῖος, ὁπόσος, ὁπηλίος, ὁπόστος καὶ ὁπότερος, δι' ὧν γίνεται ἀναφορὰ πρὸς ἀόριστον.

§ 205. Ἡ ὅς ἢ ὁ κλίνεται ὁμαλῶς κατὰ τὴν β' καὶ α' κλίνουσιν, ὄδε·

		Ἄρσ.		Θηλ.		Οὐδ.	
		Ἐν.	Πλ.	Ἐν.	Πλ.	Ἐν.	Πλ.
Ὀν.	ὅς	οἶ	ἡ	αἶ	ὄ	ᾶ	
Γεν.	οῦ	ῶν	ἡς	ῶν	οῦ	ῶν	
Δοτ.	ῶ	οῖς	ἡ	αῖς	ῶ	οῖς	
Αἰτ.	ὄν	οὓς	ἡν	ᾶς	ὄ	ᾶ	
Δυϊκός.							
Ὀν. Αἰτ.	ῶ	[ᾶ]				ῶ	
Γεν. Δοτ.	οῖν	[αῖν]				οῖν	

Σημ. 1. Μετὰ τῶν ἀναφορικῶν συνάπτεται καὶ τὸ ἐγγλιτικὸν πρὸς μείζονα καὶ ἀκριβεστέραν ἀνάδειξιν τῆς πρὸς τινὰ ἔννοιαν ἀναφορᾶς, π. χ. ὅσπερ οὐπερ, ἤπερ ἤσπερ, ὅπερ οὐπερ ὤπερ κλπ. ὅσωςπερ, ὅπιπερ κλπ. Οὕτω καὶ μετὰ τῶν ἀναφορ. ἐπιρροημάτων, π. χ. ὡσπερ, ὅθενπερ κλπ.

Σημ. 2. Ἐκ τῆς ὅς μετὰ τῆς ἀορ. τίς ἐγένετο ἡ ὄσσις, κλινομένη ὧδε:

		Ἄρσενικόν.		
		Ἐνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Ἄορ.	ὄστις			οἵτινες
Γεν.	(οὔτινος καὶ) ὄτου		ὄν. αἰτ. ὧτινε	ὄντινων (καὶ ὄτων)
Δοτ.	(ὄφτινι καὶ) ὄτῳ		γεν. δοτ. οἴντινοι	οἴσσισι (καὶ ὄτοισιν ¹)
Αἰτ.	ὄντινα			οὔστινας
Θηλυκόν.				
Ἄορ.	ἡτις			αἵτινες
Γεν.	ἡστινος		ὄν. αἰτ. [ἄτινε]	ὄντινων (καὶ ὄτων)
Δοτ.	ἡφτινι		γεν. δοτ. [αἴντινοι]	αἴσσισι
Αἰτ.	ἡντινα			ἄστινας
Οὐδέτερον.				
Ἄορ.	ὄτι			
Γεν.	(οὔτινος καὶ) ὄτου		ὄν. αἰτ. ὧτινε	ἄτινα καὶ ἄττα
Δοτ.	(ὄφτινι καὶ) ὄτῳ		γεν. δοτ. οἴντινοι	ὄντινων (καὶ ὄτων)
Αἰτ.	ὄτι			οἴσσισι (καὶ ὄτοισιν)
				ἄτινα καὶ ἄττα

Σημ. Ἐν τῷ δυϊκῷ τὸ θηλ. ἀντὶ τῶν τύπων αἵνε, αἴντινοι ἔχει κανονικῶς τοὺς τοῦ ἀρσ. ὧτινε οἴντινοι. Τὸ αὐτὸ σημειωτέον καὶ περὶ τῆς ἀλληλοπαθοῦς καὶ τῆς ὅς ἢ ὅσπερ (§ § 91, σημ. 2. 203 σημ. 1).

δ'. Ἀόριστοι.

§ 206. Ἀόριστοι ἀντωνυμίαι εἰσὶν ἡ τίς, δεῖνα, ἔνιοι, πότερος, ποῖός καὶ ποσός. Δι' αὐτῶν σημαίνεται ἀντικείμενόν τι ἀόριστον, κλίνονται δὲ πᾶσαι ὁμαλῶς ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα, πλὴν τῆς τίς καὶ δεῖνα, αἵτινες κλίνονται ὧδε:

		Ἄρσ. καὶ θηλ.		Οὐδέτερον.	
		Ἐνικ.	Πληθ.	Ἐνικ.	Πληθ.
Ἄορ.	τις		τινές	τι	τινα ἢ ἄττα
Γεν.	τινός ἢ τοῦ		τινῶν	τινός ἢ τοῦ	τινῶν
Δοτ.	τινὶ ἢ τῷ		τισί	τινὶ ἢ τῷ	τισί
Αἰτ.	τινά		τινάς	τί	τινά ἢ ἄττα
Δυϊκός.					
Ἄορ. Αἰτ.			τινέ		
Γεν. Δοτ.			τινοῦν		

¹ Σπανίως ὄσσις.

		Ἐνικός.	Πληθυντικός.
Ὄν.	ὁ, ἡ, τὸ	δεῖνα	οἱ δεῖνες
Γεν.		δεῖνος	τῶν δεῖνων
Δοτ.		δεῖνι	—
Αἰτ.		δεῖνα	τούς δεῖνας

Σημ. Ἡ δεῖνα ἀπαντᾷ καὶ ἄκλιτος σπανίως, π.χ. τὸν τοῦ δεῖνα.

ε'. Ἐρωτηματικά.

§ 207. Ἐρωτηματικά ἀντωνυμῖαι εἰσὶν ἡ τίς, ποῖος, πότερος, πόσος, πηλίκος, πόσιος, ποσαῖος καὶ ποδαπός. Δι' αὐτῶν γίνονται ἐρωτήσεις διάφοροι καὶ πᾶσαι κλίνονται ὁμαλῶς ὡς τρικτάληκτα ἐπίθετα, πλὴν τῆς τίς κλινομένης ὡδε:

		Ἄρθ. καὶ Θηλ.		Οὐδέτερον.	
		Ἐνικός.	Πληθυντικός.	Ἐνικός.	Πληθυντικός.
Ὄν.	τίς	τίνας	τίνας	τί	τίνα
Γεν.	τίνος ἢ τοῦ	τίνων	τίσι	τίνος ἢ τοῦ	τίνων
Δοτ.	τίνι ἢ τῶ	τίνας	τί	τίνι ἢ τῶ	τίσι
Αἰτ.	τίνα	τίνας	τίνας	τί	τίνα
		Δυϊκός.			
Ὄν. Αἰτ.		τίνας			
Γεν. Δοτ.		τίνοι			

ς'. Ἐπιμεριστικά.

§ 208. Ἐπιμεριστικά εἰσὶν ἡ ἕτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος, ἄλλος (-η -ο), ἄμφω, ἀμφοτέροι, οὐδεὶς (μηδεὶς), οὐδέτερος (μηδέτερος).

Σημ. 1. Τὸ οὐδεὶς οὐδεμία οὐδὲν καὶ μηδεὶς μηδεμία μηδὲν ἐγένοντο ἐκ τοῦ οὐδὲ (μηδὲ) καὶ τοῦ εἷς, μία, ἕν, καθ' ἃ καὶ κλίνονται¹, π.χ. οὐδενὸς οὐδενὶ οὐδένα, οὐδεμῖας οὐδεμῖα οὐδεμίαν κλπ. Τούτων τὸ ἀρσενικὸν ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῷ πληθυντικῷ, οὐδένας οὐδέσων οὐδένας, μηδένας κλπ.

Σημ. 2. Αἱ ἄλλαι ἐπιμεριστικαὶ κλίνονται ὁμαλῶς ὡς τρικτάληκτα ἐπίθετα.

(Σημ. 3. Τοῦ ἀμφοτέροι ἀπαντᾷ σπανίως καὶ ὁ δυϊκός τοῦ δὲ ἐνικοῦ μόνον σμεδὸν τὸ οὐδέτερον ἀμφοτέρον ἀπαντᾷ. — Τὸ ἄμφω ἀπαντᾷ ἐν τῷ δυϊκῷ μόνον: ἄμφω, ἀμφοῖν.)

ζ'. Ἀναποδοτικά ἀντωνυμῖαι (καὶ ἐπιρροήματα)

§ 209. Καλοῦνται ἀναποδοτικά ἀντωνυμῖαι καὶ ἀμοιβαίαν πρὸς ἀλλήλας ἀναφορὰν ἐκφράζουσαι. Εἰσὶ δὲ αἱ ἐξῆς:

¹ Πρβλ. καὶ § 138, δ' καὶ ὑποσ.

Α'. Ἀντωνυμιαί.

Ἐρωτηματικαὶ τιθέμεναι ἐπὶ ἐρωτήσεως		Ἀόριστοι	Δεικτικαὶ	Ἀναφορικαὶ ἀναφερόμεναι εἰς τι	
εὐθείας	πλαγίας			ὠρισμένον	ἀόριστον
τίς	ὅστις	τίς δεῖνα ἐνιοί	οὗτος ὅδε ἐκεῖνος	ὁ	—
πότερος	ὀπότερος				
ποῖος	ὀποῖος	ποιὸς	τοῖος τοιόσδε τοιούτος	οἶος	ὀποῖος
πόσος	ὀπόσος	ποσὸς	πόσος τοσόςδε τοσοῦτος	ὄσος	ὀπόσος
πηλίκος	ὀπηλίκος	—	τηλίκος τηλικόςδε τηλικούτος	ήλίκος	ὀπηλίκος
πόστος	ὀπόστος	—	—	—	ὀπόστος
ποδαπὸς	ὀποδαπὸς	—	ἡμεδαπὸς ὕμεδαπὸς ἄλλοδαπὸς παντοδαπὸς	—	ὀποδαπὸς

Β'. Ἐπιρρήματα.

ποῦ	ὀπου	πού	{ αὐτόθι, αὐτοῦ ἐνθάδε, ἐν- ταῦθα, ἐκεῖ.	οὐ	ὀπου
ποῖ	ὀποι	ποῖ	{ δεῦρο, ἐνθά- δε, ἐκεῖσε, αὐτόσε.	οἶ	ὀποι
πόθεν	ὀπόθεν	ποθεν	{ αὐτόθεν, ἐν- θενδε, ἐντεῦ- θεν, ἐκεῖθεν.	ὀθεν	ὀπόθεν
πότε	ὀπότε	ποτέ	τότε	ὀτε	ὀπότε
πηνίκα	ὀπηνίκα	—	{ τηνικάδε τηνικαῦτα	ήνικα	ὀπηνίκα
πῶς	ὀπως	πῶς	{ ὡς, (συνήθως δὲ) οὕτως, ὡδε, ἐκείνως.	ὡς	ὀπως
πῆ ποσάκις ποσαχῆ	ὀπη ὀποσάκις ὀποσαχῆ	πῆ — —	τηῆδε, ταύτη- τοσάκις —	ῆ ὀσάκις	ὀπη ὀποσάκις ὀποσαχῆ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἀριθμητικά.

§ 210. Τὰ ἀριθμητικά σημαίνουσιν ἀριθμούς ἢ ἀριθμητικὰς ὑφέσεις· διακρίνονται δὲ εἰς ἐπίθετα, οὐσιαστικά καὶ ἐπιρρήματα.

§ 211. Τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα διακρίνονται εἰς ἀπόλυτα, τακτικά, χρονικά, πολλαπλασιαστικά, ἀναλογικά καὶ διανεμητικά.
α') Διὰ τῶν ἀπολύτων (εἷς, δύο, τρεῖς, τέσσαρες, πενήκοντα, ἑκατόν, χίλιοι κλπ.) ἀποκρινόμεθα εἰς τὸ ἐρώτημα πόσοι.

Σημ. 1. Τὰ ἀπὸ τοῦ εἷς μέχρι τοῦ τέσσαρες κλίνονται ὡδε·

Ἄν.	εἷς	μία	ἓν	δύο	τρεῖς	τρία
Γεν.	ἑνός	μιάς	ἑνός	δυσῶν	τριῶν	τριῶν
Δοτ.	ἑνί	μιᾷ	ἐνί	δυσῶν	τρισί	τρισί
Αἰτ.	ἕνα	μίαν	ἓν	δύο	τρεῖς	τρία
(κοινῶς)						
Ἄν.	τέσσαρες	τέσσαρα	τέτταρες	τέτταρα		
Γεν.		τεσσάρων		τεττάρων		
Δοτ.		τέσσαρσι		τέτταρσι		
Αἰτ.	τέσσαρας	τέσσαρα	τέτταρας	τέτταρα		
(ἀιτικῶς)						
Ἄν.	τέσσαρες	τέσσαρα	τέτταρες	τέτταρα		
Γεν.		τεσσάρων		τεττάρων		
Δοτ.		τέσσαρσι		τέτταρσι		
Αἰτ.	τέσσαρας	τέσσαρα	τέτταρας	τέτταρα		

Σημ. 2. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικά διακόσιοι, τριακόσιοι, τετρακόσιοι, χίλιοι κλπ. μέχρι τοῦ μύριοι κλίνονται ὡς ἐπίθετα τρικατάληκτα ἐν τῷ πληθ. ἀριθμῷ, π. χ. διακόσιοι -αι -α, διακοσίων, διακοσίοις -αις, -οις κλπ. (§ 174, γ', σημ.).

β') Διὰ τῶν τακτικῶν, σημαίνοντων τάξιν, ἀποκρινόμεθα εἰς τὸ ἐρώτημα πόσοις. Ταῦτα μέχρι μὲν τοῦ 19 (πλὴν τοῦ δευτέρου, ἑβδομος καὶ ὄγδοος) λήγουσιν εἰς -τός, ἀπὸ δὲ τοῦ 20 καὶ ἐξῆς εἰς -στός, π. χ. πρῶτος, τρίτος, τέταρτος, πέμπτος, ἕκτος, ἑβδομος, δέκατος, ἐνδέκατος.—εἰκοστός, τριακοστός, ἑκατοστός κλπ.

γ') Τὰ χρονικά, παραγόμενα ἐκ τῶν τακτικῶν προσλήψει τῆς καταλήξεως αἰος, δηλοῦσι συνήθως τὴν ἡμέραν καθ' ἣν γίνεται τι, π. χ. δευτεραῖος, τριταῖος, τεταρταῖος κλπ.

(Σημ. Το προτεραῖος, χρονικὸν τοῦ εἷς, παράγεται οὐχὶ ἐκ τοῦ πρώτου, ἀλλ' ἐκ τοῦ πρότερου.)

δ') Διὰ τῶν πολλαπλασιαστικῶν, πάντων εἰς πλοῦς ληγόντων, ἀποκρινόμεθα εἰς τὸ ἐρώτημα ποσαπλοῦς, π. χ. ἄπλοῦς, διπλοῦς, τριπλοῦς, τετραπλοῦς κλπ. (καθ' ἃ καὶ πολλαπλοῦς, ποσαπλοῦς).

(Σημ. Ἄντι τοῦ διπλοῦς καὶ τριπλοῦς ἀπαντᾷ σπανίως καὶ δισσοῦς, τρισσοῦς¹.)

¹ Ὡς ὁ πληθ. παρὰ ποιηταῖς καὶ τοῖς παλαιότεροις τῶν πεζῶν καὶ ἀντι τοῦ δύο, τρεῖς λαμβάνεται.

ε') Διὰ τῶν ἀναλογικῶν, εἰς πλάσιος ληγόντων, ἀποκρινόμεθα εἰς τὸ ἐρώτημα πόσῳ μείζων, π.χ. διπλάσιος, τριπλάσιος, τετραπλάσιος, ἑκατονταπλάσιος, χιλιοπλάσιος, μυριοπλάσιος (καθ' ἃ καὶ τὸ πολλαπλάσιος, ποσαπλάσιος κ.τ.δμ. ἐγένετο).

(Σημ. Οἱ μεταγενέστεροι ἔλεγον καὶ διπλασίῳν, τριπλασίῳν κλπ. ἀντὶ τοῦ διπλάσιος, τριπλάσιος.)

ς') Διὰ τῶν διανεμητικῶν (σύνδυο, σύντριες, σύντρια κλπ.⁴), σημαίνοντων διανομήν, ἀποκρινόμεθα εἰς τὸ ἐρώτημα ἀνὰ πόσους.

Σημ. Διανομή ἐκφράζεται καὶ διὰ τῶν προθέσεων ἀνά, εἰς, κατὰ μετὰ τῆς αἰτ. τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν, π.χ. ἀνὰ δέκα. κατὰ δύο. εἰς τέσσαρας.

§ 212. Τὰ ἀριθμητικὰ οὐσιαστικά, ἐκφράζοντα ἀφρημένην ἀριθμητικὴν ἔννοιαν, παράγονται τὰ πλεῖστα ἐκ τῶν ἀπολύτων καὶ λήγουσιν εἰς *ας* (γεν. *άδος*), π.χ. *μονάς -άδος* (σπαν. *ένάς*), *δύας, τριάς, τετράς, πεμπάς*², *ἐξάς, ἐπιτάς* καὶ συνηθέστερον *ἐβδομάς, ὀκτιάς* καὶ *ὀγδοάς, ἐννεάς, δεκάς, ἐνδεκάς, δωδεκάς, εἰκάς, τριακάς, τετραρακοτιάς* κλπ.

Σημ. 1. Διὰ τῶν ἀριθμητικῶν οὐσιαστικῶν, λαμβανομένων ἀντὶ τῶν τακτικῶν, ἐδήλουν καὶ τὰς ἡμέρας τῶν μηνῶν, π.χ. *τετράς, εἰκάς* (=τετάρτη, εἰκοστή).

Σημ. 2. Πλὴν τούτων ὑπάρχουσι καὶ τινὰ λήγοντα εἰς *-ύς*, π.χ. *τριτύς -ύος* (=τὸ τρίτον τῆς φυλῆς ἐν Ἀθήναις), *τετρακτύς* (=τετράς)· τὸ δὲ *πεντηκοστής, ἑκατοστής* κ.τ.τ. σημαίνουσιν μοίρας στρατιωτῶν ἐκ 50, 100 κλπ. ἀνδρῶν.

§. 213. Διὰ τῶν ἀριθμητικῶν ἐπιρρημάτων ἀποκρινόμεθα εἰς τὸ ἐρώτημα *ποσάκις*. Ταῦτα παράγονται ἀπὸ τῶν ἀπολύτων καὶ λήγουσι, πλὴν τῶν τριῶν πρώτων (*ἅπαξ, δίς, τρίς*), εἰς (*ἄ*)*κις*, π.χ. *τετρακάκις, πεντάκις, δεκάκις, ἐνδεκάκις, ὀκτωκαιδεκάκις, εἰκοσάκις ἅπαξ, εἰκοσάκις δίς, ἑκατοντάκις, χιλιάκις* κλπ.

Σημ. Προσλήψει τῆς καταλήξεως *-κις* ἐγένετο καὶ τὸ *πολλά-κις, ὀσά-κις* κ.τ.δμ.

Ἀριθμητικὰ σημεῖα.

§ 214. Συνήθη ἀριθμητικὰ σημεῖα εἰσι τὰ τοῦ ἐλληνικοῦ ἀλφαβήτου γράμματα, οἷς προσετέθησαν καὶ τὸ βαῦ ἢ *δίγαμμα*, παριστάμενον διὰ τοῦ ζ' (=6) καὶ μετὰ τὸ ε *τασσόμενον*, τὸ κόππα ζ' (=90), *τασσόμενον* μετὰ τὸ π, καὶ τὸ σαμπι Ϟ (=900), *τασσόμενον* μετὰ τὸ ω.

Σημ. Τὰ πρώτα ὀκτὼ γράμματα, ἀπὸ τοῦ α μέχρι τοῦ θ μετὰ τοῦ ζ', δηλοῦσι τὰς μονάδας, τὰ ἐπόμενα ὀκτώ, ἀπὸ τοῦ ι μέχρι τοῦ π μετὰ τοῦ ζ', τὰς δεκάδας, τὰ λοιπὰ δὲ μετὰ τοῦ Ϟ τὰς ἑκατοντάδας.

—⁴ Ἡ πρόθεσις *σύν* ἐνίστη σημαίνει ἀπλῶς τὸ ὁμοῦ, π.χ. *σύνδυο* (= (καὶ οἱ) δύο ὁμοῦ), *συνδώδεκα*. —² Παρὰ τοῖς μεταγενετέροις *πεντύς*.

§ 215. Μέχρι τοῦ 999 λαμβάνουσι τὰ γράμματα ταῦτα (ἢ καὶ τὸ τελευταῖον μόνον, ὅταν εἶναι πλείω τοῦ ἐνός) κεραίαν ἄνωθεν καὶ πρὸς τὰ δεξιά. Τὰ αὐτὰ γράμματα μετὰ κεραίας κάτωθεν καὶ πρὸς τὰ ἄσπερα δηλοῦσι τὰς χιλιάδας, π. χ. α' = 1, ρ = 1000, ι' = 10, ι = 10000, εψμβ' = 5742, ρσρ' = 1900, ρρ' = 100100.

Σημ. Ἄλλα ἀριθμητικὰ σημεῖα παρὰ τοῖς παλαιοῖς Ἀττικοῖς ἦσαν καὶ τὰδε: I = 1, II = 2, III = 3, IIII = 4, Π = 5, ΠΙ = 6, ΠΙΙ = 7, Δ = 10, ΔΙ = 11, ΔΠ = 15, ΔΔ = 20, ΔΔΙ = 21, ΔΔΔ = 30, ΔΔΔΔ = 40, Η = 100, ΗΗ = 200, Χ = 1000, Μ = 10000 κλπ. Οἱ δὲ ἀριθμοὶ 50, 500, 5000, 50000 παρίσταντο τιθεμένων τῶν γραμμάτων Δ, Η, Χ, Μ ἐντὸς τοῦ Π, π. χ. $\overline{\Delta}$ = 50 (= 10 × 5), $\overline{\Delta}\Delta$ = 60, $\overline{\Pi}$ = 500, $\overline{\Pi}\Delta$ = 520, $\overline{\chi}$ = 5000, $\overline{\chi}\chi$ = 6000, $\overline{\mu}$ = 50000, $\chi\chi\chi\overline{\Pi}\overline{\Pi}\overline{\Delta}$ = 3650.

§ 216. Πίναξ τῶν ἀπολύτων καὶ τακτικῶν ἀριθμητικῶν.

1	α'	εἰς μιά ἔν	πρῶτος-η-ον
2	β'	δύο	δεύτερος-α-ον
3	γ'	τρεις, τρία	τρίτος
4	δ'	τέσσαρες, α (ἀτ. τέτταρες)	τέταρτος
5	ε'	πέντε	πέμπτος
6	ς'	ἕξ	ἕκτος
7	ζ'	ἑπτὰ	ἕβδομος
8	η'	ὀκτώ	ὀγδοος
9	θ'	ἐννέα	ἐνατος
10	ι'	δέκα	δέκατος
11	ια'	ἑνδεκα	ἐνδέκατος
12	ιβ'	δώδεκα	δωδέκατος
13	ιγ'	τρεις (τρία) καὶ δέκα	τρίτος (η, ον) καὶ δέκατος (η, ον)
14	ιδ'	τέσσαρες καὶ δέκα	τέταρτος καὶ δέκατος
15	ιε'	πεντεκαίδεκα	πέμπτος καὶ δέκατος
16	ισ'	ἕκκαίδεκα	ἕκτος καὶ δέκατος
17	ιζ'	ἑπτακαίδεκα	ἕβδομος καὶ δέκατος
18	ιη'	ὀκτωκαίδεκα	ὀγδοος καὶ δέκατος
19	ιβ'	ἐννεακαίδεκα	ἐνατος καὶ δέκατος
20	κ'	εἴκοσι	εἰκοστὸς
21	κα'	εἰς (μία, ἔν) καὶ εἴκοσι	εἰς (ἢ πρῶτος) καὶ εἰκοστὸς
30	λ'	τριάκοντα	τριάκοστός
40	μ'	τεσσαράκοντα	τεσσαράκοστὸς
50	ν'	πεντήκοντα	πεντηκοστὸς
60	ξ'	ἑξήκοντα	ἑξήκοστὸς
70	ο'	ἑβδομήκοντα	ἑβδομηκοστὸς
80	π'	ὀγδοήκοντα	ὀγδοηκοστὸς
90	ιγ'	ἐνενήκοντα	ἐνενηκοστὸς
100	ρ'	ἑκατὸν	ἑκατοστὸς
200	σ'	διακόσιοι, αι, α	διακοσιοστός
300	τ'	τριακόσιοι, αι, α	τριακοσιοστός
400	υ'	τετρακόσιοι	τετράκοσιοστός
500	φ'	πεντάκοσιοι	πεντάκοσιοστός
600	χ'	ἑξάκοσιοι	ἑξάκοσιοστός

700	ψ'	ἐπτάχόσιοι	ἐπτάχοσιοστός
800	ω'	ὀκτάχόσιοι	ὀκτάχοσιοστός
900	κ'	ἐνάχόσιοι	ἐνάχοσιοστός
1000	α	χίλιοι-αι-α	χιλιοστός
2000	β	δισχίλιοι	δισχιλιοστός
3000	γ	τρισχίλιοι	τρισχιλιοστός
4000	δ	τετραχισχίλιοι	τετραχισχιλιοστός
5000	ε	πενταχισχίλιοι	πενταχισχιλιοστός
6000	ς	ἑξαχισχίλιοι	ἑξαχισχιλιοστός
7000	ζ	ἑπταχισχίλιοι	ἑπταχισχιλιοστός
8000	η	ὀκταχισχίλιοι	ὀκταχισχιλιοστός
9000	θ	ἐναχισχίλιοι	ἐναχισχιλιοστός
10000	ι	μύριοι-αι-α	μυριοστός
20000	κ	δισμύριοι	δισμυριοστός
100000	ρ	δεκαχισμύριοι	δεκαχισμυριοστός

(Σημ. 1. Ἄντι τοῦ τρεῖς καὶ δέκα ἀπαντᾷ παρά τοις Ἀττικοῖς καὶ τὸ ἄκλιτον τρισκαίδεκα, π. ρ. τρισκαίδεκα ναοίν.)

(Σημ. 2. Τὸ δεκατρεῖς δεκατρία, δεκατέσσαρες -α, δεκαπέντε κλπ. σπανίως ἀπαντῶσιν. Ὡσαύτως σπανίως ἀπαντᾷ παρά τοις ὀκτιμοῖς Ἀττικοῖς καὶ τὸ τρεῖςκαίδέκατος, τεσσαρεςκαίδέκατος, πεντεκαίδέκατος, κλπ. μέχρι τοῦ 19.)

Ἰδιαίτεραι παρατηρήσεις περὶ τῶν ἀριθμητικῶν.

§ 217. Μύριοι=10000. τὸ δὲ μύριος, μυρίοι=ἄπειρος, ἄπειροι, π. χ. μύριος χρόνος.

§ 218. Ἐπὶ τῶν συνθέτων ἀριθμῶν ὁ μικρότερος ἢ προτάσσεται τοῦ μεγαλειότερου μετὰ τοῦ καὶ (ἐπιφερομένου μάλιστα οὐσιαστικοῦ), ἢ ἐπιτάσσεται μετὰ τοῦ καὶ ἢ ἄνευ τοῦ καὶ, προτασσομένου οὐσιαστικοῦ, π. χ. πέντε καὶ εἴκοσι τάλαντα ἢ τάλαντα εἴκοσι (καὶ) πέντε. — πέντε καὶ τεσσαράκοντα καὶ τριακόσια παιδιά ἢ παιδιά τριακόσια (καὶ) τεσσαράκοντα (καὶ) πέντε. — τάλαντα μύρια καὶ πενταχισχίλια καὶ πεντακόσια καὶ ἑξήκοντα.

Σημ. 1. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν τακτικῶν, προστιθεμένου πάντοτε τοῦ καὶ, π. χ. πέμπτος καὶ εἰκοστός ἢ εἰκοστός καὶ πέμπτος.

Σημ. 2. Ἐν τῇ συνδέσει δύο ἢ πλειόνων ἀριθμητικῶν ἐπιρρημάτων μόνον τὸ τελευταῖον λαμβάνει τὴν ἐπιρρηματικὴν κατάληξιν, π. χ. ἔννεα καὶ εἴκοσι καὶ ἑπτακοσιοπλασιάεις.

Σημ. 3. Ἐνίστε¹ τίθεται καὶ ἡ πρόθεσις ἐπὶ τῇ πρὸς μετὰ δοτικῆς, προτασσομένου τοῦ μικροτέρου ἀριθμοῦ, π. χ. πέντε ἐπὶ εἴκοσιν, πέμπτος ἐπὶ εἴκοσιν (=25, 25ος). τριχιλίους ἐπὶ μυρίοις (=13000). Ὀλυμπιάς ὀγδὴ πρὸς ταῖς ἑκατὸν (=108η).

Σημ. 4. Οὕτως ἐκφράζονται κανονικῶς παρά τοις Ἀττικοῖς ἐν χρονολογίαις οἱ ἀπὸ τοῦ 13—19 ἀριθμοὶ διὰ τῆς ἐπὶ μετὰ δοτικῆς, ἐν ᾧ οἱ

¹ Παρά τοις μεταγενεστέροις μάλιστα.

ἀπὸ τοῦ 20 καὶ ἐξῆς διὰ τῆς μετὰ μετ' αἰτιατικῆς, π. χ. μηνὸς Ἀνθεστηριῶνος ἕκτη ἐπὶ δέκα (=τῆ 16η). — ἕκτη μετ' εἰκάδα (τῆ 26η).

§ 219. Αἱ μετὰ τοῦ 8 ἢ 9 συνθεταὶ δεκάδες ἐκφράζονται συνήθως δι' ἀφαιρέσεως, λαμβανομένης τῆς μετοχῆς τοῦ ῥήματος δεῖν¹ μετὰ τοῦ εἰς ἢ δύο καὶ τῆς λέξεως τῆς δηλούσης τὴν ἐπομένην δεκάδα, π. χ. ἐνὸς δέοντα² πενήκοντα ἕτη (49). δυοῖν δέοντα πενήκοντα ἕτη (48). μῖα δέοντα τεσσαράκοντα ἕτη (39). ἐνὸς δέων πενηκοσιὸς ἀνῆρ (49ος).

§ 220. Οἱ κλασματικοὶ ἀριθμοὶ ἐκφράζονται προτασσομένης κατὰ γενικήν τῆς λέξεως τῆς δηλούσης τὸν παρονομαστήν, ἐπιφερομένης δὲ τῆς δηλούσης τὸν ἀριθμητὴν, μετ' ἀμφοτέρων μὲν τιθεμένου τοῦ ἄρθρου, μετὰ τῆς ἐτέρας δ' αὐτῶν τῆς λέξεως μέρος ἢ μοῖρα, π. χ. τῶν πέντε τὰς δύο μοῖρας ἢ τῶν πέντε μοιρῶν τὰς δύο ($\frac{2}{5}$). Ἐὰν δ' ὅμως ὁ παρονομαστής μόνον κατὰ μίαν μονάδα εἶναι μείζων τοῦ ἀριθμητοῦ, τότε μόνον ὁ ἀριθμητὴς μετὰ τῆς λέξεως μέρος καὶ τοῦ ἄρθρου τίθεται, π. χ. τὰ τέσσαρα μέρη (=τὰ $\frac{4}{5}$). τὰ ἕξ μέρη (=τὰ $\frac{6}{5}$) κλπ.

§ 221. Τὸ $\frac{1}{2}$ ἐκφράζεται α') διὰ τῆς λέξεως ἡμιους, π. χ. ὁ ἡμιος τοῦ ἀριθμοῦ. β') διὰ τοῦ ἀχωρίστου μορίου ἡμι- ἐν συνθέσει μετὰ τῆς λέξεως τῆς δηλούσης τὸ ποσόν, μέτρον ἢ νόμισμα, π. χ. ἡμιτάλαντον, ἡμιώβολιον³, ἡμιμέδιμνον, ἡμίμναιον.

§ 222. Το $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$ κλπ. ἐξέφραζον οἱ παλαιοὶ διὰ τῶν τακτικῶν τρίτος, τέταρτος, πέμπτος κ.λ.π. ἐν συνθέσει μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ μόριον, π. χ. τριτημόριον, τεταρτημόριον, πεμπτημόριον.

§ 223. Περί μίκτων δὲ ἀριθμῶν σημειούμεθα τὰ ἐξῆς·

α') Ἐὰν ὁ ἀκέραιος ἀριθμὸς καὶ ὁ ἀριθμητὴς τοῦ κλασματικοῦ εἶναι ἢ μονὰς (ἢ ἀκεραία δηλ. μονὰς καὶ ἢ κλασματικὴ), σχηματίζονται ἐπίθετα σύνθετα ἐκ τῆς προθέσεως ἐπὶ μετὰ τοῦ τακτικοῦ ἀριθμητικοῦ τοῦ δηλοῦντος τὸν παρονομαστήν τοῦ κλασματικοῦ ἀριθμοῦ, π. χ. ἐπίτριτος ($1\frac{1}{3}$), ἐπιτέταρτος ($1\frac{1}{4}$), ἐπιπέμπτος ($1\frac{1}{5}$) κλπ.

β') Ἐὰν κλάσμα εἶναι τὸ $\frac{1}{2}$ καὶ ἀκέραιος οὐχὶ ἢ μονὰς, τότε τὸ κλάσμα, ἐκφραζόμενον κατὰ τὰ ἐν § 221, β', συνάπτεται μετὰ τοῦ τακτικοῦ τοῦ ἀμέσως ἐπομένου ἀκεραίου, π. χ. τρίτον ἡμίμναιον (= $2\frac{1}{2}$), τέταρτον ἡμιτάλαντον (= $3\frac{1}{2}$) κλπ. Δύναται δ' ὅμως καὶ ὅλος ὁ μικτὸς νὰ αναλυθῆ εἰς ἡμισί, τότε δὲ γίνεται χρῆσις τοῦ ἀπολύτου ἀριθμητικοῦ καὶ τοῦ μετὰ τοῦ ἡμι συνθέτου ἐν πληθ. ἀριθμῶ, π. χ. πέντε ἡμιτάλαντα (= $2\frac{1}{2}$), ἑπτὰ ἡμίμναια (= $3\frac{1}{2}$).

Σημ. Κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον τρόπον ἐκφράζεται καὶ τὸ $1\frac{1}{2}$ (π. χ. τρία ἡμιτάλαντα), ὅπερ ἄλλως καὶ διὰ τῆς λέξεως ἡμιόλιον ἐκφράζεται.

¹ Σπανίως τοῦ ἀποδεῖν. — ² Ἡ ἐκφορά τῆς μετοχῆς κατὰ γενικήν ἀπολύτον, π. χ. ἐξήκοντα ἐνὸς δέοντος ἕτη, εἶναι τῶν μεταγενεστέρων. — ³ Παρὰ μεταγενεστέρους ἡμιώβολον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Περὶ τοῦ ῥήματος

Περὶ τῶν παρεπομένων τοῦ ῥήματος.

§ 224. Τὰ παρεπόμενα τοῦ ῥήματος εἶναι ἡ διάθεσις, ἡ φωνή, ἡ συζυγία, ὁ χρόνος, ἡ ἐγκλίσις, ὁ ἀριθμὸς καὶ τὸ πρόσωπον.

§ 225. Διάθεσις τοῦ ῥήματος καλεῖται ἡ ιδιότης αὐτοῦ νὰ ἐκφράζη διὰ τοῦ ἀρμοδίου τύπου, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ. (ἐνεργητικὴ διάθεσις) ἢ πάσχει (παθητικὴ), ἢ ἀπλῶς εὕρισκεται εἰς κατάστασιν τινα (οὐδαιτέρα), π. χ. ἐπαινῶ.—ἐπαινοῦμαι.—ὕμναινω.

Σημ. Τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα ὅτι τοῦ ὑποκειμένου ἡ ἐνεργεια ἐπιστρέφει ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἰς ἑαυτὸ καλοῦνται μέσα, π. χ. λούομαι (=λούω ἑμαυτόν). παρέχομαι μάρτυρας (=παρέχω ἑμαυτῷ μάρτυρας).

§ 226. Φωνὴ τοῦ ῥήματος καλεῖται ὁ τύπος δι' οὗ δηλοῦται ἡ διάθεσις αὐτοῦ· εἶναι δὲ αἱ φωναὶ δύο, ἡ ἐνεργητικὴ (-ω, -μι) δηλοῦσα τὴν ἐνεργητικὴν διάθεσιν, π. χ. παρέχω, δίδωμι, καὶ ἡ μέση (-μαι) δηλοῦσα συνήθως τὴν μέσην διάθεσιν, π. χ. παρέχομαι, λούομαι.

Σημ. 1. Τὰ παθητικὰ μόνον διὰ δύο χρόνους (πθ. μέλλοντα δηλ. καὶ πθ. ἀόριστον) ἔχουσιν ἰδίους τύπους· διὰ τοὺς ἄλλους ἔχουσιν τοὺς αὐτοὺς τύπους οὓς καὶ τὰ μέσα, π. χ. λυθήσομαι, ἐλύθην.—λύομαι, ἐλύομαι, λέλυμαι, ἐλελύμαι

Σημ. 2. Τὰ ῥήματα τὰ κλινόμενα κατὰ τὴν μσ. μόνην φωνὴν καλοῦνται ἀποθετικά.

§ 227. Συζυγία καλεῖται ἡ κλίσις τοῦ ῥήματος κατὰ τοὺς τύπους τῆς φωνῆς, τοῦ χρόνου, τῆς ἐγκλίσεως, τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τοῦ προσώπου· εἶναι δὲ αἱ συζυγίαι δύο, ἡ τῶν εἰς ω καὶ καὶ ἡ τῶν εἰς μι, π. χ. λέγ-ω δίδω-μι.

§ 228. Οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος εἰσὶν ἑπτὰ, ἐνεστώς, παρατατικός, μέλλον, ἀόριστος, παρακείμενος, ὑπερσυντέλικος καὶ τετελεσμένος μέλλον. Οὗτοι ἐκφράζουσι τὴν χρονικὴν σχέσιν τῆς πράξεως (ἢ καταστάσεως) ὡς πρὸς τὸν λέγοντα καὶ διαίρουνται α') εἰς ἀρκτικούς (ἐνεστώς, παρακείμενος, μέλλον) καὶ ἱστορικούς (παρατατικός, ἀόριστος, ὑπερσυντέλικος), β') εἰς χρόνους τοῦ παρόντος (ἐνεστώς), τοῦ παρελθόντος (παρατατικός, ἀόριστος, παρακείμενος, ὑπερσυντέλικος) καὶ τοῦ μέλλοντος (μέλλον).

Σημ. 1. Διὰ τὸν πθ. μέλλοντα καὶ τὸν ἐνεργ. μσ. καὶ πθ..

άοριστον ἔχει ἡ Ἑλλην. γλῶσσα διπλοῦς τύπους διακρινομένους ὡς πρώτους καὶ δευτέρους χρόνους). Πολὺ ὀλίγων δ' ὁμῶς ῥημάτων οἱ χρόνοι οὗτοι ἀπαντῶσι κατ' ἀμφοτέρους τοὺς τύπους, τῶν φωνηεντολήκτων μάλιστα τὰ πλείεστα μόνον πρώτους χρόνους ἔχουσι.

Σημ. 2. Τετελ. μέλλοντα δὲν ἔχουσιν ἅπαντα τὰ ῥήματα. Τούτου στεροῦνται τὰ ὑγρόληκτα μάλιστα.

§ 229. Αἱ ἐγκλίσεις εἰσὶ τέσσαρες, ὀριστική, ὑποιακτική, εὐκτική καὶ προστακτική, δηλοῦσαι ἢ μόναι ἢ μετὰ μορίων τινῶν τὴν κρίσιν ἢ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ λέγοντος, π. χ. ἔστι θεός. οὐ γίγνεται τοῦτο. εἶπον ἄν. εἶποιμι ἄν.—ἄγωμεν. εἶθε σοι συνεγενόμεν. μὴ ζῶην μετ' ἀμουσίας. ἔρρωσο κλπ.

Σημ. 1. Πλὴν τῶν ἐγκλίσεων ἔχει τὸ ῥήμα καὶ ἑτέρους δύο τύπους, τὸ ἀπαρέμφατον (τὸ ὁποῖον κυρίως εἶναι ῥηματικὸν οὐσιαστικὸν ἀφηρημένον) καὶ τὴν μετοχὴν (ἣτις κυρίως εἶναι ῥηματικὸν ἐπιθετον). Οὐδέτερον αὐτῶν παρεμφαίνει πρόσωπον, τὸ ἀπαρέμφατον μάλιστα οὐδ' ἀριθμόν.

Σημ. 2. Ῥηματικά ἐπιθετά εἶσι καὶ τὰ εἰς -τός, σημαίνοντα τὸ τετελεσμένον ἢ δυνατόν τῆς πράξεως, π. χ. ποιητός = πεποιημένος. — ἄλωτός = δυνάμενος ἄλῶναι, καὶ τὰ εἰς τέος, σημαίνοντα τὸ ἀναγκαῖον αὐτῆς, π. χ. τιμητός ὁ ἀνὴρ = πρέπει νὰ τιμηθῇ ὁ ἀνὴρ.

§ 230. Τὰ πρόσωπα τοῦ ῥηματός εἰσι τρία δεικνύοντα ὅτι τὸ ὑποκείμενον αὐτοῦ εἶναι ἢ αὐτός ὁ λέγων (α' πρόσωπον), ἢ ὁ πρὸς ὃν ἀποτείνεται ὁ λέγων (β' πρόσωπον) ἢ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόσωπον (γ' πρόσωπον), π. χ. γράφω, γράφεις, γράφει.

§ 231. Οἱ ἀριθμοὶ εἰσι τρεῖς, ἐνικός, δυϊκός¹ καὶ πληθυντικός δηλούμενοι διὰ τῶν αὐτῶν τύπων, δι' ὧν καὶ τὰ πρόσωπα, π. χ. γράφω, γράφομεν, γράφεις, γράφετε, γράφει, γράφουσιν.

Αὕξεις.

§ 132. Τὴν αὕξιν λαμβάνουσιν οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι τῆς ὀριστικῆς, δηλ. ὁ παρατατικός, ὁ ἄοριστος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος² εἶναι δὲ αὕτη δύο εἰδῶν, συλλαβική καὶ χρονική.

§ 233. Ἡ συλλαβική αὕξις εἶναι ε², ὅπερ λαμβάνουσιν οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι τῶν ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένων ῥημάτων, ὁ μὲν παρατατικός καὶ ἄοριστος ἐν ἀρχῇ τοῦ θέματος, ὁ δὲ ὑπερσυντέ-

¹ Τοῦ δυϊκοῦ ἡ χρῆσις παρὰ τοῖς ἀρχαίοις βρῖναι ἐλαττωμένη ἀπὸ τῶν παλαιωτέρων πρὸς τοὺς νεωτέρους αὐτῶν. — ² Ἀρχικῶς τὸ ε ἦν ἐπίρρημα δηλωτικὸν τοῦ παρελθόντος.

λικος πρὸ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ, π. γ. ἐ-βούλεον, ἐ-βούλεσα.—
ἐ-βε-βουλεύειν.

Σημ. 1. Τὸ ἀρκτικὸν ρ μετὰ τὴν πρόσληψιν τῆς συλλαβικῆς
αὐξήσεως διπλασιάζεται, π. γ. ῥάπτω, ἔρραπτον, ἔρραφα· ῥή-
γνυμι, ἔρρηξα¹.

Σημ. 2. Τὸ βούλομαι, δύναμαι καὶ μέλλω ἔχουσιν ἐνίοτε² αὐξητικὴν η,
π. γ. ἐβουλήθην καὶ ἠβουλήθην, ἐδυνάμην καὶ ἠδυνάμην, ἔμελλον καὶ
ἠμέλλον.

§ 234. Αὐξήσεις χρονικῆ εἶναι ἡ ἑκτασις ἢ τροπή τοῦ ἀρκτι-
κοῦ φωνήεντος· ἐκτείνεται δὲ ἢ τρέπεται τὸ

α	εἰς	η	:	{ ἄγω — ἦγον
α	»	η	:	{ ἄργῶ — ἦργουν
ε	»	η	:	{ ἄδω — ἦδον
ἰ	»	ἰ	:	{ ἐλπίζω — ἦλπιζον
ο	»	ω	:	{ ὀμιλῶ — ὠμίλου
ὕ	»	ῠ	:	{ ὑβρίζω — ὕβριζον
αι	»	η	:	{ αἶρῶ — ἦρουν
αυ	»	ηυ	:	{ αὐλῶ — ἠύλου
ευ	»	ηυ	:	{ εὐχομαι — ἠύχου
οι	»	φ	:	{ οἰκτιζω — ὠκτιζον

Σημ. 1. Δὲν μεταβάλλονται—α') τὸ ἰ, ῠ, η, ω καὶ ου, π. γ.
ἔ-πόω (=πέζω) ἔ-πόωσα, ῠ'ω, ῠσα, ἦκω ἦκον, ὠφελῶ ὠφέλου,
οὐτάζω οὐταζον.—β') τὸ ει, π. γ. εἶκω, εἶκον. Ἐξαίρειται τὸ εἰ-
κάζω ἦκαζον (ἀλλὰ καὶ εἶκαζον) ἦκασα ἦκάσθην, εἶμι ἦειν
καὶ οἶδα (*εἶδω) ἦδειν.—γ') τὸ οι τοῦ οἰωνίζομαι, π. γ. οἰωνι-
ζόμην καὶ συνήθως τὸ αυ τοῦ αὐαίνω : αὐαίνετο, ἀφανάνθην (ἀλλὰ
καὶ ἠῠαίνουμην κλπ.)

§ 235. Τὰ ῥήματα ἐῶ, ἐθίζω, ἐλίσσω (ἰτ. ἐλίττω³), εἶκω, ἐπομαι,
ἐργάζομαι, ἐρω, ἐσιῶ, ἔχω καὶ ἔημι ἔχουσιν αὐξητικὴν ει, π. γ. εἶων, εἶθι-
ζον, εἶλισσον, εἶκνωσα, εἶχον, εἶλόμην (περιεῖπον), εἶμεν⁴, εἶμην, εἶθην, εἶοργάζο-
μην (ἀλλὰ καὶ ἠοργάζομην) κλπ. Ὡσαυτως δὲ καὶ οἱ ἀόριστοι εἶλον εἶσαι,

¹ Ἐκ τοῦ *ἔ-ραπτον, ἔ-ῤρηξι κυρίως, ἀφομοιωθέντος μετὰ τὴν
πρόσληψιν τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως τοῦ σ ἢ ῤ πρὸς τὸ ρ.—² Παρὰ τοῖς
νεωτέροις ἰδίως Ἀττικοῖς. Προῆλθε δὲ ἡ αὐξήσις αὕτη ἐξ ἀναλογίας
πρὸς τὸ ἠθέλον, ὅπερ εἶναι μὲν παρατατικὸς τοῦ ἐθέλω, ἐλαμβάνετο
δ' ὅμως καὶ ὡς τοῦ θέλω τοιοῦτος.—³ Τοῦτου ἀπαντῶσι καὶ τύποι ἐξ
ἐνεστῶτος εἶλισσω (-ττω).—⁴ = *ἔ-(σ)ε-μεν.

είδον και ειπον⁴ και ο υπερσυντέλικος εισήκειν⁵, οὔτινος οί κατά τὰ εἰς μ κλιόμενοι τύποι μένουσιν ἀναύξητοι, π.χ. εἶσασαν.

§ 236. Τὸ οὐρῶ, ὠθῶ και ὠνοῦμαι⁵ λαμβάνουσι συλλαβικήν αὔξησιν, π.χ. ἐνεούρησα, ἐώθουν, ἐωνοῦμην.

§ 237. Τὸ εἰσιτάω ἔχει παρατατικὸν και ἀόριστον ἐώρηταρον, ἐώρησα⁴. — Τὸ ἀλλοκομαι και ἄγνυμι ἔχουσι ἀόριστον εἶλων (και ἦλων) εἶγην εἶξα⁴, τὸ δὲ ὄρῶ ἔχει παρατ. ἐώρων⁶. — *Αξιος σημειώσεως και ὁ υπερσυντέλικος ἐφίκειν τοῦ εἶοικα (ἐξ ἐνεστῶτος *εἶκω).

Ἄναδιπλασιασμός.

§ 238. Τὸν ἀναδιπλασιασμόν⁷ λαμβάνουσι ὁ παρακειμένος, ὁ υπερσυντέλικος και ὁ τετελ. μέλλων και τηροῦσι αὐτὸν ἐν ἀπάσαις ταῖς ἐγκλίσει και ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ και τῇ μετοχῇ· εἶναι δὲ ὁ ἀναδιπλασιασμός ἐπὶ τῶν ῥημάτων τῶν ἀρχομένων ἀπὸ συμφώνου ἢ και ἀπὸ δύο συμφώνων (ὧν τὸ μὲν α' εἶναι ἄφωνον, τὸ δὲ β' ὑγρὸν ἢ ν) ἐπανάληψις τοῦ ἀρτικοῦ συμφώνου μεθ' ἐνός ε, π.χ. βουλεύω βεβούλεκα, πλέω πέπλεκα, βλαστάνω. βεβλάστηκα, γλύφω γέγλυμμαι.

(Σημ. 1. Ὁ υπερσ. ἐβλαστήκειν και ὁ παρακειμ. ἐγλυμμαι εἰσι σπανιώτεροι.)

Σημ. 2. Τοιοῦτον ἀναδιπλασιασμόν λαμβάνει και τὸ κτώμαι και μιμησκόω (θ. μνα)· κέκτημαι, μέμνημαι.

(Σημ. 3. Ἐκ τοῦ *σέ-σθηκα ἐγένετο ὁ παρακειμένος σθηκα τροπῇ τοῦ σ εἰς δασεῖαν. Ἐκ τούτου ὁ υπερσυντέλικος εισήκειν. § 235.)

Σημ. 4. Τὸ ὄρῶ ἔχει παρακειμένον ἐώρηκα⁸.

(Σημ. 5. *Αξιος σημειώσεως διὰ τὸν ἀνώμαλον ἀναδιπλασιασμόν και ὁ παρακ. εἶσθα.⁹)

§ 239. Τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ φωνήεντος ἢ ρ ἢ ἀπὸ συμφώνου διπλοῦ ἢ ἀπὸ δύο συμφώνων, ὧν δὲν εἶναι τὸ μὲν α' ἄφωνον, τὸ δὲ β' ὑγρὸν ἢ ν, πρὸς δὲ και τὰ ἀπὸ τριῶν συμφώνων ἀρχόμενα

¹ Τούτων τὸ μὲν ἔχω, ἔρω, ἔπομαι, ἴημι (= *σι-ση-μι) ἤρχοντο ἀπὸ σ' ὅθεν *ε-[σ]εχ-ον ἔ-εχον εἶχον. Το εἶλον -όμην προήλθεν ἐκ θέματος Fελ, τὸ δὲ εἶσα ἐκ θέματος *σειδ [*ε-[σ]ειδ σα]. — Ἡ δασεῖα δὲ τοῦ εἰσόμεν, εἶσπον κλπ. μετεδόθη ἐκ τοῦ εἰς F μεταξύ δύο φωνηέντων τραπένοτος σ (*ε-σεπ, *ε-Fεπ), ὅπερ ὁμῶς ἐν τῷ εἶχον δὲν συνέβη διὰ τὸ χ τῆς ἐπομένης συλλαβῆς. — Το ἐοράζομαι, εἶσιώ, εἶδον (= ε-Fιδ-ον) και εἶπον (= ε-Fειπ-ον) εἶχον ἐν ἀρχῇ F, τὸ δὲ ἐθίξω σF. — ² *ε-σε-σθήκειν. — ³ ρ. Fωρ, Fωθ, Fων. — ⁴ Ἐκ τοῦ *ἠόρηταρον, *ἠόρητασα ὑπερβ. βρισμῶ γρῆνου. — ⁵ Ἐκ τοῦ *ἠ-ἄλων, *ἠ-ἄγην. — ⁶ Ἐκ τοῦ *ἠ-όρων, οὗ τὸ η παλαιότητα συλλαβική αὔξησις ἢ δὲ δασεῖα τούτου, ὡσπερ και ἡ τοῦ εἶλων, μετεδόθη ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος. — ⁷ Ὅστις εἶναι σημεῖον τοῦ τετελεσμένου ἰδίως. — ⁸ Ὁ δὲ εἶρηκα εἶναι τῶν κωμικῶν. — ⁹ Ὁρ. κατωτέρω § 285.

ἀναδιπλασιάζονται μεταβαλλόμενα ὡσπερ καὶ ἐν τῇ αὐξήσει, π.χ. ἀγωνίζομαι ἠγωνίσομαι (πρβλ. ἠγωνιζόμεν). — ὀπίτω ἔροφα (πρβλ. ἔροπιον), ῥήγνυμι ἔρωγα¹. — ζηλῶ ἐζήλωκα, σπειρω ἔσπαρκα, κτιζομαι ἔκτισομαι. — στρατηγῶ ἔστρατήγηκα. — εἶω εἶακα², ἴημι εἶκα εἶμαι, ἐλίσσω εἶλιγμαί, ἐθίζω³ εἶθικα, ἐσιῶ εἰσίακα εἰστίαμαι, (λέγω) εἶρηκα.⁴ Κατὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ ἐργάζομαι εἶργασμαι.

Σημ. 1. Κατὰ ταῦτα ἀναδιπλασιάζονται καὶ τὰ ἀπὸ γν ἀρχόμενα, π.χ. γνωρίζω ἐγνώρικα ἐγνώρισομαι.

(Σημ. 2. Ἄνωμάλως ἄνευ ἀναδιπλασιασμοῦ ἐσχηματίσθη ὁ παρακειμένος οἶδα.)

Σημ. 3. Οἱ παρακειμένοι εἶληφα⁵ (λαμβάνω), εἶληχα (λαγχάνω), -εἶλοχα -εἶλεγμαι (συλλέγω, ἐκλέγω, διαλεγομαι), εἶμαρται (τοῦ ποιητ. μείρομαι) καὶ εἶρηκα ἔλαβον ἀναδιπλασιασμέν εἶ⁶.

Ἐπιτικός ἀναδιπλασιασμός.

§ 240. Ῥήματά τινα, ἀπὸ α, ε, ο ἀρχόμενα, ἐπανλαμβάνουσιν ἐν τῷ παρακειμένῳ καὶ ὑπερσυντελικῶ τὰ δύο πρῶτα γράμματα τοῦ θέματος ἐκτείνοντα καὶ τὸ ἀρκτικὸν αὐτοῦ φωνῆεν. Τοιαῦτά εἰσι τὰ ἐξῆς ἀκούω ἀκ-ήκοα, ἀλείφω ἀλ-ήλιφα, ἀλέω ἀλ-ήλεμαι, ἐγείρω ἐγρ-ήγορα ἐγ-ήγερομαι, ἐλαύνω (ἐλάω) ἐλ-ήλακα, ἐλέγχω ἐλ-ήλεγμαι, ἔρχομαι ἐλ-ήλυθα (ἐλυθ), ἐσθίω ἐδ-ήδοκα (ἐδ), ὄλλυμι ὄλ-ώλεκα καὶ ῥ' ὄλ-ωλα, ὄμνυμι ὄμ-ώμοκα, ὄρτυττω ὄρ-ώρυχα καὶ φέρω ἐν-ήροχα (ἐνεκ).

Σημ. 1. Οἱ ὑπερσ. ἐγογγόσειν, ἐληλέγηεν, ἐληλύθειν, ἐηνέγηεν μένουσιν ἀναυξήτοι· συνήθως δὲ καὶ ὁ τοῦ ἀκούω: ἀκηκόειν.

(Σημ. 2. Τὸ υ τοῦ θέματος ἀκου μεταξύ δύο φωνηέντων ἐκπίπτει. — Ἐν δὲ τῷ ἐγογγόρα ἐπανελήρηθη ὀλόκληρον τὸ ἀσθενές θέμα ἐρο.)

Ἀύξησις καὶ ἀναδιπλασιασμός τῶν συνθέτων.

§ 241. Τὰ μετὰ προθέσεως σύνθετα λαμβάνουσι τὴν αὐξήσιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν ἔσωθεν, ἐν ἀρχῇ δηλ. τοῦ ἀπλοῦ ῥήματος μετὰ τὴν πρόθεσιν, π. χ. κατα-λαμβάνω κατ-ε-λάμβανον κατ-εἶληφα, περιβάλλω περιέβαλλον περιβέβληκα, ἐκβάλλω ἐξέβαλλον, συσκευάζω συνεσκεύαζον, ἀναλίσκω (καὶ ἀναλόω) ἀνήλισκον ἀνήλωσα.

¹=Fε-Fρωγα. πρβλ. § 233, σημ. 1. — ²=*σε-σέακα, ἐνεστ. *σεάω. Τοῦτο καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ ὑπάγονται κυρίως ὑπὸ τὴν § 238. — ³ρ. σFεθ. — ⁴=Fε-Fέρηκα, θ. Fερε. — ⁵Ἐστι δὲ ἐξηγεῖται ἐν πᾶσιν ὁμοίως.

Σημ. 1. Τὰ ἐξῆς σύνθετα αὐξάνουσι ἔξωθεν ἄμλογο ἡμισοχον ἡμι-
σχόμεν, ἀμφιέννυμι ἡμφεσα, ἐπειγο ἡπειγον, ἐπισταμαι ἡπιστάμην, καθέξομαι
ἐκαθεζόμεν.

Σημ. 2. Τὰ ἐξῆς δὲ αὐξάνουσι (ἢ ἀναδιπλασιάζονται) καὶ ἔσωθεν καὶ
ἔξωθεν: ἀπέχομαι ἡμπειχόμεν ἡμπεισχόμεν, ἀνέχομαι ἡνreichόμεν ἡνεσχόμεν,
ἐνοχλῶ ἡνώχλων¹ ἡνώχληκα. Κατὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ διπλοσύνθετον ἐπα-
νορθῶ ἐπηνόρθουν. ἐπηνόρθομαι² καὶ τὰ ἐξῆς παρασύνθετα: ἀμφιγνοῶ
ἡμφεγνόουν, ἀμφισβητῶ ἡμφεσβήτηουν, ἀντιβोलῶ ἡντεβόλουν, ἀντιδικῶ ἡντε-
δικουν καὶ παροινῶ ἐπαροίνουν πεπαροίνηκα.

Σημ. 3. Τὸ καθίζω ἔχει παρατατ. μὲν ἐκάθιζον, ἄβρ. δὲ ἐκάθισα καὶ
καθίσα.—Τὸ κἀθημαι ἔχει παρατ. ἐκαθήμην καὶ καθήμην, τὸ δὲ καθεύδω
ἐκάθευδον καὶ καθῆυδον καὶ τὸ ἀφθην ἡφθην καὶ ἀφίτευ.

§ 242. Καὶ τὰ ἐξ ὀνομάτων συνθέτων μετὰ προθέσεων παρα-
γόμενα αὐξάνουσι καὶ ἀναδιπλασιάζονται κανονικῶς ἔσωθεν, π.χ.
ἀποδημῶ ἀπεδήμησα ἀποδεδήμεκα, ἐνεδρεύω ἐνήδρευον, ὑπο-
πιτεύω ὑπόπιτεον, ἐπιτορῶ ἐπιτόρησα ἐπιτόρηκα. Κατὰ ταῦτα
δὲ καὶ τὸ κατηγορῶ κατηγόρουν κατηγόρηκα.

Σημ. 1. Το ἐκκλησιάζω διφορεῖται: ἐξεκκλησιάζον καὶ ἡκκλησιάζον.—Τὸ
δὲ διακονῶ, ἐμπεδῶ, ἐμπολῶ καὶ προοιμαίζομαι αὐξάνουσι καὶ ἀναδιπλασιάζ-
ονται ἔξωθεν: ἡμπεδουν, ἡμπόλων ἡμπόληκα, ἐδιᾶκόνουν δεδιᾶκόνηκα,
ἐπροοιμαίζομην.

(Σημ. 2. Τὸ ἐγγυῶ διφορεῖται, αὐξάνον ἢ ἔξωθεν ἢ (σπανιότερον)
ἔσωθεν, π.χ. ἡγγύων (καὶ ἐνεγύων) ἡγγύησα (καὶ ἐνεγύησα) ἡγγύηκα (καὶ
ἐγγεγύηκα) ἀνασυντιθέμενον δ' ὁμοῦς αὐξάνει μόνον ἔξωθεν: παρηγγύων.)

§ 243. Τὰ παραγόμενα ἐκ συνθέτων μὲν, ἀλλ' οὐχὶ μετὰ
προθέσεων, αὐξάνουσι καὶ ἀναδιπλασιάζονται ἔξωθεν, π.χ. μυ-
θολογῶ ἐμυθολόγουν μεμυθολόγηκα, οἰκοδομῶ ὠκοδόμουν ὠκο-
δόμηκα, παρρησιάζομαι ἐπαρρησιαζόμεν πεπαρρησιαίσαμαι.

§ 244. Τὰ παρασύνθετα τὰ ἔχοντα τὸ δυς ὡς α' συνθετικὸν
αὐξάνουσι καὶ ἀναδιπλασιάζονται—α') ἔξωθεν, ἂν τὸ β' συνθετι-
κὸν αὐτῶν ἄρχηται ἀπὸ συμφώνου ἢ ἀπὸ μακροῦ φωνήεντος, π.χ.
δυστιχῶ ἐδυστύχουν δεδυστύχηκα, δυσωπῶ ἐδυσώπουν.—β')
ἔσωθεν³, ἂν τὸ β' συνθετικὸν αὐτῶν ἄρχηται ἀπὸ φωνήεντος βρα-
χέος, π.χ. δυσαρεστῶ δυσηρέσιουν.

§ 244. Τὰ παρασύνθετα τὰ ἔχοντα τὸ εὖ ὡς α' συνθετικὸν
τρέπουσι τὸ εὖ εἰς ἦν, ἂν τὸ β' συνθετικὸν αὐτῶν ἄρχηται ἀπὸ
συμφώνου, π.χ. εὐτυχῶ ἠτύχουν. Ἄν δὲ τὸ β' συνθετικὸν αὐτῶν
ἄρχηται ἀπὸ βραχέος φωνήεντος, τότε ἢ αὐξάνουσι ἔσωθεν⁴ ἢ
μένουσι ἀναλύητα, π.χ. εὐεργετῶ εὐηργέτουν ἢ εὐεργέτουν.
Μένουσι δὲ πάντοτε ἀναλύητα, ἂν τὸ β' συνθετικὸν αὐτῶν ἄρχηται

¹ Παρ' Ἀριστοτέλει καὶ ἐνώχλων.—² Ἀνώρθωσα δ' ὁμοῦς.—³ Κατὰ
τοὺς γραμματικούς.—⁴ Κατὰ τοὺς γραμματικούς: ὡσαύτως.

ἀπὸ μακροῦ φωνήεντος ἢ ἀπὸ διφθόγγου, π. χ. εὐωχῶ εὐόχουν.

(§ 245. Περί τῆς αὐξήσεως καὶ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ τῶν χρόνων τοῦ διαιωῦ ὅρα κατάλογον ἀνωμάτων ῥημάτων. — Ἄξιοι σημειώσεως διὰ τὴν ἀνωμαλον αὐξῆσιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν εἰσι καὶ οἱ χρόνοι τοῦ ἀνοίγω (ἢ ἀνοίγνυμι): ἀνέωρον, ἀνέωξα, ἀνέωγμα κ.λ.π.)

Προσωπικαὶ καταλήξεις.

§ 246. Πίναξ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων.

I. Ἐνεργ. φωνή		II. Μέση φωνή		
Ἑοριστικῆς ἀρκτικοὶ χρόνοι καὶ Ὑποτακτικῆ.		Ἑοριστικῆς ἱστορικοὶ χρόνοι καὶ Εὐκτικῆ.		
Ἑορισ. ἀρκτ. χρόνοι καὶ Ὑποτακτικῆ.		Ἑορισ. ἱστορ. χρόνοι καὶ Εὐκτικῆ.		
ἐν.	1 μι	ν, α.—Εὐκτ. μι	μαι	μην
	2 σι, ς, θα	ς, (σ)θα	σαι	σο
	3 (τι) σι	—	ται	το
δυϊκ.	1 [μεν]	[μεν]	(μεθον ⁴)	(μεθον)
	2 τὸν	τον	σθον	σθον
	3 τον	την	σθον	σθην
πλ.	1 μεν	μεν	μεθα	μεθα
	2 τε	τε	σθε	σθε
	3 ντι ²	ν ³ , σαν ³ , εν ³	νται (αται)	ντο. (ατο)
Προστακτικῆ.				
	2	3	2	3
ἐν.	θι	τω	σο	σθω
δυϊκ.	τον	των	σθον	σθων
πλ.	τε	ντων (τωσαν)	σθε	σθων, σθωσαν

Παρατηρήσεις περὶ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων.

I. Ἐνεργητικὴ φωνή.

α') Ἑοριστικῆς ἀρκτικοὶ χρόνοι. Ὑποτακτικῆ καὶ Προστακτικῆ.

§ 247. α' ἐν. πρόσωπον. Τὴν κατάληξιν μι ἔχει ἡ συζυγία

¹ Σπανιώτατα ἀπαντᾷ τὸ α' δυϊκὸν πρόσωπον. — ² Τῆς ἐτέρας παλαιᾶς καταλήξεως -εντι λείψανα ἀφίζονται ἐν τῶ εἰσι (= *ς-εντι), ὅπερ ἐπιλόθη κατὰ τὸ εἰμί, εἶ κλπ. — ³ Ἐκ τοῦ ντι, π. γ. ἔφερον ἐκ τοῦ *ἔφεροντ. πρβλ. ἔσταν (παρ' Ὀμήρω, ἐκ τοῦ *ἔσταντ), πρότιθεν (*πρότιθεντ) κλπ. —

⁴ Τὸ σαν προῆλθε κατὰ ψευδοῦ ἀναλογίαν ἐκ τοῦ ἦσ-αν καὶ τῶν σιγμολήκτων ἀορίστων, π. χ. ἔλειψαν = ἔλειπ-σ-αν, ἔγραψαν = ἔγραφ-σ-αν. Οὕτω προῆλθον οἱ τύποι ἔφα-σαν, ἐδ.δο-σαν, εἶθε-σαν, ἔδα σαν, ἔγρασ-σαν κλπ. — ⁵ Ἐκ τοῦ εντ. πρβλ. λατ. sient.

των εἰς μι μόνῃ. Ὁ ἐνεστῶς καὶ ὁ μέλλον των εἰς ω καταλήγουσιν εἰς ω, ὃ ὅς παρακείμενος εἰς α, π.χ. τίθη-μι.—γράφω, γράφω.—γέγραφα.

§ 248. β' ἐν. πρόσωπον. Τὴν κατάληξιν θα παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἔχει μόνον ὁ παρακ. οἷσ-θα.—Τῶν εἰς μι ὁ ἐνεστῶς ἔχει κατάληξιν σ ἀντὶ σι, π.χ. τίθη-ς δίδω-ς.—Ὁ ἐνεστῶς καὶ ὁ μέλλον τῆς ὀριστικῆς των εἰς ω ἔχει κατάληξιν εἰς¹, πρὸς ἣν ἀντιστοιχεῖ τὸ τῆς ὑποτακτικῆς² ης, π.χ. λύ-εις, λύσ-εις.—ὑποτ. λύ-ης, (ἀόρ.) λύσ-ης.

§ 249. γ' ἐν. πρόσωπον. Ἡ κατάληξις τι ἐτηρήθη ἐν μόνῃ τῷ ἐσ-τί τὴν δὲ σι, προελθοῦσαν ἐκ τῆς τι (§ 36), ἔχει ὁ ἐνεστῶς τῆς ὀριστικῆς των εἰς μι, π.χ. φη-σί, ἴσθη-σι.—Τὰ εἰς ω λήγουσιν εἰς ει, πρὸς ὃ ἀντιστοιχεῖ τὸ τῆς ὑποτακτικῆς η, π.χ. φέρ-ει³.—ὑποτακτ. φέρ-η.

Σημ. Ὁ παρακείμενος ἐν τῷ γ' ἐν. προσώπῳ καταλήγει εἰς ε, π.χ. οἶδ-ε, γέγραφ-ε.

§ 250. γ' πληθ. πρόσωπον. Ἐκ τῆς καταλήξεως νσι, προελθούσης ἐκ τῆς ντι (§ 36), ἐγένετο ἡ σι ἀποβολῆ τοῦ ν πρὸ τοῦ σ (μετ' ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως τοῦ πρὸ αὐτοῦ φωνήεντος ἐν τῇ ὀριστικῇ), π.χ. λέγουσι (ἐκ τοῦ λέγο-[ν]σι, ὅπερ ἐκ τοῦ λέγο-ντι).—Ὑποτ. λέγωσι (λέγω[ν]σι, ἐκ τοῦ λέγωντι).

Σημ. 1. Τὸ γ' πληθ. τοῦ παρακειμένου λήγει εἰς ᾱσι⁴, ὅπερ μετεδόθη καὶ εἰς τὸν ἐνεστῶτα των εἰς μι, π.χ. γεγράφ-ᾱσι.—ἴσῃσι (ἴσῃ-ᾱσι), τιθέ-ᾱσι, ἰᾱσι (*ἰέ-ᾱσι), διδό-ᾱσι, δεικνύ-ᾱσι.

(Σημ. 2. Δύο παρακείμενοι ἔχουσιν ἐν τῷ γ' πληθ. κατάληξιν σσι ὃ οἶδα: ἴ-σασι καὶ ὃ εἶκα: εἶ-σασι, πρὸς τῷ συνηθετέρῳ εἶκασι)

§ 251. Τὴν κατάληξιν θι τῆς προστακτικῆς ἔχουσι—1) οἱ ἐνεστῶτες ἴσ-θι (εἰμί), ἴ-θι (εἶμι), φα-θι ἢ φά-θι (φημί) καὶ ζῆ-θι (ζῶ).—2) οἱ παρακ. ἴσ-θι (οἶδ) καὶ δέδ-θι (δέδω).—3) ὁ β' ἀόρ. σιῆ-θι (ἴσῃμι) καὶ ἄλλοι τινὲς εἰς -ω ῥημάτων κλινόμενοι κατὰ τὰ εἰς -μι, π.χ. βῆ-θι (βξίνω), γινῶ-θι (γινώσκω), δῶ-θι (δύω) κλπ.—4) ὁ α' καὶ β' πθ. ἀόριστος, π.χ. τράπη-θι, λύθη-τι (ἀντὶ λύθη-θι).

¹ Ὅπερ προῆλθεν ἐκ τοῦ ε-σι ἀποβολῆ τοῦ σ, εὐρεθέντος μεταξὺ δύο φωνηέντων (τοῦ θεματικοῦ δηλ. φωνηέντος ε καὶ τοῦ ι τῆς καταλήξεως), καὶ προσλήψει τῆς ὑπερογενοῦς καταλήξεως σ.—² Ἡ κατάληξις τοῦ β' καὶ γ' ἐν. τῆς ὑποτ. ἦτο ης, η. τὸ δὲ ης, η προῆλθεν ἐξ ἀναλογίας καὶ ἐπιδράσεως τοῦ εἰς, ει τῆς ὀριστικῆς.—³ Τὸ φέρει προῆλθεν ἐξ ἀναλογίας πρὸς τὸ φέρ-εις τοῦ β' ἐν. προσώπου.—⁴ Ἐκ τοῦ α-ντι.

Σημ. 1. Το βῆθι καὶ σῆθι ἐν συνθέσει καταλήγουσι καὶ εἰς $\bar{\alpha}$, π. χ. ἀπόσῃ, κατάβῃ.

Σημ. 2. (ὁ ἐξῆς β' ἀόριστος ἔχουσι κατάληξιν σ : θέ- σ (τίθημι), δό- σ (δοῖωμι), σῆ- σ (ἔλω) καὶ φρέ- σ (φρέω).

§ 251α. Ἡ προστακτικὴ τῶν εἰς ω οὐδερμίαν κατάληξιν τοῦ β' ἐν. προσώπου ἔχει τὸ ληκτικὸν σ αὐτῆς εἶναι θεματικὸν φωνῆεν.— Ὁ α' ἀόριστος λήγει εἰς $\sigma\nu$, π. χ. ποίησ- $\sigma\nu$.

Σημ. Τὴν παλαιάν κατάληξιν των τοῦ γ' πληθ. προσώπου ἔχει μόνον τὸ ἔσ-των (εἰμί).

β') Ἱστορικοὶ χρόνοι τῆς Ὀριστικῆς καὶ Εὐκτικῆς.

§ 252. Ὁ α' ἀόριστος τῆς ὀριστικῆς ἐν τῷ α' ἐνικῷ προσώπῳ ἔχει κατάληξιν σ : ἔλυσ- σ .

§ 253. Τὴν κατάληξιν $\sigma\theta\alpha$ τοῦ β' ἐν. προσώπου ἔχουσι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς τὸ ἔφη- $\sigma\theta\alpha$ (φημί), ἦδει- $\sigma\theta\alpha$ (οἶδα), ἦει- $\sigma\theta\alpha$ (εἰμί) καὶ ἦσθα (εἰμί).

§ 254. Τὰ τρία ἐνικά πρόσωπα τοῦ ὑπερσυντελικοῦ ἔληγον παρὰ τοῖς παλαιότεροις Ἀττικοῖς εἰς η , $\eta\sigma$, $\epsilon\iota$, π. χ. ἐγεγράφη- $\eta\sigma$, - $\epsilon\iota$.

(Σημ. Ἐκ τοῦ $\epsilon\iota$ τοῦ γ' ἐνικοῦ προσώπου προῆλθον αἱ νεώτεροι καταλήξεις τοῦ α' καὶ β' $\epsilon\iota\nu$, $\epsilon\iota\sigma$: ἐγεγράφειν - $\epsilon\iota\sigma$.)

§ 254α. Τοῦ α' ἀορ. τὸ γ' ἐνικὸν πρόσωπον καταλήγει εἰς ϵ , π. χ. ἔλυσ- ϵ .

§ 255. Ἡ κατάληξις τοῦ β' δυτικοῦ προσώπου τῶν ἱστορικῶν τῆς ὀριστικῆς σπανίως εἶναι ὁμοία τῇ τοῦ γ', π. χ. εὐρέτην, εἰπέτην.

§ 256. Τὴν τοῦ γ' πληθ. προσώπου κατάληξιν $\sigma\alpha\nu$ τῶν μὲν εἰς ω ἔχει μόνος ὁ ὑπερσυντελικὸς τῆς ὀριστικῆς, π. χ. ἐλελύκε- $\sigma\alpha\nu$, τῶν δὲ εἰς $\mu\iota$ πάντες οἱ ἱστορικοὶ τῆς ὀριστικῆς, σπανίως δὲ καὶ ἡ εὐκτικῆ, π. χ. ἴστα- $\sigma\alpha\nu$, ἔστη- $\sigma\alpha\nu$, εἶη- $\sigma\alpha\nu$, φαίη- $\sigma\alpha\nu$. Τοῖς εἰς $\mu\iota$ ἀκολουθεῖ καὶ ὁ πθ. ἀόριστος ἐν τε τῇ ὀριστικῇ καὶ τῇ εὐκτικῇ π. χ. ἐλήφθη- $\sigma\alpha\nu$, σωθείη- $\sigma\alpha\nu$.

§ 257. Ἐν τῷ α' ἐν. προσώπῳ τῆς εὐκτικῆς τὰ μὲν εἰς ω ἔχουσι κατάληξιν $\mu\iota$, τὰ δὲ εἰς $\mu\iota$ ἔχουσι κατάληξιν ν , π. χ. φέροι- $\mu\iota$, βουλεύσαι- $\mu\iota$.— ἴσταιή- ν , δοίή- ν .

§ 258. Ἐν τῇ εὐκτικῇ τοῦ α' ἀορίστου οἱ Ἀττικοὶ ἔχουσι ἐν συνθέσει χρῆσαι τὰς αἰολικὰς καταλήξεις $\epsilon\iota\sigma$ (τοῦ β' ἐν.), - $\epsilon\iota\sigma$

¹ Αἱ καταλήξεις αὗται προῆλθον ἐκ συναϊρέσεως τῶν καταληκτικῶν συλλαβῶν α , $\alpha\sigma$, ϵ μετὰ τοῦ χρονικοῦ φωνήεντος ϵ τοῦ χρόνου τούτου.—

² Κατὰ τὸ γ' ἐν. τοῦ ἐνεργ. παρακλιμένου.

τοῦ (γ' ἐν.) καὶ εἰαν (τοῦ γ' πληθ. προσώπου), π. χ. λύσ-εἰας, λύσ-ειε, λύσ-εἰαν.

§ 259. Τὸ γ' πληθ. πρόσωπον τῆς εὐκτικῆς λήγει (τῶν μέλ-εἰς ὡ πάντοτε, τῶν δ' εἰς μι συνήθως) εἰς εν, π. χ. φέροι-εν, βουλεύσαι-εν. — ἰσταῖ-εν, σταῖ-εν.

Σημ. γενική. Τὸ α' δὐϊκὸν πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς, τῆς ὑποτακτικῆς καὶ τῆς εὐκτικῆς παλαιότατα ἀνεπληρώθη ὑπὸ τοῦ α' πληθυντικοῦ.

γ') Ἀπαρέμφατον. — Μετοχή.

§ 260. Ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ τὰ εἰς ὡ ἔχουσι κατάληξιν εν, τὰ δὲ εἰς μι καὶ ὁ παρακειμένος τῶν εἰς ὡ ἔχουσι ναι, π. χ. φέρ-εν. (= φέρε-εν'). — ἰθέ-ναι λελυκί-ναι. — Ὁ α' ἄοριστος ἔχει κατάληξιν αι, π. χ. λῖσ-αι, σιῆσ-αι.

§ 261. Τῆς μετοχῆς κατάληξις εἶναι νι, π. χ. λύσ-νι-ος, λύσ-αντι-ος, ἰσταῖ-νι-ος. — (Περὶ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου ὄρα § 125, σημ. 2).

II. Μέση φωνή.

§ 262. Τῶν καταλήξεων σαι καὶ σο τὸ σ μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται, τὸ δὲ αι καὶ ο μετὰ τοῦ προηγούμενου φωνηέντος συναίρεται, ὅπου εἶναι δυνατὴ ἡ συναίρεσις, π. χ. βουλεύ-η (βουλεύε[σ]αι), βουλεύῃ (βουλεύῃ[σ]αι), ἔθον (ἔθε[σ]ο), πρίω (πρία[σ]ο), ἔλιπον (ἐλίπε[σ]ο), λιποῦ (λιπέ[σ]ο). — ἰσταῖο (ἰσταῖ[σ]ο), διδοῖο (διδοῖ[σ]ο), βουλεύοιο κλπ.

Σημ. 1. Ἡ ἐκ τοῦ ε(σ)αι κατὰ συναίρεσιν προερχομένη κατάληξις τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ μσ. καὶ πθ. μέλλοντος ἐγράφετο ὑπὸ τῶν νεωτέρων Ἀττικῶν διὰ τοῦ ει, π. χ. λῖει, λύσει, λυθήσει. χ. Τὸ βούλει δ' ὁμως, οἶει καὶ ὄφει καὶ παρὰ τοῖς παλαιότεροις αὐτῶν διὰ τοῦ ει ἀείποτε ἐγράφοντο.

Σημ. 2. Ἐν τῇ ὀριστικῇ καὶ προστακτικῇ τοῦ ἐνεστώτος καὶ τῷ παρατατικῷ τῶν εἰς μι, ἐν τῇ ὀριστικῇ τοῦ παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικῷ πάντων τῶν ῥημάτων καὶ ἐν τῷ β' ἄορίστῳ τοῦ ἔμαι αἱ κατάληξεις αὗται μένουσιν ἀμετάβλητοι, π. χ. ἰστασαι, δίδοσο, ἴστασο, δέδεσαι, ἐδέδεσο, εἶσο.

Σημ. 3. Παρὰ τοῖς δοκιμωτέροις τῶν Ἀττικῶν πεζογράφων κανονικῶς τὸ μὲν δύναμαι ἔχει παρατατικὸν ἐδίνω, τὸ δ' ἐπίσταμαι ἔχει παρατατικὸν μὲν ἠπίστω, προστακτικὴν δὲ ἐπίστω. Ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ μσ. ἀόρ. β' ἐποιάμην ἔχει ὀριστικὴν μὲν ἐπρίω, προστακτικὴν δὲ πρίω.

* Κυρίως * = φέρε-εν ἢ μᾶλλον * φέρε-(σ)εν.

§ 263. Τὸ γ' πληθ. πρόσωπον τοῦ πθ. παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικῶν τῶν συμφωνολήκτων ῥημάτων σχηματίζεται συνήθως περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ πθ. παρακειμένου καὶ τοῦ εἰσὶν ἢ ἦσαν, π.χ. παρακ. ιεταγμένοι εἰσίν, — ὑπερσ. ιεταγμένοι ἦσαν. Παρὰ τοῖς παλαιότεροις δ' ὁμῶς Ἄττικοῖς σχηματίζεται καὶ διὰ τῶν καταλήξεων -αται, -ατο, πρὸ τοῦ α τῶν ὁποίων τὰ μὲν κ καὶ γ τρέπονται εἰς χ, τὸ δὲ π καὶ β εἰς φ, π. χ. ιετάχ-αται. ειετάχ-ατο (ταχ.). ιετρίφ-αται (τριβ)¹.

§ 264. Τοῦ μσ. ἀορ. α' τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς ἔχει κατάληξιν αι, π. χ. ποιῆσαι.

§ 265. Τὸ ἀπαρέμφατον ἔχει κατάληξιν σθαι, ἢ δὲ μετοχῆς μένος -η -ον.

Σημ. Ὁ πθ. ἀορ. ἐν μὲν τῷ ἀπαρεμφάτῳ ἔχει κατάληξιν ςαι κατὰ τὰ εἰς μι, καθ' ἃ καὶ κλίνεται, ἐν δὲ τῇ μετοχῇ νι.

¹ Κατὰ τὸ γεγράφ-αται, ὡσπερ καὶ τὸ ιετάχ-αται κατὰ τὸ ιετεύχ-αται. Κατὰ ψευδῆ δὲ ἀναλογίαν πρὸς τοὺς τύπους τούτους ἐσχηματίσθησαν παρὰ ποιηταῖς καὶ τῷ Ἡροδότῳ καὶ ἐκ φωνηεντολήκτων ῥημάτων τύποι εἰς αται, ατο, π. χ. βεβλή-αται, βεβλή-ατο, ἤγέ-αται, ἐκδιδό-αται, τιθέ-αται (καθ' ἃ καὶ τὸ γενοί-ατο, ἀπολοί-ατο).

Χρόνοι	Ἀριθ. καὶ πρόσωπ.	Ἐνεργητι-		
		Ὅριστικῇ	Ὑποτακτικῇ	Εὐκτικῇ
Ἐνεστ.	Ἐν.	1 βουλεύ-ω	βουλεύ-ω	βουλεύ-οιμι
		2 βουλεύ-εις	βουλεύ-ης	βουλεύ-οις
		3 βουλεύ-ει	βουλεύ-ῃ	βουλεύ-οι
	Δυν.	2 βουλεύ-ετον	βουλεύ-ητον	βουλεύ-οιτον
		3 βουλεύ-ετον	βουλεύ-ητον	βουλεύ-οίτην
		Πλ.	1 βουλεύ-ομεν	βουλεύ-ωμεν
2 βουλεύ-ετε	βουλεύ-ητε		βουλεύ-οιτε	
3 βουλεύ-ουσι	βουλεύ-ωσι		βουλεύ-οιεν	
Παρατ.	Ἐν.	1 ἐ-βούλευ-ον		
		2 ἐ-βούλευ-ες		
		3 ἐ-βούλευ-ε		
	Δυν.	2 ἐ-βουλεύ-ετον		
		3 ἐ-βουλεύ-ετην		
		Πλ.	1 ἐ-βουλεύ-ομεν	
2 ἐ-βουλεύ-ετε				
3 ἐ-βούλευ-ον				
Παρακ.	Ἐν.	1 βε-βούλευκ-α	βε-βουλεύκ-ω	βεβουλεύκ-οιμι
		2 βε-βούλευκ-ας	βε-βουλεύκ-ης	βε-βουλεύκ-οις
		3 βε-βούλευκ-ε	κλ. ὡς ὁ ἔνεστ.	κλπ. ὡς ὁ ἔνεστ.
	Δυν.	2 βε-βουλεύκ-ατον		
		3 βε-βουλεύκ-ατον		
		Πλ.	1 βε-βουλεύκ-αμεν	
2 βε-βουλεύκ-ατε				
3 βε-βουλεύκ-ασι				
Ὑπερο.	Ἐν.	1 ἐ-βε-βουλεύκ-η, ἡ-ειν		
		2 ἐ-βε-βουλεύκ-ης, ἡ-εις		
		3 ἐ-βε-βουλεύκ-ει		
	Δυν.	2 ἐ-βε-βουλεύκ-ετον		
		3 ἐ-βε-βουλεύκ-έτην		
		Πλ.	1 ἐ-βε-βουλεύκ-εμεν	
2 ἐ-βε-βουλεύκ-ετε				
3 ἐ-βε-βουλεύκ-εσαν ¹				
Ἀόρ. α'	Ἐν.	1 ἐ-βούλευσ-α	βουλεύσ-ω	βουλεύσ-οιμι
		2 ἐ-βούλευσ-ας	βουλεύσ-ης κλ.	βουλεύσ-οις ἢ -αις
		3 ἐ-βούλευσ-ε	ὡς ὁ ἔνεστ.	βουλεύσ-οις ἢ -αι
	Δυν.	2 ἐ-βουλεύσ-ατον		βουλεύσ-οιτον
		3 ἐ-βουλεύσ-άτην		βουλεύσ-οίτην
		Πλ.	1 ἐ-βουλεύσ-αμεν	
2 ἐ-βουλεύσ-ατε			βουλεύσ-οίτε	
3 ἐ-βούλευσ-αν			βουλεύσ-οιαν ⁵ ἢ -οιεν	
Ἀόρ. β'		ἔλιπον, -ες κλπ. ² ὡς ὁ παρατ.	λίπω, -ης, -η κλ. ὡς ὁ ἔνεστῶς	
	Μέλλ.	βουλεύσ-ω, -εις κλπ. ὡς ὁ ἔνεστῶς		βουλεύσ-οιμι κλπ. ὡς ὁ ἔνεστῶς

¹ Οἱ τύποι ἐβεβουλεύκειμεν -ειτε -εισαν εἰσὶ νεώτεροι, προσληθόντες τοῦ ἐκ αὐτῶν ἐκ τοῦ ἠηλοπόπολις καὶ ἐκ τοῦ πτόουτ. Ἐπιτομὴ Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς, σελ. 170, ὡς παράδειγμα β' ἔνεργ. ἀριστοῦ. — ² πβλ. § 258.

τικῆ φωνή.		
Προσιακτικῆ	*Απαρέμφατον	Μετοχή
βούλευ-ε βουλευ-έτω βουλεύ-ετον βουλευ-έτων βουλεύ-ετε βουλευ-όντων (καὶ βουλευ-έτωσαν) ¹	βουλεύ-ειν	βουλεύ-ων βουλεύ-ουσα βουλεῦ-ον
βεβουλευκῶς ἴσθι, ἔστω ² βεβουλευκότε ἔστων, -ων βεβουλευκότες ἔστε, ἔστω- σαν ἢ ἔστων	βεβουλευκ ἕναί	βεβουλευκ-ῶς βεβουλευκ-υῖα βεβουλευκ-ῶς
βούλευσ-ον βουλευσ-άτω βουλεύσ-ατον βουλευσ-άτων βουλεύσ-ατε βουλευσ-άντων (καὶ -άτωσαν)	βουλεῦσ-αι	βουλεύσ-ις βουλεύσ-ασα βουλεῦσ-αν
λίπ-ε λιπ-έτω κλπ. ὡς ὁ ἐνεστώς	λιπ-εῖν βουλεύσ-ειν	λιπ-ῶν, -οῦσα, -όν βουλεύ-σων -ουσα -ον

¹ Οἱ τύποι βουλευόντων, βουλευάντων παρά τοῖς παλαιότεροις Ἀττι-
 κοῖς εἰσιν οἱ ἐπικρατέστεροι, οἱ δὲ εἰς -τωσαν ἐπεκράτησαν παρά τοῖς
 νεωτέροις.

Χρόνοι	Ἀριθ. καὶ πρόσωπ.	Ἐνεργητι-			
		Ὀριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική	
Ἐνεστ.	Ἐν.	1	βουλεύ-ω	βουλεύ-ω	βουλεύ-οιμι
		2	βουλεύ-εις	βουλεύ-ῃς	βουλεύ-οις
		3	βουλεύ-ει	βουλεύ-ῃ	βουλεύ-οι
	Διῦκ.	2	βουλεύ-ετον	βουλεύ-ῆτον	βουλεύ-οιτον
		3	βουλεύ-ετον	βουλεύ-ῆτον	βουλεύ-οίτην
		Πλ.	1	βουλεύ-ομεν	βουλεύ-ωμεν
Παρατ.	Ἐν.	1	ἔ-βούλευ-ον		
		2	ἔ-βούλευ-ες		
		3	ἔ-βούλευ-ε		
	Διῦκ.	2	ἔ-βουλεύ-ετον		
		3	ἔ-βουλεύ-έτην		
		Πλ.	1	ἔ-βουλεύ-ομεν	
Παρακ.	Ἐν.	1	βε-βούλευκ-α	βε-βουλεύκ-ω	βεβουλεύκ-οιμι
		2	βε-βούλευκ-αs	βε-βουλεύκ-ῃς	βε-βουλεύκ-οις
		3	βε-βούλευκ-ε	κλ. ὡς ὁ ἔνεστ.	κλπ. ὡς ὁ ἔνεστ.
	Διῦκ.	2	βε-βουλεύκ-ατον		
		3	βε-βουλεύκ-ατον		
		Πλ.	1	βε-βουλεύκ-αμεν	
Ὑπερο.	Ἐν.	1	ἔ-βε-βουλεύκ-ῃ, ῆ-ειν		
		2	ἔ-βε-βουλεύκ-ῃς, ῆ-εις		
		3	ἔ-βε-βουλεύκ-ει		
	Διῦκ.	2	ἔ-βε-βουλεύκ-ετον		
		3	ἔ-βε-βουλεύκ-έτην		
		Πλ.	1	ἔ-βε-βουλεύκ-εμεν	
Ἄορ. α'	Ἐν.	1	ἔ-βούλευσ-α	βουλεύσ-ω	βουλεύσ-οιμι
		2	ἔ-βούλευσ-αs	βουλεύσ-ῃς κλ.	βουλεύσ-οις ἢ -αις
		3	ἔ-βούλευσ-ε	ὡς ὁ ἔνεστ.	βουλεύσ-οις ἢ -αι
	Διῦκ.	2	ἔ-βουλεύσ-ατον		βουλεύσ-οιτον
		3	ἔ-βουλεύσ-άτην		βουλεύσ-οίτην
		Πλ.	1	ἔ-βουλεύσ-αμεν	
Ἄορ. β'	Ἐν.	1	ἔ-βούλευσ-α		
		2	ἔ-βούλευσ-αs		
		3	ἔ-βούλευσ-ε		
	Διῦκ.	2	ἔ-βουλεύσ-ατον		
		3	ἔ-βουλεύσ-άτην		
		Πλ.	1	ἔ-βουλεύσ-αμεν	
Μέλλ.	Ἐν.	1	ἔ-βούλευσ-α		
		2	ἔ-βούλευσ-αs		
		3	ἔ-βούλευσ-ε		
	Διῦκ.	2	ἔ-βουλεύσ-ατον		
		3	ἔ-βουλεύσ-άτην		
		Πλ.	1	ἔ-βουλεύσ-αμεν	
Ἄορ. β'	Ἐν.	1	ἔ-βούλευσ-α		
		2	ἔ-βούλευσ-αs		
		3	ἔ-βούλευσ-ε		
	Διῦκ.	2	ἔ-βουλεύσ-ατον		
		3	ἔ-βουλεύσ-άτην		
		Πλ.	1	ἔ-βουλεύσ-αμεν	
Μέλλ.	Ἐν.	1	ἔ-βούλευσ-α		
		2	ἔ-βούλευσ-αs		
		3	ἔ-βούλευσ-ε		
	Διῦκ.	2	ἔ-βουλεύσ-ατον		
		3	ἔ-βουλεύσ-άτην		
		Πλ.	1	ἔ-βουλεύσ-αμεν	

¹ Οἱ τύποι ἐβουλεύκειμεν -εϊτε -εϊσαν εἰσὶ νεώτεροι, προελθόντες τοῦ ἐκ αὐτῶν ἐκ τοῦ εἰ τοῦ γ' ἐν. προσώπου.—² Πρακτικῶς ἀπλῶς ὡς πρά-δειγμα εἰ ἔνεργ. ἀορίστου.—³ πρὸβλ. § 258.

τικῆ φωνῆ.

Προστακτική	*Απαρέμφατον	Μετοχή
βούλευ-ε βουλευ-έτω βουλεύ-ετον βουλευ-έτων βουλεύ-ετε βουλευ-όντων (καὶ βουλευ-έτωσαν) ¹	βουλεύ-ειν	βουλεύ-ων βουλεύ-ουσα βουλεῦ-ον
βεβουλευκῶς ἴσθι, ἔστω ² βεβουλευκότε ἔστων, -ων βεβουλευκότες ἔστε, ἔστω- σαν ἢ ἔστων	βεβουλευκ-έναι	βεβουλευκ-ὼς βεβουλευκ-υῖα βεβουλευκ-ὸς
βούλευσ-ον βουλευσ-άτω βουλεύσ-ατον βουλευσ-άτων βουλεύσ-ατε βουλευσ-άντων (καὶ -άτωσαν)	βουλεῦσ-αι	βουλεύσ-ας βουλεύσ-ασα βουλεῦσ-αν
λίπ-ε λιπ-έτω κλπ. ὡς ὁ ἐνεστώς	λιπ-εῖν	λιπ-ὼν, -οῦσα, -ὸν
	βουλεύσ-ειν	βουλεύ-σων -ουσα -ον

¹ Οἱ τύποι βουλευόντων, βουλευσάντων παρὰ τοῖς παλαιότεροις Ἀττικῶς εἰσιν οἱ ἐπικρατέστεροι, οἱ δὲ εἰς -τωσαν ἐπεκράτησαν παρὰ τοῖς νεωτέροις.—² § 287, σημ.

Μέση φωνή	Ὅριστική	Υποτακτική	Εὐκτική
* Ἑνεστώς	* Ἐν. 1 βουλεύομαι 2 βουλεύ-η ᾗ-ει 3 βουλεύ-εται	βουλεύ-ομαι βουλεύ-η βουλεύ-ηται (βουλεύ-όμεθον) βουλεύ-ησθον βουλεύ-ησθον βουλεύ-ησθον βουλεύ-ώμεθα βουλεύ-ησθε βουλεύ-ωνται	βουλεύ-οιμην βουλεύ-οιτο βουλεύ-οιτο (βουλεύ-οίμεθον) βουλεύ-οίσθον βουλεύ-οίσθον βουλεύ-οίμεθα βουλεύ-οίσθε βουλεύ-οιεντο
	Δυϊκ. 1 (βουλεύ-όμεθον) 2 βουλεύ-εσθον 3 βουλεύ-εσθον		
	Πλ. 1 βουλεύ-όμεθα 2 βουλεύ-εσθε 3 βουλεύ-ονται		
Παρατατικός	* Ἐν. 1 ἐ-βουλεύ-οιμην 2 ἐ-βουλεύ-ου 3 ἐ-βουλεύ-ετο		
	Δυϊκ. 1 (ἐ-βουλεύ-όμεθον) 2 ἐ-βουλεύ-εσθον 3 ἐ-βουλεύ-εσθον		
	Πλ. 1 ἐ-βουλεύ-όμεθα 2 ἐ-βουλεύ-εσθε 3 ἐ-βουλεύ-οιεντο		
Παρακείμενος	* Ἐν. 1 βε-βουλεύ-ομαι 2 βεβούλευ-σαι 3 βεβούλευ-ται	βε-βουλεύ-μένος ὦ βεβουλεύ-μένος ᾗς βεβουλεύ-μένος ᾗ [βεβουλεύ-μένω ὦμεν] βεβουλεύ-μένω ᾗτον βεβουλεύ-μένω ᾗτον βεβουλεύ-μένοι ὦμεν βεβουλεύ-μένοι ᾗτε βεβουλεύ-μένοι ᾗσι	βεβουλεύ-μένος εἶην βεβουλεύ-μένος εἶης βεβουλεύ-μένος εἶη [βεβουλεύ-μένω εἶημεν] ᾗ εἶμεν βεβουλεύ-μένω εἶητον ᾗ εἶτον βεβουλεύ-μένω εἶήτην ᾗ εἶτην βεβουλεύ-μένοι εἶημεν ᾗ εἶμεν βεβουλεύ-μένοι εἶητε ᾗ εἶτε βεβουλεύ-μένοι εἶησαν ᾗ εἶεν
	Δυϊκ. 1 (βεβουλεύ-όμεθον) 2 βεβούλευ-σθον 3 βεβούλευ-σθον		
	Πλ. 1 βεβουλεύ-μεθα 2 βεβούλευ-σθε 3 βεβούλευ-νται		
* Ὑπερορτιστικός	* Ἐν. 1 ἐ-βε-βουλεύ-οιμην 2 ἐβεβούλευ-σο 3 ἐβεβούλευ-το		
	Δυϊκ. 1 (ἐβεβουλεύ-όμεθον) 2 ἐβεβούλευ-σθον 3 ἐβεβουλεύ-σθον		
	Πλ. 1 ἐβεβουλεύ-όμεθα 2 ἐβεβούλευ-σθε 3 ἐβεβούλευ-ντο		
* Ἀόριστος ᾰ	* Ἐν. 1 ἐ-βουλεύσ-αμι 2 ἐβουλεύσ-ω 3 ἐβουλεύσ-ατο	βουλεύσ-ομαι βουλεύσ-η κλπ. ὡς ὁ ἔνεστώς.	βουλεύσ-οίμην βουλεύσ-οιτο βουλεύσ-οιτο (βουλεύσ-οίμεθον) βουλεύσ-οίσθον βουλεύσ-οίσθον βουλεύσ-οίμεθα βουλεύσ-οίσθε βουλεύσ-οιεντο
	Δυϊκ. 1 (ἐβουλεύσ-όμεθον) 2 ἐβουλεύσ-ασθον 3 ἐβουλεύσ-ασθον		
	Πλ. 1 ἐβουλεύσ-όμεθα 2 ἐβουλεύσ-ασθε 3 ἐβουλεύσ-αντο		
* Ἀόρ. β'	ἐλίπ-οιμην, ου, ετο κλπ. ὡς ὁ παρατατ.	λίπ-ομαι, η, ηται κλ. ὡς ὁ ἔνεστώς.	λίπ-οίμην, οιο, οιο κλπ. ὡς ὁ ἔνεστώς.
Μέλλον	βουλεύσ-ομαι, η, εται κλπ. ὡς ὁ ἔνεστώς		βουλεύσ-οίμην κλπ. ὡς ὁ ἔνεστώς.
Γεν. μέλλ.	βε-βουλεύσ-ομαι, η κλπ. ὡς ὁ ἔνεστώς.		βε-βουλεύσ-οίμην, οιο, οιο κλπ. ὡς ὁ ἔνεστώς.

Προστακτική	Ἀπαρέμφατον	Μετοχή
βουλεύ-ου βουλευ-έσθω		
βουλεύ-εσθον βουλευ-έσθων	βουλεύ-εσθαι	βουλευ-όμενος βουλευ-ομένη βουλευ-όμενον
βουλεύ-εσθε βουλευ-έσθων		
βεβούλευ-το) ^ε βεβουλεύ-σθω		
[βεβούλευ-σθον] [βεβουλεύ-σθων]	βεβουλεῖσθαι	βεβουλευ-μένος βεβουλευ-μένη βεβουλευ-μένον
(βεβούλευ-σθε) [βεβουλεύ-σθων]		
βούλευσ-αι βουλευσ-άσθω		
βουλεύσ-εσθον βουλευσ-άσθων	βουλεύσα-σθαι	βουλευσ-όμενος βουλευσ-ομένη βουλευσ-όμενον
βουλεύσ-εσθε βουλευσ-άσθων		
λιποῦ -έσθω κλπ. ὡς ὁ ἐνεστώς	λιπ-έσθαι	λιπ-όμενος -μένη -μενον
	βουλεύσ-εσθαι	βουλευσ-όμενος -η -ον
	βεβουλεύσ-εσθαι	βεβουλευσόμενος, η, ον

Χρόνος	'Αριθ. και πρόσ.	Παθητική		
		'Οριστική	'Υποτακτική	Εὐκτική
'Αόριστος α'	'Εν.	1 ἔ-παιδευ-θη-ν	παιδευ-θ-ῶ	παιδευ-θε-ι-η-ν
		2 ἔ-παιδευ-θη-ς	παιδευ-θ-ῆς	παιδευ-θε-ι-η-ς
		3 ἔ-παιδευ-θη	παιδευ-θ-ῆ	παιδευ-θε-ι-η
	Δυνάμ.	2 ἔ-παιδευ-θη-τον	παιδευ-θ-ῆτον	παιδευ-θε-ῖ-τον (θε-ι-η-τον)
		3 ἔ-παιδευ-θη-την	παιδευ-θ-ῆτην	παιδευ-θε-ῖ-την (θε-ι-η-την)
		Πλ.	1 ἔ-παιδευ-θη-μεν	παιδευ-θ-ῶμεν
2 ἔ-παιδευ-θη-τε	παιδευ-θ-ῆτε		παιδευ-θε-ῖ-τε (θε-ι-η-τε)	
3 ἔ-παιδευ-θη-σαν	παιδευ-θ-ῶσι		παιδευ-θε-ῖ-εν	
Μέλλον α'	'Εν.	1 παιδευ-θή-σομαι		παιδευ-θη-σ-οί-μην
		2 παιδευ-θή-σ-η κλπ. ὡς ὁ ἐνεστώς τῆς μέσης φωνῆς.		παιδευ-θή-σ-οιο κλπ. ὡς ὁ μσ. ἐνεστώς.
'Αόρ. β'	'Εν.	1 ἔ-τριβ-η-ν	τριβ-ῶ	τριβ-ε-ι-η-ν
		2 ἔ-τριβ-η-ς κλπ. ὡς ὁ α'. πθ. ἀόρ.	τριβ-ῆς κλπ. ὡς ὁ α'. πθ. ἀόρ.	τριβ-ε-ι-η-ς κλπ. ὡς ὁ α'. πθ. ἀόρ.
Μέλλ. β'	'Εν.	1 τριβ-ή-σομαι		τριβ-η-σ-οί-μην
		2 τριβ-ή-σ-η κλπ. ὡς ὁ α'. πθ. μέλλ.		τριβ-ή-σ-οιο κλπ. ὡς ὁ α'. πθ. μέλλ.

Ῥίζα. — Χρονικὸν θέμα. — Χρονικὸς χαρακτήρ.

§ 267. Τὸ μέρος τοῦ ῥήματος, ὅπερ ὑπόκειται ὡς βᾶσις πρὸς σχηματισμὸν ἀπάντων τῶν χρονικῶν θεμάτων, ὀνομάζεται ῥηματικὸν θέμα, π. χ. δεῖξ εἶναι τὸ ῥ. θέμα τοῦ δείκνυμι, ἐ-δείκ-νυν, δείξ-ω (=δείκ-σ-ω), ἐ-δειξ-α, ἐ-δείχ-θην, δέ-δειγ-μαι κλπ.

Σημ. Τὸ ῥ. θέμα ἐμφανίζεται πολλακίς ὑπὸ δύο μορφᾶς, ὡς ἰσχυρὸν (π.χ. δῶ, βᾶ, στή, θῆ) καὶ ὡς ἀσθενὲς (π.χ. δο, βᾶ, στή, θε). ἐνίοτε δὲ καὶ ὑπὸ τρεῖς, ὡς ἰσχυρὸν (π. χ. λοιπα, ῥωγ), ὡς μέσον¹ (π.χ. λειπα, ῥηγ) καὶ ὡς ἀσθενὲς (λειπ, ῥᾶγ)².

§ 268. Τὸ ῥηματικὸν θέμα καταφαίνεται ὡς τὰ πολλὰ ἐν τῷ

¹ Ὅπερ ἐστὶ καὶ τὸ παλαιότερον. — ² Πρβλ. § 14, ὑποσ. 2.

φ ω ν η̃		
Προστακτική	*Απαρέμφατον	Μετοχή
<p>παιδευ-θη-τι παιδευ-θη-τω παιδευ-θη-τον παιδευ-θη-των</p> <p>παιδευ-θη-τε παιδευ-θεν-των και παιδευθη̃τωσαν</p>	<p>παιδευ-θη̃-ναι</p>	<p>παιδευ-θείς παιδευ-θεῖσα παιδευ-θέν</p>
	<p>παιδευ-θη̃-σ-εσθαι</p>	<p>παιδευ-θη-σ-όμενος παιδευ-θη-σ-ομένη παιδευ-θη-σ-όμενον</p>
<p>τριβ-η-θι τριβ-η̃-τω κλπ. ως ο α' παθ. ἀορ.</p>	<p>τριβ-η̃-ναι</p>	<p>τριβ-εῖς τριβ-εῖσα τριβ-έν</p>
	<p>τριβ-η̃-σ-εσθαι</p>	<p>τριβ-η σ-όμενος τριβ-η σ-ομένη τριβ-η σ-όμενον</p>

θέματι τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς προσωπικῆς καταλήξεως καὶ τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος, π. γ. λείπ-ω, λείπ-ο-μεν.

Σημ. Οἱ πλείστοι τῶν β' χρόνων καὶ μάλιστα ὁ β' ἀόριστος σχηματίζονται ἐξ ἀσθενοῦς θέματος, π. γ. ἔ-φϋγ-ον, ἐ-ιϋ'π-ην.

§ 269. Χρονικὸν θέμα καλεῖται τὸ μέρος τοῦ ῥήματος, ὅπερ ὑπόκειται ὡς βᾶσις πρὸς σχηματισμὸν ἀπάντων τῶν τύπων χρόνου τινός, π. γ. τοῦ ἀορ. ἐβούλευσα χρόν. θέμα εἶναι τὸ βουλευσ, ὅπερ τηρεῖται ἐν πάσαις ταῖς ἐγκλίσεσι καὶ ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ καὶ τῇ μετοχῇ, π. γ. ὑποτ. βουλεύσ-ω, εὐχτ. βουλεύσ-αιμι, προστ. βούλευσ-ον, ἀπαρ. βουλεῦσ-αι, μετοχ. βουλεύσ-ας.

§ 270. Χρονικὰ θέματά εἰσι α') τὸ τοῦ ἐνεστώτος, διὰ τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικόν : βουλεύ-ω ἐ-βούλευ-ον. βουλεύ-ομαι ἐ-βουλευ-όμην.

β') Τὸ τοῦ ἐνεργ. παρακειμένου διὰ τὸν ἐνεργ. παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον πάντων τῶν ῥημάτων, π. γ. βεβούλευκ-α ἐ-βεβουλεύκ-ειν, καὶ διὰ τὸν ἐνεργ. τετελ. μέλλοντα τοῦ ἴσθημι, θνήσκω καὶ ἔοικα : ἐστήξω (=ἐστήκ-σ-ω'), τεθνήξω, εἴξω.

¹ Προσλήψει τοῦ χρόν. χαρακτηριστῆρος σ τοῦ μέλλοντος.

γ') Το τοῦ μσ. καὶ πθ. παρακειμένου διὰ τὸν μσ. παρακείμενον, ὑπερσυντέλικον καὶ τετελ. μέλλοντα, π. χ. βεβούλευ-μαι, ἐ-βεβουλεύ-μην, βεβουλεύ-σ-ομαι.

Σημ. Ὡς πρὸς τὸ τοῦ θέματος φωνήεν ὁ τετελ. μέλλον ἀκολουθεῖ τὸν ἐνεργ. καὶ μσ. μέλλοντα, π. χ. λελυ'-σ-ομαι κατὰ τὸ λυ'-σ-ω, λυ'-σ-ομαι.

δ') Τοῦ τοῦ β' ἐνεργ. καὶ μσ. ἀορίστου (παλαιότερον), π. χ. ἐ-λαθ-ον ἐ-λαθ-όμην.

ε') Τοῦ τοῦ α' ἐνεργ. καὶ μσ. ἀορίστου καὶ μέλλοντος (νεώτερον), π. χ. ἐ-βούλευσ-α ἐ-βουλευσ-άμην. βουλεύσ-ω βουλεύσ-ομαι.

ς') Τοῦ παλαιότερου τοῦ πθ. ἀορίστου, διὰ τὸν β' πθ. ἀορ. καὶ μέλλοντα, π. χ. ἐ-τύπη-ν τυπή-σ-ομαι.

ζ') Τοῦ νεώτερου τοῦ πθ. ἀορίστου, διὰ τὸν α' πθ. ἀορίστον καὶ μέλλοντα, π. χ. ἐ-βουλεύθη-ν βουλεύθή-σ-ομαι.

§ 271. Χρονικὸς χαρακτὴρ καλεῖται τὸ σύμφωνον ὅπερ προστίθεται ἀμέσως εἰς τὸ θέμα τοῦ ῥήματος καὶ εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸν στοιχεῖον τοῦ χρόνου. Χρονικοὶ χαρακτῆρες εἰσιν

α') Τοῦ κ τοῦ ἐνεργ. παρακειμένου, π. χ. ἔσιτη-κα, βεβούλει-κα, πέφρα-κα (=πέφραδ-κα), ἔσταλ-κα.

β') Τοῦ σ τοῦ α' ἐνεργ. καὶ μσ. ἀορίστου καὶ τοῦ μέλλοντος, π. χ. ἔσιτη-σα ἔσιτη-σ-άμην στή-σ-ω στή-σ-ομαι, σταθῆ-σ-ομαι. ἑσθήξω (§ 270, β').

γ') Τοῦ θ τοῦ α' πθ. ἀορίστου (μετὰ τοῦ προσφύμματος η ἢ ε), π. χ. ἑστά-θη-ν, ἐπλέχ-θη-ν, πλεχ-θε-ίην.

Σημ. Μόνοι οἱ α' χρόνοι ἔχουσι χρονικὸν χαρακτῆρα. Ἄνευ δὲ τοιοῦτου σχηματίζονται πάντες οἱ β' χρόνοι καὶ ὁ πθ. παρακείμ.

Θεματικά καὶ ἐγκλιτικά φωνήεντα.

§ 272. Καλοῦνται θεματικά φωνήεντα τὰ φωνήεντα ἅτινα προστιθέμενα εἰς τὸ χρονικὸν θέμα παρέχουσι τὸν θεματικὸν τύπον, ἐξ οὗ σχηματίζεται τὸ ῥῆμα καὶ κλίνεται προστιθεμένων τῶν προσωπικῶν καταλήξεων, εἴτε μόνων εἴτε μετὰ τῶν ἐγκλιτικῶν φωνηέντων.

§ 273. Θεματικά φωνήεντα ἔχει μόνον ἢ εἰς ω συζυγία¹ ἔχει δὲ ἐν μὲν τῇ ὀριστικῇ καὶ προστακτικῇ ο (πρὸ τοῦ μ ἢ ν) καὶ ε, ἐν δὲ τῇ ὑποτακτικῇ ω (πρὸ τοῦ μ ἢ ν) καὶ η¹, καὶ ἐν τῇ εὐκτικῇ πανταχοῦ ο, π. χ. ὀριστ. λέγ-ο-μεν λέγ-ε-τε. ὑποτ.

¹ Τοῦ ω καὶ η τῆς ὑποτ. προῆλθον ἐκ συγχωνεύσεως τῶν ἐγκλιτικῶν αὐτῆς φωνηέντων ο καὶ ε μετὰ τῶν θεματικῶν ο καὶ ε.

λέγ-ω-μεν λέγ-η-τε. — προστ. λέγ-ε-τον λεγ-ό-ντων. — εὐκτ. λέγ-
--ο-ι-μεν λέγ-ο-ι-τε.

Σημ. Καὶ τὸ ἀπαρέμφατον ἔχει θεματικὸν φωνῆεν, τὸ ε,
π. χ. φέρ-ε-εν, ἐξ εὖ φέρειν, καθὼς καὶ ἡ μετοχή, τὸ ο, π. χ.
λύ-ο-ντος.

§ 274. Ἐγκλιτικὰ φωνήεντα¹ ἔχει μόνον ἡ εὐκτική, ἢ καὶ
ιη, π. χ. τέρπο-ι-μι, τερπο-ί-μην. διδο-ῖ-μεν. — φιλο-ίη-ν, φα-ίη-ν.
Τὸ ιη εἶναι πῶν εἰς μι κυρίως, καὶ μάλιστα τοῦ ἐνικοῦ τῆς ἐνεργ.
αὐτῶν φωνῆς.

§ 275. Τῆν εἰς ίη-ν εὐκτικὴν (§ 257) παρέλαβεν ἡ ἀπτ.
διάλεκτος καὶ ἐπὶ τῶν εἰς ω ἐν τοῖςδε:

α') Ἐν τῷ ἐνεστῶτι τῶν συνηρημένων ῥημάτων, κλονικῶς
μὲν ἐν τῷ ἐνικῷ, σπανίως δὲ καὶ ἐν τῷ δυϊκῷ καὶ πληθυντικῷ²
ἀριθμῷ, π. χ. τιμῶν, φιλοῖν, μισθοῖν. — μισθοῖτον κλπ.

Σημ. Οὐχὶ σπανίως δ' ὅμως ἀπαντᾷ τὸ γ' ἐνικὸν καὶ εἰς οἰ,
π. χ. ἐπιχειροῖ.

β') Ἐν τοῖς συνηρημένοις εἰς ω μέλλουσι, π. χ. φανοῖν, ἐροῖν.

γ') Σπανίως ἐν τῷ παρακειμένῳ : προελήλυθοῖς, πεποιθοῖν.

δ') Ἐν τῷ β' ἄορ. σχοῖν. (Τὰ σύνθετα δ' ὅμως τούτου πάντοτε
σχεδὸν κατὰ τὰ εἰς ω κλίνονται, π. χ. παράσχοιμι).

Τονίσμὸς τοῦ ῥήματος.

§ 276. Οἱ ῥηματικοὶ τύποι τονίζονται ὅσον ἐνδέχεται ἀνω-
τέρω τῆς ληγούσης, π. χ. βούλευε, βούλευσον, βούλευσαι. — ἀλλὰ :
βουλεύεις, βουλεύσαι. Τὸ αὐτὸ γίγνεται καὶ ἐν συνθέσει (§ 66),
π. χ. πρόσ-αγε, ἀπό-λειπε, κατά-σχωμεν· οὐδέποτε δ' ὅμως ὁ τόνος
ὑπερβαίνει τὴν αὐξῆσιν ἢ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν ἢ τὴν τελευταίαν
συλλαβὴν τοῦ α' συνθετικοῦ, π. χ. προσ-εἶχον, παρ-έσχον,
ἀφ-ῖχται, παρὰ-δος.

§ 277. Ἐξαιρέσεις.

Α'. Τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης

α') Τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχή τοῦ ἐνεργητ. β' ἄορίστου,
ἀπλοῦ ἢ συνθέτου, π. χ. (ἐκ)λιπεῖν, (ἐκ)λιπών, καὶ τὸ β' ἐνικὸν
πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τῶν β' ἄορίστων ἐλθέ, εὔρε, εἰπέ,
ἰδέ καὶ λαβέ. (Ἐν συνθέσει δ' ὅμως ἄπελθε, ἄπειπε, κλπ.).

β') Τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ μσ. ἄορ. β', π. χ.
λαβοῦ· οὕτω καὶ ἐν συνθέσει : συλλαβοῦ.

¹ Εὐδιάκριτα. πρὸβλ. προηγουμένην ὑπόσημείωσιν. — ² Ἐν τῷ γ' πληθ.
πρόσωπ μάλιστα σπανιώτατα.

Σημ. Τῶν εἰς μ ὁ μσ. β' ἀρίστος τονίζεται οὕτω, μόνον ὅταν εἶναι σύνθετος μετὰ μονοσυλλάβου προθέσεως ἢ δισυλλάβου παθούσης ἔκθλιψιν, π.χ. προ δοῦ, ἐν-θοῦ.—ἀφ οὔ. Ἐν δ' ὅμως εἶναι σύνθετος μετὰ δισυλλάβου προθέσεως μὴ παθούσης ἔκθλιψιν, ἀναριθμίζεται ὁ τόνος π.χ. ἀπό-θου, κατὰ-θου. Κατὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ ἀπό-σχου, ἀνά-σχου, ἐπί-σπου.

γ') Πᾶσαι αἱ εἰς -ς (γεν. -τος) μετοχαί, π. χ. βεβουλευκῶς -ότιος, βουλευθεῖς -έντιος, ἰστιάς -άντιος, δεικνὺς -ύντιος, πλὴν τῆς τοῦ α' ἐνεργ. ἀορίστου, π. χ. βουλεύσας -αντος.

Σημ. Πασῶν τῶν μετοχῶν τὸ οὐδέτερον τονίζεται ὅπου καὶ τὸ ἀρσενικόν, π.χ. ὁ βουλεύων τὸ βουλευῶν.

δ') Ὁ ἐνικός τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ πθ. α' καὶ β' ἀορίστου, π.χ. βουλευθῶ -ῆς -ῆ, πριβῶ -ῆς, -ῆ.

β'). Τονίζονται ἐπὶ τῆς παρακληγούσης

α') Αἱ εἰς -ς μονοσύλλαβοι προστακτικαὶ ἐν συνθέσει, π. χ. ἀπό-δος, ἀπό-θες. (πρβλ. § 276).

β') Πάντα τὰ εἰς -ναι ἀπαρέμφοτα, τὸ ἀπαρέμφοτον τοῦ πθ. παρκακειμένου, τὸ τοῦ α' ἐνεργ. ἀορίστου, καὶ τὸ τοῦ μσ. ἀορ. β', π. χ. βεβουλευκῆναι, βουλευθῆναι, ἰστιάναι, στήναι.—βεβουλεύσθαι.—βουλευῆσαι.—λιπέσθαι, (πλὴν τοῦ μσ. ἀορ. β' πρίασθαι).

γ') Ἡ μετοχὴ τοῦ μσ. ἢ πθ. παρκακειμένου, π.χ. λεινόμενος.

Διάκρισις τῶν ῥημάτων κατὰ τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν.

§ 278. Κατὰ τὸν χαρακτῆρα (ἦτοι τὸν τελευταῖον φθόγγον τοῦ ῥ. θέματος) τὰ ῥήματα διακρίνονται—α') εἰς φωνηεντόληκτα (π.χ. φη-μί, λύ-ω, φιλέ-ω),—β') εἰς συμφωνόληκτα (π. χ. γράφ-ω, λεγ-ω) ὑποδικαιρούμενα εἰς ἀφωνόληκτα, π.χ. πλεκ-ω, λείπ-ω, πειθ-ω, εἰς ὑγρόληκτα, π. χ. στέλλω (στελ), φθείρω (φθέρ), καὶ εἰς ἐνρινόληκτα, π. χ. νέμ-ω, φαίν-ω (φαν).

(Σημ. Πλὴν τούτων ὑπάρχουσι καὶ ῥήματα ὧν ὁ ἀρχικὸς χαρακτῆρ. ἦτο σ ἢ F, π. χ. τέλω (θ. τελεσ'), πλέω (θ. πλε F). Τὰ ῥήματα ταῦτα συνεξετάζονται μετὰ τῶν φωνηεντολήκτων.)

Σχηματισμὸς τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος.

α') Ἐνεστῶς καὶ παρατατικός.

§ 279. Τὸ θέμα τοῦ ἐνεστῶτος δύναται νὰ εἶναι—α') αὐτὴ ἡ καθαρὰ ρίζα, π.χ. ἐσ-τί, γράφ-ω.—β') αὐτὸ τὸ ῥ. θέμα, π. χ. τιμά-ω, δουλό-ω, δακρῶ-ω.

¹ Πρβλ. τέλος, γεν. τέλε(σ)-ος.

§ 280. Τῶν ῥημάτων τῶν μὴ ὑπαγομένων ὑπὸ τὰς δύο ταύτας κατηγορίας ὁ ἐνεστώς σχηματίζεται.

α') Ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ (ἢ μέσου) ῥ. θέματος π.χ. εἶ-μι, φεύγ-ω, πνίγ-ω, τήκ-ω. — λειπ-ω, φη-μι.

β') Δι' ἐπαναλήψεως τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τῆς ῥίζης μεθ' ἐνὸς ι ἢ (σπανίως) ε (ἐνεσιωτικὸς ἀναδιπλασιασμός), π. χ. ἴ-στη-μι (= *σί-στη-μι), ἴσχω (= *σι-σ[ε]χ-ω), τί-θη-μι, γί-γν-ομαι (γι-γ[ε]ν-ομαι), πίπι-ω (πι-π[ε]ι-ω). τε-τραίν-ω — (τε-ι[ε]ραίν-ω).

(Σημ. 1. Ἐν τισὶν ὁ ἀναδιπλασιασμοῦ οὐ-ος ἐτηρήθη καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις γρόνοις, π. χ. βιβάζω, ἐβίβαζον, βιβῶ, διεβίβασα.)

(Σημ. 2. Ἐν τῷ λιμπλήμι καὶ λιμπρημί¹ μεταξὺ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ καὶ τοῦ ῥ. θέματος παρενεβλήθη μ². — Το δὲ δ-νί-νημι ἐσχηματίσθη προταχθέντος ο πρὸ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ νι.)

γ') Προστιθεμένου εἰς τὸ ῥ. θέμα ἐνὸς τῶν προσφωμάτων τῶνδε:

1) ν, π.χ. φθά-ν-ω (φθα), πί-ν-ω, ἐλαύ-ν-ω (ἐλαF), κάμ-ν-ω.

2) νν, π.χ. ἄγ-νν-μι, δείκ-νν-μι.

(Σημ. Ἐν τοῖς εἰς ννμι ἐνεστώσιν τὸ νν προῆλθεν ἐξ ἀφομοιωσεως τοῦ ληκτικοῦ σ τοῦ ῥ. θέματος πρὸς τὸ ν τῆς συλλαβῆς νν, π. χ. ἀμφι-έν-ννμι (*ἀμφι-Fεσσ-ννμι), ζών-νν-μι (*ζώτ νν μι)· κατ' ἀναλογίαν δὲ πρὸς ταῦτα ἐγένετο καὶ τὸ στρώννμι. — Το δὲ ὄλλνμι ἐγένετο ἐκ τοῦ ὄλ-νν-μι ἀφομοιωθέντος τοῦ ν πρὸς τὸ προηγούμενον λ.)

3) νε, π.χ. βν-νέ-ω, ἰκ-νέ-ομαι, ὑπ-ισχ-νέ-ομαι.

4) να (νη), π.χ. δάμ-νη-μι δάμ-να-μαι, δύ-να-μαι.

5) αν, π.χ. αἰσθ-άν-ομαι, ἀμαρι-άν-ω.

Σημ. Ἐν τῷ θέματι φωνῆν εἶναι βραχύ, παρεμβάλλεται ν πρὸ τοῦ χαρακτηριστοῦ τοῦ ῥ. θέματος, π.χ. λα-μ-βάν-ω (=λα-ν-β-άν-ω, θ. λαβ), μανθάνω (=μα-ν-θ-άνω), λα-γ-χάνω.

δ') Το τοῦ ἐνεστώτος θέμα σχηματίζεται πρὸς τούτοις προστιθεμένου εἰς τὸ ῥ. θέμα j, τὸ ὅπου

1) Με-αθάλλεται εἰς ι, π.χ. δα-ί-ω, κα-ί-ω, ὀπν-ί-ω, μα-ί-ομαι (= *μά [σ]-j-ομαι). Ἐπὶ δὲ τῶν εἰς αν καὶ αθ θεμάτων μετατίθεται εἰς τὴν προηγούμενην συλλαβὴν ἐπενειθεμενον πρὸ τοῦ ν ἢ ρ καὶ ἐνούμενον μετὰ τοῦ α εἰς αι⁵, π. χ. φαίνω (*φάν-j-ω), σάρω (*σάρ-j-ω).

Σημ. 1 Το δj ἐνοῦται εἰς ζ, τὰ δὲ συμπλεγματα τj, θj, κj, χj τρέπονται εἰς σσ (αττ. ττ)· τὸ γj δὲ ἐν ἄλλοις μὲν κανονικῶς γίνεται ζ, ἐν

¹ Ἐ παρὰ τοῖς πεζοῖς σύνθετα μόνον ἀπαντῶσιν : ἐμπλήμι, ἐμπλήρημι. — ² Προσθλν ἐκ τοῦ ἐνεστώτος λιμπλάνω, σχηματισθέντος κατὰ τὸ λιμπάνω. — ³ Ἀκριβέστερον εἰπεῖν προ τοῦ ν ἢ ρ ἀναπτυσσομένου ι (ὅπερ μετὰ τοῦ προηγούμενου α ἐνοῦται εἰς αι) τὸ μετὰ τὸ ν ἢ ρ εὐρισκόμενον j ἐκπίπτει.

ἄλλοις δὲ ἀνωμάλως⁴ τρέπεται εἰς σο (ἴττ. τι), π.χ. κομίζω (*κομιδ-]-ω). — ἐρέσω (*ἐρέτ-]-ω), φρίσσω (*φρίκ-]-ω), κορύσσω (*κορυθ-]-ω), ταράσσω (*ταράχ-]-ω). — ἄζομαι (*ἄγ-]-ομαι)· πράσσω (*πράγ-]-ω²), τάσσω (*τάγ-]-ω)⁵.

Σημ. 2. Μετὰ τὸ π, β, φ, τὸ j τρέπεται εἰς τ, π.χ. τύπτω (*τύπ-]-ω), βλάπτω (*βλάβ-]-ω), κρύπτω (*κρύπ-]-ω).

Σημ. 3. Το ἄη γίνεται δι' ἀφομοιώσεως λλ, π.χ. ἄλλομαι (*ἄλ-]-ομαι).

Σημ. 4. Καὶ μετὰ τὸ ν ἢ ρ ἐν τοῖς εἰς εν, εν, ιν, ιρ, υν, υρ λήγουσι θέμασιν ἀφομοιοῦται τὸ j πρὸς τὸ ν ἢ ρ, ἀλλὰ τοῦ ν ἢ ρ, τοῦ ἐκ τῆς ἀφομοιώσεως ταύτης προσελθόντος, ἀπλοποιουμένου ἐκτείνεται ἀναπληρωτικῶς τὸ πρὸ αὐτοῦ ζωνῆεν, π.χ. φθείρω (*φθέρ-]-ω, φθέρ-]-ω), κτείνω (*κτέν-]-ω, κτέν-]-ω), κρύνω (*κρίν-]-ω, κρίν-]-ω), πλύνω (*πλύν-]-ω, πλύν-]-ω), οἰκίρω (*οἰκίτ-]-ω). ὀλοφύρομαι (*ὀλοφύρ-]-ομαι).

Τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος σχηματίζεται ἔτι προστιθεμένου εἰς τὸ ρ. θέμα

ε') σκ ἢ ισκ. Τούτων τὸ μὲν σκ προστίθεται εἰς φωνηεντόληκτα ἰδίως θέματα, π.χ. βό-σκ-ω, τι-τρώ-σκω (ἀλλὰ καὶ : (παθ-σκ-ω) πάσχω, (διδά(κ)σκω) διδάσκω) — τὸ δὲ ισκ εἰς συμφωνόληκτα, π.χ. εὐρ-ίσκ-ω, ἀλ-ίσκ-ο-μαι, — πλὴν τοῦ κυ-ίσκ-ο-μαι, θηήσκω (= θνη-ίσκω), θρώσκω (= θρω-ίσκω) καὶ μιμνήσκω (= μι-μνη-ίσκω)³.

(Σημ. Διάφορον εἶναι τὸ παραγωγικὸν σκ τῶν ὀλίγων παραγῶγων ἐναρκτικῶν ῥημάτων, π.χ. (γηράω) γηράσκω, (γενειάω) γενειάσκω, (ἡβίαω) ἡβάσκω).

ζ') θ, π.χ. πλή-θ-ω, νή-θ-ω, βρεῖ'-θ-ω.

ζ') ε καὶ σπανιώτερον α, π.χ. δοκ-έ-ω, ἀνθ-έ-ω. — βρυχ-ά-ομαι, μυχ-ά-ομαι.

β') Ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἀόριστος β'.

281. Ὁ ἐνεργ. καὶ μ. β' ἀόριστος σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς ρ. θέματος, π.χ. ἔ-λιπ-ον, ἔ-τιχ-ον, — ἐλιπόμην.

Σημ. 1. Ῥημάτων τινῶν ὁ μ. β' ἀόριστος σχηματίζεται δι' ἀναδιπλασιασμοῦ, π.χ. ἤγ-α-ον, ἢ συγκοπῆς, π.χ. ἔ-πι-όμην (ἐ-π[ε]τ-όμην⁴). πρὸς § 14, ὑποσ.), ἢ δι' ἀμφοτέρων, π.χ. ἐσπόμην (*[σ]ε-σ[ε]π-όμην), ἤνεγκον (ἦν-εν[ε]κ-ον), ἢ τροπῆς, π.χ. ἔτραπον (τρέπ-ω), ἢ μεταθέσεως καὶ τροπῆς, π.χ. ἔπραθον (πέρθω), ἔδρακον (δέρκ-ομαι).

Σημ. 2. Οἱ ἀόριστοι ἤγαγον καὶ ἤνεγκον προσέλαβον ἐν ἀρχῇ ἀτιτικὸν ἀναδιπλασιασμὸν μετ' αὐξήσεως.

Σημ. 3. Ὁ ἀόρ. ἔπεσον (πέτ, πίπτω) ἔχει χρονικὸν μὲν χαρακτήρα τοῦ α' ἀορίστου, καταλήξεις δὲ τοῦ β'.

⁴ Κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ ἀνωτέρω. — ² Πρὸς καὶ πρακός. — ³ Το κλάζω, σαλπίζω καὶ τινα ἄλλα, ἰδίως ποιητικά, ἔχουσι χαρακτήρα γγ. — ⁴ Καὶ τῶν Ἴων. κλήσκο, κικλήσκο καὶ κηθήσκομαι. — ⁵ Ὁρ. § 17. — ⁶ Ὅστις κυρίως προῆλθεν ἐκ τοῦ χρον. θέματος τοῦ μέλλοντος πρῶτον.

γ') Παθητικοὶ ἄοριστοι καὶ μέλλοντες.

§ 282. Ὁ πθ. β' ἄοριστος κλίνεται κατὰ τὰ εἰς μι, σχηματιζομένου τοῦ χρονικοῦ θέματος αὐτοῦ ἐκ τοῦ ρηματικοῦ προσθήκη τοῦ προσφύματος η (ἐν τῇ εὐκτ. καὶ τῇ μετοχῇ ε), π.χ. ἐ-φάν-η-ν, φανῶ, φαν-ε-ίην, φάν-η-θι, φαν-ῆ-ναι, φανείς -εἶσα -έν.

Σημ. Ἀντὶ τοῦ η (ε) ὁ α' παθ. ἄοριστος, κλινόμενος καὶ οὗτος κατὰ τὰ εἰς μι, ἔχει θη (θε), π.χ. ἐ-φάν-θη-ν, φανθῶ, φαν-θε-ίην, φάν-θη-τι κλπ.

§ 283. Ὁ πθ. μέλλον, α' καὶ β', ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ χρονικοῦ θέματος τῶν ἀντιστοιχῶν πθ. ἄορίστων προσλαβὼν τὰς οἰκείας καταλήξεις μετὰ τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος σ, π.χ. τριβή-σ-ομαι (ἐ-τρίβη-ν).—ληφθή-σ-ομαι (ἐ-λήφθη-ν).

δ') Ἐνεργητικὸς παρακείμενος.

§ 284. Ὁ ἐνεργ. παρακείμενος τῶν πλείστων πρωτοτύπων ῥημάτων σχηματίζεται ἐκ τοῦ ρ. θέματος προσλήψει ἀναδιπλασιασμοῦ μὲν ἐν ἀρχῇ, τῶν προσωπικῶν δὲ καταλήξεων μετὰ τὸ χρονικὸν αὐτοῦ φωνῆεν⁴ α⁴, π.χ. (βέ-βριθ-α) βε-βρίθ-α-μεν.

§ 285. Ὁ ἐνεργ. παρακείμενος οὐχὶ σπανίως σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ ρ. θέματος, π.χ. τέ-τηκ-α, ἐ-ἄγ-α, πέ-φην-α (φαίνω), πέ-φευγ-α, ἐ-κίον-α (κτείνω⁵), λέ-λοιπ-α (λείπω), ἔρρωγα (ῥήγνυμι), εἶωθα⁵ (ἔθω, ποιητ.).

Σημ. Τὸ φύσει μακρὸν φωνῆεν τοῦ ρ. θέματος τηρεῖται συνήθως καὶ ἐν τῷ παρακειμένῳ, π.χ. πέ-προῶγ-α, βέ-βροῦθ-α.

§ 286. Ὁ παρακείμενος ῥημάτων πρωτοτύπων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ἐχόντων χαρακτῆρα λαρυγγόφωνον ἢ χειλόφωνον (κ, γ' π, β) σχηματίζεται τρεπομένου τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν τούτου εἰς τὸ ὁμόφωνον δασύ, π.χ. βέ-βλαφ-α⁴ (βλαβ, βλάπτω), τέτριφ-α (τρίθω), τέταχα⁵ (ταγ, τάσσω), κελήρυχα (κηρυκ, κηρύττω), πέπομφα (πέμπω), κέκλοφα (κλέπτω), συνείλοχα (συλλέγω), ἐνήνοχα (ἐνεκ), πέπλοχα (ἀττικῶς) καὶ (κοινῶς) πέπλεχα (πλέκω).

§ 287. Τῶν φωνηεντολήκτων, τῶν ὀδοντοφονολήκτων καὶ⁶

⁴ Ὅπερ ἐκ τῆς καταλήξεως α τοῦ α' ἐν. προσώπου (§ 247) καὶ ἐκ τοῦ α τῆς παλαιᾶς καταλήξεως τοῦ γ' πληθ. αι προσελθὼν μετεδόθη καὶ εἰς τὰ ἄλλα αὐτοῦ πρόσωπα καὶ ἀριθμοὺς πλὴν τοῦ γ'. ἐνικοῦ.—² Πρὸβλ. § 14, ὑποσ.—⁵ θ. σFηθ, ἀντὶ σε-(σF)ωθ-α, ἀποβολῇ τοῦ σF καὶ ἀναπληρωτικῇ ἐκτάσει.—⁴ Κατὰ τὸ γέγραφ-α.—⁵ Κατὰ τὸ τέτευχ-α.—⁶ Παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἰδίως.

τῶν ὑγρολήκτων ὁ παρακείμενος σχηματίζεται εἰς κα, πρὸ τοῦ ὁποίου τὰ ὀδοντόφωνα ἀποβάλλονται, π. χ. βεβούλευ-κα (βουλεύ-ω), πέπει-κα¹ (πεῖθ-ω), ἔφθαρ-κα (φθεῖρ-ω)².

Σημ. Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ τοῦ ἐνεργ. παρακειμένου σχηματίζονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ περιφράσεως, π. χ. βεβουλευκῶς ὦ, ἦς, ἦ, βεβουλευκότες ὦμεν, ἦτε, ὦσι. βεβουλευκῶς εἶην κλπ. Τῆς δὲ προστακτικῆς μονολεκτικοὶ τύποι σπανιώτατα ἀπαντῶσι, πλὴν τοῦ β' ἐν. προσώπου παρακειμένων ἐχόντων σημασίαν ἐνεστῶτος, π. χ. ἴσθι, ἴστω κλπ. (οἶδα), κέκραχθι (κέκραγα), πληθ. κεκράγαιε. Συνήθως καὶ αὕτη σχηματίζεται διὰ περιφράσεως, π. χ. βεβουλευκῶς ἴσθι, — ἔστω, βεβουλευκότες ἔσθε κλπ.

ε') Παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῆς μσ. φωνῆς.

§ 288. Ὁ μσ. παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος σχηματίζονται προστιθεμένων τῶν προσωπικῶν καταλήξεων ἀμέσως εἰς τὸ χρονικὸν θέμα ἄνευ θεματικοῦ φωνήεντος, π. χ. βεβούλευ-μαι, ἐβεβουλεύ-μην.

§ 289. Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ ἡ εὐκτικὴ τοῦ μσ. παρακειμένου σχηματίζονται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς αὐτοῦ καὶ τῆς ὑποτακτικῆς ἢ εὐκτικῆς τοῦ εἰμί, π. χ. βεβουλευμένος ὦ, ἦς, ἦ κλπ. βεβουλευμένος εἶην, εἶης, εἶη κλπ. βεβουλευμένοι εἶμεν ἢ εἴμεν κλπ.

Σημ. Οἱ παρακ. κέκτημαι, μέμνημαι, κέκλημαι καὶ βέβλημαι κλίνονται μονολεκτικῶς, οἱ μὲν δύο πρῶτοι ἔν τε τῇ ὑποτακτικῇ καὶ τῇ εὐκτικῇ, ὁ δὲ κέκλημαι καὶ βέβλημαι μόνον ἐν τῇ εὐκτικῇ, π. χ. κεκτῆται κεκτῆσθε, μεμνῶμαι μεμνῶμεθα, εὐκτ. κεκτῆμην κεκτῆτο, μεμνήμην³. — κεκτῆμην κεκτῆμεθα, διαβεβλήσθε.

§ 290. Τῆς προστακτικῆς ἀπαντῶσι μονολεκτικοὶ τύποι μόνον τοῦ β' ἐν. καὶ πληθ. προσώπου (καὶ μάλιστα παρακειμένων ἐχόντων σημασίαν ἐνεστῶτος), π. χ. μέμνησο, μέμνησθε τοῦ γ' δ' ὁμοίως ἐν. προσώπου ἀπαντῶσι μονολεκτικοὶ τύποι καὶ παρακειμένων ἐχόντων τὴν ἰδίαν ἑαυτῶν χρονικὴν σημασίαν, π. χ. δεδόσθω, δεδόχθω, εἰρήσθω, τετάχθω⁴.

§ 291. Πρὸ τῶν ἀπὸ μ ἀρχομένων προσωπ. καταλήξεων τοῦ

¹ Κατὰ τὸ θέμα πει τοῦ ε-πει[θ]-σα. — ² Πολλοὶ τοὺς μὲν σχηματιζομένους κατὰ τὰ ἐν §§ 284 καὶ 285¹ παρακειμένους καλοῦσι δευτέρους, τοὺς δὲ κατὰ τὰ ἐν §§ 286 καὶ 287 πρῶτους. — ³ Ἐκ τοῦ *μεμνήμην. — Σπάνιοι καὶ ἀμφιβολοὶ εἰσιν οἱ τυποὶ κεκτῶμην καὶ μεμνῶμην (=μεμνησίμην) τῆς εὐκτικῆς. Τῶν δύο τούτων ῥημάτων ἀπαντᾷ ἐνίοτε καὶ ἡ περιφραστικὴ ὑποτακτικὴ, π. χ. κεκτῆμένη ἦ. — ⁴ Παραδείγματα τοῦ β' δυϊκοῦ καὶ τοῦ γ' δυϊκοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἔλλειπουσιν.

(α) κ

μσ. και πθ. παρακειμένου και υπερσυντελικου του πέμπω και κάμπω αποβάλλεται μ, π.χ. πέπεμαι (αντι πέπεμ-μαι), κέ-καμμαι (αντι κέκαμ-μαι). — Ωσαύτως δε και εαν προ του μ των προσωπικων καταλήξεων συμπέσωσι δύο γ, αποβάλλεται το το ετερον αυτων, π.χ. εσφιγ-μαι (αντι εσφιγγ-μαι), εξελέλγ-μαι (αντι εξελέλγγ-μαι).

(Σημ. των ρημάτων των έχόντων θέμα εις λπ, ρπ, εβ, ρφ (π.χ. θάλλω, τέρω, μαρπω (θ. μαρπ), φέρω, κάρω) δεν απαντῶσι τυποι μετα προσωπικων καταλήξεων απο μ αρχομένων.)

ς'. Ἄοριστος α' ενεργητικὸς καὶ μέσος.

§ 292. Ὁ α' ενεργ. και μσ. ἄοριστος διακρίνεται ἐκ του χρονικοῦ χαρακτηρος σ και του χρονικοῦ φωνήεντος α, ὅπερ⁴ τηρεῖται ἐν τοῖς ἄλλοις τυποῖς πλην τῆς ὑποτακτικῆς, του γ' ἐν. προσώπου² τῆς ὀριστικῆς τῆς ενεργ. φωνῆς, και του β' ἐνικοῦ τῆς (ενεργητικῆς ὡσαύτως) προστακτικῆς, π.χ. ἔλυσσα -ας -ε, ἐλυσάμην -ω (=ἐλύσα-[σ]ο) -ατο, — ὑποτ. : λύσω -ης -η κλπ. μσ. λύσωμαι -η -ηται, — ενεργ. προστακτ. : λύσον -άτω κλπ.

Σημ. Ἐνευ σ σχηματίζονται οἱ ἄοριστοὶ ἔχεα, εἶπα και ἤνεγα.

ζ') Μέλλον ενεργητικὸς καὶ μέσος.

§ 293. Ὁ μετα του χρον. χαρακτηρος σ μέλλον γίνεται ἐκ του χρονικοῦ θεματος του α' ἄοριστου, π.χ. βουλευ-σ-ω (ἐ-βού-λευ-σ-α), βουλεύ-σ-ομαι (ἐ-βουλευ-σ-άμην).

§ 294. Των εις ἴζω ρημάτων των έχόντων θέμα δισύλλαθον ἢ ὑπερδισύλλαθον και την παραλήγουσαν αυτου φύσει βραχεῖαν⁵ και πάντων των εις -άννυμι ὁ ενεργ. και μσ. μέλλον αποβάλλων τον χρον. χαρακτηρα σ κλίνεται κατὰ τὰ εις ἐω και ἄω περισπώμενα, π.χ. νομῶ (νομι[δ]σέω, νομι[σ]έω) -εις -ει, μσ. νομοῦμαι -ει -εῖται κλπ. σκεδῶ -ᾱς -ᾱ (ἀττικῶς, κοινῶς δὲ σκεδάσω).

Σημ. 1 Τοιοῦτον μέλλοντᾶ ἔχουσιν εἶτι και τάδε· καθίζω -ιῶ, ἀμφιέν-νυμι -ιῶ (καθ' ὃ και τὸ σιγάννυμι σιγοῶ), εἰλαίνω ἐλω, καλέω (καθ' ὃ και τὸ τελέω) κᾶλω, μάχομαι μάχομαι, καθέζομαι καθεδομαι και ἀκέομαι ἐξακέομαι.

¹ Ἐκ του α' ἐνικοῦ και του γ' πληθ. προσώπου μετεδόθη και εις τους ἄλλους τυπους αυτου. — ² Ὅπερ πρὸς διάκρισιν ἀπο του α' με-τεσχηματίσθη κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ γ' ἐνικὸν του ενεργ. παρακειμέ-νου, π.χ. ἔλυσσ κατὰ τὸ γέγονε. — ⁵ Εἶτι δὲ πάντα ταῦτα παράγωγα.

Σημ. 2. Καὶ ῥημάτων εἰς ἀζω ἀπαντῶσι τύποι τινές τοῦ μέλλοντος οὔτω κλινόμενοι, π.χ. ἐξεῶμαι, κολῶμαι ἄντι τῶν συνηθεστέρων ἐξετάσω, κολάσομαι· συνηθέστατα δὲ τοῦ βιβάζω : βιβῶ, προσβιβῶ κλπ.

§ 295. Παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς τὸν εἰς σοῦμαι μέλλοντα (δορικὸν καλούμενον) πρὸς τῷ κοινῷ ἔχουσι τὰ ἐξῆς ῥήματα· πλέω πλεουσῶμαι καὶ πλεύσομαι, πνέω πνευσῶμαι καὶ πνεύσομαι, φεύγω φευξοῦμαι καὶ φεύξομαι, κλαίω κλαυσῶμαι καὶ (πολλῷ συνηθέστερον) κλαύσομαι¹. τὸ δὲ πίπτω μόνον πεσοῦμαι ἔχει.

296. Τὰ ῥήματα ἐσθίω², πίνω καὶ χέω ἔχουσι μέλλοντας ἔδομαι, πίομαι καὶ χέω -ομαι, ἔχοντας τύπον ἐνεστῶτος³.

(Σημ. Περί τοῦ μέλλοντος καὶ ἀορίστου τῶν ὑγρολήκτων καὶ ἐνρινολήκτων ῥημάτων ὁ λόγος ἔσται ἐν τοῖς κατωτέρω.)

η.) Τετελεσμένος μέλλον.

§ 297. Ὁ μσ. τετελ. μέλλον (τοῦ ὁποίου ἕτεροι τύποι πλὴν τῶν τῆς ὀριστικῆς σπανίως ἀπαντῶσι) γίνεται ἐκ τοῦ χρονικοῦ θέματος τοῦ μσ. παρακειμένου προσλήψει τοῦ χρον. χαρακτηῆρος· σ, π.χ. τετριῶμαι (=τετριβ-σ-ομαι).

§ 297^α. Ὁ μέλλον οὔτος οὐχὶ σπανίως ἐκφέρεται καὶ περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ μσ. παρακειμένου καὶ τοῦ μέλλοντος ἔσομαι, π.χ. τετριμμένος ἔσομαι, ἔσει, ἔσται κλπ. — Ὁ δὲ ἐνεργ. τετελ. μέλλον ἐκφέρεται μόνον περιφραστικῶς, διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργ. παρακειμένου καὶ τοῦ ἔσομαι, π.χ. γεγραφὼς ἔσομαι.

Σημ. Ἐνεργ. τετελ. μέλλοντα μονολεκτικῶν ἔχει μόνον τὸ θηήσκει, τὸ ἴσθημι καὶ τὸ εἶμαι : τεθηήξω, ἐσθήξω, εἴξω (θ. εἶκ.).

Ἰδιαίτεροι παρατηρήσεις περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν χρόνων ῥημάτων τινῶν.

§ 298. Ἐν τῇ κλίσει τῶν ῥημάτων θέω, νέω, πλέω, πνέω, ῥέω καὶ χέω τὸ ἐν τῷ ἐνεστώτι ἐκπεσὼν μεταξὺ δύο φωνηέντων ν (=F) τοῦ ῥ. θέματος ἀναφαίνεται ἐν τοῖς ἄλλοις χρόνοις, π.χ. πλέω μελ. πλεύσομαι καὶ πλεουσῶμαι, ἀβρ. ἐπλευσα, παρακειμένος πέλπυσα κλπ. ῥέω ῥεύσομαι ἔρρευσα κλπ.

§ 299. Τῶν ῥ. θεμάτων καν καὶ κλαν ἐν ἄλλοις μὲν χρόνοις φυλάσσεται τὸ ν, ἐν ἄλλοις δὲ ἀποβάλλεται, π.χ. κλω⁴, κλώσω ἕκαστα ἐκάθη, κλαίω (ἰττ. κλάω ἢ κλήω) κλαύσομαι ἢ κλαῖσω ἕκαστα κλπ.

¹ Καὶ χέζω χεσοῦμαι καὶ συνήθως χέσομαι. — ² Ἐπιχ. ἔδω. — ³ Κυρίως οὗτοι εἰσιν ἐνεστῶτες μετὰ σημασίας μέλλοντος. — ⁴ Ἐκ τοῦ καF-γω, θ. καF. Ὀσαύτως κλαίω ἐκ τοῦ κλαF-γω, θ. κλαF.

§ 300. *Εν τισι γρόνοις ῥημάτων τινῶν συγκόπτεται τὸ φωνῆεν τοῦ θέματος¹, π.χ. ἐγείρω (θ. ἐγερ) ἀόρ. ἠγρόμην, ἔρχομαι ἠλθόν (θ. ἐλυθ), ἔχω ἔσχον (θ. *σεχ), πέτομαι πήσομαι ἐπίτομη (θ. πετ), κερώννυμι κέκραμαι (ἐκ τοῦ κε-κ[έ]ρα-μαι), πειάννυμαι πέπταμαι.—Διὰ τῆς αὐτῆς συγκοπῆς ἐσχηματίσθητιν καὶ οἱ ἐνεστώτες γίγνομαι (γι-γ[ε]ν-ομαι) λίπτω (πι-π[ε]τ-ω), τίκτω (τι-τ[ε]κ-ω), τετραίνω (τε-τ[ε]ραίνω).

§ 301. Ἡ μετάθεσις² (ὑγρῶν καὶ ἐνρίνων ἰδίως) γίνεται ἐπὶ τῶν ἐξῆς ῥημάτων· βάλλω βέβληκα κλπ., ἔθαν-ον θνησοκα τέθηκα, καλέω κέκληκα κλπ. κάμνω κέκηκα, λίπτω πέπτωκα (θ. πετ), σιόρνυμι καὶ στρώννυμι στρώσω κλπ. (θ. στρο), τέμνω τέμηκα, τίκτω (τι-τ[ε]κ-ω).

Ἰδιαίτεροι παρατηρήσεις περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν χροόνων τῶν φωννενοτόληκτων, ἀφωνολήκτων, ὑγρολήκτων καὶ ἐνρινολήκτων ῥημάτων.

Α'. Φωνηεντόληκτα.

α'. Περὶ τῶν φωννενοτόληκτων γενικῶς.

§ 302. Τὸ βραχὺ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ ἐν τοῖς ἄλλοις χρόνοις ἐκτείνεται, τὸ ἰ καὶ ὀ εἰς ἰ καὶ ὀ, τὸ ἄ καὶ ε εἰς η καὶ τὸ ο εἰς ω, π.χ. μῆνῖ'ω μῆνῖ'σω, κωλύ'ω κωλύ'σω, τιμᾶ'ω τιμήσω, φιλέω φιλήσω, μισθόω μισθώσω.

Σημ. 1. Τὰ ἔχοντα ε, ι, ρ πρὸ τοῦ ἄ καὶ τὸ ἀκροῶμαι ἐκτείνουσι τὸ ἰ εἰς ἄ, π.χ. ἔξ'ω ἐξ'ἄ'σω, ἐσιᾶ'ω -ἄ'σω, φωρᾶ'ω -ἄ'σω, ἀκροᾶ'ομαι ἄ'σομαι.

Σημ. 2. Τὸ χράω, χράομαι καὶ τιράω ἔχουσι καὶ θέματα χρε, τρε⁵, ἐξ ὧν οἱ τύποι χρήσω χρήσομαι ἐχρησάμην κέχρημαι ἐχρήσθην ἀποχρήσει ἀπέχρησε. ἔτησα τέτημαι κλπ.

§ 303. Φυλάττουσι βραχὺ τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ ἐν τοῖς ἄλλοις χρόνοις τὰ ἐξῆς·

α' Ἐκ τῶν εἰς υω τὸ ἀνῦ'ω (σπανιώτερον ἀνῦ'τω), ἀρῦ'ω (ἀττ. ἀρῦ'τω), πνῦ'ω, ἔλκω (ἀόρ. εἴλκῃσα) καὶ μεθύσκω (μελλ. μεθῦ'σω, ἀόρ. ἐμέθῃσα⁴).

Σημ. Τὰ ῥήματα δῦ'ω, θῦ'ω καὶ λῦ'ω ἄλλους μὲν χρόνους σχηματίζουσι ἐξ ἰσχυροῦ θέματος, ἄλλους δ' ἐξ ἰσθενοῦς: δῦ'ω δυ'σω, ἐδυσα δέδυκα (ἀμετάβ.) καὶ δέδυκα (μεταβ.) ἐδυ'θην, θῦ'ω ἐθῦσα τέθυκα τέθυμαι ἐθῦ'θην, λῦ'ω, λῦ'σω ἐλυσα λέλυκα λέλυμαι ἐλυ'θην. Ὄσπουτος δὲ καὶ τὸ μῦω ἔχει παρὰ τοῖς Ἀττικαῖς μέλλοντα μῦ'σω, ἀόρ. ἐμῦσα, παρακ. δὲ (ἀμετάβ.) μέμυκα.

¹ Ὁρ. § 17.—² Ὁρ. § 45 καὶ ὑποσημ.—⁵ Πρὸβλ. χρέος, τέρετρον.—

⁴ Ὁμοίως καὶ τὰ ποιητικὰ ἀφῦ'ω, βλυ'ω, ἐρυ'ω, τανῦ'ω, φλυ'ω καὶ κνέω (ἀόρ. ἐκῦσα).

β') Ἐκ τῶν εἰς ἅω τινὰ ἔχοντα λ πρὸ τοῦ α, π.χ. γελᾶ'ω
 γελᾶ'σομαι ἐγέλασα' οὕτω καὶ τὸ ἐλάω (συνήθως ἐλαύνω), θλάω,
 ἰλά-σκ-ομαι, κλάω καὶ χαλάω. (συλήσω δ' ὅμως, ἐμπολήσω, κολ-
 λήσω). Πρὸς τούτοις τὸ ἐράω, σπάω, σχάω καὶ τὰ εἰς ἄννυμι,
 π.χ. κερᾶννυμι κερᾶ'σω κλπ.

Σημ. Το βαίνω (θ. βη καὶ βᾶ) μόνον τὸν πθ. ἀρίστον καὶ πθ. παρα-
 κείμενον ἔρει ἐξ ἰσθενοῦς θέματος: ἐβά'θην βέβα'μαι.

γ') Ἐκ τῶν εἰς ἑώ τὸ αἰδέομαι, ἀκέομαι, ἀλέω, ἀρκέω, ἐμέω,
 ζέω, καλέω, ξέω, τελέω καὶ τρέω' κατὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ ἀρέ-
 σκω, ἄχθομαι, καὶ ἐσθίω, π.χ. ἀρέσω, ἀχθέσομαι, ἠδέσθην κα-
 τεδήδεσμαι (θ. ἐδε).

Σημ. Το αἰνέω, αἰρέω, δέω καὶ ποθέω ἐν ἄλλοις μὲν χρόνοις φυλάτ-
 τουσι τὸ ε, ἐν ἄλλοις δὲ ἐκτείνουσιν αὐτό: αἰνέσω ἤνεσα ἤνεκα ἠνέθην
 ἤρημαι, αἰρήσω ἤρηκα ἤρημαι ἤρεθην, δήσω ἐδησα ἐδησάμην δέδεκα δέδεμαι
 ἐδεθην, ποθέσομαι καὶ ποθήσω ἐπόθησα καὶ ἐπόθησα' κατὰ ταῦτα δὲ καὶ
 τὸ εὐρίσκω (εὐρήσω -σομαι εὔρηκα εὔρημαι, εὔρεθίσομαι εὔρεθην) καὶ μάχο-
 μαι (ἐμαχεσάμην, μεμάχημαι).

δ') Ἐκ τῶν εἰς ὄω τὸ ἀρόω' κατὰ τοῦτο δὲ καὶ τὸ ὄμνυμι:
 ὄμοσα ὄμώμοσα.

Σημ. Το πίνω ἔρει ἐνεργ. παρακείμενον πέποκα, πθ. πέπομαι, ἀρίστον
 πθ. ἐπόθην καὶ πθ. μέλλοντι ποθήσομαι.

§ 304. Τὰ ῥηματικὰ ἐπιθέτα τῶν ἐν τισὶ μόνον χρόνοις ἐκτει-
 νόντων τὸν βραχὺν χαρακτῆρα σχηματίζονται ἐκ τοῦ ἰσθενοῦς θέ-
 ματος, π.χ. ἐπαινετός, λυτέον.

§ 305. Τῶν φωνηεντολήκτων τὰ ἔχοντα βραχὺν χαρακτηρι-
 στικὸν φωνῆεν ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ παρατατικῷ καὶ μὴ ἐκτεί-
 νοντα αὐτὸ ἐν τοῖς ἄλλοις χρόνοις λαμβάνουσι σ πρὸ τῶν χρο-
 νικῶν καταλήξεων τοῦ πθ. μέλλοντος καὶ ἀορίστου, τῶν προσω-
 πικῶν τοῦ πθ. παρακείμενου καὶ ὑπερσυντελικοῦ καὶ τῶν παρα-
 γωγικῶν τῶν εἰς τος καὶ τεος ῥηματικῶν ἐπιθέτων, π.χ. τελέω
 τελε-σ-θήσομαι, ἐτελέ-σ-θην. τετέλε-σ-μαι, ἐτετελέ-σ-μην. ἐπιτελε-
 -σ-τέος

Σημ. 1. Παρὰ τὸν κανόνα προσλαμβάνουσι σ τὰ ἐξῆς: ἀκούω ἠκούσθην
 ἀκουστός-τέος, βύ'ω-βεβύσομαι βεβύσθαι παραβύστος, γινώσκω ἐγνώσθην
 ἐγνωσμαι γνωστός², θραύω τέθραυομαι ἐθραύσθην, κελεύω κεκέλευομαι ἐκε-
 λεύσθην, κυλί'ω (καὶ κυλίνδω) κεκύλί'ομαι ἐκυλί'σθην, λεύω κατελεύσθην,
 ξύω ἐξύσθην, παίω ἐπαίσθην, παλαίω ἐπαλαίσθην, πλέω πεπλευσμένος πλευ-
 στέα, πρῶ'ω πέπρυσμαι ἐπρῶ'σθην, σείω σέσειομαι ἐσεισθην, ὄω ὄσθην ἐφουσιέ-

¹ Τῶν πλείστων ἐκ τῶν ῥημάτων τούτων τὸ ῥ. θέμα ἀρχίθην ἔληγεν
 εἰς σ, ὅπερ μεταξύ δύο φωνηέντων ἀπεβλήθη, ἢ εἰς ὀδοντοφών. ν (τ, δ),
 π.χ. τελέω (θ. τελεσ. πρὸλ. τέλος), ἀνώ (ἄττ. καὶ ἀνύτω, θ. ἀνυτ). ἀρύω
 (ἄττ. ἀρύτω), σπάω (θ. σπαδ. πρὸλ. σπαδών). — ² Παρὰ ποιηταῖς καὶ γνωστός.

νος. χρώ κέχωσμαι ἐχώσθην, κνάω κέκνησμαι ἐκνήσθην, πίμπλημι (θ. πλη, πλα) ἐπλήσθην πέπλησμαι ἐμπληστέος.

Σημ. 2. Τὰ ἐξῆς προσλαμβάνουσι τὸ σ μόνον ἐν τῷ πθ. ἀορίστῳ καὶ τοῖς ῥηματικῶς ἐπιθέτοις: γεύω ἐγεύσθην ἀγευστός γευστέος—γέγευμαι, δρᾶω ἐδράσθην δραστεός—δέδρωμαι, κλείω ἐκλήσθην ἢ ἐκλείσθην κληστός ἢ κλειστός—κέκλειμαι ἢ κέκλειμαι, χράσσομαι ἐχρήσθην χρηστός χρηστέος—κέχρημαι, χρίω ἐχρίσθην χριστός—κέχομαι. Πρὸς τοὺς τοῖς μιμητικῶ ἐμνήσθην—μémνημαι, ἐμπλήρωμι ἐνεπλήσθην—ἐμπεπλημένος, ὄωννμι ἐορώσθην—ἐροῶμαι.

Σημ. 3. Το κρούω λαμβάνει σ καὶ ἐν τῷ παρακειμενῷ καὶ ὑπερτυν-τελικῷ πρὸ τῶν καταλήξεων ται καὶ τὸ (κέκρουσται ἐκέκρουστο ἐκρούσθην κρουστέον—κέκρουμαι ὁ ὅμως).—τὸ δύνάμαι εἶρει πθ. ὄριστον σπανίως ἐδυνάσθην πρὸς τῷ συνήθει ἐδυνήσθην.—τὸ δὲ παύω μόνον ἐν τοῖς ῥηματ. ἐπιθέτοις προσλαμβάνει σ, π.χ. πανστέον ἀπανστέος

Σημ. 4. Δὲν προσλαμβάνουσι σ¹ τὰ ἐξῆς: εἰλαίνω² ἢ ἰλάσσομαι ἢ ἰλάσθην ἐλή-λάμαι, ἀρώω ἠρόσθην καὶ χέω ἐχύσθην κέχῳμαι.

(Σημ. 5. Περὶ τοῦ κλίνω, κρούω. πλίνω καὶ τείνω γενήσεται λόγος ἐν τοῖς κατωτέρω.)

§ 306. Παράδειγμα φωνηεντολήκτου προσλαμβάνοντος σ.

Παρακειμενος κέκελευ-σ-μαι κεκέλευσαι κεκέλευ-σ-ται (κεκελεύ-τ-μεθον) κεκέλευσθον κεκέλευσθον κεκελεύ-σ-μεθα κεκέλευσθε κεκελευ-σ-μένοι εἰσὶ	Προστακτικὴ (κεκέλευ-σο) κεκελεύσθω [κεκέλευσθον] [κεκελεύσθων] (κεκέλευσθε) [κεκελεύσθων]	Ἄπαρέμερατον κεκελεῦσθαι Μετοχή. κεκελευ-σ-μένος-η-ον Ὑποτακτικὴ καὶ Εὐκτικὴ κεκελευ-σ-μένοςῶ, —εἶν κλπ.
Ὑπερτυντέλικος ἐκεκελεύ-σ-μην ἐκεκέλευσο ἐκεκελευ-σ-το	δυϊκ. 1 (ἐκεκελεύ-σ-μεθον) 2 ἐκεκέλευσθον 3 ἐκεκελεύσθην	πλ. 1 ἐκεκελεύ-σ-μεθα 2 ἐκεκέλευσθε 3 κεκελευ-τ-μένοι ἦται

Πθ. ἀόρ. ἐκεκελεύ-σ-θην -θησθ -θη κλπ. Πθ. μέλλ. κεκελευ-σ-θή-σομαι -η -εται κλπ.

β') Περὶ τῶν συνηρημένων φωνηεντολήκτων.

§ 307. Ταῦτα ἔχοντα χαρακτήρα ᾗ, ε, ο συναίρουσιν ἐν μόνῳ τῷ ἐνεστώτι καὶ παρατατικῷ τῆς ἐνεργ. καὶ μέσης φωνῆς, διότι μόνον ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις μετὰ τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆν ἀκολουθεῖ ἕτερον φωνῆν.

¹ Διότι ὡς ῥιζικά φωνηεντολήκτα οὐδένα λόγον ἔχουσιν, ὅπως προσλά-θωσιν αὐτό.—² Ποιητικῶς ἐλάω.

		Ενεργητικόν		
		Ένεστώς		
Έγκλ.	Όριστική	τιμ(ά-ω)ῶ	φιλ(έ-ω)ῶ	μισθ(ό-ω)ῶ
		τιμ(ά-εις)ᾶς	φιλ(έ-εις)εῖς	μισθ(ό-εις)οῖς
		τιμ(ά-ει)ᾷ	φιλ(έ-ει)εῖ	μισθ(ό-ει)οῖ
Όριστική	Όριστική	τιμ(ά-ετον)ᾶτον	φιλ(έ-ετον)εῖτον	μισθ(ό-ετον)οῦτον
		τιμ(ά-ετον)ᾶτον	φιλ(έ-ετον)εῖτον	μισθ(ό-ετον)οῦτον
		τιμ(ά-ομεν)ῶμεν	φιλ(έ-ομεν)οῦμεν	μισθ(ό-ομεν)οῦμεν
Όριστική	Όριστική	τιμ(ά-ετε)ᾶτε	φιλ(έ-ετε)εῖτε	μισθ(ό-ετε)οὔτε
		τιμ(ά-ουσι)ῶσι	φιλ(έ-ουσι)οῦσι	μισθ(ό-ουσι)οὔτι
		τιμ(ά-ω)ῶ	φιλ(έ-ω)ῶ	μισθ(ό-ω)ῶ
Όριστική	Όριστική	τιμ(ά-ης)ᾶς	φιλ(έ-ης)ῆς	μισθ(ό-ης)οῖς
		τιμ(ά-η)ᾷ	φιλ(έ-η)ῆ	μισθ(ό-η)οῖ
		τιμ(ά-ητον)ᾶτον	φιλ(έ-ητον)ῆτον	μισθ(ό-ητον)ῶτον
Όριστική	Όριστική	τιμ(ά-ητον)ᾶτον	φιλ(έ-ητον)ῆτον	μισθ(ό-ητον)ῶτον
		τιμ(ά-ωμεν)ῶμεν	φιλ(έ-ωμεν)ῶμεν	μισθ(ό-ωμεν)ῶμεν
		τιμ(ά-ητε)ᾶτε	φιλ(έ-ητε)ῆτε	μισθ(ό-ητε)ῶτε
Όριστική	Όριστική	τιμ(ά-ωσι)ῶσι	φιλ(έ-ωσι)ῶσι	μισθ(ό-ωσι)ῶσι
		τιμ(ά-οιμι)ῶμι	(φιλ(έ-οιμι)οῖμι)	(μισθ(ό-οιμι)οῖμι)
		τιμ(ά-οις)ῶς	(φιλ(έ-οις)οῖς)	(μισθ(ό-οις)οῖς)
Όριστική	Όριστική	τιμ(ά-οι)ῶ	(φιλ(έ-οι)οῖ)	(μισθ(ό-οι)οῖ)
		τιμ(ά-οιτον)ῶτον	φιλ(έ-οιτον)οῖτον	μισθ(ό-οιτον)οῖτον
		τιμ(ά-οίτην)ῶτην	φιλ(έ-οίτην)οῖτην	μισθ(ό-οίτην)οῖτην
Όριστική	Όριστική	τιμ(ά-οιμεν)ῶμεν	φιλ(έ-οιμεν)οῖμεν	μισθ(ό-οιμεν)οῖμεν
		τιμ(ά-οιτε)ῶτε	φιλ(έ-οιτε)οῖτε	μισθ(ό-οιτε)οῖτε
		τιμ(ά-οιεν)ῶεν	φιλ(έ-οιεν)οῖεν	μισθ(ό-οιεν)οῖεν
Όριστική	Όριστική	τιμ(α-οίην)ῶην ²	φιλ(έ-οίην)οῖην	μισθ(ό-οίην)οῖην
		τιμ(α-οίης)ῶης	φιλ(έ-οίης)οῖης	μισθ(ό-οίης)οῖης
		τιμ(α-οίη)ῶη	φιλ(έ-οίη)οῖη	μισθ(ό-οίη)οῖη
Όριστική	Όριστική	τιμ(α-οίητον)ῶητον	φιλ(έ-οίητον)οῖητον	μισθ(ό-οίητον)οῖητον
		τιμ(α-οιήτην)ῶήτην	φιλ(έ-οιήτην)οῖήτην	μισθ(ό-οιήτην)οῖήτην
		τιμ(α-οιήμεν)ῶήμεν	φιλ(έ-οιήμεν)οῖήμεν	μισθ(ό-οιήμεν)οῖήμεν
Όριστική	Όριστική	τιμ(α-οιητε)ῶητε	φιλ(έ-οιητε)οῖητε	μισθ(ό-οιητε)οῖητε
		τιμ(α-ε)α	φιλ(έ-ε)ει	μισθ(ό-ε)ου
		τιμ(α-έτω)ᾶτω	φιλ(έ-έτω)εῖτω	μισθ(ό-έτω)οὔτω
Όριστική	Όριστική	τιμ(α-έτων)ᾶτων	φιλ(έ-έτων)εῖτων	μισθ(ό-έτων)οὔτων
		τιμ(α-έτων)ᾶτων	φιλ(έ-έτων)εῖτων	μισθ(ό-έτων)οὔτων
		τιμ(α-έτε)ᾶτε	φιλ(έ-έτε)εῖτε	μισθ(ό-έτε)οὔτε
Όριστική	Όριστική	τιμ(α-όντων)όντων	φιλ(έ-όντων)οῦντων	μισθ(ό-όντων)οῦντων
		τιμ(α-όντων)όντων	φιλ(έ-όντων)οῦντων	μισθ(ό-όντων)οῦντων
		(καί τιράτωσαν)	(καί φιλείτωσαν)	(καί μισθούτωσαν)
Όριστική	Όριστική	τιμ(α-ειν)ᾶν	φιλ(έ-ειν)εῖν	μισθ(ό-ειν)οῦν
		τιμ(α-έτω)ᾶτω	φιλ(έ-έτω)εῖτω	μισθ(ό-έτω)οὔτω
		τιμ(α-έτων)ᾶτων	φιλ(έ-έτων)εῖτων	μισθ(ό-έτων)οὔτων
Όριστική	Όριστική	τιμ(α-έτε)ᾶτε	φιλ(έ-έτε)εῖτε	μισθ(ό-έτε)οὔτε
		τιμ(α-όντων)όντων	φιλ(έ-όντων)οῦντων	μισθ(ό-όντων)οῦντων
		(καί τιράτωσαν)	(καί φιλείτωσαν)	(καί μισθούτωσαν)
Όριστική	Όριστική	τιμ(α-ειν)ᾶν	φιλ(έ-ειν)εῖν	μισθ(ό-ειν)οῦν
		τιμ(α-έτω)ᾶτω	φιλ(έ-έτω)εῖτω	μισθ(ό-έτω)οὔτω
		τιμ(α-έτων)ᾶτων	φιλ(έ-έτων)εῖτων	μισθ(ό-έτων)οὔτων
Όριστική	Όριστική	τιμ(α-έτε)ᾶτε	φιλ(έ-έτε)εῖτε	μισθ(ό-έτε)οὔτε
		τιμ(α-όντων)όντων	φιλ(έ-όντων)οῦντων	μισθ(ό-όντων)οῦντων
		(καί τιράτωσαν)	(καί φιλείτωσαν)	(καί μισθούτωσαν)
Όριστική	Όριστική	τιμ(α-ων)ῶν	φιλ(έ-ων)ῶν	μισθ(ό-ων)ῶν
		τιμ(α-ουσα)ῶσα	φιλ(έ-ουσα)οῦσα	μισθ(ό-ουσα)οῦσα
		τιμ(α-ον)ῶν	φιλ(έ-ον)ῶν	μισθ(ό-ον)ῶν

¹ Ἐντὶ μισθός-ης, μισθός-ῃ Παρρηγήθησαν δ' ὅμως καὶ ἐν τῇ ὑποτακτικῇ οἱ εἰς -οῖς, -οῖ τυποὶ τῆς ὀριστικῆς. — ² Πρβλ., § 275, α', σημ.

Μέσον

Ἐνέστως

τιμ(ά-ομαι)ωμαι	φιλ(έ-ομαι)ομαι	μισθ(ο-ομαι)οῦμαι
τιμ(ά-η)ᾶ	φιλ(έ-η)ῆ ἢ ἡ(έ-)ειεῖ	μισθ(ό-η)οῖ
τιμ(ά-εται)ᾶται	φιλ(έ-εται)εῖται	μισθ(ό-εται)οῦται
(τιμ(α-όμεθον)ώμεθον)	(φιλ(ε-όμεθον)οῦμεθον)	(μισθ(ο-όμεθον)οῦμεθον)
τιμ(ᾶ-εσθον)ᾶσθον	φιλ(έ-εσθον)εῖσθον	μισθ(ό-εσθον)οῦσθον
τιμ(ᾶ-εσθον)ᾶσθον	φιλ(έ-εσθον)εῖσθον	μισθ(ό-εσθον)οῦσθον
τιμ(α-όμεθα)ώμεθα	φιλ(ε-όμεθα)οῦμεθα	μισθ(ο-όμεθα)οῦμεθα
τιμ(ᾶ-εσθε)ᾶσθε	φιλ(έ-εσθε)εῖσθε	μισθ(ό-εσθε)οῦσθε
τιμ(ᾶ-ονται)ῶνται	φιλ(έ-ονται)οῦνται	μισθ(ό-ονται)οῦνται
τιμ(ά-μαι)ῶμαι	φιλ(έ-ωμαι)ῶμαι	μισθ(ό-ωμαι)ῶμαι
τιμ(ᾶ-γ)ᾶ	φιλ(έ-γ)ῆ	μισθ(ό-γ)οῖ
τιμ(ᾶ-ηται)ᾶται	φιλ(έ-ηται)ῆται	μισθ(ό-ηται)ῶται
(τιμ(α-ώμεθον)ώμεθον)	(φιλ(ε-ώμεθον)ώμεθον)	(μισθ(ο-ώμεθον)ώμεθον)
τιμ(ᾶ-ησθον)ᾶσθον	φιλ(έ-ησθον)ῆσθον	μισθ(ό-ησθον)οῦσθον
τιμ(ᾶ-ησθε)ᾶσθε	φιλ(έ-ησθε)ῆσθε	μισθ(ό-ησθε)οῦσθε
τιμ(ᾶ-ωνται)ῶνται	φιλ(έ-ωνται)ῶνται	μισθ(ό-ωνται)ῶνται
τιμ(α-οίμην)οίμην	φιλ(ε-οίμην)οίμην	μισθ(ο-οίμην)οίμην
τιμ(ᾶ-οιο)ῶο	φιλ(έ-οιο)οῖο	μισθ(ό-οιο)οῖο
τιμ(ᾶ-οιο)ῶο	φιλ(έ-οιο)οῖο	μισθ(ό-οιο)οῖο
(τιμ(α-οίμεθον)ώμεθον)	(φιλ(ε-οίμεθον)οίμεθον)	(μισθ(ο-οίμεθον)οίμεθον)
τιμ(ᾶ-οισθον)ῶσθον	φιλ(έ-οισθον)οῖσθον	μισθ(ό-οισθον)οῖσθον
τιμ(ᾶ-οισθε)ῶσθε	φιλ(έ-οισθε)οῖσθε	μισθ(ό-οισθε)οῖσθε
τιμ(ᾶ-οιντο)οῖντο	φιλ(έ-οιντο)οῖντο	μισθ(ό-οιντο)οῖντο
τιμ(ᾶ-ου)ῶ	φιλ(έ-ου)οῦ	μισθ(ό-ου)οῦ
τιμ(ᾶ-έσθω)ᾶσθω	φιλ(έ-έσθω)εῖσθω	μισθ(ό-έσθω)οῦσθω
τιμ(ᾶ-έσθον)ᾶσθον	φιλ(έ-έσθον)εῖσθον	μισθ(ό-έσθον)οῦσθον
τιμ(ᾶ-έσθων)ᾶσθων	φιλ(έ-έσθων)εῖσθων	μισθ(ό-έσθων)οῦσθων
τιμ(ᾶ-έσθε)ᾶσθε	φιλ(έ-έσθε)εῖσθε	μισθ(ό-έσθε)οῦσθε
τιμ(ᾶ-έσθων)ᾶσθων	φιλ(έ-έσθων)εῖσθων	μισθ(ό-έσθων)οῦσθων
τιμ(ᾶ-εσθαι)ᾶσθαι	φιλ(έ-εσθαι)εῖσθαι	μισθ(ό-εσθαι)οῦσθαι
τιμ(α-όμενος)όμενος	φιλ(ε-όμενος)οῦμενος	μισθ(ο-όμενος)οῦμενος
τιμ(α-ομένη)ομένη	φιλ(ε-ομένη)ουμένη	μισθ(ο-ομένη)ουμένη
τιμ(α-όμενον)όμενον	φιλ(ε-όμενον)οῦμενον	μισθ(ο-όμενον)οῦμενον

Παρατατικός		
α'. Ένεργητικός		
ἐτίμ(α-ον)ων	ἐφίλ(ε-ον)ου	ἐμισθ(ο-ον)ου
ἐτίμ(α-ες)ας	ἐφίλ(ε-ες)εις	ἐμισθ(ο-ες)ους
ἐτίμ(α-ε)α	ἐφίλ(ε-ε)ει	ἐμισθ(ο-ε)ου
ἐτίμ(ά-ετον)ᾶτον	ἐφίλ(έ-ετον)εῖτον	ἐμισθ(ό-ετον)οῦτον
ἐτίμ(α-έτην)ᾶτην	ἐφίλ(ε-έτην)εῖτην	ἐμισθ(ο-έτην)οῦτην
ἐτίμ(α-ομεν)ᾶμεν	ἐφίλ(έ-ομεν)οῦμεν	ἐμισθ(ό-ομεν)οῦμεν
ἐτίμ(ά-ετε)ᾶτε	ἐφίλ(έ-ετε)εῖτε	ἐμισθ(ό-ετε)οῦτε
ἐτίμ(α-ον)ων	ἐφίλ(ε-ον)ου	ἐμισθ(ο-ον)ου
β'. Μέσος		
ἐτίμ(α-όμην)ώμην	ἐφίλ(ε-όμην)ούμην	ἐμισθ(ο-όμην)ούμην
ἐτίμ(ά-ου)ᾶ	ἐφίλ(έ-ου)οῦ	ἐμισθ(ό-ου)οῦ
ἐτίμ(ά-ετο)ᾶτο	ἐφίλ(έ-ετο)εῖτο	ἐμισθ(ό-ετο)οῦτο
(ἐτίμ(α-όμεθον)ώμεθον)	(ἐφίλ(ε-όμεθον)ούμεθον)	(ἐμισθ(ο-όμεθον)ούμεθον)
ἐτίμ(α-έσθον)ᾶσθον	ἐφίλ(έ-έσθον)εῖσθον	ἐμισθ(ό-έσθον)οῦσθον
ἐτίμ(α-έσθην)ᾶσθην	ἐφίλ(ε-έσθην)εῖσθην	ἐμισθ(ο-έσθην)οῦσθην
ἐτίμ(α-όμεθα)ώμεθα	ἐφίλ(ε-όμεθα)οῦμεθα	ἐμισθ(ο-όμεθα)οῦμεθα
ἐτίμ(ά-εσθε)ᾶσθε	ἐφίλ(έ-εσθε)εῖσθε	ἐμισθ(ό-εσθε)οῦσθε
ἐτίμ(ά-οντο)ᾶντο	ἐφίλ(ε-οντο)οῦντο	ἐμισθ(ό-οντο)οῦντο

§ 309. Τὰ πλείστα τῶν εἰς ἐω ληγόντων καὶ τὸ θέμα μονοσύλ-
λαβον ἔχόντων συναίρουνται μόνον ὅπου συμπύπτει ε πρὸ ε ἢ εἰ,
π. χ. πλέω, πλείς (πλέ-εις), πλεί (πλέ-ει), πλέο-μεν, πλείτε (πλέ-ετε),
πλεουσιν. Ὑποτ. πλέω -έης -έη κλπ. Εὐκτ. πλέοιμι -έοις κλπ.
Προστ. πλεί (πλέε), πλείτω (πλεέτω) κλπ. Ἄπαρ. πλείν. Μετοχ.
πλέων -ονσα -έον. Παρατ. ἔπλεον ἔπλεις ἔπλει κλπ. Πθ. πλέομαι
πλήη πλείται κλπ. Ἄπαρ. πλείσθαι. Μετοχ. πλεόμενος.

Σημ. Τὸ δέω (=δένω) παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς συναίρεται ἐν πᾶσι τοῖς
ἄλλοις τύποις πλὴν τοῦ α' ἐνικῶς προσώπου τοῦ ἐνεργ. ἐνεστώτος: ἀνα-
δοῦμεν, ἐνέδουν, ξυνοῦν, διαδοῦμαι, ἀναδοῦνται, ὁ ἀναδῶν, τὸ δοῦν (γεν.
δοῖντος) κλπ.

§ 310. Τὰ ῥήματα ζάω, πεινάω, διψάω, κνάω καὶ χρῶμαι
ἀντὶ τῆς εἰς α ἢ α συναίρέσεως ἔχουσι τὴν εἰς η ἢ η', π. χ. ζῆς
ζῆ ζῆτιον ζῆτε, προστ. ζῆ, ἄπαρ. ζῆν, παρατ. ἐζῆς ἐζῆ ἐζῆτιον
ἐζῆτην ἐζῆτε. — Τὸ δὲ ὀργάω ἀντὶ τῆς εἰς ου ἢ οι συναίρέσεως ἔχει
τὴν εἰς ω ἢ ω', π. χ. ἄπαρ. ὀργῶν, μετοχ. ὀργῶσα, ὑποτ. ὀργῶ,
εὐκτ. ὀργῶν, ὀργῶεν.

¹ Κανονικῶς, ὡς ἐκ τοῦ ζῆω, πεινώω, διψῶω κλπ. — ² Ἐκ θέματος ὀργω.

Β'. Ἀφωνόληγτα.

§ 311. Τὰ ῥήματα κλέπω, πέρδομαι καὶ πλέκω τρέπουσι τὸ ε τοῦ θέματος ἐν τῷ β' παθ. μέλλοντι καὶ ἀορίστῳ εἰς α, π.χ. ἐκλάπην, ἐπλάκην, ἀποπαρδήσομαι¹. Τὸ δὲ στρέφω, τρέπω καὶ τρέφω τρέπουσι τὸ ε εἰς α καὶ ἐν τῷ πθ. παρακειμένῳ· τὸ τρέπω μάλιστα καὶ πέρδομαι καὶ ἐν τῷ ἐνεργ. β' ἀορίστῳ, π. χ. ἐστράφην ἐστραμμαί, ἐστράφην τέθραμμαί, ἐτραπιον, ἀπέπαρδον².

Σημ. Τοιαύτην τροπὴν πάσχει πρὸς τούτοις καὶ τὸ βρέχω ἐν τῷ πθ. β' μέλλοντι καὶ ἀορίστῳ: βραχῆσομαι ἐβράχην.

§ 312. Παραδείγματα παθητικῶν παρακειμένων καὶ ὑπερσυντελικῶν.

	Ὅριστικὴ	Προστακτικὴ	
Παρακείμενος	τέτριμ-μαι τέτριψι τέτριπται (τετριμ-μεθον) τέτριψθον τέτριφθον τετριμ-μεθα τέτριφθε τετριμ-μένοι εἰσὶν ἢ τετριψ-αται	(τέτριψο) τετριψθω [τέτριψθον] [τετριψθων] (τέτριφθε) [τετριφθων]	Ἀπαρ. τετριψθαι Μετοχὴ τετριμ-μενος, η, ον Ἵποτ. τετριμ-μενος ᾧ κλπ. Ἐνκτ. τετριμ-μενος εἶην κλπ.
Ἵπερον.	ἐτέτριμ-μην, ἐτέτριψο, ἐτετριπ-το (ἐτετριμ-μεθον), ἐτέτριψ-θον, ἐτετριψ-θην ἐτετριμ-μεθα, ἐτέτριφθε, τετριμ-μένοι ἦσαν ἢ ἐστρίψ-ατο		
Παρακείμενος	τέταγ-μαι τέταξι τέταχ-ται (τετάγ-μεθον) τέταχθον τέταχθον τετάγ-μεθα τέταχθε τεταγ-μένοι εἰσὶν ἢ τετάγ-αται	(τέταξο) τετάχθω [τέταχθον] [τετάχθων] (τέταχθε) [τετάχθων]	Ἀπαρ. τετάχθαι Μετοχὴ τεταγ-μενος, η, ον Ἵποτ. τεταγ-μενος ᾧ κλπ. Ἐνκτ. τεταγ-μενος εἶην κλ.
Ἵπερον.	ἐτετάγ-μην, ἐτέταξο, ἐτέταχ-το (ἐτετάγ-μεθον), ἐτέταχθον, ἐτετάχθην ἐτετάγ-μεθα, ἐτέταχθε, τεταγ-μένοι ἦσαν ἢ ἐτετάγ-ατο		

¹ Πρὸς τούτοις καὶ τὸ ποιητ. δέρομαι: δρακεῖς.—² Ὁμοίως τὸ ποιητ. πέρθω καὶ τὸ δέρομαι, π.χ. ἐπραθον, ἐδρακον, πρβλ. καὶ § 281, σημ. 1).

Παρακείμενος	πέπεισ-μαι πεπεισαι πέπεισ-ται (πέπεισ-μεθον) πέπεισθον πέπεισθον πεπεισ-μεθθ πέπεισθε πεπεισ-μένοι εἰσί.	(πέπει-σο) πεπεισθω [πέπεισθον] [πεπεισθων] (πέπεισθε) [πεπεισθων]	*Απαρέμφ πεπεισθαι Μετοχή. πεπεισ-μένος, η, ον *Υπογ. πεπεισ-μένος ὦ κλπ. Εὐκτ. πεπεισ-μενος εἶην
Υπερσυν.	ἐπεπεισ-μην, ἐπέπεισο, ἐπέπεισο το (ἐπεπεισ-μεθον) ἐπέπεισθον, ἐπεπεισθην ἐπεπεισ-μεθα, ἐπέπεισθε, πεπεισμένοι ἦσαν.		

Γ. Ὑπολόγητα καὶ ἐνρονόλητα.

§ 313. Ταῦτα σχηματίζουσι τὸν ἐνεστώτα καὶ τὸν παρατατι-
κὸν ἐξ ἰσχυροῦ θέματος. Ἐξαιρεῖται τὸ γέμω, δέρω, μένω, νέμω,
στένω καὶ τρέμω.

§ 314. Ὁ ἐνεργ. καὶ μσ. μέλλον τούτων κλίνεται κατὰ τὰ
περισπωμένα εἰς -ῶ, -οῦμαι, π. χ. νέμω μέλλ. νεμῶ (νεμέ[σ]-ω),
νεμοῦμαι (νεμέ[σ]-ομαι), ὄλλυμι ὄλλω, -οῦμαι.

Σημ. 1. Ὁ μέλλον ἀροῦ-μαι (ἐκ θ. ἀρ) εἶναι τοῦ ἀρ ημαι, ὃ δὲ ἀρω
(ἐκ θ. ἀρω, πρβλ. ἀέρω) εἶναι τοῦ αἶρω.

Σημ. 2. Τετελ. μέλλοντα τὰ ῥήματα ταῦτα δὲν ἔχουσι. (πρβλ. καὶ §
228, σημ. 2.).

§ 315. Ὁ ἐνεργ. καὶ μσ. ἀόριστος α' σχηματίζεται ἄνευ σ
ἐκτεινομένου τοῦ φωνήεντος τοῦ θέματος, τοῦ μὲν α εἰς η, τοῦ
δὲ ε εἰς ι καὶ τοῦ ἴ καὶ ὕ εἰς ἰ καὶ ὕ, π. χ. σφάλω ἔσφηλα (θ.
σφάλ), φαίνω ἔφηνα (φάν), σπεῖρω ἔσπειρα (σπερ), κρίνω ἔκρινα
(κρίν), ἀμύνω ἤμωνα (ἀμῦν).¹

§ 316. Τὰ εἰς -ιαίνω καὶ -ραίνω ἐν τῷ α ἐνεργ. καὶ μσ. ἀο-
ρίστῳ ἀντὶ η ἔχουσιν ᾱ, π. χ. μαινώ ἐμίᾳνα, περαίνω ἐπέρανα.
Οὕτω καὶ τὸ ἄλλομαι καὶ αἴρω, ἅπερ ἐν τῇ ὀριστικῇ τρέπουσι τὸ
ᾱ εἰς η διὰ τὴν αὐξῆσιν, π. χ. ἠλάμην ἄλάμενος ἦρα ἄπαρ. ἄραι.²

Σημ. Κατὰ ταῦτα καὶ τὸ γλυκαίνω ἐγλίκανα, ³ ἰσχαίνω-ᾱνα, κερδαίνω-

¹ Ἀκριβῶς εἰπεῖν οἱ ἀόριστοι οὗτοι ἐγένοντο δι' ἀφομοιώσεως τοῦ χρον.
χαρακτῆρος α πρὸς τὴν τοῦ θέματος, ἀπλοποιήσεως εἴτα τῶν δύο ὁμοίων
φθόγγων καὶ ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως, π. χ. ἐνεμ-σ-α ἐνεμ-μ-α ἐνεμια.

² Τὸ ᾱ τούτου προῆλθε κυρίως ἐκ συναυρέσεως τοῦ α μετὰ τῆς νόθου
διφθόγγου ει τοῦ θέματος αἶρω τοῦ αἶρω. — ³ Ἀλλὰ καὶ κατεγλυκῆματο.

-ἄνα, λεαίνω ἐλεῖ' ἄνα, λιπαίνω -ἄνα, δογαίνω δογαΐνειας καὶ πεπαίνω -ἄνα¹.

§ 317. Ὁ χαρακτήρ ὦν τῶν εἰς -αῖνω καὶ -ἴνω ἐν τῷ πθ. παρακειμένῳ καὶ ὑπερσυντελίῳ πρὸ τοῦ μ τῶν προσωπ. καταλήξων συνήθως μὲν τρέπεται εἰς σ, σπανίως δὲ ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτό, π.χ. πέφασμαι (πέφασν-μαι). — ὤξυμμαι (ὤξυν-μαι).

§ 318. Τὸ ε τῶν μονοσυλλάβων θεμάτων τρέπεται ἐν μὲν τῷ ἄνευ τοῦ χρονικοῦ χαρακτήρος κ σχηματιζομένῳ ἐνεργ. παρακειμένῳ καὶ ὑπερσυντελίῳ εἰς ο (πρὸβλ. καὶ § 285), ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις παρακειμένοις καὶ ὑπερσυντελίκοις καὶ τῷ παθ. ὅ' ἀόριστῳ καὶ μέλλοντι εἰς α, π.χ. φθείρω (φθερ) ἔφθορα (ποιητ.), — ἔφθαρα² ἔφθάρκειν ἔφθαρμαι ἔφθάρην φθαρήσομαι.

§ 319. Τὰ ῥήματα κρῖνω, κλίνω, πλύνω καὶ τείνω σχηματίζουσι τοὺς παρακειμένους καὶ τὸν πθ. μέλλοντα καὶ ἀόριστον ἐκ θεμάτων κρῖ, κλῖ, πλῦ, τᾶ, π.χ. κέκρικα κέκρικμαι ἐκρίθην, τέτακα τέταμαι ἐτάθην.

§ 320. Παραδείγματα ἐνεργ. μέλλοντος καὶ μσ. παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελίου.

Ἐνεργ. Μέλλων.			
Ἐν.	1	Ὅριστ. ἀγγελῶ	Εὔκτ. (ἀγγελοῖμι) ἀγγελοῖην
	2	ἀγγελεῖς	(ἀγγελοῖς) ἀγγελοῖης
	3	ἀγγελεῖ	(ἀγγελοῖ) ἀγγελοῖη
Δυϊχ.	2	ἀγγελεῖτον	ἀγγελοῖτον (ἀγγελοῖητον)
	3	ἀγγελεῖτον	ἀγγελοῖτην (ἀγγελοῖήτην)
Πλ.	1	ἀγγελοῦμεν	ἀγγελοῖμεν (ἀγγελοῖημεν)
	2	ἀγγελεῖτε	ἀγγελοῖτε (ἀγγελοῖητε)
	3	ἀγγελοῦσι	ἀγγελοῖτεν
		Ἄπαρ. ἀγγελεῖν	Μετ. ἀγγελῶν, οὔσα, οὔν.
Μσ. Παρακειμένοι καὶ Ὑπερσυντέλιου.			
Ἐν.	1	ἤγγελ-μαι	Προστικ. Ἄπαρ.
	2	ἤγγελ-σαι	(ἤγγελ-σο) ἤγγεσθαι
	3	ἤγγελ-ται	ἤγγεσθω Μετ.
Δυϊχ.	1	(ἤγγέλ-μεθον)	ἤγγελ-μένος -η-ον
	2	ἤγγελθον	[ἤγγελθον] Ὑποτ.
	3	ἤγγελθον	[ἤγγέλθων] ἤγγελμένος ὦ. κλπ.
Πλ.	1	ἤγγέλ-μεθα	Εὔκτ.
	2	ἤγγεσθε	ἤγγελμένος εἶην κλπ.
	3	ἤγγελ-μένοι εἰσίν.	[ἤγγέλθων]
Ὑπερ.		ἤγγέλ-μην -σο-το, (-μεθον) -θον -θην, -μεθα -θε	ἤγγελ-μένοι ἦσαν

¹ Ἀμφίβολος εἶναι ὁ ἀβρ. ἐκοίλανα τοῦ κοιλάνω. — ² Κατὰ τὸ ἔφθαρμαι ἀντὶ ἔφθορα, ὥσπερ καὶ εἰταλκα ἐκ τοῦ εἰταίμαι, τέτακα ἐκ τοῦ τεταίμαι, εἰκα ἐκ τοῦ εἰμαι, δέδύκα (μεταβ.) ἐκ τοῦ δέδύμαι.

Ἐν.	1	πέφασ-μαι	παρ-ώξυμ-μαι	Προστακτική	Ἄπαρ.
	2	[πέφαν-σαι]	[παρ-ώξυν-σαι]		
	3	πέφαν-ται	παρ-ώξυν-ται	(πέφαν-σο)	
Δυϊχ.	1	(πεφάσ-μεθον)	(παρ-ώξυμ-μεθον)	πεφάνθω	παρ-ώξύνθαι
	2	πέφανθον	παρ-ώξυνθον	[πέφανθον]	Μετοχή
Πλ.	3	πέφανθον	παρ-ώξυνθον	[πεφάνθων]	
	1	πεφάσ-μεθα	παρ-ώξυμ-μεθα		πεφασ-μένος
	2	πέφανθε	παρ-ώξυνθε	(πέφανθε)	παρ-ώξυμ-μένος
	3	πεφασ-μένοι εἰσὶ	παρ-ώξυμ-μένοι εἰσὶ	[πεφάνθων]	

Ῥήματα ἀνωμάλως σχηματίζοντα
τοὺς ἑαυτῶν χρόνους.

§ 321. Πολλὰ ῥήματα πρὸς σχηματισμὸν τῶν ἄλλων χρόνων (πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ) προσλαμβάνουσιν ε, π. γ.
ἀχθ-ομαι ἀχθ-έ-σομαι, αὔξ-ω αὔξ-ή-σω, μάχ-ομαι μεμάχ-η-μαι,
ὄλλνυμι (θ. ὄλ.) ὄλ-ε-σα ὄλόλ-ε-κα.

Σημ. Τὸ ὄννυμι (θ. ὄν) προσλαμβάνει ο, π. γ. ὄμ-ο-σα ὄμώμ-ο-κα.

§ 322. Ῥημάτων τινῶν οἱ χρόνοι σχηματίζονται ἐκ διαφόρων θεμάτων τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχόντων (ἐλλειπτικά), π. γ. ἀγορεύω, μλ. ἐρῶ, ἀόρ. εἶπον, παρσκ. εἶρηκα. (Ὅρα κατάλογον ἀνωμάτων ῥημάτων).

Περὶ τῆς συζυγίας τῶν εἰς -μι ἰδιαίτερος.

§ 323. Α'. Παραδείγματα.

Ἑνεργητικὴ φωνή.

Ἑνεστώς.

τί-θη-μι	ἴ-η-μι	ἴ-στη-μι	δί-δω-μι	δείκ-νύ-μι
τί-θη-ς	ἴ-η-ς	ἴ-στη-ς	δί-δω-ς	δείκ-νύ-ς
τί-θη-σι	ἴ-η-σι	ἴ-στη-σι	δί-δω-σι	δείκ-νύ-σι
τί-θε-τον	ἴ-ε-τον	ἴ-στά-τον	δί-δο-τον	δείκ-νύ-τον
τί-θε-των	ἴ-ε-των	ἴ-στά-των	δί-δο-των	δείκ-νύ-των
τί-θε-μεν	ἴ-ε-μεν	ἴ-στά-μεν	δί-δο-μεν	δείκ-νύ-μεν
τί-θε-τε	ἴ-ε-τε	ἴ-στά-τε	δί-δο-τε	δείκ-νύ-τε
τι-θέ-ασι	ἴ-ᾶσι	ἴ-στά-σι	δι-δέ-ασι	δείκ-νύ'-ᾶσι
τι-θῶ	ἴ-ῶ	ἴ-σῶ	δι-δῶ	δείκ-νύ'-ω
τι-θῆς	ἴ-ῆ-ς	ἴ-σῆ-ς	δι-δῶ-ς	δείκ-νύ'-ης
τι-θῆ	ἴ-ῆ	ἴ-σῆ	δι-δῶ	κλπ. (§ 328).
τι-θῆ-τον	ἴ-ῆ-τον	ἴ-σῆ-τον	δι-δῶ-τον	
τι-θῆ-των	ἴ-ῆ-των	ἴ-σῆ-των	δι-δῶ-των	
τι-θῶ-μεν	ἴ-ῶ-μεν	ἴ-σῶ-μεν	δι-δῶ-μεν	
τι-θῆ-τε	ἴ-ῆ-τε	ἴ-σῆ-τε	δι-δῶ-τε	
τι-θῶ-σι	ἴ-ῶ-σι	ἴ-σῶ-σι	δι-δῶ-σι	
τι-θε-ίη-ν	ἴ-ε-ίη-ν	ἴ-στα-ίη-ν	δι-δο-ίη-ν	δείκ-νύ'-οι-μι
τι-θε-ίη-ς	ἴ-ε-ίη-ς	ἴ-στα-ίη-ς	δι-δο-ίη-ς	δείκ-νύ'-οι-ς
τι-θε-ίη	ἴ-ε-ίη	ἴ-στα-ίη	δι-δο-ίη	κλπ. (§ 328)
τι-θε-ῖ-τον	ἴ-ε-ῖ-τον	ἴ-στα-ῖ-τον	δι-δο-ῖ-τον	
τι-θε-ῖ-την	ἴ-ε-ῖ-την	ἴ-στα-ῖ-την	δι-δο-ῖ-την	
τι-θε-ῖ-μεν	ἴ-ε-ῖ-μεν	ἴ-στα-ῖ-μεν	δι-δο-ῖ-μεν	
τι-θε-ῖ-τε	ἴ-ε-ῖ-τε	ἴ-στα-ῖ-τε	δι-δο-ῖ-τε	
τι-θε-ῖ-εν	ἴ-ε-ῖ-εν	ἴ-στα-ῖ-εν	δι-δο-ῖ-εν	
τί-θει	ἴ-ει	ἴ-στη	δί-δου	δείκ-νύ
τί-θε-τω	ἴ-έ-τω	ἴ-στά'-τω	δί-δό-τω	δείκ-νύ'-τω
τί-θε-τον	ἴ-ε-τον	ἴ-στά-τον	δί-δο-τον	δείκ-νύ-τον
τί-θε-των	ἴ-έ-των	ἴ-στά'-των	δί-δό-των	δείκ-νύ'-των
τί-θε-τε	ἴ-ε-τε	ἴ-στά-τε	δί-δο-τε	δείκ-νύ-τε
τι-θέ-ντων	ἴ-έντων	ἴ-στά'-ντων	δι-δόν-των	δείκ-νύ-ντων
τι-θέ-ναι	ἴ-έναι	ἴ-στά-ναι	δι-δό-ναι	δείκ-νύ'-ναι
τι-θεῖς,	ἴ-εῖς,	ἴ-στάς,	δι-δούς,	δείκ-νύ'ς,
τι-θεῖσα,	ἴ-εῖσα,	ἴ-στάσα,	δι-δοῦσα,	δείκ-νύσα
τι-θέν.	ἴ-έν.	ἴ-σάν.	δι-δόν	δείκ-νύ'ν.
ἔ-τί-θη-ν	ἴ-ει-ν	ἴ-στη-ν	ἔ-δί-δου-ν	ἔ-δείκ-νύ-ν
ἔ-τί-θει-ς	ἴ-ει-ς	ἴ-στη-ς	ἔ-δί-δου-ς	ἔ-δείκ-νύ-ς
ἔ-τί-θει	ἴ-ει	ἴ-στη	ἔ-δί-δου	ἔ-δείκ-νύ
ἔ-τί-θε-τον	ἴ-ε-τον	ἴ-στά-τον	ἔ-δί-δο-τον	ἔ-δείκ-νύ-τον
ἔ-τι-θέ-την	ἴ-έ-την	ἴ-στά'-την	ἔ-δι-δό-την	ἔ-δείκ-νύ'-την
ἔ-τί-θε-μεν	ἴ-ε-μεν	ἴ-στά-μεν	ἔ-δί-δο-μεν	ἔ-δείκ-νύ-μεν
ἔ-τί-θε-τε	ἴ-ε-τε	ἴ-στά-τε	ἔ-δί-δο-τε	ἔ-δείκ-νύ-τε
ἔ-τί-θε-σαν	ἴ-ε-σαν	ἴ-στά-σαν	ἔ-δί-δο-σαν	ἔ-δείκ-νύ-σαν

Μέση φωνή

Ἐνεστώς

τι-θε-μαι	ἴ-ε-μαι ¹	ἴ-σταῖ-μαι	δι-δο-μαι	δεικ-νύ-μαι
τι-θε-σαι	ἴ-ε-σαι	ἴ-σταῖ-σαι	δι-δο-σαι	δεικ-νυ-σαι
τι-θε-ται	ἴ-ε-ται	ἴ-σταῖ-ται	δι-δο-ται	δεικ-νύ-ται
(τι-θέ-μεθον)	(ἴ-έ-μεθον)	(ἴ-σταῖ-μεθον)	(δι-δύ-μεθον)	(δεικ-νύ-μεθον)
τι-θε-σθον	ἴ-ε-σθον	ἴ-σταῖ-σθον	δι-δο-σθον	δεικ-νύ-σθον
τι-θε-σθων	ἴ-ε-σθων	ἴ-σταῖ-σθων	δι-δο-σθων	δεικ-νύ-σθων
τι-θέ-μεθα	ἴ-έ-μεθα	ἴ-σταῖ-μεθα	δι-δό-μεθα	δεικ-νύ-μεθα
τι-θε-σθε	ἴ-ε-σθε	ἴ-σταῖ-σθε	δι-δο-σθε	δεικ-νύ-σθε
τι-θε-νται	ἴ-ε-νται	ἴ-σταῖ-νται	δι-δο-νται	δεικ-νύ-νται
τι-θῶ-μαι	ἴ-ῶ-μαι	ἴ-στώ-μαι	δι-δῶ-μαι	δεικ-νύ-ωμαι
τι-θῆ	ἴ-ῆ	ἴ-σῆ	δι-δῶ	δεικ-νύ-ῆ
τι-θῆ-ται	ἴ-ῆ-ται	ἴ-σῆ-ται	δι-δῶ-ται	χλπ. (§ 35)
(τι-θῶ-μεθον)	(ἴ-ῶ-μεθον)	(ἴ-στώ-μεθον)	(δι-δῶ-μεθον)	
τι-θῆ-σθον	ἴ-ῆ-σθον	ἴ-σῆ-σθον	δι-δῶ-σθον	
τι-θῆ-σθων	ἴ-ῆ-σθων	ἴ-σῆ-σθων	δι-δῶ-σθων	
τι-θῶ-μεθα	ἴ-ῶ-μεθα	ἴ-στώ-μεθα	δι-δῶ-μεθα	
τι-θῆ-σθε	ἴ-ῆ-σθε	ἴ-σῆ-σθε	δι-δῶ-σθε	
τι-θῶ-νται	ἴ-ῶ-νται	ἴ-στώ-νται	δι-δῶ-νται	
τι-θε-ί-μην	ἴ-ε-ί-μην	ἴ-σταί-μην	δι-δοί-μην	δεικ-νυ-οί-μην
τι-θε-ῖ-ο	ἴ-ε-ῖ-ο	ἴ-σταί-ο	δι-δοί-ο	δεικ-νύ-οι-ο
τι-θε-ῖ-το	ἴ-ε-ῖ-το	ἴ-σταί-το	δι-δοί-το	χλπ. (§ 35)
(τι-θε-ί-μεθον)	(ἴ-ε-ί-μεθον)	(ἴ-σταί-μεθον)	(δι-δοί-μεθον)	
τι-θε-ῖ-σθον	ἴ-ε-ῖ-σθον	ἴ-σταί-σθον	δι-δοί-σθον	
τι-θε-ί-σθην	ἴ-ε-ί-σθην	ἴ-σταί-σθην	δι-δοί-σθην	
τι-θε-ί-μεθα	ἴ-ε-ί-μεθα	ἴ-σταί-μεθα	δι-δοί-μεθα	
τι-θε-ῖ-σθε	ἴ-ε-ῖ-σθε	ἴ-σταί-σθε	δι-δοί-σθε	
τι-θε-ῖ-ντο	ἴ-ε-ῖ-ντο	ἴ-σταί-ντο	δι-δοί-ντο	
τι-θε-σο	ἴ-ε-σο	ἴ-στά-σο	δι-δο-σο	δεικ-νυ-σο
τι-θέ-σθω	ἴ-έ-σθω	ἴ-στά-σθω	δι-δό-σθω	δεικ-νύ-σθω
τί-θε-σθον	ἴ-ε-σθον	ἴ-στά-σθον	δι-δο-σθον	δεικ-νυ-σθον
τι-θῆ-σθων	ἴ-έ-σθων	ἴ-στά-σθων	δι-δό-σθων	δεικ-νύ-σθων
τί-θε-σθε	ἴ-ε-σθε	ἴ-στά-σθε	δι-δο-σθε	δεικ-νυ-σθε
τι-θῆ-σθων	ἴ-έ-σθων	ἴ-στά-σθων	δι-δό-σθων	δεικ-νύ-σθων
τι-θε-σθαι	ἴ-ε-σθαι	ἴ-στά-σθαι	δι-δο-σθαι	δεικ-νυ-σθαι
τι-θέ-μενος	ἴ-έ-μενος	ἴ-στα-μενος	δι-δο-μενος	δεικ-νύ-μενος
τι-θε-μένη	ἴ-ε-μένη	ἴ-στά-μένη	δι-δο-μένη	δεικ-νυ-μένη
τι-θέ-μενον	ἴ-έ-μενον	ἴ-στά-μενον	δι-δό-μενον	δεικ-νύ-μενον

Παρατατικός

ἔ-τι-θέ-μην	ἴ-έ-μην	ἴ-στά-μην	ἔ-δι-δό-μην	ἔ-δεικ-νύ-μην
ἔ-τί-θε-σο	ἴ-ε-σο	ἴ-στα-σο	ἔ-δι-δο-σο	ἔ-δεικ-νυ-σο
ἔ-τί-θε-το	ἴ-ε-το	ἴ-στα-το	ἔ-δι-δο-το	ἔ-δεικ-νυ-το
(ἔ-τι-θέ-μεθον)	(ἴ-έ-μεθον)	(ἴ-στά-μεθον)	(ἔ-δι-δό-μεθον)	(ἔ-δεικ-νύ-μεθον)
ἔ-τί-θε-σθον	ἴ-ε-σθον	ἴ-στα-σθον	ἔ-δι-δο-σθον	ἔ-δεικ-νυ-σθον
ἔ-τι-θέ-σθην	ἴ-έ-σθην	ἴ-στά-σθην	ἔ-δι-δό-σθην	ἔ-δεικ-νύ-σθην
ἔ-τι-θέ-μεθα	ἴ-έ-μεθα	ἴ-στά-μεθα	ἔ-δι-δό-μεθα	ἔ-δεικ-νύ-μεθα
ἔ-τί-θε-σθε	ἴ-ε-σθε	ἴ-στα-σθε	ἔ-δι-δο-σθε	ἔ-δεικ-νυ-σθε
ἔ-τί-θε-ντο	ἴ-ε-ντο	ἴ-στα-ντο	ἔ-δι-δο-ντο	ἔ-δεικ-νυ-ντο

¹ Ἄλλοτερον τούτου εἶναι τὸ παρ' Ὀμηρῶ ἴεμαι ἴεμαι τεῖνω, κινούμαι, ὀρμύω. Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἑνεργητικὴ φωνὴ

ἀόριστος β'.

Ὅριστικὴ	*Εν.	1 ἔθη-χα ^ι 2 ἔθη-χας 3 ἔθη-χε	ἦ-χα ^ι ἦ-χας ἦ-χε	ἔστη-ν ἔστη-ς ἔστη	ἔδω-χα ^ι ἔδω-χας ἔδω-χε
	Δυν.	2 ἔθε-τον 3 ἔθέ-την	εἶ-τον εἶ-την	ἔστη-τον ἔστή-την	ἔδο-τον ἔδό-την
	Πλ.	1 ἔθε-μεν 2 ἔθε-τε 3 ἔθε-σαν	εἶ-μεν εἶ-τε εἶ-σαν	ἔστη-μεν ἔστη-τε ἔστη-σαν	ἔδο-μεν ἔδο-τε ἔδο-σαν
Ὑποτακτικὴ	*Εν.	1 θῶ 2 θῆ-ς 3 θῆ	ῶ ῆ-ς ῆ	σῶ σῆ-ς σῆ	δῶ δῶ-ς δῶ
	Δυν.	2 θῆ-τον 3 θῆ-τον	ῆ-τον ῆ-τον	σῆ-τον σῆ-τον	δῶ-τον δῶ-τον
	Πλ.	1 θῶ-μεν 2 θῆ-τε 3 θῶ-σι	ῶ-μεν ῆ-τε ῶ-σι	σῶ-μεν σῆ-τε σῶ-σι	δῶ-μεν δῶ-τε δῶ-σι
Ἐνικτικὴ	*Εν.	1 θε-ίην 2 θε-ίης 3 θε-ίη	ε-ίη-ν ε-ίη-ς ε-ίη	στα-ίη-ν στα-ίη-ς στα-ίη	δο-ίη-ν δο-ίη-ς δο-ίη
	Δυν.	2 θε-ίη-τον 3 θε-ίη-την	ε-ίη-τόν ε-ίη-την	στα-ίη-τον στα-ίη-την	δο-ίη-τον δο-ίη-την
	Πλ.	1 θε-ίη-μεν καὶ θε-ῖ-μεν 2 θε-ίη-τε καὶ θε-ῖ-τε 3 θε-ῖ-εν	ε-ίη-μεν καὶ ε-ῖ-μεν ε-ίη-τε καὶ ε-ῖ-τε ε-ῖ-εν	στα-ίη-μεν καὶ στα-ίη-μεν στα-ίη-τε στα-ίη-τε στα-ῖ-εν	δο-ίη-μεν καὶ δο-ίη-μεν δο-ίη-τε δο-ίη-τε δο-ῖ-εν
Προστικὴ	*Εν.	2 θέ-ς 3 θέ-τω	ἔ-ς ἔ-τω	στή-θι στή-τω	δό-ς δό-τω
	Δυν.	2 θέ-τον 3 θέ-των	ἔ-τον ἔ-των	στή-τον στή-των	δό-τον δό-των
	Πλ.	2 θέ-τε 3 θέ-ντων	ἔ-τε ἔ-ντων	στή-τε στά-ντων	δό-τε δό-ντων
Ἀπαρέμφ.	θεῖ-ναι	εἶ-ναι	στή-ναι	δοῦ-ναι	
Μετοχή	θεῖς, θεῖσα, θέν	εἷς, εἶσα, ἐν	στάς, στάσα, ἐν σάν	δούς, δοῦσα, δόν	

Μέθωνή.

Ἄοριστος β'

ἔθε-μην	εἴ-μην	ἐ-πριά-μην ¹	ἔ-δό-μην
ἔ-θου	εἴ-σο	ἐ-πρίω	ἔ-δου
ἔ-θε-το	εἴ-το	ἐ-πρία-τω	ἔ-δο-το
(ἔ-θέ-μεθον)	(εἴ-μεθον)	(ἐ-πριά-μεθον)	(ἔ-δό-μεθον)
ἔ-θε-σθον	εἴ-σθον	ἐ-πρία-σθον	ἔ-δο-σθον
ἔ-θέ-σθην	εἴ-σθην	ἐ-πριά-σθην	ἔ-δό-σθην
ἔ-θέ-μεθα	εἴ-μεθα	ἐ-πριά-μεθα	ἔ-δό-μεθα
ἔ-θε-σθε	εἴ-σθε	ἐ-πρία-σθε	ἔ-δο-σθε
ἔ-θε-ντο	εἴ-ντο	ἐ-πρία-ντο	ἔ-δο-ντο
θῶ-μαι	ῶ-μαι	πρίω-μαι	δῶ-μαι
θῆ	ῆ	πρίη	δῶ
θῆ-ται	ῆ-ται	πρίη-ται	δῶ-ται
(θῶ-μεθον)	(ῶ-μεθον)	(πρίω-μεθον)	(δῶ-με-θον)
θῆ-σθον	ῆ-σθον	πρίη-σθον	δῶ-σθον
θῆ-σθον	ῆ-σθον	πρίη-σθον	δῶ-σθον
θῶ-μεθα	ῶ-μεθα	πρίω-μεθα	δῶ-μεθα
θῆ-σθε	ῆ-σθε	πρίη-σθε	δῶ-σθε
θῶ-νται	ῶ-νται	πρίω-νται	δῶ-νται
θε-ί-μην	ε-ἴ-μην	πρια-ί-μην	δο-ί-μην
θε-ἴ-ο	ε-ἴ-ο	πρια-ί-ο	δο-ἴ-ο
θε-ἴ-το	ε-ἴ-το	πρια-ί-το	δο-ἴ-το
(θε-ί-μεθον)	(εἴ-μεθον)	(πρια-ί-μεθον)	(δο-ί-μεθον)
θε-ἴ-σθον	ε-ἴ-σθον	πρια-ί-σθον	δο-ἴ-σθον
θε-ί-σθην	ε-ἴ-σθην	πρια-ί-σθην	δο-ἴ-σθην
θε-ί-μεθα	ε-ἴ-μεθα	πρια-ί-μεθα	δο-ἴ-μεθα
θε-ἴ-σθε	ε-ἴ-σθε	πρια-ί-σθε	δο-ἴ-σθε
θε-ἴ-ντο	ε-ἴ-ντο	πρια-ί-ντο	δο-ἴ-ντο
θοῦ	οῦ	πρί-ω	δοῦ
θῆ-σθω	ῆ-σθω	πρία-σθω	δό-σθω
θῆ-σθον	ῆ-σθον	πρία-σθον	δό-σθον
θῆ-σθων	ῆ-σθων	πρία-σθων	δό-σθων
θῆ-σθε	ῆ-σθε	πρία-σθε	δό-σθε
θῆ-ντων	ῆ-σθων	πρία-σθων	δό-σθων
θῆ-σθαι	ῆ-σθαι	πρία-σθαι	δό-σθαι
θῆ-μενος	ῆ-μενος	πρία-μενος	δό-μενος

¹ Παρατίθεται ἀπλῶς ὡς παράδειγμα μσ. ἄοριστου β'.

B'. Παρατηρήσεις περὶ τῶν εἰς -μι.

§ 324. Ὁ παρακείμενος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος ἔστηκα, -εἰστήκη ἔχουσι καὶ τοὺς ἐξῆς ἀρχαιοτέρους τύπους* παρκ. ὀριστ. ἔσιᾶτον, ἔσιᾶτον, ἔσιᾶμεν, ἔσιᾶτε ἔσιᾶσιν¹. ὑποτ. ἐσιᾶωμεν, ἐσιᾶσιν. ἀπαρ. ἐσιᾶναι². μετοχὴ ἐσιᾶς (=ἐσταῶς) -ᾶσα -ός.—ὑπερσ. ἔσιᾶτον ἐσιᾶ'την ἔσιᾶμεν ἔσιᾶτε ἔσιᾶσαν.

Σημ. 1. Οἱ τῆς εὐκτικῆς καὶ προστακτικῆς τύποι ἐσιᾶν -ης κλπ. —ἐσιᾶθι ἐσιᾶ'τω κλπ. εἰσι ποιητικοί.

(Σημ. 2. Ὁ τῆς μετοχῆς τύπος ἐσιᾶς εἶναι συνηθέστερος τοῦ ἔστηκός. Τοῦ δὲ οὐδ. ἢ εἰς -ός ὀνομαστική (ἐσιᾶς) ἐγένετο κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ οὐδ. τῶν ἄλλων μετοχῶν τοῦ ἐνεργ. παρακειμένου.)

§ 325. Ὁ ἐνικός τῆς ὀριστικῆς τῆς ἐνεργ. φωνῆς καὶ ἡ ὑποτακτικὴ τῶν φωνηεντολήκτων σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ ρ. θέματος.

Σημ. 1. Μακρὸν ἔχουσι τὸ υ καὶ τὰ εἰς -υμι ἐν τῷ ἐνικῷ τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεργ. ἐνεστῶτος καὶ παρατατικοῦ.

Σημ. 2. Οἱ β' ἐνεργ. ἀόριστοι ἔστην καὶ ἔσβην καὶ οἱ ἐξ ἐνεστῶτων εἰς -ω προερχόμενοι ἐν πᾶσι τοῖς τύποις τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς, ἐν τῇ προστακτικῇ (πλὴν τοῦ εἰς -ντων γ'. πληθ. προσώπου) καὶ τῷ ἀπαρεμφάτῳ σχηματίζονται ἐξ ἰσχυροῦ θέματος, π.χ. ἔστημεν ἔστητε κλπ. σιῆθι, σιῆναι, (εὐκτ. δ' ὅμως σταῖν -ης κλπ., μτχ. σιάντος, γ' πληθ. προστακ. σιάντων), — ἔσβημεν σβῆθι σβῆναι (θ. σβη καὶ σβε), — ἔγνωμεν γνῶθι γνῶναι (θ. γνω καὶ γνο), — ἔδῳμεν δῶθι δῶναι (θ. δῶ καὶ δῷ), — ἔδραμεν (τοῦ -διδράσκω), -δραθι, -δραῖναι (θ. δρα καὶ δραῖ).

§ 326. Ἡ ὑποτακτικὴ τῶν φωνηεντολήκτων κλίνεται κατὰ τὰ περιστώμενα³. Ὁμοίως κλίνεται καὶ ἡ τοῦ πθ. ἀόριστου πάντων τῶν ῥημάτων, π.χ. λυθῶ, -ῆς -ῆ, λυθῶμεν κλπ. (§ 282).

§ 327. Τὸ δύναιμαι, ἐπίσταμαι καὶ κρέμαμαι καὶ ὁ μσ. ἀόρ. β' ἐπιδάμην ἐν τῇ ὑποτακτικῇ καὶ εὐκτικῇ, πρὸς δὲ καὶ ὁ β' ἀόρ. ἀνήμην (τοῦ δύναιμαι) ἐν τῇ εὐκτικῇ, τονίζονται κατὰ τὰ εἰς

¹ = Ἐσιᾶ-ᾶσι κατὰ τὸ βεβᾶσι ἐκ τοῦ βεβᾶ-ᾶσι. —² Τὸ δ' ἔστηκέναι σπάνιον. —³ Διδῶ (διδῶω, § 325), διδῶς (διδῶης). Ἄλλ' ἀντὶ τοῦ ηω ἐν τοῖς ἀσυναϊρέτοις τύποις ὑπόκειται εω, π.χ. σιῶ (στέω, ἀντὶ σιῆω), σῆς (σῆης), σῆτε (σῆητε), σῶσιν (στέωσιν). — τιθῶ (τιθέω ἀντὶ τιθήω), τιθῆς (τιθήης), τιθῆ (τιθήη) κλπ.

τονα, π.χ. δύνωμαι δύνῃ δύνῃται κλπ., δυναίμην δύναιο δύναιτο κλπ. — δναίμην δναιο δναιτο.

§ 328. Ἡ ἐνεργ. καὶ μσ. ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ τῶν εἰς -υμι κλίνονται κατὰ τὰ βαρύτενα, π.χ. δεικνύω -ης κλπ. δεικνύωμαι, — δεικνύοιμι -οίμην. (ὅρα παραδείγματα).

Σημ. Οὐχὶ σπανίως δ' ὅμως ἀπαντῶσι τούτων καὶ ἄλλοι τύποι κατὰ τὰ βαρύτενα, π.χ. ὀριστ. δεικνύω -εις -ει, -ουσιν' προστ. δείκνυε' μετοχὴ δεικνύων' παρατ. ἐδείκνον ἐδείκνυν.

§ 329. Ἐνεστῶτές τινες τῶν εἰς -μι ὡς β' ἐν. πρόσωπον τῆς προστακτικῆς ἔχουσιν αὐτὸ τὸ ἰσχυρὸν ἐνεστωτικὸν θέμα, π.χ. ἴστη, λίμπρη, δείκνυ, ὄμνῦ, σβέννῦ. — Οἱ δ' ἐνεστωτικοὶ τύποι ἴει, τίθει καὶ δίδου ἐσχηματίσθησαν κατὰ τὰ περισπώμενα.

§ 330. Τὸ β' καὶ γ' ἐν. πρόσωπον τοῦ ἐνεργ. παρατατικοῦ τοῦ τίθημι καὶ ἅπας ὁ ἐνικός τοῦ ἐνεργ. ὡσαύτως παρατατικοῦ τοῦ ἴημι καὶ δίδωμι κανονικῶς κλίνονται κατὰ τὰ περισπώμενα. (ὅρα παραδείγματα).

§ 331. Τὸ γ' ἐν. πρόσωπον καὶ ὅλος ὁ δυεὶς καὶ πληθ. τῆς εὐκτικῆς τοῦ τίθεμαι καὶ ἴημι ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καὶ κατὰ τὰ περισπώμενα, π.χ. ιυθόιτο, συνηθόιτο, ἐπιθόιτο, προοίτο. — Ἡ δὲ τοῦ εἶμι εὐκτικὴ κλίνεται κατὰ τὰ εἰς -ω βαρύτενα, π.χ. ἴοιμι ἴοις ἴοι, ἴοιμεν κλπ. Πρὸς τῷ ἴοιμι δ' ὅμως τοῦ α' ἐν. προσώπου ἀπαντᾷ καὶ ὁ τύπος ἴοίην.

§ 332. Ἐκ τῶν κατὰ τὰ εἰς -ω κλινομένων χρόνων τῶν εἰς -μι φωνηεντολήκτων οἱ τῆς ἐνεργ. φωνῆς καὶ ὁ α' μσ. μέλλων καὶ ἀόριστος σχηματίζονται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος, π.χ. στήσω, ἐστήσα, ἐστήκα, ἐστήξω, στήσομαι, ἐστήσομην. θήσω θήσομαι ἔθηκα. δώσω κλπ. — ἐστάθην δ' ὅμως, τεθήσομαι, δέδομαι, ἐδόθην κλπ.

Σημ. Ὁ ἐνεργ. παρακείμενος εἶκα τοῦ ἴημι ἐγένετο κατὰ τὸν μέσον εἶμαι κατὰ τοῦτον δ' ἐγένετο καὶ ὁ τοῦ τίθεμαι παρακείμενος τέθειμαι, ἀνθ' οὗ ἐπὶ πθ. σημασίας λαμβάνεται ὁ ἐνεστῶς κείμεαι.

§ 333. Ὁ ἐνικός τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεργ. β' ἀορίστου τοῦ τίθημι, ἴημι καὶ δίδωμι καταλήγει εἰς -κα, -κας, -κε. (ὅρα παραδείγματα). Οὐχὶ σπανίως δὲ καὶ τὸ γ' πληθ. καταλήγει εἰς -καν π.χ. ἔθηκαν, ἔδωκαν.

§ 334. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ ἐνεργ. ε' ἀορίστου τοῦ τίθημι,

⁴ Ἰδίως παρὰ τοῖς νεωτέροις Ἀττικοῖς. Σπανίως δὲ ἀπαντῶσι καὶ αἱ καταλήξεις -καμεν, -κατε, π.χ. προῦδώκαμεν, ἐδώκατε.

ἴημι καὶ δίδωμι ἔχει κατ'ἀλήξιν -εῖναι, π.χ. θεῖναι (θέ-εῖναι), εἶναι (εἶ-εῖναι), δοῦναι (δό-εῖναι).

§ 335. Ἐκ τῶν εἰς -υμι ῥημάτων ἐνεργ. ἀόριστον β' ἔχει μόνον τὸ σβέννυμι, κλινόμενον ὡδε·

Ὅριστικὴ	Ὑποτακτικὴ	Εὐκτικὴ	Προστακτικὴ	
ἔσθην	σθῶ	σβείην		Ἄπαρέμφ. σβήναι
ἔσθης	σθῆς	σβείης	σβῆθι	
ἔσθη	σθῆ	σβείη	σβήτω	
ἔσθητον	σθῆτον	σβείητον	σβήτον	
		καὶ σβεῖτον		
ἔσθήτην	σθῆτον	σβείητην	σβήτων	Μετοχὴ
		καὶ σβεῖτην		σβείεις, σβεῖσα
ἔσθημεν	σθῶμεν	σβείημεν		σβέν
		καὶ σβεῖμεν		
ἔσθητε	σθῆτε	σβείητε καὶ	σβῆτε	
		σβεῖτε		
ἔσθησαν	σθῶσι	σβεῖεν	σβέντων	

Ἄνώμαλα εἰς -υμι.

§ 336. Φημί.

Ἐνεστ. Ὅριστ.	Ὑποτακτικὴ	Εὐκτικὴ	Προστακτικὴ	Παρατακτικὸς
φημί	φῶ	φαίην		ἔφην
φῆς	φῆς	φαίης	φάθι ἢ φαθι	ἔφησθα
φησί	φῆ	φαίη	φάτω	ἔφη
φάτων	φῆτον	φαίτον	φάτον	ἔφατον
φάτων	φῆτον	φαιτήν	φάτων	ἔφάτην
φάμεν	φῶμεν	(φαίημεν) καὶ		ἔφαμεν
		φαιόμεν		
φάτε	φῆτε	φαιήτε	φάτε	ἔφατε
φάτι	φῶσι	(φαιήσαν καὶ)	φάντων	ἔφασαν
		φαιέν		
Ἄπαρέμφατον Μετοχὴ	φάναι φάσκων		Μέλλ. Ἀόριστ.	φήσω ἔφασα

Σημ. Τῆς μσ. καὶ καθ. φωνῆς ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς οἱ τύποι τοῦ ἐνεστ. τοῦ ἀπαρεμφάτου φάσθαι, τῆς μετοχῆς φάμενος, καὶ τοῦ παρακειμ. τῆς προστακτικῆς πεφάσθω.

§ 337. Ἡμί (θ. ἦ = λέγω). Τοῦτου ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς μόνον τὸ α' ἐν. πρόσωπον τοῦ ἐνεργ. ἐνεστῶτος τῆς ὀριστικῆς ἡμί (= λέγω), καὶ τὸ α' καὶ γ' ἐνικὸν τοῦ ἐνεργ. παρατατικου¹ ἦν καὶ ἦ ἐν ταῖς φράσεσιν ἦν δ' ἐγὼ, ἦ δ' ὄς, ἦ δ' ἦ (= εἶπον ἐγώ, εἶπεν ἐκεῖνος, εἶπεν ἐκεῖνη).

§ 338. Εἶμι (θ. εσ²).

*Ἐν. Ὅρισ.	*Υποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτική	Παρατατικός
εἶμι ³	ῶ	εἶην	ἴσθι	ῆ καὶ ἦν
εἶ	ῆς	εἶης	ἔστω	ῆσθα
ἔστί	ῆ	εἶη	ἔστων	ῆν
ἔστών	ῆτον	εἶητον καὶ εἶτον	ἔστων	ῆττον
ἔστών	ῆτον	εἶήτην καὶ εἶτην	ἔστε	ῆστην
ἔσμεν	ῶμεν	εἶημεν καὶ εἶμεν	ἔστων καὶ	ῆμεν
ἔστέ	ῆτε	εἶητε καὶ εἶτε	(συνηθέστερον)	ῆτε (σπαν. ῆστε)
εἶσι	ῶσι	εἶησαν καὶ εἶεν	ἔτωσαν ⁴	ῆσαν
Ἄπαρ. εἶναι.		Μετοχή ὦν οὔσα ὄν		
Μελλ. ἔσομαι ἔσῃ ἢ ἔσει ἔσται κλπ.				
Παρακ. γέγονα.		Ἄορ. ἐγενόμην		

Σημ. 1. Παρὰ τὸν κανόνα (§ 66) τονίζονται ὡς ἀπλοῖ οἱ ἐξῆς σύνθετοι τύποι τοῦ εἶμι—α') τὸ γ' ἐνικὸν τοῦ μέλλοντος τῆς ὀριστικῆς, π. χ. παρέσται⁵.—β') ἡ ὑποτακτικὴ, π. χ. παρῶ παρῆς παρῶμεν κλπ.—γ') τὸ α' καὶ γ' πληθ. πρόσωπον τῆς εὐκτι-
παρεῖμεν, παρεῖεν.—δ') τὸ ἀπαρέμφρατον καὶ ἡ μετοχή, π. χ. κῆς, π. χ. παρεῖναι.—παρῶν -οὔσα -όν.

Σημ. 2. Τὸ γ' ἐν. πρόσωπον τοῦ εἶμι ἀναβιβάζει τὸν τόνον ἐπὶ τῆς παραληγουσῆς καὶ ὀρθοτονεῖται (ἔστω) ἐν ταῖς ἐξῆς περιπτώσεσιν

¹ Ἡ μᾶλλον ὀριστου.—² καὶ ἀσθενές σ.—³ Ἐκ τοῦ *ἔσ-μι—*ἔ(μ)μι.
—⁴ Σπανιώτατα ὄτων —⁵ Τὸ παρέσται εἶναι κυρίως τύπος μσ. ἐνεστῶ-
τος μετὰ σημασίας μέλλοντος (πρόβλ. ἔδομαι, ἴομαι, χέομαι, § 296) ἐπι-
κρατήσας τοῦ τύπου τοῦ μέλλοντος παρέσ(σ)ται.

- α') "Όταν εύρισκῆται ἐν ἀρχῇ προτάσεως¹, π.χ. ἔστι θεός.
 β') "Όταν λαμβάνηται ἀντὶ τοῦ ἔξεσιν ἢ ἔνεσιν, π.χ. ἔστιν
 ἰδεῖν.
 γ') 'Εν ταῖς φράσεσιν ἔστιν ὅς, ἔστιν οἷ, ἔστιν ὅτε κ. τ. ὅμ.
 δ') "Όταν προτάσσονται αὐτοῦ τὰ μόρια ἀλλά, εἰ, καί, οὐ ὡς,
 καὶ ἡ ἀντωνυμία τοῦτο, π. χ. καὶ ἔστιν. τοῦτ' ἔστιν.

§ 339. Κεῖμαι (θ. κει).

Ἐν. Ὅριστ.	Ὑποτακτικὴ	Εὐκτικὴ	Προστακτικὴ	Παρατατικὸς
κεῖμαι κεῖσαι κεῖται (κεῖμεθον) κεῖσθον κεῖσθον κεῖμεθα κεῖσθε κεῖνται	κείται	κέοιτο	κεῖσο κεῖσθω κεῖσθον κεῖσθων κεῖσθε κεῖσθων	ἔκειμην ἔκεισο ἔκειτο (ἔκειμεθον) ἔκεισθον ἔκεισθην ἔκειμεθα ἔκεισθε ἔκειντο
Ἄπαρ. Μετοχὴ	κεῖσθαι κεῖμενος		Μέσ. μέλλ.	κεῖσομαι

Σημ. Τὸ κεῖμαι εἶναι ἐνεστώσως μετὰ σημασίας πθ. παρακειμέ-
 νου τοῦ ῥήματος τίθεμαι (§ 332, σημ.). Οἱ τῆς ὑποτακτικῆς καὶ
 εὐκτικῆς τύποι αὐτοῦ εἰσι πολὺ σπάνιοι.

§ 340. Χρη. Τὸ χρη (=χρεία) εἶναι κυρίως ἄκλιτον οὐσιαστι-
 κόν, κατ' ἔλλειψιν τοῦ ἐστί λαμβανόμενον². Οἱ ἄλλοι τύποι τούτου
 προήλθον ἐκ συγχωνεύσεως αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἐστί, π.χ. ὑποτ. χρῆ
 (=χρη ἦ), εὐκτ. χρείη (=χρη εἶη), ἀπαρ. χρῆναι (χρη εἶναι),
 μετοχὴ ἄκλιτος χρεῶν (=χρη ὄν), παρατ. χρῆν καὶ σπανιώτε-
 ρον ἐχρη³ (=χρη ἦν), μέλλων χρῆσται (=χρη ἔσται).

¹ Παρὰ ποιηταῖς καὶ ἐν ἀρχῇ στίχου: πέπλον δὲ ὅστις τοι χαριέστατος
 — Ἔστιν ἐνὶ μεγάροισιν. Ὅμ. — ² Πρβλ. Λατ. opus est. — ³ Τύπος σχη-
 ματισθεῖς μετ' αὐξήσεως κατ' ἀναλογίαν.

§ 341. Εἶμι (θ. εἶ καὶ ἴ).

Ἑνεστ.	Ορισ.	ὑποτακτ.	Εὐκτική	Προστακτ.	Παρατατικός
Ἐν.	1 εἶμι	ἴω	ἴοιμι καὶ ἰοίην		ἴῃα ² καὶ ἴειν ³
	2 εἶ ⁴	ἴης	ἴοις	ἴθι	ἴησθα καὶ ἴεις
	3 εἶσι	ἴη	ἴοι	ἴτω	ἴησι
Δυν.	2 ἴτον	ἴητον	ἴοιτον	ἴτον	ἴητον
	3 ἴτον	ἴητον	ἰοίτην	ἴτων	ἴητην
Πλ.	1 ἴμεν	ἴωμεν	ἴοιμεν		ἴημεν (καὶ ἴειμεν)
	2 ἴτε	ἴητε	ἴοιτε	ἴτε	ἴητε (καὶ ἴειτε)
	ἴασι	ἴωσι	ἴοιεν	ἴτων, ἴτω- σαν, ἰόντων	ἴησαν καὶ ἴησαν
Ἄπαρ. ἰέναι				Μετ. ἰών ἰούσα ἰόν	

§ 342. Ἦμαι (δ. ἦσ = κάθημαι)

Ἑνεστ.	Ορισ.	Προστακτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή.	Παρατατικός
κάθημαι					ἐκάθημην καὶ κα- θήμην
κάθησαι	κάθησο	καθῆσθαι	καθήμενος		ἐκάθησο καὶ κα- θήσο
κάθηται κλπ.	καθήσθω κλπ.				ἐκάθητο καὶ καθῆ- στο καὶ (σπανιό- τερον) καθῆτο ἐκαθήμεθον καὶ κα- θήμεθον κλπ.

Σημ. 1 Ἡ ὑποτακτική καὶ εὐκτική (καθῶμαι, καθήμην ἢ καθόμην) εἶσι πολὺ σπάνια. Οἱ δ' ἐκλιπόντες τύποι τοῦ ῥήματος τούτου ἀναπληροῦνται ὑπὸ τῶν τοῦ καθέξομαι καὶ καθίζω ἢ -ομαι.

Σημ. 2. Τὸ ἦμαι εἶναι ἐνεστώσ μετὰ σημασίας παρακειμένου. Παρὰ τοῖς πεζοῖς εἶναι ἐν κωνοικῇ χρήσει τὸ σύνθετον κάθημαι.

¹ Ἐκ τοῦ εἶ(σ)ι. — ² Ἐκ θέματος ἰσχυροῦ εἶ, ὅπερ μετεδόθη καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἀριθμούς. — ³ Ἐκ τοῦ γ' πληθ. ἴησαν, ἔχοντος τύπον α' ἀορίστου, προήλθον οἱ ὑπερσυντελικῆς μορφῆς λαβόντες τύποι ἴειν, ἴει-
σθα καὶ ἴεις, ἴει' ἴειμεν κλπ.

Ῥήματα εἰς -ω κλινόμενα ἐν τισὶ χρόνοις κατὰ τὰ εἰς -μι.

§ 343. Πολλῶν ῥημάτων εἰς -ω ὁ β' ἐνεργ. ἀόριστος κλίνεται κατὰ τὰ εἰς -μι, ἐνίων δὲ καὶ ὁ παρακείμενος.

§ 344. Παραδείγματα β' ἀόριστων.

Ὅριστ.	Ῥυποτ.	Εὐκτικὴ	Προστ.	
(βαίνω)				
1 ἔβην	βῶ	βαίην		Ἀπαρέμφ.
2 ἔβης	βῆς	βαίης	βῆθι	βῆναι
3 ἔβη	βῆ	βαίη	βήτω	Μετοχή
2 ἔβητον	βῆτον	βαίητον καὶ βαῖτον	βῆτον	βίς βᾶσα βάν
3 ἔβήτην	βήτην	βαίήτην καὶ βαῖτην	βήτην	
1 ἔβημεν	βῶμεν	βαίημεν καὶ βαῖμεν		
2 ἔβητε	βῆτε	βαίητε	βῆτε	
3 ἔβησαν	βῶσι	βαῖεν	βάντων	
(γιγνώσκω)				
1 ἔγνων	γνώ	γνοίην		Ἀπαρέμφ.
2 ἔγnows	γνώς	γνοίης	γνώθι	γνώναι
3 ἔγνω	γνώ	γνοίη	γνώτω	Μετοχή
2 ἔγνωτον	γνώτον	γνοίητον καὶ γνοῖτον	γνώτον	γνούς
3 ἔγνώτην	γνώτην	γνοίήτην καὶ γνοῖτην	γνώτων	γνοῦσα
1 ἔγνωμεν	γνώμεν	γνοίημεν καὶ γνοῖμεν		γνόν
2 ἔγνωτε	γνώτε	γνοίητε (καὶ γνοῖτε)	γνώτε	
3 ἔγνωσαν	γνώσι	γνοῖεν	γνόντων	
(δύω)				
1 ἔδυν	δύω			Ἀπαρέμφ.
2 ἔδως	δύης		δύθι	δύναι
3 ἔδῃ	δύῃ		δύτω	Μετοχή
2 ἔδῃτον	δύῃτον		δύτον	δύς δῦσα δύν
3 ἔδῃτην	δύῃτην		δύτων	
1 ἔδῃμεν	δύωμεν			
2 ἔδῃτε	δύῃτε		δύτε	
3 ἔδῃσαν	δύωσι		δύντων	

(Σημ. Τῆς εὐκτικῆς τοῦ ἔδυν μόνον παρ' Ὀμήρῳ ἀπαντῶσι τύποι τινές.)

§ 345. Παρακείμενοι κλινόμενοι κατὰ τὰ εἰς μι εἶναι παρὰ τοῖς πεζοῖς ὁ ἔσθηκα (§ 324), τέθηκα, δέδοικα, (περὶ ὧν ὄρα

κατάλογον ἀνωμάτων ῥημάτων¹ καὶ ὁ ἄνευ ἀναδιπλασιασμοῦ μετὰ σημασίας ἐνεστῶτος λαμβανόμενος οἶδα, ὅστις κλίνεται ὧδε²

	Ὅριστική	Ὑποτ.	Εὐκτική	Προστ.	Παρατατικός
Ἐν.	1 οἶδα	εἶδῶ	εἰδείην		ἤδη καὶ ἤδειν
	2 οἶσθα	εἰδῆς	εἰδείης	ἴσθι	ἤδησθα καὶ ἤδεις
	3 οἶδε	εἰδῆ	εἰδείη	ἴστω	ἤδει(ν)
Δυϊκ.	2 ἴστον	εἰδῆτον	εἰδείητον	ἴστον	ἴστον
	3 ἴστον	εἰδῆτον	εἰδείητην	ἴστων	ἴστην
	1 ἴσμεν	εἰδῶμεν	εἰδείημεν καὶ -εἴμεν		ἤδεμεν ⁴ καὶ ἤσαμεν
Πλ.	2 ἴστε	εἰδῆτε	εἰδείητε καὶ -εἴτε	ἴστε	ἤδετε καὶ ἤσατε
	3 ἴσασι	εἰδῶσι	εἰδείεν	ἴστων καὶ ἴστωσαν	ἤδεσαν καὶ ἤσαν
		Ἀπαρεμ. εἰδέναι	Μετοχή		εἰδώς, υἷα, ὄς
		Μέλλ.	εἴσομαι (σπανιώτατα εἰδήσω)		

Ἄνωματα ῥήματα κατὰ σημασίαν.

§ 346. Τὰ ἐξῆς ῥήματα ἔχουσι τὸν μσ. μέλλοντα ἀντὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ· ἄδω ἄσομαι, ἀκούω ἀκούσομαι, ἀλαλάζω ἀλαλάξομαι, ἀμαρτάνω ἀμαρτήσομαι, ἀπαντῶ ἀπαντήσομαι, ἀπολαύω ἀπολαύσομαι, βαδίζω βαδιοῦμαι, βαίνω βήσομαι, βλέπω βλέψομαι, (βιῶ) βιώσομαι, βοῶ βοήσομαι, γελῶ γελάσομαι, γιγνώσκω γνώσομαι, δάκνω δήξομαι, -διδράσκω ἀποδράσομαι, εἰκάζω εἰκάσομαι, εἰμι ἔσομαι, ἐμέω ἐμοῦμαι, ἐσθίω ἔδομαι, θαννῶζω θαννῶσομαι, θέω θεύσομαι, θνήσκω ἀποθανοῦμαι, κάμνω καμοῦμαι, κέκραγα κεκράξομαι, κύπτω ἀνακύψομαι, λαγχάνω λήξομαι, λαμβάνω λήψομαι, μαθάνω μαθήσομαι, νεύω νεύσομαι, οἶδα εἴσομαι, οἰμῶζω οἰμώξομαι, ὀλολύζω ὀλολύξομαι, ὄρνυμι ὄμοῦμαι, ὄρω ὄψομαι, οὐρέω οὐρήσομαι, παίζω παίξομαι, πάσχω πείσομαι, πηδῶ πηδήσομαι, πίνω πίομαι (σπαν. πιοῦμαι), πίπτω πεσοῦμαι, πλέω πλεύσομαι καὶ πλενοῦμαι, ῥέω ῥεύσομαι καὶ ῥνήσομαι, σιγῶ σιγήσομαι, σιωπῶ σιωπήσομαι, σκόπτω σκώψομαι, σπονδάζω σπονδάσομαι, τίτω τέξομαι, τρέχω ἀποθρέξομαι καὶ σπανίως δραμοῦμαι, τρώγω

¹ Οἱ τύποι ἤδεμεν ἤδετε ἤδεσαν εἰσὶν ἀδόκιμοι.

τρῶξομαι, τυγχάνω τεύξομαι, φεύγω φεύξομαι καὶ φευξοῦμαι, φθάνω φθήσομαι, χάσκω ἐρχανοῦμαι.

Σημ. Τὰ ἐπόμενα ἔχουσι ἀμφοτέρους, τὸν τε ἐνεργητικὸν καὶ τὸν μέσον· αἰνῶ (συνήθως σύνθετον) αἰνέσω καὶ συνηθέστερον αἰνέσομαι, ἀρπάζω -σω καὶ συνηθέστερον -σομαι, γηράσκω γηράσω καὶ συνηθέστερον -σομαι, διώκω διώξω καὶ συνηθέστερον -ξομαι, ἐγκωμιάζω -σω καὶ -σομαι, εἰκάζω -σω καὶ -σομαι, ἐρωτῶ ἐρωτήσω καὶ ἐρήσομαι, ἔψω (ἐψήσω) καὶ ἐψήσομαι, ζῶω ζήσω καὶ -σομαι καὶ συνηθέστερον βιώσομαι, κλαίω (ἀπτ. κλάω ἢ κλάω) κλαήσω καὶ κλαύσομαι (σπαν. κλαυσοῦμαι), κλέπτω κλέψω καὶ σπαν. κλέψομαι, οἶδα εἶσομαι (καὶ λίαν σπανίως εἰδήσω), ποθῶ ποθήσομαι καὶ ποθήσω, χωρῶ χωρήσομαι καὶ χωρήσω.

§ 347. Τὰ ἐξῆς ἀποθετικὰ ἔχουσι πθ. ἄοριστον ἀντὶ μέσου· ἀγαμαι ἠγάσθην, ἄχθομαι ἠχθέσθην, βούλομαι ἐβουλήθην καὶ ἠβουλήθην, διαλέγομαι διελέχθην, διανοοῦμαι διανοήθην, δύναμαι ἐδυνήθην καὶ ἠδυνήθην (σπαν. ἐδυνάσθην), ἐναντιοῦμαι ἠναντιώθην, ἐνθυμοῦμαι ἐνεθυμήθην, ἐπιμελοῦμαι ἢ ἐπιμέλομαι ἐπεμελήθην, ἐπίσταμαι ἠπιστήθην, εὐλαβοῦμαι εὐλαβήθην, εὐνομοῦμαι εὐνομήθην, ἤδομαι ἤσθην, ἠτιῶμαι ἠτιήθην, μυσάιτομαι ἐμυσάχθην, οἶομαι ᾠήθην, προθυμοῦμαι προθυμήθην, σέβομαι ἐσέφθην, φιλοτιμοῦμαι ἐφιλοτιμήθην, δημοκρατοῦμαι ἐδημοκρατήθην (καθ' ὃ καὶ τὸ ἀριστοκρατοῦμαι καὶ ὀλιγαρχοῦμαι).

Σημ. Τὰ ῥήματα ταῦτα καλοῦνται παθητικὰ ἀποθετικὰ πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν μέσων ἀποθετικῶν, τῶν ἐχόντων μσ. ἄοριστον, π. χ. ἀπολογοῦμαι ἀπελογησάμην, εὐχομαι ἠδξάμην ἢ ἰδξάμην.

§ 348. Ἀποθετικὰ τινα ἔχουσι καὶ τὸν πθ. καὶ τὸν μσ. ἄοριστον μετὰ τῆς αὐτῆς σημασίας, π.χ. αἰδοῦμαι ἠδέσθην καὶ ἠδεσάμην, ἀλλίζομαι ἠλλισάμην καὶ ἠλλίσθην, ἀροῦμαι ἀρηρήθην (καὶ σπανίως ἠρησάμην), πραγματεύομαι ἐπραγματευσάμην (καὶ σπανίως ἐπραγματεύθην), φιλοφρονοῦμαι ἐφιλοφροησάμην (καὶ σπανίως ἐφιλοφροηήθην).

§ 349. Καὶ πολλὰ μέσα ῥήματα ἔχουσι τὸν πθ. ἄοριστον ἀντὶ τοῦ μέσου, π.χ. ἀποροῦμαι ἠπορήθην, ἐσιῶμαι εἰσιυάθην, μιμνήσκομαι ἐμνήσθην κλπ. Οὕτω πάντα τὰ ἐξ οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων παραγόμενα εἰς -αίνομαι ἢ -ύνομαι καθὼς καὶ πάντα σχεδὸν τὰ εἰς -οῦμαι καὶ πλείστα τῶν εἰς -ίζομαι, π. χ. εὐφραίνομαι εὐφρανθήναι, αἰσχύνομαι αἰσχυνθήναι, μαλακίζομαι μαλακισθήναι, θυμοῦμαι θυμωθήναι, ὀργίζομαι ὀργισθήναι. Ἔτερα δὲ τινα μέσα ἔχουσι καὶ τὸν μσ. καὶ τὸν παθ. ἄοριστον μετὰ τῆς αὐτῆς (μέσης) σημασίας, π.χ. ἀνάγομαι ἀνήχθην καὶ ἀνηγαγόμεν, ὀπλίζομαι ὀπλίσθην καὶ ὀπλισάμην, ὀρ-

μίζομαι ὀρμίσθην καὶ ὀρμιάμην, πειρῶμαι ἐπειράθην καὶ ἐπειρασάμην, λιοδοροῦμαι ἐλιοδορήθην καὶ ἐλιοδορησάμην.

§ 350. Πολλὰ παθητικὰ ῥήματα (φωνηεντόληκτα ἰδίως καὶ ὀλίγιστα ἀφωλόληκτα) ἔχουσι τὸν μ.σ. μέλλοντα ἀντὶ τοῦ παθητικοῦ, τινὰ δὲ ἀμφοτέρους μετὰ τῆς αὐτῆς (παθητικῆς) σημασίας, π. γ. ἀγροῦμαι ἀγροήσομαι, ἀδικοῦμαι ἀδικήσομαι, ἀλίσκομαι ἀλώσομαι, κλπ.—ζημιῶμαι ζημιόσομαι καὶ ζημιωθήσομαι, τιμῶμαι τιμήσομαι καὶ τιμηθήσομαι.

Σημ. Ἐκ τῶν ἀφωλόληκτων τοιαῦτά εἰσι τὰ ἐξῆς· ἄρχομαι ἄρξομαι, εἰρομαι εἰρῶμαι, ταράττομαι ταραξομαι, φυλάττομαι φυλάξομαι, ἄγομαι ἄξομαι καὶ ἀγθῆσομαι, βλάπτομαι βλάψομαι καὶ βλαβήσομαι, τρέφομαι θρέφομαι καὶ τραφήσομαι, τρῶβομαι ἀποτραφομαι καὶ τριβήσομαι.

§ 351. Τούναντιον δε τινὰ ῥήματα ἔχουσι πθ. μέλλοντα καὶ ἀόριστον ἀντὶ μέσου, π. γ. ἤδομαι ἠοθήσομαι, αἰδοῦμαι αἰδεσθήσομαι, σήπω σαπήσομαι, κομίζομαι κομισθήσομαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ τῶν ἀκλέτων μερῶν τοῦ λόγου.

α') Προθέσεις.

§ 352. Αἱ προθέσεις διακρίνονται εἰς κυρίας καὶ εἰς καταχρηστικὰς. Κύριαι προθέσεις καλοῦνται αἱ λαμβανόμεναι καὶ ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει, καταχρηστικαὶ δὲ αἱ ἐν συντάξει μόνον λαμβανόμεναι, π. γ. πρὸ τοῦ νοῦ. προβαίνω.—μέχρι ἐσπέρας. ἄνευ κελῶν.

§ 353. Κύριαι προθέσεις εἰσὶν αἱ ἐξῆς 18· ἐν, εἰς, ἢ ἐς, ἐξ ἢ ἐκ, σὺν ἢ ξύν, πρὸς, πρὸ, ἀνά, κατά, διά, μετὰ, παρά, ἀντί, ἐπί, περὶ, ἀμφί, ἀπό, ὑπό, ὑπέρ· καταχρηστικαὶ δὲ αἶδε· ἔνεκα, ἄχρι, μέχρι, ἄνευ καὶ ὡς.

β') Ἐπιρρήματα.

§ 354. Τὰ ἐπιρρήματα, κατὰ τὰς σχέσεις τὰς ὁποίας ἐκφράζουσιν, εἰσὶ

α') Τροπικά, π. γ. καλῶς, οὕτως, ἀγελθόν, λυδιστὶ κλπ.

β') Τοπικά, π. γ. ἐκεῖ, ἐκεῖθεν, Ἀθήνησιν κλπ.

γ') Χρονικά, π. γ. σήμερον, νῦν, τότε, ἀεὶ, πρὶν, κλπ.

δ') Ποσωπικά, π. γ. ἅπαξ, δὶς, πολλάκις κλπ. ἢ ἐπιτατικά, π. γ. μάλα, γέ, ἄγαν, σφόδρα, πάνν, μάλιστα.

ε') Καταφατικά, π. γ. ναί, καὶ ἀποφατικά, π. γ. οὐ, μή.

ς') Βεβαιωτικά, π. γ. μὴν, τοί, ἦ, καὶ διστακτικά, π. γ. ἴσως.

γ') Σύνδεσμοι.

§ 355. Οἱ σύνδεσμοί εἰσι

α') Συμπλεκτικοί : καί, τέ, οὔτε, μήτε, οὐδέ, μηδέ.

β') Ἀντιθετικοί : μέν, δέ, μέντοι, ἀλλά, καίτοι, αἶ.

γ') Διαζευκτικοί : ἤ, ἤτοι, εἴτε - εἴτε, εἴαν τε - εἴαν τε κλπ.

δ') Αἰτιολογικοί : γάρ, οὖν, διότι, ὥς, — ἐπεί, ἐπειδή, ὅτε, ὁπότε.

ε') Συμπερασματικοί : ὥστε, ὥς, ἄρα, οὖν, τοίνυν, τοιγάροισι, τοιγαροῦν, δή, οὐκοῦν, οὐκουν.

ς') Εἰδικοί : οὕ, ὥς.

ζ') Ὑποθετικοί : εἰ, εἴαν, ἄν, ἤν.

η') Χρονικοί : ὅτε, ὁπότε, ἠνίκα, ἕως, ἔστε, μέχρι (οὔ), ἄχρι (οὔ), πρὶν, ἐπεί, ἐπειδή, ὥς.

θ') Τελικοί : ἵνα, ὅπως, ὥς, μή.

ι') Δυννητικός : ἄν.

δ') Ἐπιφωνήματα.

§ 356. Τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα ᾧ τίθεται ἐπὶ προσφωνήσεως ἢ ἀναφωνήσεως, π. χ. ᾧ ἄνδρες. — ᾧ Ζεῦ.

Σημ. Περὶ ἄλλων τινῶν ἐπιφωνημάτων ὄρα § 77, ι'.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ

Πρωτότυποι λέξεις καὶ παράγωγοι.

§ 357. Τὸ ἐτυμολογικὸν τῆς γραμματικῆς μέρος ἐξετάζει—α') τὴν γένεσιν τῶν ἀπλῶν λέξεων.—β') τὸν διὰ συνθέσεως σχηματισμὸν τῶν συνθέτων καλουμένων λέξεων.

§ 358. Αἱ ἀπλᾶί λέξεις διακρίνονται εἰς πρωτοτύπους καὶ εἰς παραγώγους. Πρωτότυποι λέξεις καλοῦνται αἱ μὴ παραχθεῖσαι ἐξ ἄλλων λέξεων, ἀλλ' ἀμέσως ἐκ τῆς ρίζης σχηματισθεῖσαι, π. χ. φλόξ (φλεγ), λέγ-ω λόγ-ος (λεγ), γράφ-ω γραφ-ή γραφ-εύς, — παράγωγοι δὲ αἱ ἐξ ἄλλων λέξεων παραχθεῖσαι, π. χ. φλογ-ερός (φλόξ), λογ-ικός (λόγος).

§ 359. Ἐν τῷ σχηματισμῷ τῶν λέξεων αἱ ρίζαι ἢ καὶ τὰ θέματα μεταβάλλονται πολλάκις καὶ δὴ ἄλλοτε μὲν διὰ τροπῆς τοῦ ριζικοῦ φωνήεντος, π. χ. τροφή (τρέφ), ἄλλοτε δὲ διὰ προσθήκης

φθόγγων ἢ καὶ τυλλαβῶν (προσφρυσμάτων), π. χ. τύπ-τ-ω (ἐκ τοῦ τύπ-τ-ω), τιάσω (τάγ-τ-ω), δάκ-ν-ω, δί-δω-μι, ἀρ-αρ-ίσκ-ω, ἀγ-ωγ-ός (ἀγ), δκ-ωχ-ή, παι-πάλ-η, τέ-τιαν-ος, βέ-βη-λο-ς, τι-θή-νη. κλπ.

§ 360. Αἱ πρωτότυποι κλιταὶ λέξεις σχηματίζονται προστιθεμένων τῶν πτωτικῶν ἢ προσωπικῶν καταλήξεων εἰς τὴν ῥίζαν, ὡς θέμα λαμβανομένην, εἴτε ἀμετάβλητον εἴτε καὶ μεταβλητημένην κατὰ τὰνωτέρω, π. χ. λέγ-ω, γῆψ (= γῆψ-ς), ναῦ-ς, χθῶν γεν. χθον-ός, φη-μί, ῥόδ-ο-ν, φίλ-ο-ς, δάκ-ν-ω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Ἄ π λ α ῖ λ έ ξ ε ι ς .

α΄.) Παράγωγα ῥήματα.

§ 361. Τῶν παραγῶγων ῥημάτων τὰ πλείστα παράγονται ἐξ ὀνομάτων.

§ 362. Τὰ εἰς -άω παράγονται ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐξ οὐσιαστικῶν θηλυκῶν τῆς α΄ κλίσεως, σημαίνουσι δὲ ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἔχει ἢ ποιεῖ τὸ σημαζόμενον ὑπὸ τῆς λέξεως ἐξ ἧς παράγονται, π. χ. τολμ-άω (τόλμη), ἠτιῶμαι (ἤττα), νικάω (νίκη), γοάω (γῆος). Τινὰ δέ, ποιητικῶς ἰδίως, ἐκτείνουσι εἰς ὦ τὸ ἐκ τροπῆς προελθὸν ο τοῦ θέματος τῆς ἐξ ἧς παράγονται λέξεως, π. χ. βρομῶμαι (βρόμος, βρέμω).

§ 363. Τὰ εἰς -έω σημαίνουσι ὅτι τὸ ὑποκείμενον εἶναι ἢ ἔχει ἢ ποιεῖ (παρέχει) τὸ σημαζόμενον ὑπὸ τῆς ἐξ ἧς παράγονται λέξεως, π. χ. εὐδαιμον-έω (εὐδαιμών), ὀκνέω (ὀκνος), φωνέω (φωνή), κοσμέω (κόσμος).

Σημ. Τὸ ες τοῦ θέματος τῶν εἰς -ος οὐδετέρων οὐσιαστικῶν κατὰ τῶν εἰς -ης τριτοκλίτων ἐπιθέτων ἀποβάλλεται, π. χ. ἀλγ-έω (ἀλγος), εὐτυχ-έω (εὐτυχής).

§ 364. Τῶν εἰς -όω τὰ πλείστα παράγονται ἐξ ὀνομάτων δευτεροκλίτων καὶ σημαίνουσι συνήθως κάμνω τινὰ νὰ εἶναι ὅ, τι σημαίνει ἡ λέξις ἐξ ἧς παράγονται, π. χ. ἐλευθερ-όω, χρονόω. — ῥιζόω, ῥιγόω.

§ 365. Τὰ εἰς -ύω εἰσὶν ὀλιγάριθμα, παραγόμενα ἐξ οὐσιαστικῶν εἰς -υς, -υ, π. χ. ἀχλύω (ἀχλύς), μεθύω (μέθυ), δακρύω (δάκρυ).

§ 366. Τὰ εἰς -εύω σημαίνουσι συνήθως ὅτι τὸ ὑποκείμενον εἶναι ὅ,τι σημαίνει ἢ λέξις ἐξ ἧς παράγονται ἢ ὅτι ἀσχολεῖται περὶ τὴν ὑπ' αὐτῆς σημασιμένην πράξιν, π.χ. φονεύω (φονεύς), βασιλεύω (βασιλεύς), βουλεύω (βουλή), θηρεύω (θήρα).

§ 367. Ἐτεροι κατὰλήξεις παραγώγων ῥημάτων εἰσι
 α') -ζω, -άζω, -ίζω, π.χ. δικά-ζω (δίκη), κοκκύζω (κόκκυξ),
 μαστίζω (μάστιξ), ἐλπίζω (ἐλπίς). — ἀτιμ-άζω (ἄτιμος). — ὄψ-ίζω
 (ὄψέ), δειπνίζω (δειπνον).

Σημ. 1. Τῶν εἰς -άζω καὶ -ίζω τινὰ παραγόμενα ἐξ ἄλλων ῥημάτων σημαίνουσι ἐπανάληψιν τῆς πράξεως ἢ ἐκφράζουσιν ἐμφατικώτερον τὸ σημασιόμενον ὑπὸ τοῦ ῥήματος ἐξ οὗ παράγονται, π.χ. ῥιπι-άζω (ρίπτω), αἰτ-ίζω (αἰτῶ). Τὰ δ' ἐκ κυρίων ὀνομάτων παραγόμενα εἰς -ίζω ἢ -ιάζω σημαίνουσι ὅτι τὸ ὑποκείμενον μιμεῖται ὡς πρὸς τι τὸ πρόσωπον τὸ σημασιόμενον ὑπὸ τῆς λέξεως ἐξ ἧς παράγονται, π.χ. δωρίζω (μιμοῦμαι τοὺς Δωριεῖς, ἰδίως κατὰ τὴν γλῶσσαν), δωριάζω (=μιμοῦμαι τοὺς Δ., ἰδίως κατὰ τὴν ἐνδυμασίαν), μηδίζω (=φρονῶ τὰ τῶν Μήδων).

Σημ. 2. Ἀποθετικά τινὰ εἰς -ίζομαι παράγονται ἐξ ἐπιθέτων καὶ σημαίνουσι φέρομαι ὡς . . . π.χ. αὐθαδίζομαι (=φέρομαι ὡς αὐθάδης).

β') -αίνω, -αίρω, -ίρω, -ῶρω, π.χ. λευκαίνω (λευκός), εὐφραίνω (εὐφρων). — τεκμαίρομαι (τέκμαρ), καθαίρω (καθαρός), ἐχθαίρω (ἐχθος). — οἰκίρω (οἶκος), μαρτύρομαι (μάρτυς).

γ') -(ύ)νω. Τὰ πλείστα τῶν ἐχόντων τὴν κατάληξιν ταύτην παράγονται ἐξ ἐπιθέτων εἰς υς ληγόντων, π.χ. βαρύνω (βαρύς), βραδύνω (βραδύς). — λαμπρύνω (λαμπρός), μηκύνω (μῆκος).

δ') -λλω : ἀγγέλλω (ἄγγελος), ποικίλλω (ποικίλος).

ε') -σσω: κηρύσσω (κῆρυξ), αἰμάσσω (αἶμα). — τὰ δ' εἰς -ώσσω σημαίνουσι συνήθως παθητικὴν τινὰ ἢ νοσηρὰν κατάστασιν τοῦ ὑποκειμένου, π.χ. ὑπνώσσω (ὑπνος), ὄνειρώσσω (ὄνειρον).

ς') -σεῖω. Τὰ ἔχοντα τὴν κατάληξιν ταύτην γίνονται τροπῇ τῆς καταλήξεως -σω τοῦ μέλλοντος καὶ σημαίνουσι ἐπιθυμίαν (ἐφευκία), ἀπαντῶσι δὲ μόνον κατὰ τὸν ἐνεστώτα τῆς ἐνεργ. φωνῆς, π.χ. γελασεῖω (γελάσω), πολεμησεῖω (πολεμήσω).

ζ') -(ι)άω. Τὰ εἰς -(ι)άω, ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα, σημαίνουσι συνήθως ἐπιθυμίαν ἢ ἀσθένειαν (σωματικὴν ἢ πνευματικὴν), π.χ. στρατηγιάω (=ἐπιθυμῶ νὰ γείνω στρατηγός), θανατι(ι)άω (=ἐπιθυμῶ τὸν θάνατον). — σπληνιάω (=πάσχω τὸν σπλῆνα).

Σημ. Περὶ τῶν εἰς σκω παραγώγων ὄρα § 280. ε', σημ.

β') Οὐσιαστικά.

1. Οὐσιαστικά ἐκ ὀηματικῶν θεμάτων γιγνόμενά.

§ 368. Αἱ συνηθέστεραι καταλήξεις τούτων εἰσὶν

1) -ς, (προσώπων ἢ πραγμάτων δηλωτική), π.χ. κλώψ (= κλώπ-ς, πρβλ. κλέπ-τ-ω), φλόξ (φλέγ-ω)¹.

2) -ος (γεν. -ου). Τῶν ἐχόντων τὴν κατάληξιν ταύτην ἄλλα μὲν (ἔξυτονοούμενα) σημαίνουσι τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον, ἄλλα δὲ σημαίνουσι πρᾶγμα καὶ ἰδίως ἀφηρημένην ἔννοιαν, π.χ. ἀρχ-ός (πρβλ. ἀρχῶ, ἀγ-ωγ-ός (ἄγω²), πομπός (πέμπω).—λόγος (λέγω), φόρος (φέρω), πλόος (πλέω).

3) -α, -η· -ας, -ης, πρωτοκλίτων οὐσιαστικῶν καταλήξεις, ὧν τὰ μὲν θηλυκὰ σημαίνουσι, πάντα σχεδόν, πράγματα καὶ συνήθως ἀφηρημένας ἔννοιαι, τὰ δὲ ἀρσενικά, σύνθετα σχεδόν πάντα, σημαίνουσι πρόσωπα, π.χ. φθορ-ά (φθείρω), χαρὰ (χαίρω), ἀρχ-ή (ἄρχω), τροφή (τρέφ-ω), ἀγωγή (ἄγω).—δουλοθήρας (θηράω³), παιδοτρέφης (τρέφω), βιβλιοπώλης (πωλῶ).

4) -ω, -ως, τριτοκλίτων θηλυκῶν. Πλὴν τῶν δηλούντων κύρια ὀνόματα προσώπων τὰ ἄλλα σημαίνουσι ἀφηρημένας ἔννοιαι, π.χ. Καλυψὼ (καλύπτω).—πειθῶ (πέιθω).—αἰδώς (αἰδεσ-θῆναι).

5) -ια, ἀφηρημένων ἔννοιῶν δηλωτική, π.χ. μαν-ία (μαίνομαι)⁴, ἁμαρτία (ἁμαρτάνω).

Σημ. Τῶν εἰς -ε-ιά τινὰ γίνοντα ἐκ τῶν θεμάτων τῶν εἰς -εύω παραγῶγων ῥημάτων, π.χ. στρατεία (στρατεύω). Ὁμοίως πῶς ἔχει καὶ τὸ ἄγνοια πρὸς τὸ ἀγνοῶ.

6) -ος (γεν. -εος), πραγμάτων δηλωτική, π.χ. τεῦχ-ος (τεύχω), γέν-ος (γεν. γίγνομαι), λαθ-ος (λαθ, λαθάνω).

7) -ας (γεν. -αδος), -ις (γεν. -ιτος ἢ -ί'δος), πραγμάτων δηλωτική, π.χ. νιφ-άς -άδος (νίφω), χάρ-ις -ιτος (χαίρ-ω), γλυφ-ις -ίδος (γλύφω).

8) -εύς (γεν. -έως). Τὰ τὴν κατάληξιν ταύτην ἔχοντα σημαίνουσι ἢ πρᾶγμα ἢ τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον, π.χ. ἐμ-βολ-εύς (βάλ-λω), χο-εὺς (χέω), γραφ-εὺς (γράφω).

¹ Ταῦτα κυρίως εἰσὶ ῥιζικά πρωτότυπα γιγνόμενα ἐξ αὐτῆς τῆς ῥίζης προσλήψει τῆς πτωτ. καταλήξεως σ.—² Τροπῆ τοῦ α̅ εἰς ω καὶ ἀναδιπλασιασμοῦ.—³ Ὅπερ ἐκ τοῦ θήρα.—⁴ Πρβλ. πθ. ἀορίστω ἐμάνην.

9) -ων (γεν. -ων-ος ἢ -ον-ος ἢ -οντ-ος), πραγμάτων ὡς τὰ πολλὰ δηλωτικῆ, π. χ. κλών -ωνός (κλάω), πρίων -ονος (πρίω), δράκων -οντος (ἔδρακ-ον).

Σημ. Πολλὰ τῶν εἰς -ων (γεν. -ονος ἢ -οντος) προσωπικῶν ἢ ὀνομάτων ζῳων ἔχουσι καὶ θηλυκὰ εἰς -αινα, π.χ. δράκων δράκαινα (καθ' ὃ καὶ λύκαινα ἐκ τοῦ λύκος), θεράπων -οντος θεράπεινα, Λάκων -ωνός Λάκαινα.

10) -νος, -νη, -νον, πραγμάτων δηλωτικαί, π. χ. καπ-νός (καπ-ύω), πάχ-νη (πήγνυμι), φω-νή (φᾶ, φημί), τέκ-νον (τεκ-εῖν).

11) -ἄνος, -ἄνη, -όνη, -ἄνον, πᾶσαι σχεδὸν πραγμάτων (ὀργάνων μάλιστα ὡς τὰ πολλὰ) δηλωτικαί, π. χ. σιεφ-ἄνος (στέφω), θηγ-ἄνη (θήγω), ἀγχ-όνη (ἄγχω), ἡδ-ονή (ἡδομαι), δρεπ-ἄνον (δρέπω), φρύγ-ανον (φρύγω).

12) -λος, (-ἔλος, -ἴλος), -λη (-έλη, -ηλή, -ωλή), -ωρή, -λον, (-αλον, -ύλον, -ωλον), π. χ. αὔ-λός (ἄΨημι), πάσ-αλος (=πάχ-]αλος, παγ, πήγνυμι), στρόβ-ιλος (στρέφ-ω), στή-λη (ἱ-στα-μαι), ἀγ-έλη (ἄγω), θυ-ηλή (θύω), εὐχ-ωλή (εὐχομαι), θαλπ-ωρή (θάλλω), φῦ-λον (φύω), πέτ-αλον (πετάννυμι), στέμ-φ-υλα (στέμφω), εἶδ-ωλον (*εἶδω).

13) -ρός, (-αρος), -ρα, -ρον, προσώπων ἢ πραγμάτων δηλωτικαί, π.χ. ἀγ-ρός (ἄγω), γαμ-β-ρός (γαμ-έω), τάλ-α-ρος (ταλ, ἔτλην), αὔ-ρα (ἄΨημι), δῶ-ρον (δίδωμι).

14) -ηρ (γεν. -ερος), π.χ. αἰθ-ἦρ (αἶθω), ἄ-ἦρ (ἄΨημι).

15) -τος, (-ατος, -ειος), -τη, (-ειτη), -ιον, π. χ. σιρα-τός (στόρ-νυμι), θάν-αιος (θνήσκω), παγ-ειός (πήγ-νυμι), κοί-τη (κεῖ-μαι), μελ-έτη (μέλω), πο-τόν* (πο, πίνω).

16) -τις, -σις² καὶ -σία³, ἀφηρημένων ἐννοιῶν δηλωτικαί, π.χ. πίσ-τις (πείθομαι), πύσ-τις (πυνθάνομαι), φά-τις (φημί), πό-σις (πίνω), πράξις (πράττω), δόσις (δίδωμι), γυμνασία καὶ σπαν. γύμνασις (γυμνάζω). Προσωπικὸν εἶναι μόνον τὸ μάν-τις (μαν, μαίνομαι).

Σημ. Ἐνίοτε ἢ κατάληξις -οις σημαίνει καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας τοῦ ῥήματος, π. χ. κη-οις, ποιη-οις (=κητήμα, ποιήμα).

17) -τήρ, -της, -τωρ καὶ σπαν. -τρος (θηλ. -τειρα, -τρια,

¹ Κυρίως ῥηματικὸν ἐπίθετον. — ² Ἐκ τῆς τις τροπῆ τοῦ τ εἰς ο πρὸ τοῦ ι. — ³ Παρὰ μεταγενεστέροις συνήθως ἀπαντῶσα.

-τρεις, τεις), ενεργοῦντος προσώπου συνήθως δηλωτικά, π. χ. δο-
-τήρ και θηλ. δό-τειρα (δίδωμι), μαθη-τής και θηλ. μαθή-τρια
(μυνηθάνω), αὔλη-τής και θηλ. αὔλη-τρις (αὐλέω), ψάλ-της (ἀττ.
ψαλτῆς) και θηλ. ψάλ-τρια (ψάλλω), ἰκέ-της και θηλ. ἰκέ-τις
(ἰκνούμαι), σὺλ-λήπ-τωρ και θηλ. σὺλ-λήπ-τρια (συλλαμβάνω).
—ἰα-τρός (ἰᾶ-μαι). —ζωσ-τήρ (ζώννυμι).

18) -θρος, π. χ. ὄρ-θρος (ὄρνυμι), ὄλ-ε-θρος.

19) -τρον, (-θρον), -τρα, (-θρα), -θλη, ὀργάνου συνήθως
δηλωτικά, π. χ. λύ-τρον (λύω), κλει-θρον (κλείω), φέρ-ε-τρον
(φέρω), μάκ-τρα (μάσσω), ἀποβά-θρα (ἀποβαίνω), ἰμάσ-θλη
(ἰμάσσω), γεν-έ-θλη (γίγνομαι).

Σημ. Τῶν εἰς -τρον τινὰ σημαίνουσιν ἀμοιβὴν ἢ μισθόν, μά-
λιστα ἐν τῷ πληθυντικῷ, π. χ. διδασκτρα, λύτρα.

20) -τήριον, ὀργάνου ἢ τόπου δηλωτικά, π. χ. πο-τήριον
(πίνω). —ἐργαστήριον (ἐργάζομαι), βουλευτήριον (βουλεύομαι).

21) -δών (γεν. -δόν-ος), ἀφηρημένων σχεδὸν μόνον ἐννοιῶν
δηλωτικά : ἀλη-δών (ἀλγῶ), τηκ-ε-δών (τήκω).

22) -μος, -μη, -μα (γεν. -ματος). Τούτων συνήθως αἱ μὲν
δύο πρῶται σημαίνουσιν ἐνέργειαν ἢ πράξιν, ἡ δὲ -μα τὸ ἀπο-
τέλεσμα τῆς ἐνεργείας, π. χ. διωγ-μὸς (διώκω), δασ-μὸς (δατέο-
μαι)· ὄσ-μη (ὄδωδα), γινώ-μη (γινώσκω). —κορ-μὸς (=τὸ κε-
καρμένον, κέρω). —βούλευ-μα (βουλεύομαι), νόημα (νοῶ).

Σημ. Πολλὰ τούτων ἐγένοντο ἀναπτυχθέντος θ (ἢ ι) μεταξύ
τοῦ φωνηεντολήκτου ρ. θέματος και τῶν παραγωγικῶν κα-
ταλήξεων, π. χ. βα-θ-μὸς (βαίνω), σιά-θ-μη (ἴστημι), ἀ-τ-μὸς
(ἄτῃμι).

23) -μων, -μονή, -μνη, π. χ. ἡγ-ε-μῶν (ἡγοῦμαι), δαί-μων
(ἐδά-ην)· φλεγ-μονή (φλέγω)· στρω-μνή (στόρνυμι).

24) -κη, π. χ. θή-κη (τίθημι).

§ 369. Ἐπὶ τῶν σχηματιζομένων ἐκ τῶν θεμάτων τῶν εἰς -άω,
-έω, -όω ῥημάτων παρατηροῦνται ὡς πρὸς τὸ φωνῆεν τοῦ θέματος
τὰ αὐτὰ φαινόμενα ἅπερ και ἐν τῷ σχηματισμῷ χρόνων τινῶν τῶν
ῥημάτων τούτων, π. χ. τίμησις τίμημα τιμητής (πρβλ. τιμήσω
κλπ.), μίσθωσις, μίσθωμα, μισθωτής (μισθώσω κλπ.)· ἄκεις
ἄκισμα (ἠκεσάμην), ἄροσις (ἤροσα) κλπ. Τῶν εἰς -σις δ' ὁμοίως,
-της και -τιος ὅσα γίνονται ἐκ θεμάτων ῥημάτων σχηματιζόντων
τοὺς ἐαυτῶν χρόνους ἄλλους μὲν ἐξ ἰσχυρῶν θεμάτων, ἄλλους δ'
ἐξ ἀσθενῶν, ἀκολουθοῦσι τῷ ἀσθενεῖ θεματι, π. χ. βάσις ἀναβάτης
βατός, αἵρεσις αἰρετός, ἐπαινέτης κλπ.

Σημ. 1. Τὰ ἐκ θεμάτων τῶν εἰς μι φωνηεντολήκτων παρα-

γόμενα, ἄλλα μὲν ἀκολουθοῦσι τῷ ἰσχυρῷ, ἄλλα δὲ τῷ ἀσθενεῖ θέματι, π.χ. στα-τήρ, στή-μων· κανονικῶς σχηματίζονται ἐξ ἀσθενοῦς θέματος τὰ εἰς -σις καὶ -της, π.χ. στά-σις, θέ-σις· παρα-στά-της, νομοθέ-της.

Σημ. 2. Τὰ ἐκ φωνηεντολήκτων ῥ. θεμάτων οὐδέτερα εἰς -μα κανονικῶς παρὰ τοῖς κλασικοῖς ἀκολουθοῦσι τῷ ἰσχυρῷ θέματι, π.χ. βῆμα, κοῖμα, ἀνάθημα, διάστημα.

2. Οὐσιαστικά παραγόμενα ἐξ ὀνομαστικῶν θεμάτων.

§ 370. Αἱ συνήθεστεραι καταλήξεις τούτων εἰσὶ

1) -άς (γεν. -άδ-ος), κατάληξις θηλυκῶν, π.χ. δι-άς (δύο), τρι-άς (τρία), κοι-λάς (κοῖλος), σκι-άς (σκιά).

2) -εὺς, προσώπων συνήθως δηλωτικῆ, π.χ. κεραμ-εὺς (κέραμος), γραμματ-εὺς (γράμμα), κουρ-εὺς (κουρά).

Σημ. Ἡ -εὺς εἶναι καὶ ἔθνικῶν ὀνομάτων παραγωγικῆ κατά-ληξις, π.χ. Μεγαρ-εὺς (Μέγαρα), Δωρι-εὺς (Δωρίς).

3) -ίος, προσώπων ἢ πραγμάτων δηλωτικῆ, π.χ. νυμφ-ίος (νύμφη)· γομφ-ίος (γόμφος).

4) -ιά -ιά (-ειά, -οι), ἀφρημένων ἐννοιῶν δηλωτικά. Τούτων ἡ μὲν -ιά προστίθεται εἰς θέματα δευτεροκλίτων ὡς τὰ πολλὰ ὀνομάτων εἰς -ος ληγόντων, ἡ δὲ ἰά εἰς θέματα τριτοκλίτων ἐπιθέτων εἰς -ης ἢ δευτεροκλίτων εἰς (-οος) -οος, π.χ. ἀγγελ-ιά (ἄγγελος), ἀναισχυντία (ἀναίσχυντος), ἀθανασία (ἀθάνατος)· εὐδαιμονία (εὐδαιμων), εὐεργεσία (εὐεργέτης), θυσία (θύτης).—ἀλήθεια (= ἀληθεί[σ]-ιά, ἀληθής), ἔνδεια (ἐνδεής), εὐκλεία (εὐκλής).—εὔνοια (= εὔνο-ιά, εὔνοος).

Σημ. 1. Τὰ ἐξῆς σύνθετα οὐσιαστικά, καίπερ ἐξ ἐπιθέτων εἰς -ης (γεν. -εος) παραγόμενα, λαμβάνουσι κατάληξιν -ιά : ἀηδία (ἀηδής), ἰσοκρατία (ἰσοκρατής), (κατὰ τοῦτο δὲ καὶ δημοκρατία, ἀριστοκρατία), εὐωδία, δυσωδία (εὐώδης, δυσώδης), ἀτυχία, δυστυχία, εὐτυχία (ἀτυχής κλπ.), ἀμαθία (ἀμαθής), ἀφυία, εὐφυία (ἀφυής, εὐφυής).—Ἄξια σημειώσεως πρὸς τούτοις τὸ βοήθεια ἐκ τοῦ βοηθός καὶ τὸ σιτοδεία ἐκ τοῦ σιτοδεής.

Σημ. 2. Τὰ ἐξῆς διαφοροῦνται· φιλοκερδία καὶ -ειά, αἰσχροκερδία καὶ -ειά, ἀκρασία καὶ τειά (ἀκρατής), προμηθία καὶ -ειά, εὐεπία καὶ εἰά, εὐμαρία καὶ -ειά, εὐμαθία καὶ -ειά.

Σημ. 3. Τὰ ἐκ τοῦ δυσμαθής, πολυμυθής καὶ φιλομαθής συνήθεστερον λήγουσιν εἰς -ιά, τὰ δ' ἐκ τοῦ ἀπαθής, εὐπαθής, ἀήθης, εὐήθης καὶ κακοήθης εἰς -ειά.

5) -ιον, κατάληξις πραγμάτων δηλωτικῆ καὶ συνήθως τὸ

ἀνῆκον σημαίνουσα, π.χ. μαρτύρ-ιον (μάρτυς), ποιμίον (ποιμήν), παντοπόλιον (παντοπόλις), χαλκείον (χαλκεύς), Ἀπολλώνιον (Ἀπόλλων), Δηϊῶν (Δητώ), Θησεῖον (Θησεύς), Διονύσια (Διόνυσος), Ἐλευσίαια (Ἐλευσίς).

Σημ. Κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ ἐκ τῶν εἰς -εὺς ἐτηματίσθησαν καὶ ἄλλα τινὰ εἰς -εῖον, π.χ. μουσεῖον (μουσα), καπηλεῖον (κάπηλος), σημεῖον (σήμα) κ. ἄ. ὅμ.

6) -ιον, -ῖδιον, -ύλλιον, -ῦδριον, -ἄριον, -ῖς ἢ -ῖς (γεν. -ῖδος ἢ -ῖδος), -ῖσκος, -ῖσκη καὶ -ῖσκη, ὑποκοριστικά (ὀνόματα δηλ. ἐλαττωσεως ἢ σμικρύνσεως σημαντικά), π.χ. γεφύρ-ιον (= μικρὰ γέφυρα), ἀνθρώπ-ιον (= ἀνθρωπίσκος), γῆδιον (= γῆ-ῖδιον), ἀγρ-ῖδιον, Σωκρατ-ῖδιον, ἀνθ-ύλλιον, νησ-ύδριον, κυν-άριον, θυρ-ῖς -ῖδος, νησ-ῖς -ῖδος, ἀνθρωπ-ῖσκος, μαζ-ῖσκη (μάζα), πολ-ῖσκη.

Σημ. 1. Τῶν τριτυλλάβων τῶν λαμβανόντων τὴν κατάληξιν -ιον τὰ μὲν ἔχοντα τὴν προπαραλήγουσαν φύσει ἢ θέσει μικροῦν τονίζονται συνήθως ἐπὶ τῆς παραληγούσης, π. χ. παιδίον, κηρίον, χωρίον, γαστήριον, βιβλίον, φορτίον κλπ., τὰ δ' ἔχοντα αὐτὴν βραχεῖαν καὶ τὰ ὑπερτρισύλλαβα ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης, π. χ. λύριον, ἀσπίδιον.

Σημ. 2. Τὸ πρὸ τοῦ α ἢ η φωνῆεν τῶν πρωτοκλίτων οὐσιαστικῶν καὶ τὸ πρὸ τοῦ ο τῶν δευτεροκλίτων, ἀποβάλλομένου τοῦ α, η, ο, συνακρεῖται μετὰ τοῦ ι τῆς -ῖδιον εἰς μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον, π.χ. ἀφῦ-ῖδιον (ἀφύη), ροῖ-ῖδιον (ροῖ-ἄ ἢ ρόα), οἰκί-ῖδιον (οικία), βιβλί-ῖδιον (βιβλίον), λαγά-ῖδιον (λαγωός).—Τὰ δ' ἐκ τῶν εἰς -εῖον λήγουσιν εἰς -εῖδιον, καὶ τὰ ἐκ τῶν εἰς -αιον εἰς -ἄδιον, π. χ. γραφεῖδιον (γραφεῖον).—ἐλάδιον (ἔλαιον).

Σημ. 3. Ἐν τοῖς ἐκ τριτοκλίτων παραγομένοις προστίθεται ἡ κατάληξις ῖ-ῖδιον εἰς τὸ καθαρὸν θέμα, π. χ. αἰγ-ῖ-ῖδιον, ὄγ-ῖ-ῖδιον (ὄφις ὄφι-ος), λεξι-ῖ-ῖδιον, ῥησι-ῖ-ῖδιον, βοτρι-ῖ-ῖδιον (βοτρυ-ῖ-ῖδιον), ἰχθῦ-ῖ-ῖδιον, δακρυ-ῖ-ῖδιον. Ἐν τοῖς ἐκ τῶν εἰς -ης δ' ὅμως καὶ -ος σιγμολήκτων παραγομένοις ἀποβάλλεται ἡ συλλαβὴ εσ, π. χ. Σωκρατ-ῖ-ῖδιον, τειχ-ῖ-ῖδιον.—Τὰ δ' ἐκ τῶν εἰς -ας σιγμολήκτων λήγουσιν εἰς ἄ-ῖδιον, καὶ τὰ ἐκ τῶν εἰς -εὺς εἰς -εῖδιον, π. χ. κρεάδιον (κρέας).—βασιλεῖδιον (βασιλεύς).

Σημ. 4. Λέξεις τινὲς ἔχουσι μὲν τὴν ὑποκοριστικὴν κατάληξιν -ιον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν ὑποκοριστικὴν σημασίαν, π.χ. θηρ-ῖον, βιβλ-ῖον, κραν-ῖον.

Σημ. 5. Κύρια τινὰ ὀνόματα προσωπικὰ γίνονται ἐξ ἐτέρων συνθέτων, ἀποκοπτομένου συνήθως τοῦ β' συνθετικοῦ μέρους ἢ

όλου ἢ μέρους μόνον αὐτοῦ καὶ προστιθεμένη· νέας καταλήξεως.
Ταῦτα λαμβάνονται συνήθως μεθ' ὑποκοριστικῆς σημασίας, π. χ.
Ἡρῦλος (Ἡρακλῆς), Ἀλεξᾶς, (Ἀλέξανδρος), Διονῦς (Διονύσιος),
Εἰδῶ (Εἰδοθέα), Ὑψῶ (Ὑψιπύλη), Διῶ (Δημήτηρ).

7) -ιδεύς. Αὕτη κανονικῶς προστίθεται εἰς ὀνόματα ζῶων πρὸς
δῆλωσιν τοῦ νεογνοῦ αὐτῶν (γονεωνυμικά), π.χ. λαγ-ιδεύς,
ἀει-ιδεύς.

8) -ιας, π.χ. ξιφ-ίας (ξίφος), νεανίας (νεάν).

9) -δης (προστιθεμένη εἰς θέματα πρωτοκλίτων εἰς -ας ἢ -ης),
-ίδης (θηλ. -ις), -άδης (θηλ. -άς), -ιάδης. Διὰ τῶν καταλήξεων
τούτων σχηματίζονται πατρωνυμικά καὶ μητρωνυμικά, οὐσιαστικά
δηλ. σημαίνοντα τὸν υἱὸν ἢ τὴν θυγατέρα ἢ τὸν ἀπόγονόν τινος·
π.χ. Βορεά-δης, Ἰσπιοά-δης, Πριαμ-ίδης, Νηρη-ίς (Νηρεύς), Δα-
να-ίδης (Δανάη), Λητο-ίδης καὶ θηλ. Λητο-ίς (Λητώ), Πανθο-ίδης
(Πάνθοος), Ἀσκληπι-άδης, Θεσι-άς (Θέστιος), Τελαμων-ιάδης.

Σημ. 1 Ταῖα καὶ τὰ εἰς -ίδης προσηγορικά, π.χ. κλεπ-ίδης, ολου-
δαρχ-ίδης κλπ. ἄνευ σημασίας πατρωνυμικῆς.

Σημ. 2 Ὑπὸ ταῦτα ὑπάγονται καὶ τὰ εἰς (-ιδεός) -οῦς, (-ιδεή) -ῆ
(-αδεός) -οῦς, (-αδεή) -ῆ συγγενικά, τονιζόμενα παρα τὰ ἐν § 68.

10) Πατρωνυμικά σχηματίζονται καὶ διὰ τῆς καταλήξεως -ίων
(γεν. -ίωνος ἢ -ιονος), -ώνη, -ίνη καὶ (ἐξ ὀνομάτων εἰς -ων) -η,
π.χ. Κρον-ίων, -ίωνος ἢ -ιονος (Κρόνος), Ἀκρισι-ώνη (Ἀκρι-
σιος), Ἀδρασι-ίνη (Ἀδραστός), Ἡλεκτριών-η (Ἡλεκτρώων).

Σημ. Διὰ τῆς καταλήξεως -ίων σχηματίζονται καὶ κύρια ὀνόματα καὶ
τινα προσηγορικά, π.χ. Ἀνθεμίον, Αἰσχρίων — πορφύριον, μαλακίον.

11) -εά, π.χ. δωρ-εά (δῶρον), καὶ -έα, π.χ. συκέ-α -ῆ (σῦκον),
μηλέ-α (μῆλον).

12) -ίς (γεν. -ίδος), π. χ. κνημ-ίς -ίδος (κνήμη). Ἡ δὲ -ίς
-ίδος εἶναι συχῆθης πρὸς σχηματισμὸν τοῦ θηλυκοῦ οὐσιαστικῶν
τινων, π. χ. αἰχμαλωτίς -ίδος (αἰχμάλωτος), φυλακίς -ίδος (φύ-
λαξ), βαλανίς -ίδος (βαλανεύς), Φωκίς (Φωκεύς).

13) -δών, π.χ. κοιτυλη-δών (κοτύλη).

14) -της (γεν. -του) καὶ θηλ. -τις, σχεδὸν πάντοτε μετὰ φω-
νῆεν εὐρισκόμεναι καὶ σημαίνουσαι τὸν ἔχοντα τὸ σημαίνόμενον ὑπὸ
τῆς λέξεως ἐξ ἧς παράγονται ἢ τὸν ἀνήκοντα εἰς αὐτό, π.χ. τοξό-
-της (τόξο), ναύ-της (ναῦ-ς), πολί-της καὶ θηλ. πολί-τις (πόλις),
στρατι-ώτης καὶ θηλ. -ῶτις (στρατιά), οἰκέτης καὶ θηλ. -έτις
(οἶκος).

Σημ. 1. Διὰ τῶν καταλήξεων -άτης, -ήτης, -ίτης -ιάτης

καὶ (ἐξ ὀνομάτων εἰς -ια ἢ -εια) -ώτης σχηματίζονται πολλὰ ἔθνικα, π.χ. Τεγεάτης καὶ θηλ -άτις (Τεγεά), Αἴγιν-ήτης καὶ θηλ. -ήτις (Αἴγινα), Συβαρ-ίτης καὶ θηλ. -ίτις (Σύβαρις), Σπαρτιάτης καὶ θηλ. -άτις (Σπάρτη), Ἑρακλε-ώτης (Ἑράκλεια), Σικελι-ώτης (Σικελία). — Ἐξαιρεῖται τὸ Ἑπειρώτης (Ἑπειρος).

Σημ. 2. Ἱταλιῶται καὶ Σικελιῶται ἐκαλοῦντο οἱ ἐν Ἱταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ Ἕλληνες ἄποικοι, Ἱταλοὶ δὲ καὶ Σικελοὶ οἱ αὐτόχθονες.

15) -ιά, κατάληξις πολλῶν τοπικῶν ὀνομάτων ἐξ ἔθνικων παραγομένων, π.χ. Καρία (Κάρ), Αἰτωλία (Αἰτωλός), Περσία (Πέρσης).

16) -ών, -εών (γεν. -ῶνος), τὸν τόπον δηλοῦσαι, ἐνθα διαμένει ἢ εὐρίσκεται τι πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, π.χ. ἀνδρ-ών, παρθεν-ών, ἱππ-ών, περισιερ-(ε)ών, — ἢ τόπον πλήρη τοῦ ὑπὸ τοῦ ἐξ οὗ παράγονται σηματονομούμενου (περικεικία), π.χ. ῥοδ-ών.

Σημ. 1. Οὕτως ἐσχηματίσθησαν καὶ πολλὰ τοπικὰ εἰς ὶν, π.χ. Μαραθῶν (μάραθρον), Ἄντρον (ἄντρον).

Σημ. 2. Περιεκτικὰ σχηματίζονται καὶ διὰ τῆς καταλήξεως -ιά, π.χ. ῥοδων-ιά, στρατ-ιά (στρατός), μυρμηκ-ιά (μύρμηξ).

Σημ. 3. Διάφορα τῶν ἀνωτέρω εἰς -ων εἶναι κατὰ τὴν σημασίαν τὰ εἰς -ων προσωπικὰ, μεγεθυντικὰ καὶ τῶν Ἀττικῶν μνηῶν ὀνόματα, π.χ. ἀπαιεῶν, λυμεῶν (λύμη). — γάστρων, φύσκων (φύσκη). — Ἀνθεστηριῶν, Βοηδρομιῶν κλπ.

17) -ίας, σκωπτικὴ, π.χ. σιγματίας (= ὁ ἐσιγματισμένος), μαστιγίας (ὁ συχρὰ μαστιγούμενος ἢ ὁ ἄξιος μαστιγώσεως).

Σημ. Σκωπτικὴ κατάληξις εἶναι καὶ ἡ -αξ, π.χ. πλούτ-αξ.

18) -της (γεν. -τητος) καὶ -τύς (γεν. -τύος), ἀφηρημένων θηλ. οὐσιαστικῶν καταλήξεις π.χ. ἰσό-της, ἀπλό-της, παχύ-της. — τριτ-τύς, ἑκατοσ-τύς.

Σημ. Τὰ εἰς -της (-τητος) παροξύνονται πλὴν τοῦ βραδυτής, κουφοτής, ταχυτής καὶ τραχυτής¹.

19) -σύνη, προστιθεμένη ὡς τὰ πολλὰ εἰς θέματα ἐπιθέτων εἰς -μων ἢ -ος, π.χ. μνημοσύνη (μνήμων), — σφροσύνη. — δικαιοσύνη.

Σημ. Τὸ ἱεροσύνη ἐγένετο κατὰ συναίρεσιν ἐκ τοῦ ἱεροωσύνη².

20) -εἶα, κατάληξις θηλυκῶν προσωπικῶν, π.χ. ἱερεία (ιερεὺς), βασίλεια (βασίλεις).

21) Κύρια τινὰ προσωπικὰ, πρὸς δὲ καὶ τινὰ ἀφηρημένα οὐσιαστικὰ, παράγονται ἐξ ἐπιθέτων δι' ἀναβίβασμόν, τοῦ τόνου

¹ Τούτοις πρόθετες καὶ τὰ ποιητικὰ ἀνδροτής, δηοτής καὶ ποτής. —
² = ἱεροσύνη.

αὐτῶν, π.χ. Φαῖδρος, Φαῖδρα, Λάμπρος· ἔχθρα, θέρμη. Ἔτερα δὲ τινὰ τοιαῦτα καὶ ἐκ μετοχῶν, καταβιβάζομένου τοῦ τόνου αὐτῶν, π.χ. Ἀκουμένος, Τισαμένος.

γ') Ἐπίθετα.

1) Ἐπίθετα ἐκ ὁ. θεμάτων γιγνόμενα.

§ 371. Καταλήξεις τούτων εἰσι

1) -ος, -ιος, -νος (-ανος, (-σ)υνος, -ηνος), -ρος (-αρος, -ερος, -υρος), -λος, (-αλος, -ελος, -υλος, -ωλος), -τιος, -αλεος, π.χ. λοιπ-ός (λείπω), σύντομ-ος (τέμ-νω), ἄγ-ιος (πρβλ. ἄζομαι = ἄγ-ῖ-ομαι), σιγ-νός (συγέω), πιθ-ανός, πίσ-υνος (πειθω), ἐ-ανός (ἔσ, ἐννυμι), πιη-νός (πέτ-ομαι), μια-ρός (=μιαν-ρός, μιαίνω), χαλα-ρός (χαλάω), φλύ-αρος (φλύω), θαλ-ερός (θάλλω), ἔχ-υρός (ἔχω), στρεβ-λός (στρέφω), τρέχ-αλος (τρέχω), εἰκ-ελος (ΕΙΚΩ), καμπ-ύλος (κάμπτω), ἄμαρτ-ωλός (ἀμαρτ-άνω), σχέ-τιος (σχε, ἔχω), ἀρπ-αλέος (ἀρπ ἄζω).

2) -ικός, ἰκανότητος ἢ ἐπιτηδεϊότητος συνήθως σημαντική, π.χ. γραφ-ικός (γράφω), ἀρχ-ικός (ἀρχω).

3) -ιμος, π.χ. δόκ-ιμος (δεκ, δέχομαι).

Σημ. Τὰ πλεῖστα τῶν εἰς -ιμος παράγονται ἐξ ὀνοματικῶν θεμάτων (ὄρα κατωτέρω 372, 11).

4) -τός καὶ -τέος (ῥηματικά ἐπίθετα). Τούτων τὰ μὲν εἰς -τος σημαίνουσι συνήθως τὸν δυνάμενον ἢ ἄξιον νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τοῦ ῥ. θέματος σημαίνομενον, π.χ. νοητός (=ὁ δυνάμενος νοηθῆ-ναι), μισητός (=ὁ ἄξιος μισεῖσθαι), —τὰ δ' εἰς -τέος σημαίνουσι τὸν ὀφείλοντα νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τοῦ ῥ. θέματος σημαίνομενον, π.χ. λεκτέος.

Σημ. 1. Οὐχὶ σπανίως τὰ εἰς -τός σημαίνουσιν ὅ,τι καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ πθ. παρακειμένου, π.χ. γλυπτός (=γεγλυμμένος)⁴.

Σημ. 2. Τὰ πλεῖστα τούτων ἀκολουθοῦσι τῷ θέματι τοῦ πθ. ἀορίστου, π.χ. πει-σ-τός (ἑσει-σ-θην), χυτός (ἐ-χυθῆν), χρη-σ-τός (ἐ-χρή-σ-θην), σιαλ-τός (ἐ-στάλην), σιά-τός (ἐ-στᾶθην), θε-τός (ἐ-τέθην), αἶρε-τός (ἤρέθην). πρβλ. καὶ §§ 304 καὶ 305.

5) -μων, π.χ. νοή-μων (νοέω).

Σημ. Τὰ εἰς -μων σημαίνουσιν ὅ,τι καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεστώ-τος ὡς πρὸς δὲ τὸ φωνῆεν τοῦ θέματος ἀκολουθοῦσι τοῖς εἰς -μα ῥηματικοῖς· ἐξαιρεῖται τὸ ἡγεμῶν καὶ κηδεμῶν.

⁴ Πλείω περὶ τῶν σημασιῶν αὐτῶν διδάσκονται ἐν τοῖς συντακτικοῖς.

6) -ης (γεν. -ους), π.χ. εὐ-φραδ-ής (φράδ, φράζω), συμ-μ-γ-ής (μείγ-νυ-μι).

7) -ιος (σπανία), π.χ. ἄξιος (ἄγω), μετ-άρ-σιος (αἶρω).

8) -τήριος, π.χ. σω-τήριος (σώζω), δραστήριος (δράω), ἀμνητήριος (ἀμύνω).

2. Ἐπίθετα ἐξ ὀνομαστικῶν θεμάτων παραγόμενα.

§ 372. Συνηθέστεραι καταλήξεις τούτων εἰσι

1) -ιος, (-αιος, -ειος, -οιος, -υιος, -φος). Τὰ ἔχοντα τὰς καταλήξεις ταύτας σημαίνουν συνήθως τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸ ὑπὸ τῆς λέξεως ἐξ ἧς παράγονται σημαίνομενον ἢ τὸν σχέσιν πρὸς αὐτὸ ἔχοντα, π.χ. οὐραν-ιος, ἀγορα-ιος, βασιλε-ιος (βασιλεύς), γελοῖος, ἀττ. γέλο-ιος (γέλως), πῆχυ-ιος, ἠρῶος (= ἠρώ-ιος).

Σημ. 1. Διὰ τῆς καταλήξεως -ιος σχηματίζονται καὶ πολλὰ ἔθνικα ἐπίθετα, π.χ. Κορίνθ-ιος, Λαρισια-ιος, Κῶος (= Κῶ-ιος), Χίος (= Χί-ιος), Ἀργε-ιος, Τή-ιος (Τέως), Κε-ῖος (Κέως).

Σημ. 2. Ἐν τισὶ τὸ *ι* πρὸ τοῦ *ι* τῆς -ιος τρέπεται εἰς *ς* (§ 36), π.χ. ἐνιαύσιος (ἐνιαυτός), δημόσιος (δημότης), ἐθελούσιος (ἐθελόντ-ιος), Ἀμαθούσιος (Ἀμαθοῦς -οῦντος), Μιλήσιος (Μίλητος). Κατὰ ταῦτα δὲ ἐγένετο καὶ τὸ Ἀμαρύσιος (Ἀμάρυνθος) καὶ Προβαλίσιος (Προβάλινθος).

Σημ. 3. Τινὰ τῶν εἰς -αιος παράγονται καὶ ἐκ δευτεροκλίτων¹, π.χ. χερσαῖος (χέρσος)· τινὰ δὲ τῶν εἰς -ειος καὶ ἐκ τριτοκλίτων συμφωνολήκτων² ἢ καὶ ἐκ δευτεροκλίτων, ὀλιγίστα δ' αὐτῶν καὶ ἐκ πρωτοκλίτων, π.χ. γυναικῆος, ἀνδρῆος.— ἀνθρώπειος, οἰκῆος.— αἰλῆος (αὐλή), Πυθαγόρειος, Κλεινῆος.

2) -ιαῖος, μέτρου, βάρους ἢ ἀξίας σημαντικῆ, π.χ. ποδ-ιαῖος, —ιαλαντ-ιαῖος, —δραχμ-ιαῖος.

3) (-εος) -οῦς, ὕλης ἢ χρωματισμοῦ σημαντικῆ, π.χ. χρυσοῦς (χρυσός), λινοῦς (λίνον), κυανοῦς (κύανος). Ὑπὸ ταῦτα ὑπάγονται καὶ τὰ εἰς -εοῦς Ἀττικά, π.χ. κεραμεοῦς (κέραμος).

4) -κος, -ικος καὶ (ἰ προσηγουμένου) -ακος, σημαίνουσαι τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ ἐξ οὗ παράγονται σημαίνομενον, π.χ. θηλυ-κός, Λιβυ-κός, — ἀσι-ικός, βασιλ-ικός, —κυρι-ακός (κύριος), Κορινθι-ακός (Κορίνθιος).

Σημ. 1. Τὰ ἐκ ῥηματικῶν ἐπιθέτων παραγόμενα εἰς -ικος σημαίνουν τὸν ἐπιτήδειον πρὸς τι, π.χ. πρακτ-ικός, γυμναστ-ικός.

¹ Οὐχὶ δηλ. ἐκ πρωτοκλίτων μόνων πάντα —² Οὐχὶ δηλ. πάντα ἐκ θεμάτων εἰς -εν ἢ -ες.

Σημ. 2. Ἀνωμάλως σχηματίζεται τὸ ἀλ-υκός (ἄλς, ἀλός). Ἐκ δὲ τῶν ἐκ τῶν εἰς -εύς προσηγομένων λήγουσιν εἰς -εικός τὸ κεραμεικός (κεραμεύς) καὶ ὄρεικός (ὄρεύς), καθ' ὃ ἐγένετο καὶ τὸ βοεικός (βούς).

Σημ. 3. Τὰ ἐκ τῶν εἰς -ειος, -εια λαμβάνουσι συνήθως τὴν -κος, π. χ. Δαρει-κός, Δεκελει-κός, (ἀλλὰ καὶ σπονδει-ακός). Τὰ δ' ἐκ τῶν εἰς -αιος, -αία λήγουσιν εἰς -αϊκός, π.χ. Ἀχαιϊκός, Πλαταιϊκός (Ἀχαιοί, Πλάταια), ἀρχαιϊκός (ἀρχαῖοι).

5) -νός, -ινός, π. χ. ἀλγεινός (= ἀλγεσ-νός, ἄλγος), ὄρεινός (= ὄρεσ-νός, ὄρος), περυσινός, ἀληθ-ινός, ἑαρ-ινός, ἡμερ-ινός (ἡμέρα).

Σημ. 1. Τὸ χθεσινός παρήλθη ἐκ τοῦ χθές. Τὸ δὲ ποθεινός (πόθος), φωτεινός (φῶς φωτός) καὶ εὐδαιινός (εὐδία) ἐγένοντο κατ' ἀναλογίαν πρὸς το ἀλγεινός, ὄρεινός κ.τ.τ.

Σημ. 2. Τὰ προπαροξύτονα εἰς -ινος σημαίνουσιν ἐκ τίνος ὕλης εἶναι τι, π. χ. ξύλ-ινος, λίθ-ινος, κέδρ-ινος (τὸ δ' ἀνθρώπινος ὁμοίως = ἀνθρώπειος). — Τῶν δ' εἰς -ινός πολλὰ παράγονται ἐκ λέξεων σημαίνουσῶν χρόνον, π.χ. ἡμερινός, ἑσπερινός, χθεσινός, ἑαρινός, ὀπωρινός.

6) -ηνός, (ἢ δὲ ἡ ῥ προσηγομένου) -ἄνός, -ῖνος. Διὰ τῶν καταλήξεων τούτων σχηματίζονται ἔθνικα ἐπίθετα, π. χ. Κυζικ-ηνός (Κυζίκος), — Σαρδ-ἄνός (Σάρδεις¹), Ἀγκυρ-ἄνός (Ἀγκυρα). — Ταραν-ῖνος (Τάρας -ντος).

Σημ. Αἱ καταλήξεις αὗται προστίθενται εἰς ὀνόματα πόλεων ἢ χωρῶν ἐκτὸς τῆς κυρίως Ἑλλάδος κειμένων, ἢ -ῖνος μάλιστα εἰς ὀνόματα πόλεων τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας σχεδὸν μόνον.

7) -ρός, -αρός, -ερός, -ηρός, -υρός. Τῶν ἐχόντων τὰς καταλήξεις ταύτας τὰ πλείστα σημαίνουσι τὸν ἐν ἀφρονίᾳ ἔχοντα ἢ τὸν προξενούντα τὸ ὑπὸ τοῦ ἐξ οὗ παράγονται σημαίνόμενον, π.χ. λυπη-ρός (λύπη), ἀμα-ρός (ἀνία), ῥυπ-αρός (ῥυπος), δροσ-ερός (δρόσος), ἀνθ-ηρός (ἄνθος), λεπ-υρός (λέπος).

8) -λος, -ηλος, -ίλος. Τῶν ἐχόντων τὰς καταλήξεις ταύτας πολλὰ σημαίνουσι τὸν ἔχοντα κλίσειν ἢ ῥοπὴν πρὸς τὸ ἐξ οὗ παράγονται σημαίνόμενον, π.χ. ἀπαιη-λός (ἀπάτη), παχυ-λός (παχύς), ὀργ-ίλος (ὀργή) — ἐξί-ηλος (ἐξ-ιτός).

9) -εις, γεν. -ειτος (προσηγομένου αὐτῆς πάντοτε η ἢ ο) καὶ (-α)λέος, ἀμφοτέραι πλησμονῆς σημαντικαί, π.χ. ὕλη-εις, ἀσιερό-εις (ἢ δὲ προσηγομένου ἐν μόνῳ τῷ χαρί-εις). — λυσσα-λέος, ὕπν-αλέος.

¹ Πληθ. γεν. Ἴων. Σαρδίων.

10) -ώδης, ὁμοιότητος ἢ πλησμονῆς σημαντική, π. χ. σφηκώδης. — ἰλώδης.

11) -ιμος, ἐπιτηδεϊότητος συνήθως ἢ τοῦ δυνατοῦ σημαντική, π. χ. τρόφ-ιμος (τροφή), πότ-ιμος (ποτόν), χορήσιμος (χορῆσις), πένθημος (πένθος). — Ἐκ τούτων παράγονται τὰ εἰς -ιμαῖος, σημαίνοντα συνήθως ὅ,τι καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ πθ. παρακειμένου, π. χ. ἑποβολιμαῖος, ἐπιστολιμαῖος.

δ') Ἐπιρρήματα.

§ 373. Πλείστα ἐπιρρήματα τροπικὰ γίνονται ἐξ ἐπιθετικῶν θεμάτων προσθήκη τῆς καταλήξεως -ως¹, ἥτις ἐν μὲν τοῖς δευτεροκλίτοις προστίθεται εἰς τὴν καθαρὰν ὀνομαστικὴν ῥίζαν, ἐν δὲ τοῖς τριτοκλίτοις εἰς τὸ ὀνομαστικὸν θέμα, π. χ. καιρῖ-ως, καλ-ῶς, ἀπλῶς (= ἀπλό-ως), φιλ-ως. — πάντ-ως ταχέ-ως, ἀληθ-ῶς (= ἀληθέ[σ]-ως), χαριέντ-ως.

Σημ. 1. Τὰ ἐκ τοῦ εὔνουσ καὶ τῶν μονοκαταλήκτων ἐπιθέτων ἐπιρρήματα λήγουσιν εἰς -ικῶς, π. χ. εἰδνοῖκῶς, βλακικῶς, ἀρπακτικῶς, νομαδικῶς. Ὁμοίως εἰς -ικῶς συνηθέστερον λήγουσι καὶ τὰ ἐκ τῶν εἰς -ος ὡς οὐσιαστικῶν λαμβανομένων ἐπιθέτων, π. χ. φιλικῶς, ξενικῶς (φίλος, ξένος).

Σημ. 2. Καὶ ἐκ μετοχῶν² ἔχουσῶν ἐπιθετικὴν σημασίαν σχηματίζονται ἐπιρρήματα εἰς -ως, π. χ. πρεπόντ-ως, ἀρκοῦντ-ως, ἐπιταμένως, ἀνειμένως, τυχόντως· ὀλίγα δὲ καὶ ἐξ ἀντωνυμιῶν, π. χ. ὧς, ὧς, οὔτως, ἐτέρως, ποτέρως, ὀποτέρως ἐκείνως.

§ 374. Ἐπιρρηματικὴν σημασίαν ἔλαβον καὶ πλάγρια πτώσεις οὐσιαστικῶν, ἐπιθέτων καὶ ἀντωνυμιῶν, π. χ. αὐτοῦ, οὔ, ἡμέρας, νικίος, ἑσπέρας, ταύτη, ἄλλη, ἰδίᾳ, κοινῇ, σπονδῇ, κύνεω, Νεμέᾳ, Πλαταιαῖς· πολλά, πρῶτα, μέγα, πολὺ, εὐθύ, δίκην, δωρεάν, πρῶτα, μακρὰν κλπ. Ὡσαύτως δὲ καὶ πλάγρια πτώσεις ἐν συνθέσει μετὰ προθέσεων κατήντησαν ἐπιρρήματα, π. χ. προὔρου, παραχρήμα, ἐκποδῶν³ (καθ' ὃ καὶ τὸ ἐμποδῶν).

§ 375. Πολλὰ ἐπιρρήματά εἰσι λείψανα πτώσεων ἢ λέξεων πάλαι ἐκλιπουσῶν, π. χ. ἐκτός, ἐντός⁴, χαμᾶς⁵, ἐγγύ(ς), αἴριον, σήμερον, ἐξαίφνης, παντ-αχ-οῦ, ποῦ, πρῶην, πέραν κλπ. Τοιαῦτα καὶ τὰ εἰς οι, η, ηοι ἢ

¹ Ἀκριβῶς εἶπεν ἐκ τῆς εἰς -οι παλαιοτάτης ἐν. ἀραιρετικῆς ἀποβολῆ τοῦ τ καὶ προσλήψει βραδύτερον τοῦ τς, ὅπερ καὶ εἰς τὸ ἀχρα-ς, ἐγγύ-ς, ἀμφί-ς οὕτω προστέθη. — ² Χρόνου ἐνεστώτος ἢ παρακειμένου, σπανίως δὲ ἀορίστου. — ³ Ἄξιον σημειώσεως καὶ διὰ τὸν τόνον. — ⁴ Ἀραιρετικά. — ⁵ Δοτική.

(προηγούμενου ἢ ῥ) -ᾶτι ¹, π. χ. ποῖ, ποί, ὅποι, Ἰουμοῖ, Μεγαροῖ, πῆ-
πάντη, Ἀθήνησι, Ὀλυμπίασι, Πλαταιῶσι, Θύρασι. Ὡσαύτως καὶ τὰ εἰς -η
τοπικά καὶ τοπικά ², π. χ. πάντη, πῆ, πῆ, ὅπη καὶ τὰ εἰς -ξ, π. χ. πύξ,
ἀναμξ ⁵.

Σημ. Τοιαῦτα καὶ τὰ εἰς -ῖ, -τί, -εῖ, -δόν, -αδόν, -ηδόν,
-δην, -άδην, -ίνδην τροπικά, π. χ. αὐτοχειρὶ (χείρ), ἀνδρωτὶ
(ιδρώς), νηποινεῖ (ποινή) ⁵, ἀθεεῖ, ἀκοναί, ἀστακί, μελεῖσι, ἀνα-
φραν-δόν, ὁμοθυμα-δόν, κυν-ηδόν, βιά-δην, ἄε-δην, σπορ-άδην,
λογ-άδην, πλουτ-ίνδην, ἀριστ-ίνδην.—Τὰ δὲ εἰς -ίνδα ⁶ σημαίνουσι
εἶδος παιγνιδίου, π. χ. κρυπτι-ίνδα ψηλαφ-ίνδα.

§ 376. Περί τῶν ἀριθμητικῶν ἐπιρρημάτων ὅρα § 213.

§ 377. Ἐξ ἀντωνυμιῶν παράγονται χρονικά τινὰ ἐπιρρήματα
εἰς -τε, π. χ. ἄλλοτε, ποτέ, ὅτε κλπ.

§ 378. Ἐτεραι παραγωγικαὶ ἐπιρρημάτων καταλήξεις εἰσὶ
καὶ αἶδε -κα, -χα, -χθά, π. χ. ἡνί-κα, πηνί-κα, αὐτί-κα.—δί-χα,
τρι-χα.—δι-χθά, τρι-χθά.

§ 379. Ἐξ οὐσιαστικῶν, ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων παρά-
γονται πολλὰ ἐπιρρήματα εἰς -θεν, -δε (ὀλίγα εἰς -ζε), -σε καὶ -θι.
Τούτων τὰ μὲν εἰς -θεν σημαίνουσι τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν, π. χ.
οὐρανό-θεν, καὶ μεταφορικῶς καταγωγὴν, π. χ. μητρό-θεν, πα-
τρό-θεν, ἢ χρόνον, π. χ. ἔωθεν· τὰ δὲ εἰς -δε (-ζε) καὶ -σε τὴν
εἰς τόπον κίνησιν, π. χ. οὐρανόν-δε, Θήβαζε (=Θήβαςδε), αὐ-
τόσε, ἐκεῖσε· τὰ δὲ εἰς -θι τὴν ἐν τόπῳ στάσιν, π. χ. οὐρανό-θι,
ἄλλο-θι.

Σημ. 1. Τὰ ἐξ ἀντωνυμικῶν εἰς -τερο θεμάτων τοιαῦτα ἐπιρρή-
ματα διὰ τοῦ ω γράφονται, π. χ. ἀμφοτέρωθεν-ωθι-ωσε, ὀπο-
τέρωθεν-ωθι-ωσε, ἐτέρωθεν-ωσε κλπ.

Σημ. 2. Ἐπιρρήματα εἰς -θεν παράγονται καὶ ἐκ προθέσεων,
π. χ. πρόσ-θεν, ὑπερ-θεν.

Σημ. 3. Πολλὰ ἐπιρρήματα ἐσχηματίσθησαν παρεμβολῇ τῆς
συλλαβῆς -αχ- μεταξύ τοῦ θέματος καὶ τῶν ἐπιρρηματικῶν κατα-
λήξεων -όθεν, -όσε, -ῆ, -οῖ, -οῦ καὶ -ῶς, π. χ. παν-αχ-όθεν,
παντ-αχ-όσε, ἀλλ-αχ-οῦ, πολλ-αχ-ῆ, παντ-αχ-οῖ, πολλ-αχ-ῶς.

¹ Ἀρχικῶς τοπικαὶ πτώσεις.— ² Δηλοῦνται τὴν εἰς τόπον κίνησιν
καὶ λείψανα τῆς παλαιᾶς ὀργανικῆς πτώσεως ὄντα.— ³ Κυρίως ὀνομα-
στικαὶ εἰς ἐπιρρηματικὴν περιπεσοῦσαι σημασίαν.— ⁴ Λείψανα τῆς το-
πικῆς.— ⁵ Τοιοῦτον καὶ τὸ ἐκεῖ.— ⁶ Τὰ εἰς -δον (-αδον κλπ.), -δην-
(-άδην), -ίνδην καὶ -ίνδα θεωροῦνται ὡς ἐπιρρηματικαὶ αἰτιατικαί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ συνθέσεως.

§ 380. Σύνθεσις γενικῶς καλεῖται ἡ ἔνωσις ἢ συγχώνεσις δύο λέξεων εἰς μίαν.

Σημ. 1. Ἡ πρώτη λέξις ἐν τοῖς συνθέτοις καλεῖται α' συνθετικὸν μέρος, ἡ δὲ δευτέρα β' συνθετικόν.

Σημ. 2. Ἡ ἀπλή καὶ ἄνευ μεταβολῆς τινος ἔνωσις δύο λέξεων, καθ' ἣν ἀμφοτέρα τὰ συνθετικά εὐρίσκονται καὶ ὡς ἀπλά, καλεῖται παράθεσις, π.χ. Διός-κοροί, Ἑλλήσ-ποντος, Κυνός-ουρα, νεώσ-οικοί, πυρί-κανστος, δορί-κιητος, ρουν-εχόντως, παρα-λαμβάνω, παρ-ελάμβανον, ἐξ-άγω.

Σημ. 3. Τὰ σύνθετα, ἐν οἷς ἡ τῶν συνθετικῶν μερῶν πρὸς ἄλληλα σχέσις δηλοῦται διὰ πτώσεως, εἴτε κατὰ παράθεσιν ἐγένοντο (π.χ. Ἑλλήσ-ποντος) εἴτε μὴ (π.χ. Πυλοί-γενής, ὁδοί-πόρος¹) καλοῦνται νόθα, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ γνήσια σύνθετα, ἅτινα περιέχουσι τὸ θέμα δυνάμενον νὰ ἐκληφθῆ καθ' ἣν πτώσιν ἀπαιτεῖ ἡ ἔννοια, π.χ. ἀκρό-πολις (= ἄκρα πόλις), παμμήτωρ (= πάντων μήτηρ), λογογράφος (= λόγους γράφων).

Σημ. 4. Εἰς τὰ νόθα καταλέγονται καὶ τὰ ἔχοντα τὸ α' συνθετικὸν ἄκλιτον, π.χ. ὀψιμαθής, ἐπίγονος, εὐτιχής.

§ 381. Ἐν πάθῃ συνθέτῳ λέξει διακρίνομεν μέρος προσδιορίζον καὶ μέρος ὑπὸ τούτου προσδιοριζόμενον, ὅπερ συνήθως ἐπιτάσσεται, (π.χ. ἀπειρό-καλός (= ἄπειρος καλῶς), ἔχει-φρων (ὁ ἔχων φρένας).—λογο-ποιός (ὁ λόγους ποιῶν), ὦκν-πέτης.

§ 382. Ἡ προσδιορίζουσα λέξις ὡς πρὸς τὴν προσδιοριζομένην ἐπέχει τόπον εἴτε ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ, π.χ. ἀκρόπολις (= ἄκρα πόλις), εἴτε προσδιορισμοῦ διὰ πλαγίας πτώσεως (συνήθως γενικῆς), π.χ. παμμήτωρ (= πάντων μήτηρ), λεοντοκέφαλος (= λέοντος κεφαλὴν ἔχων), ἀξιόλογος (= ἄξιός λόγου), ἰσόθεος (= ἴσος θεῶ), εἴτε ἀντικειμένου, π.χ. ἵπποιστόφος (= ἵππους τρέφων), ἀμοριοεπής (ἀμυρτάνων τῶν ἐπῶν), εἴτε ἐπιρρηματικοῦ προσδιορισμοῦ, π.χ. ὦκνπέτης (= ὠκέως πετόμενος), ὁμόδουλος (= ὁμοῦ δουλεύων), διοτροφής (= ὑπὸ Διὸς τραφεῖς), λιμοθνής (= ὁ λιμῶ θνήσκων), ἵππόμαχος (ὁ ἀπὸ τῶν ἵππων μαχόμενος), Ἄ-δημιτος (= ὁ μὴ δαμαζόμενος).

Σημ. 1. Τῶν συνθέτων τὰ μὲν ἔχοντα τὸ α' συνθετικὸν ἰσοδυναμοῦν πρὸς ἐπιθετικὸν ἢ ἐπιρρηματικὸν προσδιορισμὸν καλοῦνται προσδιοριστικά, π.χ. ἀκρόπολις, ὁμόδουλος, ὦκνπέτης· τὰ δ'

¹ Τὸ α' συνθετικὸν ἐν αὐτοῖς εἶναι τοπικῆς πτώσεως.

έχοντα μὲν τὸ α' συνθετικὸν ὡς προσδιορισμὸν τοῦ β', ἐν τῷ συνόλῳ δὲ ἰσοδυναμοῦντα πρὸς μετοχικὴν πρότασιν μετὰ τῆς μετοχῆς ἔχων ἢ ἄλλης παραπλησίας καλοῦνται κτητικά, π.χ. ἀργυρότοξος (= ἔ ἀργυροῦν τόξον ἔχων), γλανκῶπις, σόφρων πολύκαρος. Τὰ δ' ἄλλα πάντα τὰ μὴ ὑπαγόμενα ὑπὸ τὰς δύο ταύτας κατηγορίας ἀποτελοῦσι τὴν τάξιν τῶν καλουμένων ἀντικειμενικῶν, π.χ. λογογράφος, δεισιδαίμων, ἀξιόλογος (ἄξιος λόγου), θεοβλάβης (ὑπὸ θεοῦ βλαβεῖς), ἰσόθεος (ἴσος θεῶ), χειροποίητος (= χερσὶ πεποιημένος).

Σημ. 2. Ἐν ὀλίγοις τισὶ συνθέτοις οὐδεμία τοιαύτη σχέσις μεταξύ τῶν συνθετικῶν μερῶν παρατηρεῖται, π.χ. νυχθήμερον (= νύκτα καὶ ἡμέραν), ἰατρομαντις (= ἰατρός καὶ μάντις), ἀνδρόγυνος (ἄνηρ καὶ γυνή), δώδεκα (= δύο καὶ δέκα). Τὰ τοιαῦτα καλοῦνται παρατακτικὰ σύνθετα.

Σημ. 3. Τὰ ἔχοντα α' συνθετικὸν ᾧ θέμα συνήθως ἔχουσιν ἐνεργητικὴν σημασίαν, π.χ. μύωψ (= ὁ μύων, κλείων τοὺς ὀφθαλμούς), λιπόνεως (= ὁ λίπων τὴν ναῦν). — Τῶν δ' ἔχόντων τὸ β' συνθετικὸν ῥ. θέμα ἄλλα μὲν ἔχουσιν ἐνεργ. σημασίαν, π.χ. ξεναγός, νομοθέτης, ἵπποτροφος, ἄλλα δὲ παθητικὴν, π.χ. θηρότροφος (= ὁ ὑπὸ θηρίων τραφεῖς), ἀπορροῦξ (= ἀπερρηγμένος).

§ 383. Αἱ ἐκ συνθέτων παραγόμεναι λέξεις καλοῦνται παρασύνθετοι, π.χ. σωφροσύνη, σωφρονέω (σώφρων) Ἑλλησπόντιος (Ἑλλήσπόντος).

Σημ. Παρασύνθετά τινα γίνονται ἐκ δύο λέξεων μὴ ἐνωθεισῶν προηγουμένως διὰ συνθέσεως, π.χ. Μεγαλοπόλις (Μεγάλη πόλις), Ἄρσειος ἄρχος (Ἄρσειος πάχος), καλοκαγαθία (καλὸς κάγαθος), παραθαλάττιος καὶ παραθαλαττιδῖος (παρὰ θάλατταν), κατάγειος, ὑπόγειος (κατὰ, ὑπὸ γῆς), προάστειον (πρὸ ἀστεως).

§ 384. Καὶ σύνθετος λέξις δύναται νὰ συντεθῇ μετ' ἄλλης, π.χ. ἐπι-διαβαίνω, προσ-καταβάλλω, ἀ-κατάβλητος, συγ-καταψηφίζομαι, βαιραχομο-μαχία, μακροκαμπυλ-αύχην, ἀπειρό-κακος. Αἱ τοιαῦται λέξεις καλοῦνται διπλοσύνθετοι.

Μεταβολαὶ τῶν λέξεων ἐν συνθέσει.

§ 385. Ἐν τῇ συνθέσει συμβαίνουσι συνήθως μεταβολαὶ τινες ἐν μίσῳ ἢ ἐν τέλει τῶν συνθέτων λέξεων.

§ 386. Τὸ τελικὸν φωνῆεν τοῦ θέματος τοῦ α' συνθετικοῦ ἀθλίβεται, ἂν τὸ β' συνθετικὸν ἄρχηται ἀπὸ φωνήεντος, π.χ. σ-ἀριθμος (ἐκ τοῦ ἰσο-ἀριθμος).

Σημ. 1. Ἄν τὸ β' συνθετικὸν εἶχεν ἐν ἀρχῇ F, τὸ τε-

λικὸν φωνῆεν τοῦ α' συνθετικοῦ δὲν ἐκθλίβεται, π. γ. ὄρθο-επίς, φερέ-οικος, μῆνο-ειδής, ἀγαθο-εργός. Αἱ ἐξαιρέσεις εἰσὶ σπάνιαι, π. γ. αἰχμ-Γάλωτος, φίλ-Φουρος, φίλ-Φεργός.

Σημ. 2. Τὸ χειρῶνας ἐγένετο κατὰ συναίρεσιν ἐκ τοῦ χειρο-Γάνας· Ὁμοίως τὸ κακοῦργος (=κακο-Φεργός), δημιουργός, ῥαδιοῦργός (καθ' ὃ ἐγένετο καὶ τὸ πανούργος).

Σημ. 3. Ἐν τοῖς ἔχουσι τὸ ἔχω ὡς β' συνθετικὸν ἔκθλιψις δὲν γίνετα¹ (πλὴν τοῦ καχεΐα), ἀλλὰ μόνον συναίρεσις, π. γ. ῥαβδοῦχος (=ῥαβδο-όχος), οκηπιούχος (καθ' ὃ καὶ τὸ πολιοῦχος⁴).

Ἰδιαίτεραι παρατηρήσεις περὶ τοῦ α' καὶ β' συνθετικοῦ.

1. Περὶ τοῦ α' συνθετικοῦ.

§ 387. Τὸ εἰς -α ἢ -η θέμα τῶν πρωτοκλίτων ὀνομάτων πολ-
λάκις μετασχηματίζεται εἰς -ο κατὰ τὰ δευτερόκλιτα, π. γ. ὄλο-τόμος, ἡμερο-δρόμος, ἀμαξο-πληθής, πολιτο-φθόρος, ἢ τοῦ-
ναντίον τὸ εἰς -ο τῶν δευτεροκλίτων μετασχηματίζεται πολλάκις
εἰς -η κατὰ τὰ πρωτόκλιτα, π. γ. ἔλαφη-βόλος, βαλανη-φάγος,
τριτη-μόριον, θανατη-φόρος².

Σημ. 1. Τοῦ γῆ ὡς α' συνθετικοῦ λαμβάνεται ἢ ὁ τύπος γῆ-ἢ
τὸ γεω- (=γηο), π. γ. γῆ-γενής, γῆ-λοφος. — γεω-μέτρης. — Τὸ δὲ
τιμωρὸς ἐγένετο ἐκ τοῦ τιμᾶ-ορός³.

(Σημ. 2. Ἐν τισὶ συνθέτοις ποιητικοῖς ἢ καὶ παρὰ τοῖς μεταγενεστέ-
ροις ἀπαντῶσι τὸ ο ἐξηθέντησεν εἰς ι. Τιοῦτον παρὰ τοῖς πεζοῖς ἀπαντᾷ
μόνον τὸ χαλκί-οικος.)

§ 388. Τὰ πλείστα τῶν συμφωνολήκτων τριτοκλίτων καὶ τινὰ
τῶν ἐχόντων θέμα εἰς -, -υ, -ευ ὡς α' συνθετικὰ λαμβανόμενα με-
τασχηματίζονται κατὰ τὰ δευτερόκλιτα εἰς -ο, π. γ. παιδο-ορίβης,
νυκιο-φύλαξ, ὄρνυθο-θήρας, ἀγωνο-θέτης, ἀνδρο-φόνος, φρυσιο-λό-
γος, μυο-κτόνος, ἰχθυο-φάγος, ὄρεωκόμος (ἐκ τοῦ ὄρηο-κόμος).

Σημ. Τριτοκλίτων τινῶν εἰς -ις (γεν. -εως, ἰων. -ιως), -αυς καὶ
-ους ἐνίστε καὶ πάντων τῶν εἰς -υς, -υ (γεν. -εως ἢ -εος) ὡς α' συν-
θετικὸν λαμβάνεται ὁ τύπος τῆς ὀνομαστικῆς ἀποβαλλομένου τοῦ
-ς, ὅπου ὑπάρχει, π. γ. πτόλι-πορθός⁴, θεσπι-έπεια⁵, βου-φορβός,

¹ Αἱ ἐκθλίψεις καὶ συναίρεσεις αὐταὶ εἰσὶ νεωτέρας ἐποχῆς, καθ' ἣν
τὸ F ἤρξατο ἐκλείπον. — ² Καθ' ὃ καὶ τὸ ἀστυδηφόρος κ. ἄ. τ. — ³ Πρβλ.
νύμφη-νύμφα. — ⁴ Ἀλλὰ καὶ πολιοῦχος (§ 386, σημ. 3), βο-ώπις, νεώσο-
οικοὶ κλπ. — ⁵ Ἐκ τοῦ ἀγρήστου θεσπιπέης.

ναύ-αρχος, πελεκυ-φόρος, άστυ-νόμος, ήδυ-λόγος, πολυ-φάγος.

§ 389. Τοῦ πᾶς ὡς α' συνθετικὸν λαμβάνεται συνήθως μὲν τὸ πᾶν, σπανίως δὲ τὸ παντο, π. χ. πᾶν-οπλος, πανήγγυρις, πάνσοφος. — παντο-δαπός, πάντ-αρχος.

§ 390. Τῶν εἰς -μα (γεν. -ματος) οὐδετέρων οὐσιαστικῶν ὡς α' συνθετικὸν λαμβάνεται συνήθως μὲν τὸ καθαρὸν θέμα μετασχηματιζόμενον κατὰ τὰ δευτερόκλιτα, π. χ. ἀγαλματο-ποιός, σπανίως δὲ (τῶν δυσυλλάβων ἰδίως) ὁ εἰς -μα θεματικὸς τύπος ὁμοιάζων τῇ ὀνομαστικῇ ἢ μετασχηματιζόμενος κατὰ τὰ δευτερόκλιτα, π. χ. χειμᾶ-ρροὺς, στομαλγία. — σπερομολόγος.

§ 391. Τοῦ ἄρτιος ὡς α' συνθετικὸν λαμβάνεται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς τὸ ἄρτι-, π. χ. ἀρτί-πους, ἀρτί-φρων, τοῦ δὲ ὕδωρ τὸ ὕδρο, π. χ. ὕδρο-πότης, ὕδρο-φόρος¹.

§ 392. Πάντα σχεδὸν τὰ εἰς -ης (γεν. -εος) ἐπίθετα, τὰ πλειῶν εἰς -ος (γεν. -εος) καὶ τινὰ τῶν εἰς -ας (γεν. -αος) οὐδετέρων οὐσιαστικῶν, ἀποκοπτομένου τοῦ -εσ ἢ -ασ τοῦ θέματος, μετασχηματίζονται κατὰ τὰ δευτερόκλιτα, π. χ. ψευδο-μάρτυς, ξιφοκτόνος (ἀλλὰ καὶ τελεσ-φόρος)· γηρο-βοσκός, κρεο-φάγος (ἀλλὰ καὶ κρεᾶνόμος, καὶ (ποιητ.) σελασφόρος).

§ 393. Τῶν ἀριθμητικῶν ὡς α' συνθετικῶν συνήθεις τύποι εἰσὶν οἷδε· μον(ο)-, δι-, τρι-, τετρα-, πεντ(ε)- ἢ πεντα², ἑκ- ἢ ἑξ-, ἑπι(α)-, ὀκτω- (ἢ σπανιώτερον ὀκτα³), ἔννεα-, δεκ(α)-, εἴκοσ(ι)-, τριακοσι(α)- ἢ τρι-ακοντιο-, ἑκατον- ἢ ἑκατοντι(α)-, χίλι(ο)-, μυρι(ο)-, π. χ. μονό-ζυξ, μονό-φθαλμος, δι-έτης, δί-ζυξ, τριέ-της, τρί-ζυξ, τετρα-έτης, τετρά-πους, πεντε-δάκτυλος, πεντ-έτης, πεντά-πληγος, ἑκ-μηνος, ἑξ-μέδιμνος, ἐπτά-πυργος, ὀκτω-δάκτυλος, ὀκτα-έτης, ἔννεα-κρονος, εἴκοσ-όργυιος, εἴκοσι-έτης, τριακοσια-έτης καὶ τριακοντούτης (=τριακοντιο-έτης), ἑκατογ-κέφαλος, ἑκατοντ-αρχος.

§ 394. Τὰ πλεῖστα τῶν ἐχόντων α' συνθετικὸν ῥῆμα εἰσὶν ἐπίθετα ἔχοντα ὡς τὰ πολλὰ ἐνεργητικὴν σημασίαν. Τούτων ἄλλα μὲν φαίνονται ὅτι ἔχουσι τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος ἢ β' ἀορίστου, ἄλλα δὲ τὸ τοῦ α' ἀορίστου· τὰ ἔχοντα δ' ὅμως τούτων β' συνθετικὸν ἀπὸ συμφώνου ἀρχόμενον προσλαμβάνουσι μεταξὺ τῶν δύο συνθετικῶν ε, ι, ἢ ο, π. χ. φέο-ασπις, ἐχ-έγγνος, μύ-ωψ, ῥήφ-ασπις, κλεψ-ύδρα. — λιπ-ο-τάξιον, ἄμαρτι-ο-επής, ἀρχ-έ-κακος, δακ-έ-θνυμος, ἀρχ- -θέωρος, ἔρασ-ι-χρήματος, ῥήφ-ο-κίνδυνος.

§ 395. Ὡς α' συνθετικὰ πρὸς παραγωγὴν ἐπιθέτων (σπανίως

¹ Τὸ δὲ ὕδατορρεφής, ὕδατοδόχος καὶ τὰ ὁμοία εἰσι ποιητικὰ ἢ τῶν μεταγενεστέρων. — ² Κατὰ τὸ τετρα-, ἐπτα-. — ³ Κατὰ τὸ ἐπτα-.

δὲ καὶ οὐσιαστικῶν) λαμβάνονται καὶ ἐπιρρήματα, π.χ. εὐ-τυχής, πλημ-μελής (πλήν), ἀγχι-στροφος (ἄγχι), δισ-μύριοι κλπ.

§ 396. Ὡς α' συνθετικὰ λαμβάνονται καὶ τὰ ἐξῆς ἀχώριστα μόρια:

α') ἡμι-, οὗ τὸ ι οὐδέποτε ἐκθλίβεται, π.χ. ἡμί-εφθος, ἡμί-ονος, ἡμί-δραχμον.

β') δυο- (=κακο) π.χ. δυο-τυχής, δυο-μελής, Δύσπαρις.

γ') α(ν)-, στερητικόν, π.χ. ἄ-βατος, ἄτιμος, ἄπαις. ἄν-αίτιος, ἀνόμιος. — ἄ-ιστος, ἄ-οινος, ἄ-όρατος, ἄ-ηδής, ἀέκων (=ἄ-Fi-στος, ἄ-Foινος, ἄ-Fόρατος, ἄ-Fηδής, ἄ-Fεκών), ἄ-οπλος (=ἄ[σ]ο-πλος), ἄ-ωρος (=ἄ-(j)ωρος).

Σημ. Ἐνευ τοῦ ν ἀπαντᾷ ἐνίοτε τὸ μόριον τοῦτο καὶ πρὸ φωνήεντος, ἰδίως πρὸ ο ἢ ω, π.χ. ἄ-όριστος, ἄ-οσμος καὶ τοῦ-ναντίον μετὰ τοῦ ν πρὸ F, π.χ. ἄν-Fισος, ἄν-Fέλιπτος.

δ') α-, ἀθροιστικόν (=ὁμοῦ), π.χ. ἀ-κόλουθος (=ἀ-κέλευθος) ἀδελφός (ἀ-δελφός), ἀ-θρόος. — ἡ ἐπιτατικόν (=λίαν), π.χ. ἄ-σκιος (=κατάσκιος), ἀ-τελής, ἀ-χανής.

Σημ. Τὸ ἀθροιστικὸν α ἀρχικῶς ἔδασύνετο, ἀλλ' ἡ ἄσσεια αὐτοῦ ἐτή-ρηθη ἐν μόνῳ τῷ ἀλῆς καὶ ἅπας.

ε') νη-, στερητικόν, π.χ. νη-κηδής (=ἄφροντις, νη-κῆδος), νή-ποιος, νήμεμος (=νη-ἄνεμος).

β'. Περὶ τοῦ β' συνθετικοῦ.

§ 397. Τὸ ἀρκτικόν ρ τοῦ β' συνθετικοῦ διπλασιάζεται, ἂν τὸ α' συνθετικὸν λήγῃ εἰς φωνῆεν βραχύ, π.χ. ἄρρηκτος, βαθύρροος.

§ 398. Τὰ ἀρκτικὰ α, ε, ο τοῦ β' συνθετικοῦ ἐκτείνονται συνήθως εἰς η καὶ ω, ἂν μὴ ἀκολουθῶνται ὑπὸ δύο ἢ πλειόνων συμφώνων ἢ διπλοῦ, π.χ. ἄν-ήκεστος (ἀκέομαι), ὑπ-ηρέτης (ἐρέσσω), κατ-ηρεφής (ἐρέφω), τρι-ώβολον (ὀβολός), ἀνω-φελής (ὄφελος), παν-ώλης (ἄλλυμι).

Σημ. 1. Τοῦ ὄροφος καὶ ὄλεθρος ἐκτείνεται τὸ ἀρκτικόν ο, μόνον ὅταν ἡ προηγουμένη συλλαβὴ εἶναι φύσει βραχεῖα, π.χ. μον-ώροφος, παν-ώλεθρία. — ἀλλ': ὑπόροφος, χροσόροφος, ψυχόλεθρος.

Σημ. 2. Ἡ ἕκτασις αὕτη ἐπὶ ῥημάτων παρατηρεῖται μόνον ἐν παρασυνθέτοις, π.χ. κατηγορῶ (κατήγορος, ἀγορεύω), στρατηγῶ (στρατηγός, ἄγω).

¹ Τὰ ῥήματα τὰ ἔχοντα α' συνθετικὸν οὐχὶ πρόθεσιν κυρίως εἰσὶ παρα-

Σημ. 3. Παραλείπεται κανονικῶς ἡ ἕκτασις αὕτη ἐπὶ τῶν ἐξῆς ἰδίως.—α') ἐπὶ τῶν λέξεων αἰτινες ἤρχοντο ἀπὸ F, π.χ. δυσ-Fά-λωτος.—β') ἐπὶ ἐπιθέτων ἔχόντων α' μὲν συνθετικὸν πρόθεσιν ἢ τὸ παν, β' δὲ ὄνομα, π. χ. ἐν-αγῆς (ἄγος), παν-ακῆς (ἄκος).

Σημ. 4. Τοῦ ὀνομα ὡς β' συνθετικοῦ λαμβάνεται ὁ τύπος ὄνομα, π.χ. εὐώνυμος.

Σημ. 5. Τὸ λοχαγός, ξεναγός, οὐραγός (ἄγω) καὶ ναυαγός (ἄγνυμι) ἀντι τοῦ ἡ ἐτήρησαν τὸ δωρικὸν ᾱ.

Μεταβολαὶ τῶν συνθέτων ἐν τέλει.

§ 399. Τῶν συνθέτων ὀνομάτων τῶν ἔχόντων β' συνθετικὸν β'. θέμα συνηθέστεραι καταλήξεις εἰσι
α') -ος, π.χ. θηροτρόφ-ος (=ὁ τρέφων θηρίων), θηροτρόφ-ος (=ὁ ὑπὸ θηρίων τραφεῖς), δύσμαχος, ἄμαχος.

β') -ας, -ης, -της (πρωτόκλιτα) καὶ -τωρ, π.χ. ὀρυιθοθήρ-ας, μυροπόλ-ης, εὐεργέ-της.—παιδολέ-τωρ.

γ') -ης (γεν. -ους), π.χ. εὐμαθῆς, εὐπρεπῆς.

δ') -τι (γεν. -τιος), ἀγνώς ἀγνώ-τιος (γιγνώσκω), ἀδμῆς ἀδμῆ-τιος (δμη, δάμνημι), ἡμιθνής ἡμιθνήτος (θνήσκω).

Σημ. Σύνθετά τινα τοιαῦτα οὐδεμίαν ἄλλην παραγωγικὴν κατάληξιν λαμβάνουσιν, ἀλλὰ μόνον τὰς πτωτικὰς, προστιθεμένας εἰς τὸ β'. θέμα, π. χ. ἀπορροῦξ ἀπορροῶγ-ος (ρήγνυμι, πρκ. ἔρ-ρωγα), κναμοιτροῦξ κναμοιτροῶγ-ος (τρώγω).

§ 400. Τὰ σύνθετα ἐπιθέτα τὰ ἔχοντα β' συνθετικὸν πρωτόκλιτον θηλυκὸν λήγουσιν εἰς -ος, -ιος ἢ -ης, π.χ. φιλό-τιμος, ἄ-λυπος ἄ-ζήμιος, ἐπιτίμιος ἄρχιδίκτης—τὰ δ' ἔχοντα β' συνθετικὸν οὐδέτερον εἰς -ος λήγουσιν εἰς -ης (γεν. -εος), π. χ. ἀηδῆς, (ῆδος), ἀβαρῆς (βάρος), ἀβαθῆς (βάθος), ἀκλεῆς (κλέος). Κατὰ ταῦτα δ' ἐγένετο καὶ τὸ ποδώκης.

§ 401. Τὰ ἔχοντα β' συνθετικὸν τὸ γῆ, γῆρας, κέρας, κρέας, λᾶς, μῶα, ναῦς καὶ χρέος λήγουσιν εἰς -ως, π. χ. εὐγεως, περι-νεως, ἀγήρωσ, εὐκερωσ, γλυκύκερωσ, κραταίλλεωσ, ἐπόχρωσ, δίμνωσ.

§ 402. Τῶν συνθέτων ἐπιθέτων τῶν ἔχόντων β' συνθετικὸν

σύνθετα, παραγόμενα εἴτε ἐξ ὑπάρχοντος εἴτε καὶ ἐξ ὑποτιθεμένου συνθέτου οὐσιαστικοῦ ἢ ἐπιθέτου, καὶ λήγουσι συνήθως εἰς -έω, π. χ. ἵππο-τροφέω (ἵπποτρόφος), ναυμαχέω (ναυμαχός), εὐτυχεῶ (εὐτυχής), δυσσο-πῶμαι.—¹ Αἰολοδωρικός.

οὐδέτερον οὐσιαστικὸν εἰς -μα ἄλλα μὲν λήγουσιν εἰς -μων, ἄλλα δὲ εἰς -ος, π. χ. ἀπράγμων, ἀσχήμων. ἀχρώματος, ὄμματος.— Τὰ δ' ἔχοντα β' συνθετικὸν τὸ -φρὴν λήγουσιν εἰς -φρων, π. χ. σόφρων.

§ 403. Τὰ σύνθετα οὐσιαστικά τὰ ἔχοντα β' συνθετικὸν οὐσιαστικὸν εἰς -τηρ (γεν. -τρος) λήγουσιν εἰς -τωρ, π.χ. πατρομήτωρ, μητροπάτωρ. Ἄν δ' ὅμως α' συνθετικὸν εἶναι τὸ ὄμος, λήγουσιν εἰς -ιος : ὀμοπάτριος, ὀμομήτριος, ὀμογάστριος.

Τονισμὸς τῶν συνθέτων.

§ 404. Ὁ τόνος τῶν συνθέτων ἀναβιβάζεται ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης, ἀλλ' ὅμως οὐδέποτε ὑπερβαίνει τὴν λήγουσαν τοῦ α' συνθετικοῦ, π. χ. πάγκαλος, κατάθεος.

Σημ. Περί τῶν εἰς -τος παρασυνθέτων ῥηματικῶν ἴρα § 169 γ', σημ. 2.

§ 405. Τὰ εἰς -ά, -ή, -εύς, -μός, -τέος καὶ -τής μετὰ προθέσεων παρασύνθετα ῥηματικά τονίζονται (παρὰ τὸν ἀνωτέρω κανόνα) ὡσπερ καὶ τὰ ἀπλά, π. χ. διαφθορά, ἀποβολή, συγγραφεύς, συλλογισμός, ἀποδοτέος, συνδικαστής.

§ 406. Τὰ εἰς -ης σύνθετα τριτόκλιτα ὀξύνονται : ἀσφαλής, ἀπαθής, γονιπιτής (πίπτω)¹. Τὰ ἔχοντα δ' ὅμως ω ἐν τῇ παραλήγουσῃ ἢ β' συνθετικὸν τὸ ἦθος, ἔτος, μήκος καὶ μέγεθος καὶ τὰ εἰς -ήρης, -ᾶ'δης, -άντης, πρὸς δὲ καὶ πάντα τὰ κύρια ἀκολουθοῦσι τῷ θεμελιώδει (§ 404) κανόνι, π.χ. δυσώδης, ἐξώλης, ποδώκης.— εὐήτης, διέτης, εὐμήκης, ὑπερμεγέθης (καθ' ἃ καὶ φιλαλήτης, μισαλήτης.— τριήρης, αὐθάδης, κατάντης.— Διτροφέης.

Σημ. Καὶ τὰ οὐδέτερα τῶν εἰς -ήρης, -ώδης, -ώκης, -ώλης καὶ -ώρης τονίζονται ἐπὶ τῆς παραλήγουσας, π. χ. δυσώδες, ξιφήρες.

§ 407. Τὰ εἰς -ος δευτερόκλιτα τὰ ἔχοντα α' μὲν συνθετικὸν ὄνομα ἢ ἐπίρρημα, β' δὲ ῥῆμα μεταβατικόν

α') ὀξύνονται, ἂν ἔχωσι τὴν παραλήγουσαν φύσει ἢ θέσει μακράν, π. χ. στρατηγός, ψυχοπομπός. Ἐξαιροῦνται.— α') τὰ ἀνασυντιθέμενα καὶ τὰ εἰς -αρχος, τονίζόμενα κατὰ τὸν θεμελιώδη (§ 404) κανόνα, π. χ. συστράτηγος. ἱππαρχός.— β') τὸ κακοῦργος, πανοῦργος καὶ ἱερόσουλός.

β') Παροξύνονται, ἂν ἔχωσι τὴν παραλήγουσαν βραχεῖαν καὶ σημασίαν μεταβατικὴν, π. χ. μητροκτόνος (=ὁ φονεύσας τὴν

¹ Τὰ ἐκ τοῦ πέτομαι εἰς -ης εἰσὶ πρωτόκλιτα καὶ παροξύνονται, π.χ. ὠκυπέτα ἵππο. ὑμιπέτης.

μητέρα), οἰκονόμος. Ἐξαίρουσιν τὰ ἐκ τοῦ ἀκούω καὶ τὰ εἰς -οχος (ἐΐχω) : αὐτήκοος. ἡμίοχος. Τὸ δὲ δαδοῦχος ἐγένετο ἐκ τοῦ δαδόχος.

γ') Προπαροξύνονται, ἂν ἔχωσι βραχεῖαν μὲν τὴν παραλήγουσαν, σημασίαν δὲ παθητικὴν, π. χ. μητροκότος (=ὁ ὑπὸ τῆς μητρὸς φονευθεὶς).

Σημ. Τὰ κύρια ὀνόματα τονίζονται κατὰ τὸν θεμελιώδη (§ 404) κανόνα. π. χ. Ἰππόδαμος (=ὁ δαμάζων τοὺς ἵππους).

§ 408. Ἄζια σημειώσεως εἰσι διὰ τὸν ἀνώμαλον τονισμόν τὸ ἀδελφός, ἀτραπός, βουλευτός, ἀοργός καὶ ἐναντίος.

§ 409. Τὰ εἰς -βρώς, -γνώς, -πίως, -σιρώς, -τρώς, -ρώξ, -τρώξ, -πλήξ καὶ -σφάξ καὶ τὰ εἰς -ῆς (-ῆτος) ὀξύνονται, π. χ. ἡμιβρώς, κναμοιρώξ, ἀποσφάξ, παραπλήξ, προβλήξ. Τὰ δ' εἰς -ψ λήγοντα καὶ ἔχοντα β' συνθετικὸν ῥῆμα παροξύνονται, π. χ. αἰγίλιψ, χέριψ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κατάλογος τῶν συννηθεστέρων ἀνωμάτων καὶ ἑλλειπτικῶν ὀημάτων.

Προσημείωσις. Ἡ ἑλλειψις τύπων τινῶν προέρχεται ἐκ συμπτώσεως πολλάκις.

Ἄγνυμι (παρὰ τοῖς πεζοῖς σύνθετον : κατάγνυμι), μλ. κατάξω, ἄορ. κατέαξα, παρκα. (ἀμετβ.) κατίαγα. — Πθ. ἄορ. κατεᾶ'γην. — κατακτός.

Ἄγορεύω (παρὰ τοῖς πεζοῖς σπανίως ἀπλοῦν), παρτ. ἡγόρευον, μλ. ἐρῶ, ἄορ. εἶπον, παρκα. εἶρηκα. — Πθ. ἀγορεύομαι, μλ. ὀρηθίσομαι, ἄορ. ἐρρήθην, παρκα. εἶρημαι.

Σημ. Ἐκ θέματος ἀγορευ- ἄλλοι χρόνοι πλὴν τοῦ ἔνεργ. καὶ πθ. ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ σπανίως ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς.

Αἰρῶ (=συλλαμβάσκω κυριεῦω), παρκατ. ἤρουν, μλ. αἰρήσω, ἄορ. εἶλον, παρκα. ἤρηκα. — Μσ. καὶ παθ. αἰροῦμαι, παρκατ. ἤροῦμην, μσ. μλ. αἰρήσομαι, μσ. ἄορ. εἰλόμην. — Πθ. μλ. αἰρεθήσομαι, πθ. ἄορ. ἤρέθην, πθ. πρκ. ἤρημαι, τετελ. μέλ. ἤρήσομαι. — αἰρετός, αἰρετέος.

Σημ. Παθητικὸν τοῦ αἰρῶ κατὰ σημασίαν εἶναι τὸ ἀλίσκομαι.

Αἰσθάνομαι, παρκατ. ἤσθανόμην, μλ. αἰσθήσομαι, ἄορ. ἤσθόμην, παρκατ. ἤσθημαι.

Ἄμφι-έννυμι, μλ. ἀμφιῶ, ἄορ. ἡμφίεσα. — Μσ. ἀμφιέννυμαι, μλ. ἀμφιέσομαι, παρκατ. ἡμφίεσομαι.

Ἄλισκομαι (πθ. τοῦ αἰρω), παρρατ. ἡλισκόμην, μλ. ἀλώσομαι, ἄορ. εἶ'λων καὶ ἦλων, παρρακ. εἶ'λωκα καὶ ἦλωκα, ὑπερσ. ἡλώων ἦ, -ειν.—ἀλωτός.

Ἄμαρτάνω, παρρατ. ἡμάρτανον, μλ. ἄμαρτήσομαι, ἄορ. ἡμαρτον, παρρακ. ἡμάρτηκα.—Παθ. ἐν. τὰ ἄμαρτανόμενα, πθ. ἄορ. ἡμαρτήθη, πθ. παρρακ. ἡμάρτηται, ὑπερσ. ἡμάρτητο.—ἀναμάρτητος, ἔξαμαρτητέον.

Ἄμβλισκω (καὶ ἔξαμβλόω¹), ἄορ. ἐξήμβλωσα, παρρακ. ἐξήμβλωκα καὶ πθ. ἐξήμβλωμαι.

Ἄμπέχω καὶ ἀμπίσχω (μλ. ἀμφέξω, ἄορ. ἡμπέσχω).—Με. ἀμπέχομαι καὶ ἀμπίσχομαι, παρρατ. ἡμπειχόμην καὶ ἡμπισχόμην, μλ. ἀμφέξομαι, ἄορ. ἡμπεσχόμην.

Ἄνάλισκω καὶ ἀνάλω, παρρατ. ἀνήλισκον καὶ σπανίως ἀνήλων, μλ. ἀνάλωσω, ἄορ. ἀνήλωσα, παρρακ. ἀνήλωκα.—Πθ. παρρατ. ἀνηλοῦντο, ἄορ. ἀνηλώθη, μλ. ἀναλωθήσομαι παρρακ. ἀνήλωμαι.—ἀναλωτός.

(Ἄνδάνω, ἐπιζόν). Τούτου μόνον ἡ μετοχὴ ἄσμενος ἀπαντᾷ καὶ παρὰ τοῖς πεζοῖς, ὡς ἐπίθετον λαμβανομένη.

Ἄν-οίγνυμι καὶ ἀν-οίγω, παρρατ. ἀν-έρωγον, μλ. ἀν-οίξω, ἄορ. ἀν-έρωξα, ἀπαρ. ἀν-οῖξαι, παρρακ. ἀν-έρωχα καὶ (ἀμετάβ.) ἀν-έρωγα.—Πθ. παρρατ. ὑπ-αν-εωρνύμην καὶ ἀν-εωργόμην, μλ. ἀν-οίξομαι, πθ. ἄορ. ἀν-ερώχθη, ἀπαρ. ἀν-οιχθῆναι, παρρακ. ἀν-έρωγμα, μλ. τετελ. ἀν-ερώξομαι.—ἀνοικτέον.

Ἄπ-εχθάνομαι, ἀπ-ηχθάνομην, ἀπ-εχθήσομαι, ἀπ-ηχθόμην, ἀπ-ήχθημαι.

Ἀψξάνω καὶ σπανιώτερον αὔξω, παρρατ. ἠψξανον καὶ ἠψξον, μλ. αὔξήσω, ἄορ. ἠψξασα, παρρακ. ἠψξηκα.—Πθ. καὶ με. αὔξάνομαι καὶ αὔξομαι, παρρατ. ἠψξανόμην καὶ ἠψξόμην, μλ. αὔξήσομαι καὶ αὔξηθήσομαι, ἄορ. ἠψξήθη, παρρακ. ἠψξημαι.

Ἄχθομαι, με. μλ. ἀχθέσομαι.—πθ. μλ. ἀχθεσθήσομαι, πθ. ἄορ. ἠχθέσθη.

Βαίνω, μλ. βήσομαι, ἄορ. α' ὑπερβησάτω, ἄορ. β' ἔβην, ὑποστ. βῶ, εὐκτ. -βαῖν, προστ. βῆνι, ἀπαρ. βῆναι, μετχ. βάς, παρρακ. βέβηκα, ὑποστ. ἱμβεβῶσι, μετχ. βεβηκώς.—Πθ. ἐνεστ. ἀναβαίνόμενος, ὑποστ. καταβαίνηται, παρρακ. βεβῆμένος, ἀπαρ. -βεβάσθαι. ἄορ. -ἔβᾶ'θη.—βᾶτός, διαβατός.

Γηράσκω καὶ σπαν. γηράω, παρρατ. ἐγήρασκον, μέλ. γηρᾶ'σομαι, καὶ σπανιώτερον γηρᾶ'σω, ἄορ. ἐγήρᾶσα, ἀπαρ. γηρᾶσαι² καὶ συννηθέστερον γηράναι, παρρακ. γεγήρακα.

¹ Οἱ ἐν παρενθέσει τύποι εἰσὶ ποιητικοί.—² Ἀντίτικος.

Γίγνομαι, παρτ. ἐγίγνομην, μλ. γενήσομαι, ἄορ. ἐγενόμην, παρκ. γεγένημαι καὶ γέγονα.

Γινώσκω. παρτ. ἐγίνωσκον, μσ. μλ. γνώσομαι, ἄορ. β' ἐγνων, παρκ. ἔγνωκα. — Πθ. γιγνώσκομαι, παρτ. ἐγινώσκομην, πθ. μλ. γνωσθήσομαι, ἄορ. πθ. ἐγνώσθην, παρκ. πθ. ἔγνωσμαι. — γνωστός, γνωστέος.

Δάζνω, μσ. μλ. δήξομαι, ἄορ. β' ἔδᾶκον. — Πθ. μλ. δηχθήσομαι, ἄορ. πθ. ἐδήχθην, πθ. παρκ. δέδηγμα.

(Δαρθάνω), συνήθως καταδαρθάνω, ἄορ. β' κατέδαρθον, παρκ. καταδεδαρθηκώς.

Δέδοικα (παρκακ.) δέδοικας δέδοικε, δέδιμεν δέδιτε δεδίασι, καὶ σπανιώτερον δέδια, δέδιε, δεδοίκαμεν, δεδοίκατε, δεδοίκασι, ὑποτ. δεδίη, δεδίωσι, προστ. δέδιθι, ἀπαρ. δεδιέναι καὶ δεδοικέναι, μτχ. δεδιώς καὶ δεδοικώς, ὑπερσ. ἐδεδοίκη καὶ -κειν, (-εις), -ει καὶ ἐδε-
δίειν, -εις, -ει, γ' πληθ. ἐδέδισαν, ἐδέδισαν καὶ ἐδεδοίκεσαν, ἄορ. ἔδεισα.

Διαιτῶ, παρτ. κατεδιήτα, μλ. διαιτήσω, ἄορ. διήτησα, παρκ. δεδιήτησα. — Μεσ. διαιτῶμαι, παρτ. διητώμην, μλ. διαιτήσομαι, ἄορ. κατεδιητήσομαι, πθ. ἄορ. διητήθην, παρκ. δεδιήτημαι.

Διδράσκω (ἀπο-, ἐκ-, διχ-), μσ. μλ. -δράσομαι, ἄορ. β' ἔδραῶν -ᾶς, -ᾶ, -ᾶμεν, -ᾶτε, -ᾶσαν. ὑποτ. -δραῶ, -ᾶς, -ᾶ κλπ., εὐκτ. -δραίην -ης, -η κλπ., ἀπαρ. -δραῖναι. μετοχ. -δράς, -δραῖσα, -δραῖν. παρκακ. -δέδρακα.

Δοκέω, παρκακ. ἐδόκουν, μέλ. δόξω, ἄορ. ἔδοξα. — Πκθ. παρκακ. δέδογμα.

Σημ. Οἱ τύποι δοκῶ, ἐδόκησα, δεδόκηκα κλπ. εἰσι ποιητικοί.

Δύναμαι, παρτ. ἐδυνάμην καὶ ἠδυνάμην, μέλ. δυνήσομαι, ἄορ. ἐδυνήθην καὶ σπαν. ἐδυνάσθην, παρκακ. δεδύνημαι. — δυνατός.

Ἐγείρω, παρκακ. ἤγειρον, μέλ. ἐγειρῶ, ἄορ. ἤγειρα, παρκακ. ἐγρήγορα, ὑπερσ. ἐγρηγόρη ἢ -ειν. — Πθ. ἄορ. ἠγέροθην⁴. — ἐγερετός.

Ἐθέλω καὶ θέλω, παρκακ. ἠθέλον, μλ. ἐθελήσω καὶ θελήσω, ἄορ. ἠθέλησα ὑποτ. ἐθελήσω καὶ θελήσω ἢ εὐκτ. ἐθελήσοιμι ἀπαρ. θελήσοι μτχ. θελήσας. παρκ. ἠθέλημα, ὑπερσ. ἠθέλημην.

(Ἐθω), παρκακ. εἴωθα², ὑπερσ. εἴωθειν.

Εἰκῶ παρκακ. μετὰ σημασίας ἐνεστῶτος εἰκα⁵, ὑποτ. εἰκῶ, εὐκτ. εἰκοίμι, ἀπαρ. εἰκέναι, μετ. εἰκώς καὶ εἰκώς, εἰκυῖα καὶ εἰκυῖα, εἰκός καὶ εἰκός ὑπερσ. ἐώκειν καὶ Ἄττ. (γ' ἐν. πρό-
σωπον) ἤκειν τετελ. μλ. εἴξω.

⁴ Μετὰ σημ. μέστη: ὄρα § 349. — ² F²F³ωθα. — ⁵ F²F³οικα.

Ἐλαύνω, ἤλαννον, μλ. ἐλῶ καὶ σπανιώτατα ἐλά'σω, ἀόρ. ἤλασα καὶ μσ. ἤλασάμην, παρζκ. ἐλήλακα.—Πθ. ἐλαύνομαι, πθ. ἀόρ. ἤλα'θην, παρζκ. ἐλήλαμαι.—ἐλατέος.

Ἐλκω, παρζκ. εἶλκον, μλ. ἔλξω, ἀόρ. εἶλκῦσα, παρζκ. εἶλκυκα.—Πθ. καὶ μσ. ἔλκομαι, ἀόρ. εἶλκυσάμην, πθ. ἀόρ. εἶλκυσθήν, μλ. πθ. ἐλκυσθήσομαι, πθ. παρζκ. εἶλκυσμαι.—ἐλκτέος, συνελκυστέος.

Ἐπίσταμαι, ὑποτ. ἐπίστωμαι, εὐκτ. ἐπιστάμην, προστ. ἐπίστω (καὶ ἐπίστασο), παρζκ. ἠπιστάμην, ἠπίστω (καὶ ἠπίστασο) κλπ. μλ. ἐπιστήσομαι, ἀόρ. ἠπιστήθην.—ἐπιστατός.

Ἐπομαι, παρζκ. εἰπόμην, μλ. ἔφομαι, ἀόρ. ἐσπόμην.

Ἐργάζομαι παρζκ. εἰργαζόμην καὶ ἠργαζόμην, μλ. ἐργάσομαι, ἀόρ. εἰργασάμην καὶ ἠργασάμην, παρζκ. εἰργασμαι.—πθ. ἀόρ. εἰργασθήν καὶ ἠργασθήν, πθ. μλ. ἐργασθήσομαι.—ἐργαστέος.

Ἐρχομαι, ὑποτ. ἴω, εὐκτ. ἴοιμι, προστ. ἴθι, ἀπαρ. ἵεναι, μετγ. ἴών¹, παρζκ. ἦεν καὶ ἦα, μλ. εἶμι καὶ σπαν. ἐλεύσομαι, παρζκ. ἐλήλυθα, ὑπερσ. ἐληλύθειν, ἀόρ. β' ἤλθον.

Ἐρωτιάω, ὀμαζλόν' τοῦ μλ. δ' ὁμως καὶ ἀόρ. ἐρωτήσω, ἠρώτησα, συνήθεστεροί εἰσιν ὁ ἐρήσομαι καὶ ἠρόμην. παρζκ. ἠρώτηκα.—Πθ. ἐρωτώμαι.

Ἐσθίω, παρζκ. ἦσθιον, μλ. ἔδομαι, παρζκ. ἐδήδοκα καὶ βέβρωκα, ἀόρ. ἔφαγον.—Πθ. ἀόρ. ἠδέσθην, παρζκ. κατεδήδεσμαι καὶ βέβρωμαι.—ἐδεστός, ἐδεστέος.

Εὐδω, συνήθως καθεύδω, παρζκ. ἐκάθεινδον καὶ καθηῦδον (σπαν. ηῦδον), μλ. καθεινδήσω.—καθεινδητέον.

Εὐρίσκω, μλ. εὐρήσω, ἀόρ. ηῦρον καὶ εὔρον, παρζκ. ἠύρηκα καὶ εὔρηκα, ὑπερσ. ἠύρηκη καὶ εὔρηκειν.—Μσ. εὐρίσκομαι, μλ. εὐρήσομαι, ἀόρ. μεσ. ἠερόμην καὶ εὔρομην, πθ. μλ. εὔρεθήσομαι, ἀόρ. εὔρεθήν, παρζκ. εὔρημαι.—εὔρετός -τέος.

Ἐχω, παρζκ. εἶχον, μλ. ἔξω καὶ σχήσω, ἀόρ. ἔσχον, ὑποτ. σχῶ, εὐκτ. σχοίην (ἐν συνθέσει παρδάχοιμι, μετάσχοιμι, κλπ.), προστ. σχές, ἀπαρ. σχεῖν, μετγ. σχών, παρζκ. ἔσχηκα.—Μσ. καὶ πθ. ἔχομαι, παρζκ. εἰχόμην, μσ. μλ. ἔξομαι καὶ -σχίσομαι, μσ. ἀόρ. ἐσχόμην, παρζκ. ἔσχημαι.—ἐχτέος, ἀνασχετός, ἐπισχετέος, ἀφρεκτέον.

Ἐψω, παρζκ. ἦψον, μλ. ἐψήσω, ἀόρ. ἠψησα.—Μσ. μλ. ἐψήσομαι.—ἐψθός καὶ ἐψητός.

¹ Το ἀπαρέμψατον καὶ ἡ μετοχὴ ὑπέροχθαι, ὑπεροχόμενος ἵπαντι παρὰ τοῖς Ἄττι. μόνον ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ κολακεῖν.

Ζῶ, εὐκτ. ζῶην, -ης κλπ., γ' πληθ. ζῶεν, προστ. ζῆ καὶ ζῆθι, ζήτω κλπ., παρτ. ἔζων, μλ. ζήσω καὶ ζήσομαι καὶ συνηθέστερον βιώσομαι, ἄορ. ἐβίων, παρκκ. βεβίωκα.—Πθ. παρκκ. βεβίωται.—βιωτός.

Θέω, παρτ. ἔθειον, μλ. θεύσομαι. Οἱ ἄλλοι χρόνοι ἀναπληροῦνται ὑπὸ τῶν τοῦ τρέχω.

Θνήσκω, συνήθως σύνθετον ἀποθνήσκω, παρτ. ἔθνησκον καὶ συνηθέστερον ἀπέθνησκον, μλ. ἀποθανοῦμαι, ἄορ. ἀπέθανον, παρκκ. τέθνηκα, ὑποστ. τεθνήκω, ἀπαρ. τεθνηκέναι, μετγ. τεθνηκώς, ὑπερσ. ἐτεθνήκη ἢ -ειν, τετελ. μλ. τεθνήξω.—θνητός.

Στημ. Τοῦ παρκκ. καὶ ὑπερσ. ἀπαντῶσι καὶ οἱ ἐξῆς τύποι, κατὰ τὰ εἰς -μι κλινόμενα τέθνηκτον, τέθνηκμεν, τεθνηῶσι, εὐκτ. τεθναίην, προστ. τέθναθι τεθνάτω, ἀπαρ. τεθνάται, μετγ. τεθνεώς, -εῶσα, -εός, —ὑπερσ. ἐτέθνασαν.

Ἴζω¹ καὶ συνήθως καθίζω, παρτ. ἐκάθιζον, μέλ. καθιῶ, ἄορ. καθίσα καὶ ἐκάθισα.—ἴζομαι καὶ συνηθέστ. καθίζομαι, παρτ. ἴζομην καὶ ἐκαθιζόμην, μλ. καθιζήσομαι, ἄορ. ἐκαθισάμην.

Ἰζιέομαι, παρὰ τοῖς πεζοῖς σχεδὸν μόνον σύνθετον, π. γ. ἀφικιέομαι, παρτ. ἀφικνεῖτο, μλ. ἀφίξομαι, ἄορ. ἀφικόμην, παρκκ. ἀφίγμαι.

Καθέζομαι, ἐκαθεζόμην, καθοδοῦμαι, ἄορ. εἰσάμην.—καθεστέον.

Καίω, ἄττικ. κῆω ἢ κᾶ'ω, μλ. καύσω, ἄορ. ἔκανσα παρκκ. κατακέκασκα.—Πθ. κῆομαι, παρτ. ἐκάετο, μλ. καύσεται καὶ πθ. καυθήσομαι, ἄορ. ἐκαύθην, παρκκ. κέκασμαι.

Κάμνω, μλ. καμοῦμαι, παρκκ. κέκμηκα, ἄορ. ἔ' ἐκάμουν.—ἀποκμητέον.

Κεράννυμι καὶ κεραννύω καὶ κίρηνυμι, ἄορ. ἐκέρῃσα καὶ μσ. ἐκερασάμην.—Πθ. ἄορ. ἐκεράσθην καὶ ἐκρᾶ'θην, πθ. μέλ. κρᾶθήσομαι, πθ. παρκκ. κέρῃμαι.—κρᾶτέον.

Κίχρημι (=δανείζω), μέλ. χρήσω, ἄορ. ἔχρησα καὶ μσ. ἐχρησάμην, παρκκ. κέχρηκα.

Κλαίω καὶ (ἄττ.) κλάω ἢ κλάω, μέλ. κλαύσομαι (σπανίως κλαύσοῦμαι) καὶ κλαήσω, ἄορ. ἔκλαυσα.—Μέσ. κλαίομαι, ἄορ. ἀνακλαύσασθαι, (παρκκ. κελανυμένος).

Σημ. Ὁ μέσ. μλ. κλαύσομαι παρὰ τοῖς Ἄττ. σημαίνει: κακὸν θά μ' εὔρη.

Κλείω καὶ κλήω, παρτ. ἔκλειον καὶ ἐκληγον, μελ. κλείσω καὶ κλήσω, ἄορ. ἔκλεισα καὶ ἐκλησα, παρκκ. ἀπθ-κέκληκα.—Μσ. ἄορ. κατακλείσάμενος, περικλήσασθαι.—Πθ. ἄορ. ἐκλείσθην καὶ κατι-

¹ =αί-οδω (θ. σεδ καὶ ἀσθενές σδ.), ὡς τὸ ἴσχω ἐκ τοῦ σι-σ(έ)χω.

κλήσθην, παρ. κέκλειμαι καὶ κέκλημαι, τετ. μλ. κεκλίσσομαι. — κλει-
στός καὶ κληστός.

Κοῦζω ὁ ἐνεστώσως σπάνιος, συνήθης δὲ ἀντ' αὐτοῦ ὁ παρκ.
κίκοῦρα, προστ. κέκοραχθι, ὑπερσ. ἐκεκοράγειν, τετ. μέλ. κεκορά-
ξομαι, ἄορ. β' ἀνέκοῦρον.

Κρομάννυμι, μλ. κρομῶ-ῆς-ᾱ, ἄορ. ἐκροέμασα. — Μσ. ἐνεστ.
κρομέμαι (κατὰ τὸ ἴσταμαι), ὑποτ. κροέωμαι, εὐντ. κρομαίμην,
-αίο, -αίτο, (παρκτ. ἐκροεμάμην ἐκροέω), μέλ. κρομήσομαι. — κρο-
μαστός.

Κτείνω, συνηθέστερον ἀποκτείνω καὶ ἀποκτι(ε)ί(ν)νυμι, μλ.
κτενῶ, ἄορ. ἐκτείνα, παρκ. ἀπέκτινα, ὑπερσ. ἀπεκτίνοεσαν. — Ὡς
παθ. τούτου λαμβάνεται τὸ θνήσκω, ἀποθνήσκω ἢ παθητικὸ
τύποι τοῦ ἀναιρώ, π. γ. παθ. ἄορ. ἀνηρέθην¹.

Κυλίνδω καὶ κυλινδέω καὶ κυλί'ω, παρκτ. ἐκυλίνδουν, ἄορ.
ἐκύλισα. — Μσ. κυλίνδομαι, κυλινδοῦμαι καὶ καλινδοῦμαι, παρτ.
ἐκυλινδοῦμην καὶ ἐκαλινδοῦμην, πθ. ἄορ. ἐκυλίσθην, μέλ. -κυλι-
σθήσομαι, παρκ. -κεκύλισμαι — κυλιστός.

Λαγχάνω, μλ. λήξομαι, ἄορ. ἔλαχον, παρκ. εἴληχα, — Παθ. παρκ.
εἴληγμένος, πθ. ἄορ. ἐλήχθην. — ληκτέον.

Λαμβάνω, μλ. λήψομαι, ἄορ. β' ἔλαβον, παρκ. εἴληφα, ὑπερσ.
εἴληφειν. — Μσ. καὶ πθ. λαμβάνομαι, ἄορ. β' ἐλαβόμην, παρκ.
εἴλημμαι, ἄορ. πθ. ἐλήφθην, μέλ. πθ. ληφθήσομαι. — ληπιός,
ληπιτέον.

Λαπθάνω, μλ. λήσω, ἄορ. β' ἔλαθον, παρκ. λέληθα. — Μσ.
ἐπιλαπθάνομαι, μλ. ἐπιλήσομαι, ἄορ. ἐπελαθόμην, παρκ. λέ-
λησμαι, καὶ συνηθέστερον ἐπιλέλησμαι.

Λεαίνω, ἄορ. λειᾶναι.

Λέγω, α' = συλλέγω, ἐκλέγω (παρὰ τοῖς πεζοῖς σύνθετον
μόνον καὶ μάλιστα μετὰ τῶν προσθ. σὺν καὶ ἐκ.), μλ. -λέξω, ἄορ.
-ἔλεξα, παρκ. -εἴλοχα, — Μσ. μλ. -λέξομαι, μσ. ἄορ. -ἐλεξάμην, πθ.
ἄορ. -ἐλέγην, καὶ σπαν. -ἐλέχθην, μλ. -λεγήσομαι, παρκ. -εἴ-
λεγμαι καὶ σπαν. -λέλεγμαι. — λεκτός -λεκτέος.

β' = δμιλῶ, λέγω, διηγῶμαι, μλ. λέξω καὶ ἐρῶ, ἄορ. ἔλεξα,
εἶπα καὶ β' εἶπον, παρκ. εἴρηκα. — Πθ. ἄορ. ἐλέχθην καὶ ἐροθήθην,
μλ. λεχθήσομαι καὶ ὀηθήσομαι, παρκ. λέλεγμαι καὶ εἴρημαι,
τετελ. μλ. λελέξομαι καὶ εἰρήσομαι. — λεκτέος, ὀητός, ὀητέος. —
Διαλέγομαι, ἄορ. διελέχθην, μλ. διαλέξομαι, πθ. διαλεχθήσομαι,
παρκ. διελεγμαι. — διαλεκτέος.

¹ Παρὰ Θουκ. ἀπαντᾷ καὶ ὁ παρατατικὸς ἀπεκτείνοντο.

Λούω, λούεις, λούει, λούμεν¹, λούτε, λούσι παρατ. ἀπέλου, ἐλούμεν, ἄορ. ἔλουσα.—Μσ. ἐνεστ. λούται, λούνται, λούσθαι, λούμενος παρατ. ἐλούμην, μλ. λούσομαι, ἄορ. ἔλουσάμην, παρακ. ἐλούμαι.—ἄλοτος.

Μανθάνω, μλ. μαθήσομαι, ἄορ. ἐμάθον, παρακ. μεμάθηκα.—Παθ. μανθάνομαι.—μαθητός -τέος.

Μάχομαι, μλ. μαχοῦμαι, ἄορ. ἐμαχεσάμην, παρακ. μεμάχημαι.—μαχετόν.

Μεῖγνυμι καὶ μειγνῶω, πρτ. συνεμείγνυσαν, μέλ. μείξω, ἄορ. ἐμείξα.—Μσ. μεῖγνύμαι, πρτ. ἐπεμείγνυντο, ἄορ. ἐμείχθην καὶ β' ἐμίγην, πθ. μλ. ἀναμειχθήσομαι, πρκ. μέμειγμαι.—μεικτός, -έος.

Μέλλω παρατ. ἐμέλλον καὶ ἡμέλλον, μλ. μελλήσω, ἄορ. ἐμέλλησα καὶ σπαν. ἡμέλλησα.—Πθ. μέλλεται.—μελλητέον.

Μέλω (συνήθως ἀπρόσωπον), παρατ. ἔμελεν, μλ. μελήσεις, μελήσει, ἄορ. ἐμέλησε, παρακ. μεμέληκε.—μελητέον.—²Ἐπιμέλομαι καὶ ἐπιμελοῦμαι, παρατ. ἐπεμελόμην καὶ ἐπεμελούμην, μλ. ἐπιμελήσομαι, παρακ. ἐπιμεμήλημαι, ἐπεμελήθην, ἐπιμελητέος.—Μεταμέλομαι, μετεμελόμην, τὸ μεταμελησόμενον.

Μένω, μλ. μενώ, ἄορ. ἐμείνα, παρακ. μεμένηκα.—μενετός, μενετόν.

(Μιμνήσκω), τὸ ἐνεργ. παρὰ τοῖς πεζοῖς σύνθετον καὶ ἰδίως μετὰ τῆς ἀνὰ ἢ ὑπό, μλ. -μνήσω, ἄορ. -ἐμνησα.—Μσ. μιμνήσκομαι, ἄορ. ἐμνήσθην, μλ. μνησθήσομαι, πρκ. μέμνημαι, τετελ. μέλ. μεμνήσομαι.

Νέμω, μλ. νεμῶ, ἄορ. ἐνειμα, παρακ. διανεμέμικα.—Μσ. καὶ πθ. νέμομαι, μλ. νεμοῦμαι, ἄορ. ἐνειμάμην, παρακ. νενέμημαι, πθ. ἄορ. ἐνεμήθην.—διανεμητέον.

²Ὄζω, παρατ. ὄζει, μλ. ὀζήσω, ἄορ. ὄζησα.

Οἶομαι καὶ (ἀ' ἐν. μόνον) οἶμαι, παρατ. ὀόμην καὶ συνηθέστερον ὤμην², μλ. οἶήσομαι, πθ. ἄορ. ὤήθην.

Οἶχομαι, παρατ. ὀχόμην, μλ. οἶχήσομαι.

²Ὀλλυμι, (παρὰ τοῖς πεζοῖς σύνθετον μετὰ τῶν προθέσεων ἐξ, διὰ καὶ μάλιστα τῆς ἀπό): ἀπόλλυμι καὶ ἀπολλύω, παρατ. ἀπόλλυν καὶ ἀπόλλυον. μλ. ἀπολλῶ, ἄορ. ἀπόλεσα, παρακ. (μεταβ.) ἀπο-

¹ Οἱ τύποι λούμεν (=λούομεν), λούτε (=λούετε) κλπ. ἐγένοντο ἐκ θέματος λο- ἀποβολῆ τοῦ υ τοῦ θέματος λου- μεταξύ τοῦ ο-ο καὶ ο-ε.

² Τὸ μὲν οἶμαι εἶναι κυρίως παρακείμενος (ἀντὶ ὄμαι, τὸ δὲ ὤμην ὑπερσυντέλικος.

λώλεκα καὶ (ἀμετέβ.) ἀπόλωλα, ὑπερσ. ἀπωλώλειν. — Πθ. ἀπόλλυμαι, παρατ. ἀπολλύμην, μλ. ἀπολοῦμαι, ἄβρ. ἀπωλόμην.

^οὈμῶμι καὶ -ῶ παρατ. ὄμνῃν καὶ -ῶν, μλ. ὀμοῦμαι, ἄβρ. ὄμοσα, παρακ. ὀμώμοκα, ὑπερ. ὀμωμόκειν. — Μσ. καὶ πθ. διόμῶμαι, μλ. διομοῦμαι, μσ. ἄβρ. διωμοσάμην, πθ. ἄβρ. ὀμόσθην ἢ ὀμόσθην, πθ. μλ. ὀμοσθήσομαι, παρακ. ὀμώμοται. — ἀπόμοτος.

^οὈρῶ, παρατ. ἐώρων, μλ. ὄρομαι, ἄβρ. εἶδον¹, παρακ. ἐώρᾱκα (καὶ ἐόςᾱκα), ὑπερσ. ἐωράκη ἢ -ειν. — Μσ. -όρῶμαι, -εωρώμην, ἄβρ. ἐπιώρωτο καὶ -εἰδόμην, προῖδέσθαι, ὑπιδέσθαι. — Πθ. ἄβρ. ὄφθην, μλ. ὀφθήσομαι, πθ. παρακ. ἐώρᾱμαι καὶ ὄρμαι, ὄρμαι, ὄρμαι κλπ. — ὄρατός, περιοπτεύον.

^οὈσφραίνομαι, μσ. μλ. ὀσφρήσομαι, ἄβρ. ὀσφρόμην.

^οὈφείλω², παρατ. ὄφειλον, μλ. ὀφειλήσω, ἄβρ. ὄφείλῃσα, ὑπερσ. ὄφειλήκειν, ἄβρ. β' ὄφελον. — Πθ. ὀφείλομαι, παρατ. ὀφειλόμην, πθ. ἄβρ. ὀφειληθείς.

^οὈφλισκάνω, μλ. ὀφλήσω, ἄβρ. β' ὄφλον καὶ σπκνίως α' ὄφλησα, παρακ. ὄφληκα. — Πθ. παρακ. ὀφλημένος.

ΠΑΪΩ, μλ. παῖσω καὶ παιήσω, ἄβρ. ἔπαισα, παρακ. ὑπερπέπαικα. — Μσ. ἄβρ. ἔπαισάμην, πθ. παρακ. πέπληγμα, πθ. ἄβρ. ἐπλήγην.

ΠΑΣΧΩ, παρατ. ἔπασχον, μελ. πείσομαι, ἄβρ. β' ἔπαθον, παρακ. πέπονθα, ὑπερσ. ἐπεπόνθειν.

ΠΕΓΑΝΝΥΜΙ (συνήθως σύνθετον) καὶ -νύω, μλ. ἀναπειῶ, ἄβρ. ἐπέτασα, παρακ. πέπιᾶμαι.

ΠΕΤΟΜΑΙ, μελ. (πειθήσομαι καὶ) πτήσομαι, ἄβρ. β' -επτόμην (καὶ ἐπτάμην).

ΠΗΓΝΥΜΙ καὶ σπκνίως πηγνύω, (μλ. πήξω), ἄβρ. ἐπηξα, παρακ. β' ἀμετέβ. ἀέπηγα, ὑπερσ. ἐπεπήγειν. — Πθ. καὶ μέσ. πήγνυμαι, παρατ. ἐπηγνύμην, πθ. μελ. πᾶγήσομαι, ἄβρ. ἐπᾶγην.

ΠΙΝΩ, παρατ. ἐπινον, μελ. πίομαι, ἄβρ. β' ἐπινον, (προστ. πῖθι³), παρακ. πέπωκα. — Πθ. καὶ μσ. πίνομαι, παρατ. ἐπινόμην, πθ. μλ. ποθήσομαι, ἄβρ. ἐπόθην, παρακ. πέπομαι. — ποτός, ποτέος.

ΠΙΠΙΩ, ἐπιπιον, μελ. πεσοῦμαι, ἄβρ. ἐπεσον, παρακ. πέπιτωκα.

ΠΛΕΩ, ἐπλεον, μελ. πλεύσομαι καὶ πλενσοῦμαι, ἄβρ. ἐπλεονσα, παρακ. πέπλεονσα. — Πθ. πεπλενσμένος. — πλενστέα.

ΠΛΗΤΤΩ, παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς σύνθετον κατὰ τοὺς

¹ Θ. Fιδ, ἔ-Fιδον. — ² Ἐκ τοῦ *Fοφέλλω, *Fοφέλ-ν-ω. — ³ Παρὰ τοῖς κωμικοῖς ἰδίως.

ἄλλους χρόνους (πλήν τοῦ πέπληγα, πέπληγμαι, ἐπλήγην, πληγί-
σομαι, πεπλήξομαι, (ὄρα κατωτέρω τύπω): ἐκπλήττω, ἐπιπλήττω,
μλ. ἐκ-, καταπλήξω, ἄορ. -ἐπληξα. — Πθ. ἐπλήττομαι, μέλ. ἐκ-
πλαγήσομαι, ἄορ. ἐξεπλάγην.

Πνέω, (μέλ. πνευσοῦμαι καὶ ἐμπνεύσομαι), ἄορ. ἐπνευσα,
παρκα. ἐπιπέπνευσα.

Πνυθάνομαι, μέλ. πεύσομαι, ἄορ. ἐπνυθόμην, παρκα. πέπνυ-
σομαι. — πνευστέον, ἐκπνυστος.

Ρέω, μλ. (ῥεύσομαι καὶ) ῥύησομαι, ἄορ. ἐρρούην καὶ σπακνίως
ἔρρευσα, παρκα. ἐρρούηκα.

Ρήγνυμι (συνήθως σύνθετον), μέλ. ῥήξω, ἄορ. ἔρρηξα, παρκα.
(ἄμετβ.) -ἔρρωγα. — Πθ. καὶ μσ. ῥήγνυμαι, ἄορ. -ἔρρηξάμην, πθ.
μέλ. ῥάγῃσομαι, ἄορ. ἐρρᾶ' γην.

Σήπω, παρκα. σέσηπα. — Παθ. ἄορ. ἐσᾶ' πην, παθ. μέλ. σα-
πήσομαι.

Σκοπῶ, παρκα. ἐσκοποῦν. — Μσ. σκοποῦμαι, ἐσκοπούμην, μέλ.
σκεύομαι, ἄορ. ἐσκεπάμην, παρκα. ἐσκεμμαι, ὑπερσ. προῦσκεπτο,
τ. μέλ. ἐσκεπείται. — σκεπιέον, ἄσκεπιος.

Στρώωνυμι καὶ σπακνίως στόρνυμι, (μλ. στρώσω καὶ σιορῶ),
ἄορ. ἐστόρρεσα (καὶ ἐστρωσα). — Μσ. ὑποστόρνυμαι, (ἄορ. προστ.
στόρρεσαι), παρκα. ἐστρωμαι.

Σώζω (=σωίζω), ἐσφζον, μέλ. σώσω καὶ σώω¹, ἄορ.
ἔσωσα, παρκα. σέσωκα.

Τέμνω, μλ. τεμῶ, ἄορ. ἔτεμον, παρκα. τέμηκα. — Μσ. καὶ
πθ. τέμνομαι, μσ. μλ. ὑποτεμοῦμαι, μσ. ἄορ. ἔτεμόμην, πθ.
μλ. τμηθήσομαι, ἄορ. ἐτμήθην, παρκα. τέμημαι, τ. μλ. τειμήσο-
μαι. — τμητέος.

Τειραίνω, ἄορ. συνέτηρσα, παρκα. τέτηρημαι.

Τίτω, μλ. τίξομαι, ἄορ. ἔτεκον, παρκα. τέτοκα.

Τίνω, μλ. τείσω, ἄορ. ἔτεισα, παρκα. τέτεικα, μσ. ἄορ. (σπακν.)
ἔτεισάμην. — Πθ. ἐξτεισάθην, παρκα. ἐκτέεισμαι, ὑπερσ. ἐξτειτεί-
σομην. — ἀποτειστέον.

Τρέχω, μλ. θρέξομαι καὶ δραμοῦμαι, ἄορ. ἔδραμον, παρκα.
-δεδράμηκα, καὶ πθ. περιδεδράμηται. — περιδρεκτέον.

Τρώγω, μλ. τρώξομαι, ἄορ. ἔτρωγον, πθ. παρκα. διατέρωγμαι.
— τρωκτός.

Τυγχάνω, μλ. τεύξομαι, ἄορ. ἔτυχον, παρκα. τετύχηκα.

Τύπτω, μλ. τυπήσω καὶ πατάξω, ἄορ. ἐπάταξα καὶ ἐπαισα,

¹ Ἐν Ἀττ. ἐπιγραφαῖς.

πρκ. πέπληγα. — Μσ. μλ. τυπτήσομαι. — τυπιτητός. — Πθ. πρκ. πέπληγμαί, πθ. άόρ. έπλήγγην, μλ. πληγήσομαι, τ. μλ. πεπλήξομαι. (δρα άνωτέρω πλήτις).

Ύπισχνούμαι, πρτ. ύπισχνούμην, μλ. ύποσχήσομαι, μσ. άόρ. ύπεσχόμην, πρκ. ύπέσχημαι, ύπερσ. ύπεσχήμην.

Φέρω, μλ. οίσω. άόρ. ήνεγκα και έ' ήνεγκον, πρκ. ένήνοχα. — Πθ. και μσ φέρομαι, μλ. οίσομαι, άόρ. ήνεγάμην, πρκ. ένήνεγμαί, πθ. άόρ. ήνεχθην, πθ. μλ. ενεχθήσομαι και οισθήσομαι. — οιστός, οιστέος.

Φεύγω και φυγγάνω, μλ. φεύξομαι και σπκν. φευξοῦμαι, άόρ. έφυγον, πρκ. πέφευγα. — φευκτός, φευκτέος.

Φθάνω, μσ. μλ. φθήσομαι, άόρ. έφθάσα και έ' έφθην -ης -η. -ημεν κλπ., ύποστ. φθῶ -ῆς -ῆ κλπ., ενστ. φθαίην -ης -η κλπ., άπαρ. φθῆναι και μετγ. φθάς.

Χαίρω, μλ. χαιρήσω, άόρ. έχάσην, πρκ. κεχάσθηκα. — χαστός.

Χάσκω, μσ. μλ. έχασοῦμαι, άόρ. έ' έχασον, πρκ. κέχηνα.

Χέω, μλ. χέω, χεις, χεῖ κλπ. άόρ. έχεα, (πρκ. -κέχῶκα). — Μσ. μλ. χέομαι, πθ. πρκ. κέχῶμαι, πθ. άόρ. έχῶθην, πθ. μλ. χιθήσομαι, μσ. άόρ. έχάμην.

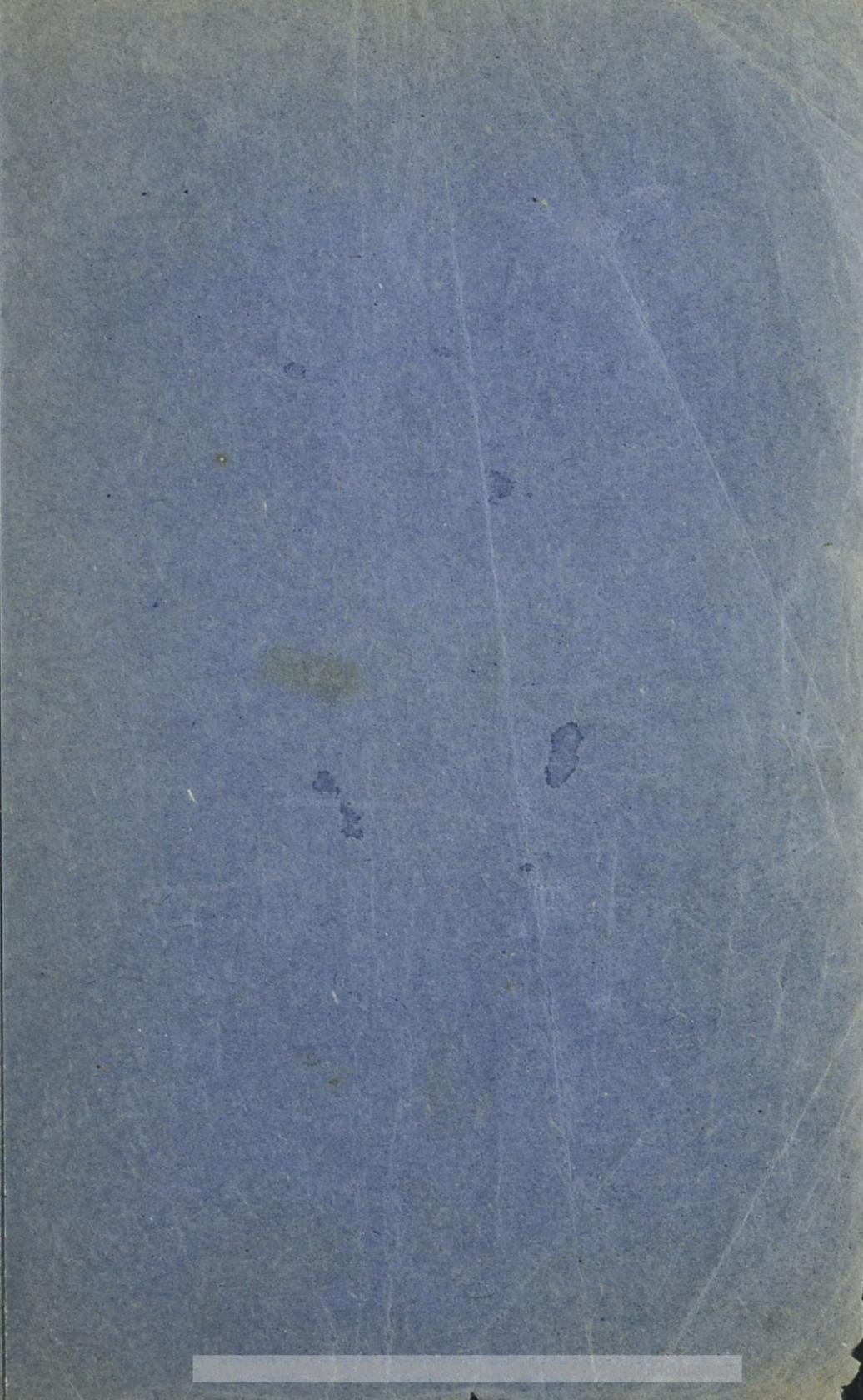
Ώθεό, πρτ. έώθουν, μλ. ὄσω, άόρ. έωσα. — Πθ. και μσ. ὠθοῦμαι, πρτ. διωθοῦντο, μσ. μλ. άπόσομαι, μσ. άόρ. έωσάμην, πρκ. έωσομαι, πθ. άόρ. έώσθην, πθ. μλ. ὠσθήσομαι.

Ώνόομαι -οῦμαι, πρτ. έωνούμην, μσ. μλ. ὀνήσομαι, άόρ. έπριάμην, πθ. άόρ. έωνήθην, μσ. και πθ. πρκ. έώνημαι. — ὀνητός, ὀνητέος.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Έν σελ.	80	στιχ.	9	κάτωθεν	άντι	132	άνάγνωθι	232
»	»	»	15	»	»	είκον	»	είκον
»	»	»	14	άνωθεν	»	ήδεισα	»	ήδησθε



46 70 15
8

2
8

46 70
27

36 6 5
4 4

12 5 0 9 8

46 157.61

60

49

180

10

157.60

22 70